

COLLOQUIAL
RUMANIAN

Uniform with this volume

COLLOQUIAL ARABIC
COLLOQUIAL CZECH
COLLOQUIAL FRENCH
COLLOQUIAL GERMAN
COLLOQUIAL HINDUSTANI
COLLOQUIAL HUNGARIAN
COLLOQUIAL ITALIAN
COLLOQUIAL JAPANESE
COLLOQUIAL PERSIAN
COLLOQUIAL SPANISH
COLLOQUIAL TURKISH

LONDON: Routledge & Kegan Paul
NEW YORK: Dover Publications

COLLOQUIAL RUMANIAN

Grammar, Exercises, Reader
Vocabulary

By

GRIGORE NANDRIS, M.A., PH.D.

LONDON: ROUTLEDGE & KEGAN PAUL LTD
NEW YORK: DOVER PUBLICATIONS INC

First published 1945
Second edition 1953
Third impression (with an Appendix) 1961
Fourth impression (revised) 1966
Fifth impression 1969

Published by Routledge & Kegan Paul Ltd
Broadway House, 68-74 Carter Lane, London, E.C.4

Published and distributed in the United
States of America by Dover Publications,
Inc., 180 Varick Street, New York 14, N.Y.

No part of this book may be reproduced
in any form without permission from
the publishers, except for the quotation
of brief passages in criticism

SBN 7100 4334 1
Library of Congress Catalog Card Number 46—1370

Printed in Great Britain by
Lowe and Brydone (Printers) Limited, London, N.W.10

CONTENTS

	PAGE
INTRODUCTORY NOTE	xi
PREFACE	xiii
ACKNOWLEDGMENTS	xix
ABBREVIATIONS AND SYMBOLS	xx

PART I—PRONUNCIATION AND SPELLING

1. 1. The Alphabet	1
1. 2. Vowels	2
<i>Reading Exercise No. 1</i>	5
1. 3. Semivowels, Diphthongs and Triphthongs	6
<i>Reading Exercise No. 2</i>	9
1. 4. Consonants	10
<i>Reading Exercise No. 3</i>	15
1. 5. Accent	16
1. 6. Conditional Sound Changes	18
1. 7. Syllables	25
1. 8. Use of Capital Letters	26
1. 9. Punctuation	28
<i>Reading Exercise No. 4</i>	29

PART II—GRAMMATICAL FORMS

NOUNS

2. 1. Indefinite Article	31
2. 2. Feminine Plural in Indefinite Form	32
2. 3. Masculine Plural in Indefinite Form	34
2. 4. Feminine Singular with Definite Article	34
2. 5. Feminine Plural with Definite Article	36
<i>Exercise No. 5.</i>	36
2. 6. Masculine Singular with Definite Article	37
2. 7. Masculine Plural with Definite Article	38

	PAGE
2. 8. Mixed Nouns	38
2. 9. Irregular Plural Forms	39
<i>Exercise No. 6</i>	40
2. 10. Declension of Feminine Nouns	40
<i>Exercise No. 7</i>	48
2. 11. Declension of Masculine Nouns	48
2. 12. Declension of Proper Names	50
<i>Exercise No. 8</i>	51
ADJECTIVES	
3. 1. Categories of Adjectives	52
3. 2. Position and Declension of Adjectives	55
3. 3. Comparison of Adjectives	58
3. 4. Adverbial Forms of Adjectives	59
<i>Exercise No. 9</i>	61
NUMERALS	
4. 1. Cardinal Numerals	62
4. 2. Ordinal Numerals	65
4. 3. Adjectival Numerals	67
4. 4. Distributive Numerals	67
4. 5. Fractional Numerals	68
4. 6. Multiplicative Numerals	68
<i>Exercise No. 10</i>	69
PRONOUNS	
5. 1. Personal Pronouns	71
5. 2. Emphatic Pronouns	78
5. 3. Reflexive Pronouns	79
5. 4. Pronouns of Deference	80
5. 5. Possessive Pronouns	82
5. 6. Demonstrative Pronouns	86
5. 7. Interrogative Pronouns	90
5. 8. Relative Pronouns	92
5. 9. Indefinite Pronouns	92
<i>Exercise No. 11</i>	95

VERBS

	PAGE
6. 1. Conjugation of the Auxiliary Verbs	97
6. 2. Conjugation of the Principal Verbs	101
6. 3. Irregular Verbal Forms	117
6. 4. Reflexive Verbs	123
6. 5. Passive Construction	130
6. 6. Impersonal Forms	131
6. 7. Verbs with Prepositional Object	133
6. 8. List of Verbs of the Four Conjugations	133
<i>Exercise No. 12</i>	136

ADVERBS

7. 1. Formation of Adverbs	137
7. 2. Adverbs of Place	139
7. 3. Adverbs of Time	139
7. 4. Adverbs of Manner	140
7. 5. Adverbs of Quantity	140
7. 6. Affirmation and Negation	140
<i>Exercise No. 13</i>	141

PREPOSITIONS AND CONJUNCTIONS

8. 1. Nouns and Pronouns after Preposition	141
8. 2. Simple and Compound Prepositions	142
8. 3. Noun-Prepositions	142
8. 4. Conjunctions	145
<i>Exercise No. 14</i>	147

INTERJECTIONS

9. 1. Onomatopoeics	148
9. 2. Expressing Sentiments and Volitions	148
9. 3. Calling or Inciting Animals	149
9. 4. Greetings	149
<i>Exercise No. 15</i>	150

PART III—WORD FORMATION

COMPOSITION

	PAGE
10. 1. Verb with Noun	152
10. 2. Noun with Verb	153
10. 3. Noun with Noun	153
10. 4. Noun with Adjective	153
10. 5. Pronoun with Verb	153
10. 6. Adverb with Verb	153
10. 7. Preposition with Noun	153
10. 8. Preposition with Preposition	153
10. 9. Preposition with Conjunction	153
10. 10. Preposition with Noun and Pronoun	154
10. 11. Prefixes	154

DERIVATION

11. 1. Diminutives	155
11. 2. Augmentatives	157
11. 3. <i>Nomina Agentis</i>	158
11. 4. Abstract Nouns from Verbs	158
11. 5. Abstract Nouns from Adjectives and Nouns	160
11. 6. Collective Nouns	160
11. 7. Nouns from Nouns	161
11. 8. Adjectives from Nouns	162
11. 9. Verbs from Nouns	164
11. 10. Nouns from Adjectives	164
Exercise No. 16	164

PART IV—SYNTAX

WORD-ORDER

12. 1. Normal Order	167
12. 2. Inverted Order	168
12. 3. Question Order	169
12. 4. Negative Sentences	170

CONTENTS

ix

PAGE

12.	5. Imperative Concept	171
12.	6. Conjunct Pronoun	172

ARTICLE. NOMINATIVE CASE

13.	1. The Definite Article	173
13.	2. Noun after Preposition	173
13.	3. Geographical Names	174
13.	4. Nouns in Apposition and Titles	176
13.	5. Subject in General Statements	176
13.	6. Noun preceded by Adjective	177
13.	7. Construction of <i>tot</i> (every) and <i>amândoi</i> (both)	177
13.	8. Names of Week-days and Seasons	177
13.	9. The Article replaced by the Demonstrative Pronoun	178

GENITIVE AND DATIVE CASES

14.	1. Function of the Genitive and Dative Cases	178
14.	2. Use of the Possessive Article <i>al, a</i>	178
14.	3. Genitive with the Preposition <i>de</i>	181
14.	4. The Demonstrative Pronoun (<i>a</i>) <i>lui</i> and <i>lui</i> in Genitive and Dative	181
14.	5. Prepositional Dative	182

ACCUSATIVE CASE

15.	1. Use of the Preposition <i>pe</i> in Accusative	183
-----	---	-----

VOCATIVE CASE

16.	1. Vocative of Masculine Nouns ending in Consonants	185
16.	2. Vocative with Attribute	186
16.	3. Vocative preceded by an Adjective	186
16.	4. Vocative of Feminine Nouns in <i>-a</i>	186
16.	5. Vocative preceded by Particles	187

THE ADJECTIVE

17.	1. The Attributive Adjective	187
17.	2. The Predicative Adjective	188
17.	3. The Adverb	189

THE PRONOUN

	PAGE
18. 1. Use of Personal Pronoun with Verb	190
18. 2. Personal Pronoun of the 1st and 2nd Person Singular after Preposition	191
18. 3. Conjunct Pronoun	191
18. 4. Conjunct Pronoun as Object	191

THE VERB

19. 1. Auxiliary Verbs	192
19. 2. Indicative Mood	193
19. 3. Subjunctive Mood	194
19. 4. Optative-Conditional Mood	197
19. 5. Infinitive	199
19. 6. Present Participle	200
19. 7. Gerund	201
19. 8. Past Participle	203
19. 9. Supine	204
19. 10. Present Tense	205
19. 11. Imperfect Tense	207
19. 12. Perfect Tense	207
19. 13. Future Tense	210
19. 14. Pluperfect Tense	210
19. 15. Sequence of Tenses	211

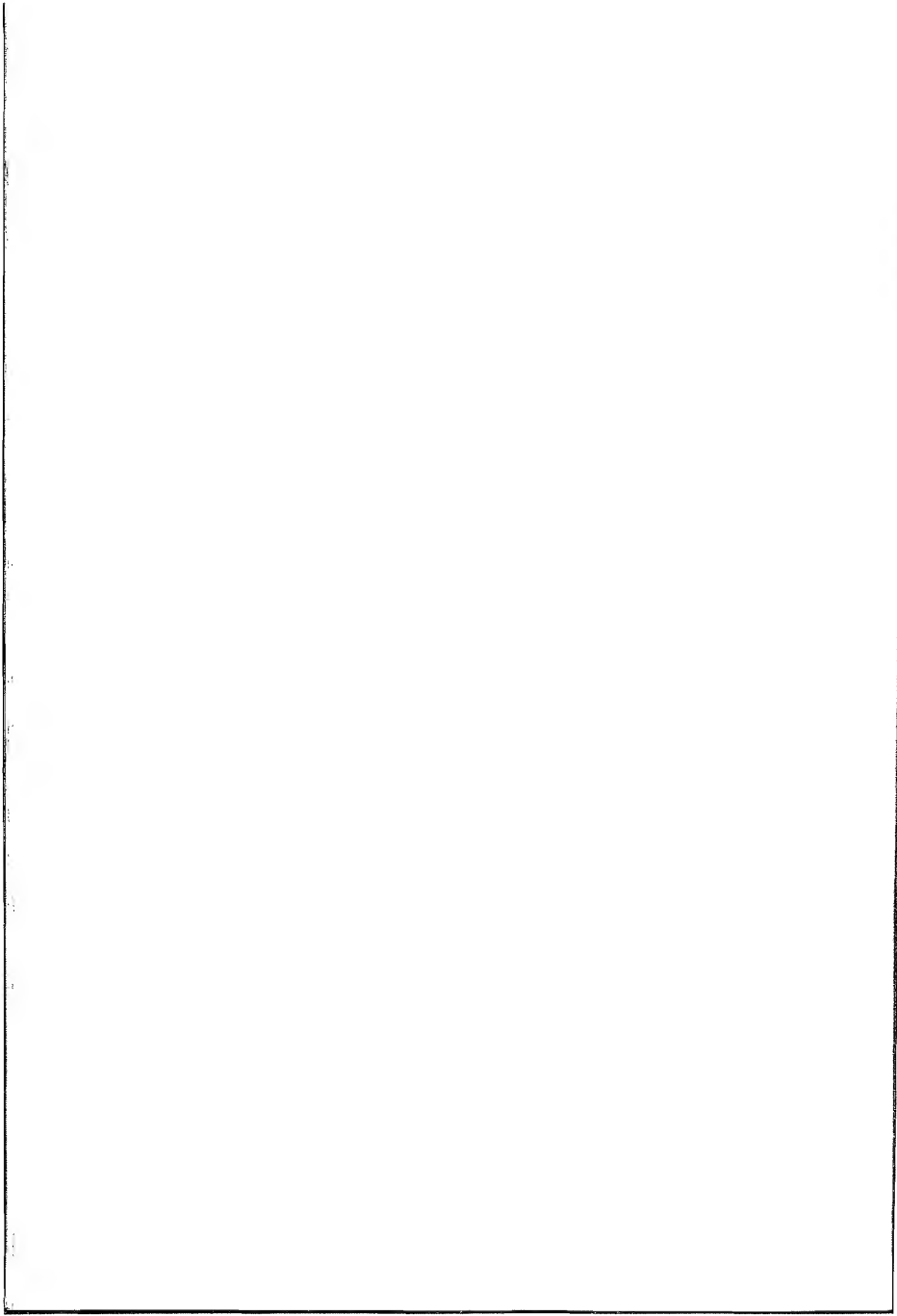
ADVERBIAL CLAUSES

20. 1. Expressing the Time	211
20. 2. Expressing the Place	212
20. 3. Expressing the Cause	212
20. 4. Expressing the Purpose	212
20. 5. Expressing the Result	212
20. 6. Expressing the Condition	212
20. 7. Expressing the Concession	212
20. 8. Expressing the Comparison	212
READER	217
VOCABULARY	285

NOTE

Since this book was last printed two typographical innovations have been introduced in the Rumanian writing: (i) To use only the letter *î* (instead of *â* and *î*, see I. 2. c) e.g. *pămînt*, *sfînt*; (ii) To use the hyphen instead of the apostrophe when a vowel is dropped (see I. 9) e.g. *s'a dus*.

However, after 1964 the official spelling of the name of the country is *România* (without stress on *i*).

PREFACE

RUMANIAN is a Latin (Romance) language spoken by some fifteen million Rumanians inhabiting the territory situated on the Lower Danube between the Black Sea and the River Dniester (Nistru) in the east, the borders (1939) of Poland and Czechoslovakia in the north, and the plain of the River Tisa (Theiss) in the west. About two million Rumanians, including the Rumanians in America, live outside this territory.¹

Among the 120 languages spoken in Europe, Rumanian has the ninth place, coming after Spanish—spoken by some sixteen millions—and before Dutch—with some twelve millions.

In the Latin linguistic family, composed of nine languages, Rumanian has the fourth numerical place, after Italian, French, Spanish and before Portuguese, Catalan, Frioulan, Roumansh and Ladin. Like the Roumansh of Switzerland, Rumanian preserved the name of *Rome* in its denomination.²

All other Latin languages are offspring of the Latin of the Western Roman Empire, and are called West Romance languages. Rumanian is the only survivor of the Latin language spoken in the Eastern Roman Empire. In linguistic terms we may define Rumanian as an evolved form of East Latin with the changes and influences it has experienced during twenty centuries.

Being cut off from the Western Latin area, through the

¹ Other names given to the Rumanians :

Moldavians—the inhabitants of the north-eastern province of Rumania (Moldova), and the Rumanians of Russia, east of the River Dniester.

Walachians—the inhabitants of the southern province of Rumania, between the Carpathians and the Danube (Walachia, Muntenia or Țara Românească), and the Rumanians in the neighbouring areas of Bulgaria and Serbia.

In the same way, Rumanians are named after the provinces they inhabit : Transylvanians, Oltenians, Bessarabians, Bucovinians, Dobrudjans.

² The modern Rumanian terms are : *Român* (*n.*) ; *român*, *românesc* (*adj.*) ; *România* (*n.*)=Rumania. The old and popular term, however, is, according to the phonetical rules of the Rumanian language, *Rumân* (*n.*).

settlement of the Slavs in South-Eastern Europe in the seventh century, and through the settlement of the Magyars in Central Europe in the ninth century, the Rumanian language has had an evolution independent of the other Romance languages. Because this evolution did not continue to be influenced by medieval Latin, like the evolution of the Western Romance languages, the Rumanian language is in some ways more conservative than the Western Romance languages, i.e. it is nearer to Latin.

Instead it was influenced by the languages of Eastern Europe with which it came in contact; especially by the Slavonic languages, in their older form of the seventh century and later. This influence affected principally the vocabulary. On the other hand, Rumanian has had a common evolution with the Balkan languages of to-day which are built on the same ethnographical substratum.

The consequence of the first influence is a multitude of foreign words in the Rumanian of to-day. The consequence of the second fact is a number of conformities to the other Balkan languages—Albanian, Bulgarian, Greek and Serbian. These conformities are so peculiar to the Balkan languages that, although they belong genealogically to four different linguistic families—Romance, Slav, Greek and Thracian-Illyrian, they form together a Balkan linguistic group.

The importance of the foreign elements in the Rumanian language has been exaggerated. On the basis of the dry statistics of the dictionaries these elements are numerous. According to the very imperfect etymological dictionary of Cihac (*Dictionnaire d'étymologie daco-roumaine*, Frankfurt, 1870-79) the proportion between different elements in Rumanian is this: Latin elements 1165, i.e. one-fifth; Slavonic elements 2361, i.e. two-fifths; Turkish 965, New Greek 695, Hungarian 689, Albanian 50. But on the basis of their frequency, the actual Rumanian language works with 85-90 per cent. Latin elements in its composition. You cannot express the simplest idea without Latin elements; there exist, however, entire poems or prose pages almost without any foreign elements, and these are not

literary products of a spurious patriotism. On the other hand, there are foreign elements which occur only once in some old text. The law of expression alone decides the destiny of words in a language.

The existence of foreign elements in a language has nothing to do with the racial composition of the people. Linguistic facts must be kept apart from anthropological facts; e.g. the Latin and Greek elements of the English language do not indicate the part the Romans or the Greeks took in the forming of the English people.

Anthropologically speaking, the Rumanian people represent the romanized Thracians of South-Eastern Europe, with an admixture of Slavs and other elements which entered the Thraco-Roman composition during nearly two thousand years of the history of the Rumanian people. However, this problem does not constitute a part of linguistic studies.

The process of Romanization in the Eastern Roman Empire was a similar one to that in the Western. Everywhere Roman administration and Latin culture caused the autochthonous languages to be superseded by Latin. The breaking up of the unity of Roman civilization—a consequence of the splitting of the Roman Empire—made it possible for different provinces to develop the Latin language along their own lines. The Rumanian language represents the evolution of Eastern, i.e. Balkan Latin.

The Dialects of the Rumanian language.

The Rumanian language of to-day has four main dialects:

1. The *Daco-Rumanian* dialect is the language spoken in the ancient Dacia, north of the Danube, conquered by the Emperor Trajan in 102-106 A.D. This dialect, especially the Southern (Walachian) form, is to-day the cultural and literary language of the Rumanian people.

In spite of small differences existing between the sub-dialects in various Daco-Rumanian regions to-day, this North-Danubian dialect is so uniform that Rumanians from all extremities of the country can understand and speak

with each other without any difficulty. Daco-Rumanian is also spoken by the Rumanians in the neighbouring areas of Russia, Czechoslovakia, Yugoslavia and Bulgaria, as well as by those in America.

2. The *Aroumanian* or *Macedo-Rumanian* dialect is spoken by Rumanians in the Balkans (Greece, Macedonia, Albania, Yugoslavia, Bulgaria). These people are also called *Cut-sovlachs*, *Vlachs*, *Tsintsars*. They inhabit the towns and villages and are renowned as tradesmen and skilled artisans everywhere in the Balkans and even in Central Europe. In the Middle Ages they had important cultural centres like that of Moscopolis. Many of the Macedo-Rumanians live a half-nomad life as shepherds in the mountains and on the plains of the Balkans (Epirus, Pindus, Thessaly, Macedonia). After the First World War many of them were settled in the kingdom of Rumania, in Southern Dobrudja.

3. The *Megleno-Rumanians* or *Meglenites* speak another dialect. They inhabit some (about seven) villages in the Moglen region, north-east of Salonika. In the First World War their villages were in the front line and most of them were destroyed.

4. The *Istro-Rumanians*, a branch of the Rumanian race pushed towards the West from the Rumanian trunk, speak another Rumanian dialect. They inhabit some villages in the Istria peninsula, south-east of Trieste, near Monte Maggiore. They number only some thousands.

The last three dialects are hardly to be understood by the Daco-Rumanians without being studied.

The earliest evidence of the Rumanian language is a phrase mentioned by the Byzantine chroniclers, *Theophylactos Simocathes* of the seventh century and *Theophanes Confessor* of the eighth century. Both these writers had apparently a common older source where they found the fact that during a panic in the army of the Byzantine general Comentiolus, who fought against the Avars (587 A.D.), a soldier shouted in his native language: "*retorna* or *torna, torna fratre*"= (return, brother)!

If, however, we ignore these few words which are differentiated from Latin, and mention only that Latin and Slav documents of the twelfth to the fourteenth centuries contain Rumanian words which disclose the ancient aspect of the Rumanian language, we can say that the first written samples of Rumanian are found in glosses of the fifteenth century and in a Rumanian letter written in 1521 by a certain Neacșu of Câmpulung (Walachia) to his friend Hans Bengner of Brașov (Transylvania) to inform him about the approach of the Turks.

Beginning with the fourteenth century, when the Rumanians created their first greater political organizations north of the Danube,¹ they used in the Church and in their political affairs the Middle Slavonic language, a form of the Old Church Slavonic of the ninth to the eleventh centuries, with local variations. It is through this language, which played in the life of the Orthodox people of Eastern Europe a similar rôle to that of Latin in the West, that the Rumanians were in touch with Byzantine culture. A rich Slavonic literature of religious writings, annals, and pseudo-religious books was created in this language in the Rumanian countries.

The first Rumanian texts were written in the sixteenth century in Northern Transylvania (Maramureș). They are reproductions of older manuscripts of the fifteenth century and are translations of parts of the Bible made under the influence of Hussitism or the Reformation. The Acts (*Codex of Voroneț*), the Psalms (*Psalter of Scheia*, *Psalter of Voroneț*, *Psalter Hurmuzachi*), the Old Testament—Genesis and Exodus (*Palia of Orăștie*), religious and pseudo-religious writing (*Codex Sturdzanus*) are among them.

The first books printed on Rumanian soil were in Slavonic—a Missal in 1508, the Gospels in 1512—on a printing press brought from Venice, after it had printed the first Slav books in Cetinje (Montenegro).

¹ Chaucer in his poem *The Book of the Duchesse*, written in 1369, mentions one of the Rumanian political organizations :

Ne sende men in-to Walakaye.
To Prusye and in-to Tartarye.

(Verses 1024-1025.)

The first Rumanian book, the Gospels, was printed in 1560-61, by the Deacon Coresi. Of an earlier Catechism, printed in 1544 in Sibiu under the influence of the Reformation, no copy has yet been found.

The seventeenth century was the golden epoch of Old Rumanian culture, ecclesiastical as well as secular. The Bible is translated from Greek and printed in a monumental edition (1688). The chroniclers affirmed the Roman descent of the Rumanians and awakened national consciousness. "*Dela Râm ne tragem și cu a lor cuvinte ni-e amestecat graiul*,"=(From the Romans we have our origins, and with their words our language is mixed), states the Moldavian chronicler Miron Costin (1633-91).

But now another language as well as the Slavonic and the Rumanian, entered into competition. This was the Greek of the Phanariots, who, beginning from about 1710, occupied the thrones of the two Principalities, buying them from the Turks.

The end of the eighteenth century marks a reaction against foreign influences and oppressive domination, and an emphasis upon Latin origins. Philologists and historians preach the rights of the people before even the French Revolution affirms them and Romanticism justifies them.

The spiritual result of Romanticism was a return to national tradition in the nineteenth century; the political result was the return of native-born rulers at the beginning of the nineteenth century and the union of the two Principalities (1859) in one state.

The nineteenth century brought both increased contact with the West and assimilation of Western ideas and also the manifestation of Rumanian originality. The old autochthonous culture, enriched by Byzantine elements, began to grow into a new unity. In the twentieth century, after the First World War, the Rumanian people was united in one state—the first union in the sixteenth century, under the Voevod Michael the Brave (1593-1601), was a short one—and gathered after centuries its spiritual and material forces into one political and cultural unit.

ACKNOWLEDGMENTS

THE author wishes to express his thanks for the willing help given to him by different people.

Professor W. J. Rose, Director of the School of Slavonic and East European Studies, went through the manuscript with me and suggested some improvements in the style.

The keen interest in some problems of the language shown by students in Rumanian in the School of Slavonic and East European Studies has been a valuable stimulant in the making of this book. In particular I want to thank Mr. N. W. Newcombe for his translation of a very difficult folk-poem included in the texts.

Last but not least, I must thank my wife for her help throughout the whole of my work.

I owe much to other authors in this field. Many examples of Rumanian Syntax are at least suggested by the excellent work of Kr. Sandfeld and Hedvig Olsen, *Syntaxe Roumaine*, Paris, 1936.

If this book succeeds in guiding the first steps of the student desiring to enter the field of the Rumanian language and culture it will have fulfilled its purpose.

G. NANDRIS.

ABBREVIATIONS

<i>A.</i> , <i>acc.</i> , accusative.	<i>num.</i> , numeral.
<i>a.</i> , <i>adj.</i> , adjective.	<i>obj.</i> , object.
<i>acc.</i> , accusative.	<i>part.</i> , participle.
<i>adv.</i> , adverb.	<i>pass.</i> , passive.
<i>art.</i> , article.	<i>pers.</i> , person.
<i>cf.</i> , see.	<i>pl.</i> , <i>plur.</i> , plural.
<i>comp.</i> , comparative.	<i>poss.</i> , possessive.
<i>conj.</i> , conjunction.	<i>p. part.</i> , past participle.
<i>conjug.</i> , conjugation.	<i>pr. part.</i> , present participle.
<i>cp.</i> , see.	<i>pr.</i> , pronounced.
<i>D.</i> , <i>dat.</i> , dative.	<i>pred.</i> , predicate.
<i>dial.</i> , dialectal.	<i>pref.</i> , prefix.
<i>dim.</i> , diminutive.	<i>prep.</i> , preposition.
<i>e.g.</i> , for example.	<i>pres.</i> , present.
<i>f.</i> , <i>fem.</i> , feminine.	<i>pron.</i> , pronoun.
<i>G.</i> , <i>gen.</i> , genitive.	<i>prop.</i> , proper (noun).
<i>imp.</i> , imperative.	<i>prov.</i> , proverb.
<i>impf.</i> , imperfect.	<i>refl.</i> , reflexive.
<i>ind.</i> , indicative.	<i>sg.</i> , <i>sing.</i> , singular.
<i>indef.</i> , indefinite.	<i>subj.</i> , subject, subjunctive.
<i>inf.</i> , infinitive.	<i>suf.</i> , suffix.
<i>intr.</i> , intransitive.	<i>sup.</i> , superlative.
<i>lit.</i> , literally.	<i>tr.</i> , transitive.
<i>m.</i> , <i>masc.</i> , masculine.	<i>v.</i> , verb.
<i>mix.</i> , mixed, neuter gender.	<i>vbl.</i> , verbal.
<i>n.</i> , noun.	<i>vide</i> , see.
<i>N.</i> , <i>nom.</i> , nominative.	<i>voc.</i> , vocative.

SYMBOLS

The graphic symbols for the transcription of Rumanian sounds are explained in the text under every sound. (See 1. 2-1. 5.)

References are to the number of the sections.

> placed after a word or a sound means that the word or the sound after this sign is an evolution of that before: e.g. **a innopta** > **a inopta**; < placed after a word or a sound means that the word or the sound before the sign is derived from that following it: e.g. **a inota** < **a innota**.

¹ indicates that the following syllable is stressed: **negru** "black" ['ne-groo], **perete** "wall" [pe-'re-te].

˘ placed under a vowel means that it is a semivowel: **el** "he" [iɛl].

- marks syllable-division.

[] include phonetical transcriptions.

() include secondary or alternative forms and abbreviations.

xx

PART I

PRONUNCIATION AND SPELLING

1. 1. The Rumanian Alphabet

THE Rumanian alphabet consists of 26 letters of the Roman alphabet. Till the middle of the nineteenth century it used a mixed alphabet composed of Latin and Cyrillic (Slavonic) letters, which evolved from an older pure Cyrillic alphabet in use for the writing of Rumanian from the sixteenth to the eighteenth century.

As a rule the 26 letters correspond to 25 sounds. The number of other sounds, obtained by combined letters, is small. The inconsistencies in the use of the letters, i.e. the writing of letters where they are not required, or the omission of letters where some sounds exist, are reduced to a minimum. We can say that the overwhelming tendency in Rumanian is to reproduce every sound with a letter.

Here are the 26 letters; five are formed with diacritical marks:

A a	[Ah] ¹	Ă ă	[ă]; Â â = Î î [î]
B b	[be]		
C c	[che]		
D d	[de]		
E e	[e]		
F f	[fe]		
G g	[dzhe]		
H h	[hah]		
I i	[ee]	Î î	= â
J j	[zhe]		
L l	[le]		
M m	[me]		
N n	[ne]		
O o	[o]		

¹ In brackets are given the names of the letters transcribed with the symbols used in the Pronunciation (cp. 1. 2).

P	p	[pe]	
R	r	[re]	
S	s	[se]	Ş ş [she]
T	t	[te]	Ț ț [tse]
U	u	[oo]	
V	v	[ve]	
Z	z	[ze]	

To these letters should be added the following, which occur only in foreign words and in a few family names :

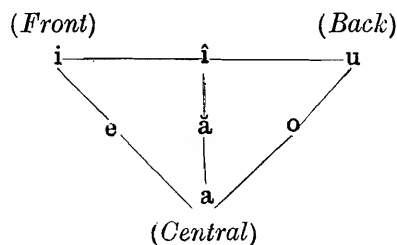
K	k	[kah]
Q	q	[kve]
X	x	[eeks]
Y	y	[ee-'psee-lon] or [ee grec]
W	w	[ve 'doo-bloo]

1. 2. The Pronunciation

There is no identity between any Rumanian and any English sound. Consequently the description and comparison of sounds will be only approximate and will try to be helpful in the study of the language. Good pronunciation can only be learned by hearing a good pronunciation, and by practising it. For the same reasons a transcription is of very relative value and help.

VOWEL-SOUNDS

For practical purposes we will try to give a summary description of the Rumanian sounds. Here are the Rumanian vowels grouped in a scheme corresponding to their position in the mouth :

a) *i* is a not-rounded, close vowel. It is produced in the same way as the English vowel in *reed*, to *feel*, but it is not long like the English vowel. Yet the Rumanian *i* is not broad like the English *i* in *bit*, *fish*, *print*. The phonetic transcription of this Rumanian vowel for an English-speaking person would be [ee]:

din (<i>prep.</i>)	[deen]	from, out, of
lin (<i>a.</i>)	[leen]	mild

Note 1.—At the end of a word, when unstressed, *i* is a reduced sound, which softens the foregoing consonant. In diphthongs (cp. 1. 3 a) *i* sounds like the English semi-vowel *y* in *year*. We shall transcribe this sound with *i̇*. The graphic notation of these two sounds, full *i* and semi-vowel *i̇*, is in Rumanian the same and therefore may be confusing:

păreți (<i>n. pl.</i>)	[pă- ^l rets ^{i̇}]	walls
ții (<i>2nd pers. sing.</i>)	[tsee ^{i̇}]	thou holdest, you hold
veri (<i>n. pl.</i>)	[ver ^{i̇}]	summers; cousins (<i>m.</i>)
vecini (<i>n. pl.</i>)	[ve- ^l tcheen ^{i̇}]	neighbours

Note 2.—Final stressed *i*, or final *i* preceded by a consonant (b, c, d, g, p, s, t, v) plus *r* is pronounced as a full vowel:

a veni (<i>inf.</i>)	[ah ve- ^l nee]	to come
tigri (<i>n. pl.</i>)	[^l tee-gree]	tigers
litri (<i>n. pl.</i>)	[^l lee-tree]	litres, capacity measures of 1 kg.

After a consonant plus *l*, final unstressed *i* is ambiguous:

suffi (<i>2nd sing.</i>)	[^l soo-flee or sooff ^{i̇}]	you blow
umbli (<i>2nd sing.</i>)	[^l oom-blee or oomb ^{i̇} l ^{i̇}]	you walk

b) *e* is a not-rounded, half-close vowel. It sounds closer than *e* in English *get*, and is more open than French *é* in *été*:

sete (<i>n.</i>)	[^l se-te]	thirst
lege (<i>n.</i>)	[^l ie-dzhe]	law
tren (<i>n.</i>)	[tren]	train

Note.—The vowels *e* and *i* at the beginning of a word or of a syllable, except in recently imported words, are pronounced with a preceding semivowel *î* (cp. 1. 3 a):

	<i>el este</i> (3rd sing.)	[iɛl ˈiɛs-te]	he is
	<i>prieten</i> (n.)	[pree-ˈiɛ-ten]	friend
but:	<i>energie</i> (n.)	[e-ner-ˈdzhee-iɛ]	energy
	<i>eră</i> (n.)	[ˈe-ră]	era

c) *î*, *â* is a middle vowel, close, not-rounded. The tip of the tongue touches the interior part of the lower teeth. The middle part of the tongue is lower than when pronouncing *i*. The resonance is produced in the central region, not in the frontal as in the case of *i*. By pronouncing a back *u* without rounded lips one approaches the formation of *î*.

For the transcription of this sound will be used the symbol *î*:

<i>în</i> (prep.)	[in]	in
<i>sânge</i> (n.)	[ˈsîn-dzhe]	blood
<i>cât</i> (adv.)	[kit]	how much

Note.—In Rumanian orthography the letter *î* is used: (1) at the beginning of words: *în*=in; (2) at the end of the verbs of the 4th conjugation ending in *-rî*, as well as in words derived from these verbs: *a urî* [ah ooˈrî], to hate, *urît* [ooˈrît], hated.

d) *ă* is a middle vowel; in comparison with *î* it is pronounced more backwards, with not-rounded lips, half open. The back part of the tongue is lifted towards the soft palate. *ă* sounds opener than *î*, and a little deeper than the English indefinite vowel in words like *turn*, *burn*, *suffer*, *father*, without being as deep as the English vowels in *but*, *cut*. Both these Rumanian sounds constitute a difficulty for the foreigner and make an impression of obscure vowels, similar to the frequent obscure vowels of English.

We shall transcribe this sound by *ă*:

<i>văd</i> (v.)	[văd]	I see
<i>casă</i> (n.)	[ˈka-să]	house
<i>pământ</i> (n.)	[pă-ˈmînt]	earth

e) **a** is a middle vowel pronounced with not-rounded lips. It is of the category of English *a* in *far*, *father*, *path*, but it is not long and open like the English vowel. We will transcribe it by *ah* (in which *h* should never be pronounced):

mama (<i>n.</i>)	[^l mah-mah]	the mother
apa (<i>n.</i>)	[^l ah-pah]	the water

f) **u** is a back vowel, close, pronounced with slightly rounded lips. It sounds like the English *u* in *rule*, or *oo* in *soon*. The phonetic transcription would be *oo*:

bun (<i>adj.</i>)	[boon]	good
lucru (<i>n.</i>)	[^l loo-kroo]	thing, work

g) **o** is a close back vowel pronounced with rounded lips. In comparison with English *o* in *not*, the Rumanian is very close. The transcription will be *o*:

sora (<i>n.</i>)	[^l so-rah]	the sister
domnul (<i>n.</i>)	[^l dom-nool]	the gentleman
pom (<i>n.</i>)	[pom]	tree
om (<i>n.</i>)	[^u om]	man

Note.—The order of the vowels, from the point of view of their opening, i.e. the distance between the jaws, is the following, starting with the least open, i.e. the vowel pronounced with the smallest distance between the jaws:

î, i, u, e, o, ă, a.

READING EXERCISE NO. 1

(Final -i)

- bun** (*adj. m.*) [boon], good; **buni** (*adj. m. pl.*) [booni]; **a înne-buni** (*inf.*) [ah în-ne-boo-^lnee], to get mad.
vecin (*n.*) [ve-^ltcheen], neighbour; **vecini** (*n. pl.*) [ve-^ltcheeni];
a veni (*inf.*) [ah ve-^lnee], to come.
lup (*n.*) [loop], wolf; **lupi** (*n. pl.*) [loopi]; **a topi** (*inf.*) [ah to-^lpee], to melt.
sur (*adj. m.*) [soor], grey; **suri** (*adj. m. pl.*) [soori]; **a însuri** (*inf.*) [ah în-soo-^lree], to become grey.

sfânt (*n., adj. m.*) [sfînt], saint, holy; **sfînți** (*n., adj. m. pl.*) [sfeentsî]; **a sfînți** (*inf.*) [ah sfeen-ltsee], to consecrate.
rob (*n.*) [rob], slave; **robi** (*n. pl.*) [robî]; **a robi** (*inf.*) [ah ro-lbee], to enslave.
urez (*1st sing.*) [oo-lrez], I wish luck, I congratulate; **urezi** (*2nd sing.*) [oo-lrezi]; **a înverzi** (*inf.*) [ah în-ver-lzee], to become green.
treaz (*adj. m.*) [treahz], awake, sober; **treji** (*adj. m. pl.*) [trezhî]; **a trezi** (*inf.*) [ah tre-lzee], to awake (*tr.*).
mănânc (*1st sing.*) [mă-nînk] (cf. 1. 4 e), I eat; **mănânci** (*2nd sing.*) [mă-lnîntchî]; **a munci** (*inf.*) [ah moon-ltchee], to toil.
merg (*1st sing.*) [merg], I go; **mergi** (*2nd sing.*) [merdzhî]; **a fugi** (*inf.*) [ah foo-ldzhee], to run away, flee.
urs (*n.*) [oors], bear; **urși** (*n. pl.*) [oorshî]; **a tuși** (*inf.*) [ah too-lshee], to cough.
veche (*adj. f.*) [lve-ke], old; **vechi** (*adj. pl.*) [vekî]; **a se învechi** (*inf.*) [ah se în-ve-lkee], to become old.

1. 3. Semivowels and Diphthongs

There are three semivowels in Rumanian: *î*, *ê* and *u*. When *o* is part of a diphthong, and so becomes semivowel, it is pronounced like a semivowel *u*. The orthography notes these semivowels with the letters *î*, *e*, *u* and *o*. Sometimes the semivowels are not written at all, e.g. *om* [uom], man, human being.

a) The unstressed *i*, in final position, is a semivowel and softens the foregoing consonant (cp. 1. 2 a, Note 1). Combined with full vowels, this *î* forms diphthongs:

piatră (<i>n.</i>)	[l'piah-tră]	stone
mai (<i>adv.</i>)	[mahî]	more
iepure, epure (<i>n.</i>)	[l'ie-poo-re]	hare
tei (<i>n. pl.</i>)	[teî]	lime-trees
iute (<i>adj.</i>)	[l'ioo-te]	quick
cuib (<i>n.</i>)	[kooîb]	nest
voios (<i>adj.</i>)	[vo-l'ios]	gay, glad

boi (<i>n. pl.</i>)	[boi]	oxen
inimă (<i>n.</i>)	[i'nee-nee-mă]	heart
fi (<i>n. pl.</i>)	[fee]	sons
întâi (<i>adv.</i>)	[in-'ti]	first

The semivowel *i* corresponds to the English sound represented by *y*, or by other letters in words like *year* [jiə(r)], *ewe* [iū], *Europe* [i'uo-rəp], *huge* [hiūdzh], *genius* [i'dzhi-niəs].

b) The semivowel *u* combined with a full vowel forms a series of falling and rising diphthongs :

dau (<i>v.</i>)	[dah _u]	I give
ziua (<i>n.</i>)	[i'zee- _u ah]	the day
bou (<i>n.</i>)	[bo _u]	ox
ou (<i>n.</i>)	[_u ou]	egg
râu (<i>n.</i>)	[rî _u]	river
leu (<i>n.</i>)	[le _u]	lion
viu (<i>adj.</i>)	[vee _u]	alive
său (<i>n.</i>)	[să _u]	tallow
piuă (<i>n.</i>)	[i'pee- _u ă]	fulling-mill, mortar

The semivowel *u* sounds like the English *w* or *u* in : *what*, *water*, *quality*, *house*.

c) Diphthongs with *e* and *o* are rising diphthongs :
ea [e_ah], oa [o_ah], eo [e_o]:

seara (<i>n.</i>)	[i'se _a h-rah]	the evening
moară (<i>n.</i>)	[i'm _o ah-ră]	mill
deodată (<i>n.</i>)	[de _o -i'dah-tă]	suddenly

d) The orthography may be misleading. Words written the same way are read differently, depending upon syllabic division and upon other factors ; for instance, words recently imported into the language preserve a pronunciation near to that of the language which they come from :

coadă (<i>n.</i>)	[i'ko _a h-dă]	tail
but : oază (<i>n.</i>)	[o-'lah-ză]	oasis
aud (<i>v.</i>)	[ah-'lood]	I hear
but : auditiv (<i>adj.</i>)	[ah _u -dee-'teev]	auditive

era (v.)	[i ^h e- ^h rah]	he was (being)
but : era (n.)	[^h i ^h e-rah]	the era, the epoch
prieten (n.)	[pree- ^h i ^h e-ten]	friend
but : client (n.)	[klee- ^h ent]	customer, client
ai (v.)	[ah ^h i]	thou hast, you have
but : aici (adv.)	[ah- ^h i ^h eech ^h i]	here

e) In the preceding examples the semivowels in combination with full vowels formed diphthongs ; that is, there arose combined sounds with one single stress which formed a syllable.

Some of these diphthongs are *rising* when the first part is a semivowel, others are *falling* when the first part is a full vowel :

iar (adv.)	[i ^h ahr]	again
haină (n.)	[^h ah ^h i-nă]	coat, clothes
iute (adv.)	[^h i ^h oo-te]	quickly
cui (n.)	[koo ^h i]	nail
el (pron.)	[i ^h el]	he
trei (num.)	[tre ^h i]	three
în (n.)	[i ^h een]	flax
fii (n. pl.)	[fee ^h i]	sons

f) In the light of the preceding examples we have the following two diphthong-series :

Rising diphthongs :	ia, ie, ii, io, iu, ea, oa, eo, ua,
(Transcribed :	i ^h ah, i ^h e, i ^h ee, i ^h o, i ^h oo, e ^h ah, o ^h ah, e ^h o, u ^h ah,
	uă.
	uă.)
Falling diphthongs :	ai, au, ai, au, iu, ei, eu, ii, oi,
(Transcribed :	ah ^h i, ah ^h u, ai ^h , au ^h , iu ^h , ei ^h , eu ^h , ii ^h , oi ^h ,
	ou, ui, ii, iu.
	ou ^h , oo ^h i, ee ^h i, ee ^h u.)

g) A diphthong in combination with a semivowel may form a triphthong :

(eu) iau (v.)	[(i ^h eu) i ^h ah ^h u]	I take
(eu) beau (v.)	[(i ^h eu) b ^h eah ^h u]	I drink
fii (n. pl.)	[^h i ^h fee- ^h ee ^h i]	the sons

Note.—The semivowels *î*, *ê* and *û* (*ö*) could be roughly transcribed by the English letters *y* and *w*:

eu	[yew=ieu]	I
leu	[lew=leu]	lion
in	[yeen=ieen]	flax
noapte	[nwahp-te=ngahp-te]	night
seara	[syah-rah=seah-rah]	evening

However, this transcription could be ambiguous and misleading; so we shall use the letters: *î*, *ê*, *û* (*ö*) for the transcription of the Rumanian semivowels.

READING EXERCISE NO. 2

(Diphthongs and vowels in hiatus)

(a)

- iarbă (*n.*) [i'ahr-bă], grass; taină (*n.*) [tahi-nă], secret;
 laic (*n.*) [lah-iek], layman; hiat (*n.*) [hee-laht],
 hiatus.
 iepure (*n.*) [ie-poo-re], hare; tei (*n.*) [tei], lime-tree; întreit
 (*adj.*) [in-tre-iet], threefold; client (*n.*) [klee-lent],
 customer.
 prieten (*n.*) [pree-ie-ten], friend; trei (*num.*) [trei], three;
 cheile (*n. pl.*) [ke-iek-le], the keys; pietate (*n.*) [pee-e-
 tah-te], piety.
 Iordan (*n.*) [ior-l'dahn], Jordan; boi (*n. pl.*) [boi], oxen;
 îndoit (*adj.*) [in-do-iet], twofold; mioriță (*n.*) [mee-o-
 ree-tsă], young sheep.
 iute (*adv.*) [i'oo-te], quickly; cui (*n.*) [kooi], nail; ruină (*n.*)
 [roo-iek-nă], ruin; triumf (*n.*) [tree-loomf], triumph.
 mireasă (*n.*) [mee-reah-să], bride; reacție (*n.*) [re-lahk-tsee-iek],
 reaction; aerisit (*adj.*) [ah-e-ree-seet], aerated.
 boală (*n.*) [b'qah-lă], illness; coaliție (*n.*) [ko-ah-lee-tsee-iek],
 coalition; aortă (*n.*) [ah-lor-tă], aorta.
 deodată (*adv.*) [deo-l'dah-tă or de-o-l'dah-tă], suddenly;
 leopard (*n.*) [le-o-l'pahrd], leopard; poet (*n.*) [po-et],
 poet.

B*

(b)

- cai (*n. pl.*) [kahj], horses; **piatră** (*n.*) [ˈpiah-tră], stone; **caisă** (*n.*) [kah-ˈļee-să], apricot; **cianură** (*n.*) [tchee-ah-ˈnoo-ră], cyanide.
- stau (*1st sing.*) [stahj], I stay; **aud** (*1st sing.*) [ah-ˈlood], I hear; **aluat** (*n.*) [ah-loo-ˈlaht], dough, paste.
- flăcăi (*n. pl.*) [flă-ˈkăj], lads; **făină** (*n.*) [fă-ˈļee-nă], flour.
- tău (*poss. pron.*) [tăj], thine; **două** (*num. fem.*) [ˈdo-ua], two; **răutate** (*n.*) [ră-oo-ˈtah-te], wickedness.
- grâu (*n.*) [grîj], wheat; **râulet** (*n.*) [rî-oo-ˈlets], brook, stream.
- leu (*n.*) [lej], lion; **zmeură** (*n.*) [ˈzme-oo-ră], raspberry.
- instruiesc (*1st sing.*) [iēen-stroo-ˈļiesk], I instruct.
- câine (*n.*) [ˈkî-ne], dog; **tămâind** (*pres. part.*) [tă-mî-ˈļeend], burning incense.
- bou (*n.*) [boj], ox; **boulet** (*n.*) [bo-oo-ˈlets], bullock; **vouă** (*pers. pron.*) [ˈvo-ua], to you.
- pui (*n.*) [pooj], chicken; **ciumă** (*n.*) [ˈtchîoo-mă], plague; **a se sui** (*inf.*) [ah se soo-ˈļee], to climb.

(c)

- eu (*pers. pron.*) [iēj], I; **eufonie** (*n.*) [eū-fo-ˈnee-ļe], euphony.
- iau (*1st sing.*) [iaj], I take; **iaurt** (*n.*) [iah-ˈloort], yoghurt.
- inimă (*n.*) [ˈiēe-nee-mă], heart; **copii** (*n. pl.*) [ko-ˈpeej], children; **copiii** (*n. pl.*) [ko-ˈpee-ļeej], the children.
- ou (*n.*) [ouj], egg.
- ei (*pers. pron.*) [iēj], they.

1. 4. The Consonants

If we arrange the consonants in accordance with the place where they are articulated and the way they are pronounced, we obtain the following scheme of Rumanian consonants:

	<i>Labial</i>	<i>Labio-dental</i>	<i>Dental</i>	<i>Palatal</i>	<i>Velar</i>
Plosives (stops)	p, b		t, d	chi [kee], ghi [gee] che [ke], ghe [ge]	c [k], g
Fricatives		f, v	s, z	ș [sh], j [zh]	h
Nasals	m		n		
Lateral			l		
Rolled			r		
Compound consonants (affricates)			ț [ts]	ci [tchee], gi [dzhee] ce [tche], ge [dzhe]	

a) From the first series of consonants, the voiceless plosives p, t, c are pronounced without the aspiration they have in standard English; the voiced plosives b, d, g are pronounced nearly like the English consonants:

Când (<i>adv.</i>)	[kînd]	when
te (<i>acc. pron.</i>)	[te]	(at) you
latră (<i>3rd pers. sing. pres.</i>)	[lah-tră]	barks
un (<i>indef. art.</i>)	[oon]	a
câine (<i>n.</i>)	[kîi-ne]	dog
astupă-i (<i>imp. pres.+dat. pron.</i>)	[ah-!stoo-păi]	fill him
gura (<i>n.</i>)	[!goo-rah]	the mouth
cu (<i>prep.</i>)	[koo]	with
pâine (<i>n.</i>)	[!pîi-ne]	bread

b) The consonants c and g followed by e or i are pronounced like English *ch*, *tch* and *j=dzh* (cp. 1. 6 l):

ce (<i>pron.</i>)	[tche]	what
pace (<i>n.</i>)	[!pah-tche]	peace
cinci (<i>num.</i>)	[tcheentchi]	five
rege (<i>n.</i>)	[!re-dzhe]	king
ginere (<i>n.</i>)	[!dzhee-ne-re]	son-in-law

c) When **c** and **g** are palatalized (softened), the letter **h** is inserted between them and the following front vowel and they are pronounced like English *k* and *g* in *kin*, *get* :

chem (v.)	[kɨem]	I call
lichid (adj.)	[lee- ^h keed]	liquid
ghiață (n.)	[^h giãh-tsă]	ice
Gheorghe (n.)	[^h geor-ge]	George

d) The letter **ș** notes a consonant similar to that transcribed by *sh* in English, or by *si*, *ti* in words like *mission*, *nation*. The letter **j** notes a consonant similar to that written in English by *z* in *azure*, by *s* in *vision*, *measure* :

șapte (num.)	[shãhp-te]	seven
clește (n.)	[^h klesh-te]	pincers
jug (n.)	[zhoog]	yoke
primejdie (n.)	[pree- ^h mezh-dee-je]	danger

e) **n** followed by **c** or **g** is a back sound, i.e. it is articulated in the back region of **c** and **g** ; to mark that, **n** is transcribed with η :

bancă (n.)	[^h bãh η -kă]	bank ; seat, bench
stâncă (n.)	[^h stî η -kă]	rock
lung (adj.)	[loo η]	long
îngust (adj.)	[î η - ^h goost]	narrow

f) The lateral **l** is clear. It is produced, in the frontal region, with the tip of the tongue fixed behind the upper teeth. It is not dark (velar and deep) like the standard English *l*. Practically there is a single **l** in Rumanian, though it is sounded differently according to the neighbouring vowels.

The rolled **r** is always pronounced with vibrations produced by the tip of the tongue behind the upper teeth :

limbă (n.)	[^h leem-bă]	tongue
alb (adj.)	[ahlb]	white
culme (n.)	[^h kool-me]	summit, peak

popor (<i>n.</i>)	[po- ^l por]	people
scriu (<i>v.</i>)	[skreeu]	I am writing
hârtie (<i>n.</i>)	[hîr- ^l tee- ^{ie}]	paper

g) The velar **h** is not identical with the English glottal fricative **h**. Generally the Rumanian **h** is pronounced in the velar region with a friction caused by the emitted air on the palate :

mâhnit (<i>adj.</i>)	[mîh- ^l neet]	sad
odihnă (<i>n.</i>)	[o- ^l deeh-nă]	rest
heruvim (<i>n.</i>)	[he-roo- ^l veem]	cherub
Prahova (<i>prop. n.</i>)	[^l prah-ho-vah]	

Therefore the spelling of Christ may be :

Christos [hrees-^ltos] or Hristos [hrees-^ltos]

However it must be remembered that this pronunciation is not general. It is peculiar to the South. In the North, **h** is pronounced with less friction or without friction :

hotar (<i>n.</i>)	[ho- ^l tahr]	frontier
hat (<i>n.</i>)	[haht]	separating line between two fields

h) The compound consonant **ț** sounds like *ts* in English hats :

țap (<i>n.</i>)	[tsahp]	he-goat
țințar (<i>n.</i>)	[tseen- ^l tsahr]	mosquito

i) The voiceless labio-dental **f** is pronounced like the English *f* :

formă (<i>n.</i>)	[^l for-mă]	form
triumf (<i>n.</i>)	[tree- ^l oomf]	triumph
afacere (<i>n.</i>)	[ah- ^l fah-tche-re]	business

The voiced labio-dental **v** is pronounced like the English *v* :

convorbire (<i>n.</i>)	[kon-vor- ^l bee-re]	conversation
venin (<i>n.</i>)	[ve- ^l neen]	poison

j) The postdental voiceless *s* and voiced *z* are pronounced nearly as the corresponding English sounds :

soare (<i>n.</i>)	[<i>sqah-re</i>]	sun
apus (<i>n.</i>)	[<i>ah-'poos</i>]	sunset
zori (<i>n. pl.</i>)	[<i>'zori</i>]	dawn
acuz (<i>v.</i>)	[<i>ah-'kooz</i>]	I accuse

k) The voiceless consonant *s* is pronounced *z* before the voiced *b*, *d*, *g*, *v*, and sometimes in new borrowed words between two vowels. Generally good pronunciation avoids the voiced *z*, the tendency being to pronounce *s* even before voiced consonants. The spelling is uncertain in these cases :

(eu) sbor , zbor	[<i>sbor</i>]	I am flying
sgomot , zgomot	[<i>'sgo-mot</i>]	noise
visită , vizită	[<i>'vee-see-tă</i>]	visit, call

l) The letters *k*, *ph*, *q*, *x*, *y*, *w*, used only in foreign words (and in some surnames), reproduce the respective sounds of foreign languages. Rumanian spelling respects the original form of foreign proper names :

Kogălniceanu [*Ko-găl-nee-'tcheah-noo*]
Shakespeare
Xenopol [*Kse-'lno-pol*]
Waterloo

m) Double consonants are used when they exist in the pronunciation :

accept (<i>v.</i>)	[<i>ahk-'tchept</i>]	I accept
accelerat (<i>adj.</i>)	[<i>ahk-tche-'le-'raht</i>]	accelerated

Or when they are formed by juxtaposition :

a înnota [*ah în-no-'tah*] < *în* + *nota*, to swim
innavigabil [*ee-nah-vee-'gah-beel*] < *in* + *navigabil*, un-navigable
cellalt [*'tchel-lahl't*] < *cel* + *lalt*, the other

There is, however, a tendency to write : *a înota*, *innavigabil* and even *celalt*.

Only one consonant is used in :

sugestie [soo-'dzhes-tee-je], suggestion
 bacil [bah-'tcheel], bacillus
 a colabora [ah ko-lah-bo-'rah], to collaborate

Even in homophones the tendency is not to differentiate between :

masă (n.) ['mah-să], table : masă (n.), mass
 casă (n.) ['kah-să], house : casă (n.), safe

READING EXERCISE No. 3

Unde-i ușa ['oon-dei 'oo-shah] ? Where is the door ?

Cine-i în casă ['tchee-nei în 'ka-să] ? Who is in the house ?

Cine-s domnii din stradă ['tchee-nes 'dom-nee-i deen 'strah-dă] ?

Who are the gentlemen in the street ?

Unde-s cărțile ['oon-des 'kăr-tsee-le] ? Where are the books ?

Cărțile-s pe masă ['kăr-tsee-les pe 'mah-să].

The books are on the table.

Tinerii	['tee-ne-ree-i]	(The) youth
trebuie	['tre-boo-je]	should
să respecte	[să res-'pek-te]	respect
pe bătrâni.	[pe bă-'trîni].	old people.
Te întreb	[te în-'treb]	I ask you (thee)
de sănătate.	[de să-nă-'tah-te].	about (your) health.
Vorba dulce	['vor-bah 'dool-tche]	The sweet word
mult aduce.	['moolt ah-'doo-tche].	brings much (good).
Paserile	['pah-se-ree-le]	The birds
cântă	['kîn-tă]	are singing
primăvara.	['pree-mă-'vah-rah]	(in) spring.
Viața-i	['viah-tsah-i]	(The) life is
datorie	[dah-to-'ree-je]	a duty
greă	['greah]	hard (difficult)
și lașii	[shee 'lah-shee-i]	and (the) cowards
se'ngrozesc	[se'n-gro-'zesk]	are afraid
de ea. (G. Coșbuc)	[de iah].	of it.

Unde-i unul nu-i putere

[looŋ-dej̃ 'loo-nool nooɨ̃ poo-'te-re]

Where (there) is (only) one (there) is no strength

La nevoie și la durere

[lah ne-'voj̃ shee lah doo-'re-re]

In need and in sorrow

Unde-s doi puterea crește

[looŋ-des doj̃ poo-'te-rẽa 'kresh-te]

Where (there) are two the power increases

Și dușmanul nu sporește.

[shee doosh-'mah-nool noo spo-'resh-te].

And the enemy has no success.

(Hora Unirii.)

1. 5. The Accent

The accent of Rumanian words is a dynamic one, i.e. the stressed syllable is pronounced with more breath force.

a) As a general rule words of several syllables are stressed on the last syllable but one. But there are many cases where the accent is on the first, third, fourth, or even fifth syllable from the end :

(1) pământ (<i>n.</i>)	[pă-'mînt]	earth
frumos (<i>adj.</i>)	[froo-'mos]	beautiful
(2) carte (<i>n.</i>)	['kahr-te]	book
albină (<i>n.</i>)	[ahl-'been-nă]	bee
(3) cântece (<i>n. pl.</i>)	['kîn-te-tche]	songs
surzenie (<i>n.</i>)	[soor-'ze-nee-je]	deafness
(4) cântecele (<i>n. pl.</i>)	['kîn-te-tche-le]	the songs
prepelița (<i>n.</i>)	['pre-pe-lee-tsah]	the partridge
but also :	[pre-pe-'lee-tsah]	
(5) prepelițelor	['pre-pe-lee-tse-lor]	of the partridges
but also :	[prepe-'lee-tse-lor]	

There is no fixed rule as to the place of the accent in a word. However, if we analyse the different groups, we see

that category (1) comprises words ending with a consonant. To this rule words in which the final syllable is a former suffix form exceptions:

singuratec (<i>adj.</i>)	[seen-goo-'rah-tek]	lonely
strigăt (<i>n.</i>)	[^l stree-găt]	shout
putred (<i>adj.</i>)	[^l poo-tred]	rotten
sunet (<i>n.</i>)	[^l soo-net]	sound

but: brădet (*n.*) [bră-'det], thicket of fir-trees, from brad [brahd], fir-tree

Category (2) comprises words ending with a vowel. Exceptions to this rule are words ending with diphthongs; those are stressed on the first part of the diphthong:

Dumnezeu (<i>n.</i>)	[doom-ne-'lzeu]	God
femei (<i>n. pl.</i>)	[fe-'mei]	women

Other exceptions to this category are words of Turkish origin ending with a, which are stressed on the last syllable:

para (<i>n.</i>)	[pa-'rah]	coin, money
basma (<i>n.</i>)	[bahs-'mah]	kerchief

Verbal forms of the third person simple past (preterite) and imperfect are stressed on the last syllable:

(el) avu (<i>v.</i>)	[iel ah-'voo]	he had
(el) vedea (<i>v.</i>)	[iel ve-'dea]	he was seeing

The categories (3), (4) and (5) comprise morphological forms of Latin words and words of Slav origin.

b) The accent remains fixed on the same syllable in the various flexional forms of the noun, but it is mobile in the conjugation forms of the verb:

un cântec (<i>n.</i>)	[oon 'kîn-tek]	a song
două cântece (<i>n. pl.</i>)	[^l do-uă 'kîn-te-tche]	two songs
cântecelor (<i>n. gen. pl.</i>)	[^l kîn-te-tche-lor]	of the songs

but:

mor (<i>v.</i>)	[mor]	I am dying
noi murim (<i>1st pl.</i>)	[noi moo-'reem]	we are dying

c) The accent changes its place in derived noun or adjectival forms :

scaun (<i>n.</i>)	[ˈskah-oon]	chair
scaunel (<i>n.</i>)	[skă-oo-ˈnel]	little chair
rege (<i>n.</i>)	[ˈre-dzhe]	king
regină (<i>n.</i>)	[re-ˈdzhee-nă]	queen
regal (<i>adj.</i>)	[re-ˈgahl]	kingly
regesc (<i>adj.</i>)	[re-ˈdzhesk]	kingly
carte (<i>n.</i>)	[ˈkahr-te]	book
cărticică (<i>n.</i>)	[kăr-tee-ˈtchee-kă]	little book
cărturar (<i>n.</i>)	[kăr-too-ˈrahr]	scholar

Note.—As a rule the accent is not marked ; sometimes it is marked with a grave on the last syllable ; sometimes one makes use of accent for differentiating the sense of words which are spelt alike but pronounced differently :

aşa (<i>adv.</i>)	[ah-ˈshah]	so
plecă (<i>v.</i>)	[ple-ˈkah]	he was going
ăflă (<i>v.</i>)	[ˈah-flă]	he finds
afă (<i>v.</i>)	[ah-ˈflă]	he found
còpii (<i>n.</i>)	[ˈko-pee]	copies
copii (<i>n.</i>)	[ko-ˈpee]	children
dèşi (<i>adj. m. pl.</i>)	[deshi]	thick
deşi (<i>conj.</i>)	[de-ˈshee]	although

1. 6. Conditional Sound Changes

It will be of much help for the understanding of the morphology (declension, conjugation, derivation of words) if we learn some sound changes which arise regularly under the same conditions.

a) When medial *a* loses the accent, in a derived word, it is replaced by *ă* :

barbă (<i>n.</i>)	[ˈbahr-bă], beard	bărbat (<i>n.</i>)	[băr-ˈbaht], man
(eu) las (<i>v.</i>)	[iɛu lahs], I let	lăsat (<i>p. part.</i>)	[lă-ˈsaht], let

mare (*adj.*) [ˈmah-re], great, **a mări** (*inf.*) [ah mă-ˈree], to
big make bigger, to increase

Note.—In some verbal forms stressed **ă** > **a** if an **ă** appears in the following syllable: **spăl** (*v.*), I wash, **spală** (*imp.*); **vărs** (*v.*), I am shedding, **varsă** (*imp.*)

b) If this **a** (see under 1. 6 a) is preceded by a palatal or palatalized consonant (**j**, **ș**, **ci**, **chi**, **gi**, **ghi**, **ce**, **che**, **ge**, **ghe**) it changes into **e**:

jale (<i>n.</i>) [ˈzhah-le], mourning	(eu) jelesc (<i>v.</i>) [iɛu zhe-ˈlesk], I mourn
șarpe (<i>n.</i>) [ˈshahr-pe], serpent	a șerpui (<i>inf.</i>) [ah sher-poo-ˈlee], to wind
chiag (<i>n.</i>) [kɨahg], rennet	a închiega (<i>inf.</i>) [ah în-kɨe-ˈgah], to curdle
ghiață (<i>n.</i>) [ˈgɨah-tsă], ice	înghețat (<i>p. part.</i>) [în-gɨe-ˈtsaht], frozen

c) A stressed medial **o** changes into **u** when it loses the accent:

(eu) port (<i>1st sing.</i>) [iɛu port], I wear	(noi) purtăm (<i>1st pl.</i>) [noi poor-ˈtăm], we wear
(eu) rog (<i>1st sing.</i>) [iɛu rog], I ask	(noi) rugăm (<i>1st pl.</i>) [noi roo-ˈgăm], we ask
rugăciune (<i>n.</i>) [roo-gă-ˈtchɨu- ne], prayer	
soră (<i>n.</i>) [ˈso-ră], sister	surori (<i>n. pl.</i>) [soo-ˈrorɨ], sisters

Note.—This rule, however, does not govern words which have entered the language later:

boltă (<i>n.</i>) [ˈbol-tă], vault, dome	bolțit (<i>adj.</i>) [bol-ˈteet], vaulted, arched, curved (like a dome)
colț (<i>n.</i>) [kolts], corner	colțuros (<i>adj.</i>) [kol-tsoo-ˈros], angular

d) A stressed *a* preceded by a labial (*m, f, v, p*) changes often into *e*, if *e* or *i* appear in the following syllable :

<i>masă</i> (<i>n.</i>) ['mah-să], table	<i>mese</i> (<i>n. pl.</i>) ['me-se], tables
<i>fată</i> (<i>n.</i>) ['fah-tă], girl	<i>fete</i> (<i>n. pl.</i>) ['fe-te], girls
<i>vară</i> (<i>n.</i>) ['vah-ră], summer ; girl-cousin	<i>veri</i> [<i>veri</i>], summers ; <i>vere</i> (<i>n. pl.</i>) ['ve-re], girl-cousins
o <i>pană</i> (<i>n.</i>) [o 'pah-nă], a feather	<i>două pene</i> ['do-ŭă 'pe-ne], two feathers
o <i>pană</i> (<i>n.</i>) [o 'pah-nă], a defect (in motor), a puncture (in tyre)	<i>două pane</i> ['do-ŭă 'pah-ne]
o <i>pară</i> (<i>n.</i>) [o 'pah-ră], a pear	<i>două pere</i> (<i>n. pl.</i>) ['do-ŭă 'pere], two pears

but :

o <i>palmă</i> (<i>n.</i>) [o 'pahl-mă], palm, hand (as a measure).	<i>două palme</i> (<i>n. pl.</i>) [do-ŭă 'pahl-me] and <i>pălmî</i> [pălmî]
o <i>babă</i> (<i>n.</i>) [o 'bah-bă], an old woman	<i>două babe</i> (<i>n. pl.</i>) ['do-ŭă 'bah-be], two old women

Note.—See also 2.10, Note 6, p. 46.

e) A stressed medial *a* changes into *ă* when *i* (instead of *a, e* of the nominative singular) appears in the following syllable :

<i>stradă</i> (<i>n.</i>) ['strah-dă], street	<i>străzi</i> (<i>n. pl.</i>) ['străzi], streets
<i>țară</i> (<i>n.</i>) ['tsah-ră], country	<i>țări</i> (<i>n. pl.</i>) [tsări], countries
<i>carte</i> (<i>n.</i>) ['kahr-te], book	<i>cărți</i> (<i>n. pl.</i>) [kărtsi], books
<i>mare</i> (<i>n.</i>) ['mah-re], sea	<i>mări</i> (<i>n. pl.</i>) [mări], seas

Note.—Exceptions to this tendency are :

I. The nouns :

<i>vacă</i> ['vah-kă], cow	<i>vaci</i> (<i>n.</i>) [vatchi], cows
o <i>fragă</i> (<i>n.</i>) [o 'frah-gă], a wild strawberry	<i>două frage</i> (<i>n.</i>) ['do-ŭă 'frah- dzhe], two wild strawberries

II. The adjectives :

mare (*sing.*), *mari* (*pl.*), great
tare (*sing.*), *tari* (*pl.*), strong

f) A medial *ă* changes into *e* if *e* or *i* appear in the following syllable :

măr (<i>n.</i>) [măr], apple	mere (<i>n. pl.</i>) [me-re], apples
apple-tree	meri (<i>n. pl.</i>), apple-trees
băt (<i>n.</i>) [băts], stick	bețe (<i>n. pl.</i>) [be-tse], sticks
tânăr (<i>n.</i>) [tî-năr], young	tineri (<i>n. pl.</i>) [tee-neri], youths
(eu) cumpăr (<i>1st sing.</i>) [koom-păr], I buy	(tu) cumperi (<i>2nd sing.</i>) [too koom-peri], you buy

Note.—After a guttural, however, *ă*, in this position, remains unchanged :

strigăt (<i>n.</i>) [stree-găt], scream	strigăte (<i>n. pl.</i>) [stree-gă-te], screams
flacăără (<i>n.</i>) [flah-kă-ră], flame	flăcări (<i>n. pl.</i>) [flă-kări], flames

g) *î* changes sometimes into *i* if *e* or *i* appears in the following syllable :

sfânt (<i>n., adj.</i>) [sfînt], saint	sfînți (<i>n., adj. pl.</i>) [sfeentsi], saints
cuvânt (<i>n.</i>) [koo-ivînt], word	cuvinte (<i>n. pl.</i>) [koo-iveen-te], words
mormânt (<i>n.</i>) [mor-imînt], tomb	morminte (<i>n. pl.</i>) [mor-meen-te], tombs

Note.—This rule is not without exceptions :

mânz (<i>n.</i>) [mînz], foal	mânji (<i>n. pl.</i>) [mînzhi], foals
stâncă (<i>n.</i>) [stîn-kă], rock	stânci (<i>n. pl.</i>) [stîntchi], rocks
blând (<i>adj. m.</i>) [blînd], tame	blânzi (<i>adj. m. pl.</i>) [blînzî], tame
săptămână (<i>n.</i>) [săp-tă-mî-nă], week	săptămâni (<i>n. pl.</i>) [săp-tă-mîni], weeks
mână (<i>n.</i>) [mînă], hand	mâini (<i>n. pl.</i>) [mîini], hands
(eu) plâng (<i>1st sing.</i>) [ieṽ plîng], I weep	(tu) plângi (<i>2nd sing.</i>) [too plîndzhi], thou weepst

h) A stressed e changes into a diphthong ea when a or ă appears in the following syllable :

(eu) alerg (1st sing.) [iɛu ah- ˈlɛrg], I run	(el) aleargă (3rd sing.) [iɛl ah-ˈlɛar-gă], he runs
întreg (adj. m.) [în-ˈtɾɛg], whole	întreagă (adj. f.) [în-ˈtɾɛa-gă], whole
întregi (m. pl.) [în-ˈtɾɛdʒi]	
întrege (f. pl.) [în-ˈtɾɛ-dʒhe]	
negru (adj. m.) [ˈnɛ-groo], black	neagră (adj. f.) [ˈnɛah-gră], black

i) A stressed ea (ia) changes into e when -e or -i appears in the following syllable :

împărăteasă (n.) [im-pă-ră- ˈteah-să], empress	împărătese (n. pl.) [im-pă-ră- ˈte-se], empresses
viață (n.) [ˈviah-tsă], life	vieți (n. pl.) [ˈviɛtsi], lives
băiat (n.) [bă-ˈliaht], boy	băieți (n. pl.) [ba-ˈliɛtsi], boys

j) A stressed o changes into oa if an ă, a or e appears in the following syllable :

frumos (adj. m.) [froo-ˈmos], beautiful	frumoasă (adj. f.) [froo-ˈmoah- să]
port (1st sing.) [iɛu port], I carry	(el) poartă (3rd sing.) [iɛl ˈpoahr-tă], he carries
domnul (n.) [ˈdom-nool], the master	doamna (n.) [ˈdoahm-nah], the mistress
servitor (n.) [ser-vee-ˈtor], servant man	servitoare (n.) [ser-vee-tɔa-re], maid

Note.—Recently borrowed words, however, are not affected by this rule : **modă** (n.) [ˈmo-dă], **mode** (pl.) [ˈmo-de], fashion ; **poftă** (n.) [ˈpof-tă], **pofte** (pl.) [ˈpof-te], desire ; **uniform** (adj. m.) [oo-nee-ˈform], uniform ; **uniformă** (adj. f.) [oo-nee-ˈfor-mă], uniform.

k) A stressed *oa* changes into *o* when it loses the accent or when an *i* appears in the following syllable :

<i>floare</i> (n.) [ˈflɔ̃ah-re], flower	<i>înfloresc</i> (1st sing.) [în-flɔ̃- ˈresk], I flourish
<i>o moară</i> (n.) [o ˈmɔ̃ah-ră], a mill	<i>două mori</i> (n. pl.) [ˈdo-ɥă ˈmɔ̃ɨ], two mills
<i>ploaie</i> (n.) [ˈplɔ̃ah-je], rain	<i>ploi</i> (n. pl.) [ploɨ], rains

l) *e*, *i* and the semivowel *î* change the foregoing *c* and *g*, transforming them in palatals :

(eu) <i>merg</i> (1st sing.) [jeɥ ˈmerɡ], I go	(el) <i>merge</i> (3rd sing.) [jel ˈmer-dzhe], he goes
<i>fiică</i> (n.) [ˈfee-kă] [ˈfji-kă], daughter	<i>fice</i> (n. pl.) [ˈfee-tche] [ˈfji- tche], daughters
<i>un amic</i> (n.) [oon ah-ˈmeek], a friend	<i>doi amici</i> (n. pl.) [doi ah- ˈmeetchi], two friends

m) *sc*, *șc* followed by *i* or by *e* is transformed into *ști* or *ște* :

(eu) <i>cunosc</i> (1st sing.) [jeɥ koo-ˈnosk], I know	(tu) <i>cunoști</i> (2nd sing.) [too koo-ˈnoshti], you know
<i>o broască</i> (n.) [o ˈbroas-kă], a frog	<i>două broaște</i> (n. pl.) [ˈdo-ɥă ˈbroahsh-te], two frogs
<i>o pușcă</i> (n.) [o ˈpoosh-kă], a gun	<i>două puști</i> (n. pl.) [ˈdo-ɥă ˈpooshti], two guns

n) In unstressed syllables of derived forms :

t followed by i (semivowel) changes into ț ;					
d	„	i	„	„	z ;
s	„	i	„	„	ș ;
st	„	i	„	„	ști ;
z	„	i	„	„	j ;
l	„	i	„	„	i ;
n	„	i	„	„	i ;
r	„	i	„	„	i ;
șc	„	i	„	„	ști.

înalt (<i>adj. m.</i>) [i-'nahlt], high	înalți (<i>adj. m. pl.</i>) [i-'nahltsi], high
brad (<i>n.</i>) [brahd], a fir-tree	brazi (<i>n. pl.</i>) [brahzi], fir-trees
urs (<i>n.</i>) [oors], bear	urși (<i>n. pl.</i>) [oorshi], bears
o veste (<i>n.</i>) [o 'ves-te], news	două vești (<i>n. pl.</i>) ['do-uă veshti], two news
prost (<i>adj. m.</i>) [prost], stupid	proști (<i>adj. m. pl.</i>) [proshti], stupid
treaz (<i>adj. m.</i>) [trɛaz], awake	treji (<i>adj. m. pl.</i>) [trezhi], awake
copil (<i>n.</i>) [ko-'peel], one child	copii (<i>n. pl.</i>) [ko-'pii], children
(eu) sar (<i>1st sing.</i>) [ieʊ sahr], I jump	(tu) sari (<i>2nd sing.</i>) [too sahrɪ], (tu) sai (<i>2nd sing.</i>) [too sahi], you jump
spun (<i>1st sing.</i>) [spoon], I say	tu spui (<i>2nd sing.</i>) [too spui], you say
împroșc (<i>1st sing.</i>) [im-'proshk], I sprinkle	împroști (<i>2nd sing.</i>) [im-'proshti], you sprinkle

Note 1.—If *t* is followed by *i* and another vowel, it changes to *ci*:

înțelept (<i>adj.</i>) [în-tse-'lept], wise	înțelepciune (<i>n.</i>) [în-tse-lep-'tchoo-ne], wisdom
răutate (<i>n.</i>) [ră-oo-'tah-te], wickedness	răutăcios (<i>adj.</i>) [ră-oo-tă-'tchos], wicked

If *d* is followed by *i* and another vowel, it changes to *gi*:

grămadă (<i>n.</i>) [gra-'mah-dă], heap	grămăgioară (<i>n.</i>) [gră-mă-'dzhioah-ră], small heap
oglindă (<i>n.</i>) [o-'gleen-dă], mirror	oglingioară (<i>n.</i>) [o-gleen-'dzhioah-ră], small mirror

Note 2.—Apparent exceptions to this rule are explained by the history of the language, e.g. from *verde* (*adj.*) ['ver-de], green, the derived verb is: a înverzi (*inf.*) [ah în-ver-'zee],

to become green; but from *gând* (*n.*) [gînd], thought, the verb is a *gîndi* (*inf.*) [ah gîn-'dee], to think; from *lipsă* (*n.*) [l'leep-să], lack, the verb is a *lipsi* (*inf.*) [ah leep-'see], to be absent. Words where this sound-change did not take place are of later non-Latin origin. For the same reason *l* is not changed into *i* in:

<i>hamal</i> (<i>n.</i>)	[hah-'lmaɦ]	<i>hamali</i> (<i>n.</i>)	[hah-'lmaɦli]
porter		porters	
<i>șacal</i> (<i>n.</i>)	[shah-'kahl]	<i>șacali</i> (<i>n.</i>)	[shah-'kahl̩]
jackal		jackals	

1. 7. Division of Words into Syllables

a) There is a tendency in Rumanian to have open syllables, i.e. syllables ending in vowels. Therefore a consonant between two vowels belongs to the following syllable:

<i>ca-să</i> (<i>n.</i>)	[l'kah-să]	house
<i>gră-di-nă</i> (<i>n.</i>)	[gră-'dee-nă]	garden
<i>e-xa-men</i> (<i>n.</i>)	[e-'ksah-men]	test, examination

b) A group of consonants is divided between the foregoing and the following syllable:

<i>îm-pă-rat</i> (<i>n.</i>)	[îm-pă-'raɦt]	emperor
<i>mier-lă</i> (<i>n.</i>)	[l'mj̥er-lă]	blackbird
<i>dom-ni-tor</i> (<i>n.</i>)	[dom-nee-'tor]	ruler

c) If the last consonant of the group is *l* or *r*, it belongs, with the preceding consonant, to the following syllable:

<i>su-fla-re</i> (<i>n.</i>)	[soo-'flah-re]	breath
<i>so-cru</i> (<i>n.</i>)	[l'so-kroo]	father-in-law
<i>as-pru</i> (<i>adj.</i>)	[l'ahs-proo]	severe
<i>in-tra-re</i> (<i>n.</i>)	[in-'trah-re]	entrance

d) Diphthongs belong to the same syllable:

<i>zi-ua</i> (<i>n.</i>)	[l'zee-uah]	the day
<i>noas-tră</i> (<i>pos. pron.</i>)	[nɔahs-tră]	our
<i>moa-le</i> (<i>adj.</i>)	[mɔah-le]	soft

e) If two neighbouring vowels do not form diphthongs (vowels in hiatus) they are divided between two syllables :

aur (<i>n.</i>)	[lah-oor]	gold
coalit̃ie (<i>n.</i>)	[ko-ah-lee-tsee- <u>ie</u>]	coalition
maestru (<i>n.</i>)	[mah- <u>ies</u> -troo]	maestro

1. 8. Use of Capital Letters

Proper names are written with capitals, but adjectives derived from them with small letters :

Englez [en- <u>glez</u>],	limba engleză [leem-bah en- <u>gle-ză</u>],
Englishman	the English language
Român [ro- <u>mîn</u>],	limba română [leem-bah ro- <u>mî-nă</u>],
Rumanian	the Rumanian language

When the adjective is part of a proper name it is written with a capital :

Țara Românească [tsah-rah ro-mî-neas-kă], Walachia
Mihai Viteazul [mee-hai vee-ltea-zool], Michael the Brave

Capital letters are used : at the beginning of a sentence or of a verse, after colon in direct speech, for the name of God, of Christ, of the Saints, and for the names of feast days, as well as for pronouns referring to God and to Christ :

Și a zis Dumnezeu : “ **Să fie lumină !** ” (Gen. i. 3.)
 [Shee ah zees doom-ne-zeu : să fee-ie loo-mee-nă.]
 And God said, Let there be light.

Sf. Nicolaie [sfîn-tool nee-koo-lah-ie], St Nicholas
Paștele (*pl.*) [pahsh-te-le], Easter
Crăciunul [kră-tchoo-nool], Christmas

Capitals are also used for pronouns of deference and for titles :

Dvoastră, Domnia voastră [dom-nee-ia vqahs-tră], You
Universitatea din București [oo-nee-ver-see-tah-tea deen
 boo-koo-reshti], University of Bucharest

Banca Națională [¹bahŋ-ka nah-tsee-o-¹nah-lă], National Bank

Finally, they are used for the names of the months :

Ianuarie	[jah-noo- ¹ ah-ree- ¹ ie]	January
Februarie	[fe-broo- ¹ ah-ree- ¹ ie]	February
Martie	[¹ mahr-tee- ¹ ie]	March
Aprilie	[ah- ¹ pree-lee- ¹ ie]	April
Mai	[mai]	May
Iunie	[¹ iū-nee- ¹ ie]	June
Iulie	[¹ iū-lee- ¹ ie]	July
August	[¹ au-goost]	August
Septemvrie	[sep- ¹ tem-vree- ¹ ie]	September
Octomvrie	[ok- ¹ tom-vree- ¹ ie]	October
Noemvrie	[no- ¹ iem-vree- ¹ ie]	November
Decemvrie	[de- ¹ tchem-vree- ¹ ie]	December

The official spelling of the Rumanian Academy demands that the names of the weekdays be written with small letters, but many use capital letters :

luni	[loon ¹]	Monday
marți	[mahrts ¹]	Tuesday
miercuri	[¹ mier-koor ¹]	Wednesday
joi	[zhō ¹]	Thursday
vineri	[¹ vee-ner ¹]	Friday
sâmbătă	[¹ sîm-bă-tă]	Saturday
duminică	[doo- ¹ mee-nee-kă]	Sunday

The names of the points of the compass are written with capital letters. This rule, however, is not always respected, and they are often written with small letters :

Est [est] or Răsărit [ră-să- ¹ reet]	East
Vest [vest] or Apus [ah- ¹ poos]	West
Nord [nord] or Miază-noapte [¹ mja-ză ¹ nqahp-te]	North
Sud [sood] or Miază-zi [¹ mja-ză ¹ zee]	South
Nord-Vest [nord- ¹ vest]	North-West
Sud-Est [sud- ¹ est]	South-East

1. 9. Rumanian Punctuation

corresponds generally to English :

- . = **punct** [poonkt], *full-stop*, is used at the end of a sentence and after abbreviations.
- , = **virgulă** [veer-goo-lă], *comma*, is used to separate—
 - (a) coordinate parts of a compound sentence,
 - (b) subordinate from principal clauses,
 - (c) the noun in apposition,
 - (d) a series of words or parts of the sentence having the same construction,
 - (e) the vocative case.
- ; = **punct și virgulă** [poonkt shee veer-goo-lă], *semicolon*, is used between sentences grammatically independent but closely connected in sense.
- : = **două puncte** [do-ŭă poon-kte], *colon*, is used before a series of enumerated nouns and before quotations.
- = **liniuță** [lee-nee-oo-tsă], *dash*, is used to separate parentheses introduced in the sentence. It serves also to mark the beginning of “direct speech.”
- = **trăsura de unire** [tră-soo-rah de oo-nee-re], *hyphen*, serves to unite two or more words which are closely related in sense.
- ? = **semnul întrebării** [sem-nool în-tre-bă-ree], *question mark*, is used after direct questions.
- ! = **semn de exclamație** [semn de eks-klah-mah-tsee-je], *exclamation mark*, is used after interjections and exclamations.
- „ “ = **semnele citării** [sem-ne-le tchee-lă-ree] or **ghilemetele (ghilemelele)** [ghee-le-me-te-le], *inverted commas*, are used to introduce and to end a quotation or direct speech.

- ... = punctele de suspensiune (întrerupere) [ˈpoopk-te-le de soos-pen-ˈsjoo-ne, ɪn-tre-ˈloo-pe-re], marks an interruption of speech made with a stylistic purpose.
- () = paranteze rotunde [pah-rah-n-ˈte-ze ro-ˈtoon-de], *brackets*.
- { } = paranteze duble [pah-rah-n-ˈte-ze ˈdoob-le].
- [] = paranteze unghiulare [pah-rah-n-ˈte-ze oon-ˈghiu-lah-re].
- ' = apostroful [ah-pos-ˈtro-fool], the *apostrophe* is the sign that a letter has been omitted.

READING EXERCISE No. 4

Cine tace merge'n pace.

[ˈtchee-ne ˈtah-tche ˈmer-dzhen ˈpah-tche.]

(He) who is silent goes (lives) in peace.

Vorba își are vremea ei.

[ˈvor-bah ɪʃi ˈah-re ˈvre-meə ɪi.]

(Every) word has its time.

Tăcerea-i dulce ca mierea.

[tă-ˈtche-reə ˈdool-tche kah ˈmie-rə.]

Silence is sweet as honey.

Calea flămândului e cea mai lungă.

[ˈkah-lea flă-ˈmîn-doo-loo ɪe ˈtcheə mai ˈloo-ŋă.]

The way of the hungry is the longest.

Ziua bună se cunoaște de dimineață.

[ˈzee-uah ˈboo-nă se koo-ˈnqash-te de dee-mee-ˈnqah-tsă.]

Fine day is recognized in the morning.

Fă bine și nu te teme de nime.

[fă ˈbee-ne shee noo te ˈte-me de ˈnee-me.]

Do (what is) good and don't fear anybody.

Neturburarea sufletului, sănătatea minții.

[ne-toor-boo-ˈrah-rəh ˈsoof-le-too-loo ɪ, sə-nă-ˈtah-tea ˈmeen-tsee.]

The calm of the soul is the health of the mind.

Munca dreaptă nu se pierde.

[¹moor-kah ¹dreahp-tă noo se ¹pi-er-de].

Honest work is never lost.

Lupul păru-și schimbă dar năravul ba.

[¹loo-pool ¹pă-rooshî ¹skim-bă dahr nă-'rah-vool bah].

The wolf changes his hair but does not change his habit.

Datoria nu moare niciodată.

[dah-to-'ree-jah noo ¹moah-re neetchî-o-'dah-tă].

Debt never dies.

PART II

GRAMMATICAL FORMS

2. THE NOUN

THE noun can belong to either of two grammatical genders : masculine or feminine. A great many nouns are masculine in the singular and feminine in the plural. These nouns form a class of mixed nouns, called in Rumanian : **ambigene** (*adj. n. pl.*), **eterogene** (*adj. n. pl.*) or **neutre** (*adj. n. pl.*). The gender of a noun is recognized by the definite article. The definite article is suffixed to the noun ; the indefinite article precedes the noun.

2. 1. The Indefinite Article

Singular :

Masc. *un om*, a man
un epure, a hare
Fem. *o fată*, a girl
o femeie, a woman

Plural :

The plural has no special form for the indefinite article. One can express the indefinite form of a noun in the plural without an article or by the indefinite pronoun **niște**=some, **unii**=some :

Masc. (**niște**) *oameni*, (some) men
(**niște**) *epuri*, (some) hares
Fem. (**niște**) *fete*, (some) girls
(**niște**) *femei*, (some) women

Note.—The indefinite pronoun **niște** before a noun in the plural has the sense of *some*, which can be translated also by **câțiva** ; **unii**. Popular forms for **niște** are **niscăi**, **niscaiva**. **Niște cărți**=some (kind of) books ; **unii oameni**=some people ; **câțiva copii**=a few children.

Niște before a noun in the singular or before collective nouns in the plural denotes an indefinite quantity: niște făină=some flour; niște cireșe=some cherries. Niște cannot be used without a noun.

2. 2. The Plural without the Article of Feminine Nouns is formed by suffixes added to the stem of the nouns. The vowels of these suffixes produce phonetic alterations in the stem of the nouns, according to the principles set forth above under *Conditional Sound Changes* (1. 6). If we take into consideration these tendencies of vowel changes, all plural formations are clear.

a) With the suffix -e :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
față, face	fețe, faces
piatră, stone	pietre, stones
muscă, fly	muște, flies

b) With the suffix -i (semivowel) :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
carte, book	cărți, books
floare, flower	flori, flowers
grădină, garden	grădini, gardens
vale, valley	văi, valleys
pușcă, gun	puști, guns

Note.—Some feminine nouns have both plurals, in -e and in -i; sometimes each form has a slightly different sense :

o școală, a school	două școli, two schools
	două școale, „
o roată, a wheel	două roți, two wheels
	două roate, „
o stradă, a street	două străzi, two streets
	două strade, „

This tendency of forming feminine plurals in -i is based on a phonetical peculiarity of Rumanian. Unstressed e

has the tendency to change into i. At the end of plural feminine nouns e being unstressed has the tendency to change into i and to cause changes in the preceding syllable according to the conditional sound-changes. (Cp. I. 6 e, k.)

c) The nouns, whose form without the article ends in a stressed -a, form the plural in -le :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
stea, star	stele, stars
măsea, molar tooth	măsele, molar teeth
basma, kerchief	basmale, kerchiefs
zi, day	zile, days

Diminutives in -ică form the plural in -ele :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
floricică, little flower	floricеле, little flowers
viorică, violet	viorele, violets
părticică, small part	părțicele, small parts
ulcică, a mug (earthenware)	ulcele, mugs

However, nouns which are not felt to be diminutives form the plural regularly :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
bunică, grandmother	bunici, grandmothers
furnică, ant	furnici, ants

d) A few feminine nouns have an irregular plural :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
soră, sister	surori, sisters
noră, daughter-in-law	nurori, daughters-in-law
iarbă, grass	ierburi, many plants
lână, wool	lânețe, wools (washed)
	lânuri, pieces of wool
pânză, linen	pânzeturi, kinds of linen
brânză, cheese	brânzeturi, kinds of cheese
aramă, copper, brass	arămuri, copper objects
marfă, goods, merchandise	mărfuri, goods

2. 3. The Plural without the Article of Masculine Nouns is formed with the termination -i. If the noun ends in a consonant, the -i is added to this consonant; if the noun ends in -u or -e, the -i is added to the preceding sound after -u or -e have been dropped :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
ban, coin	bani, coins, money
împărat, emperor	împărați, emperors
băiat, boy	băieți, boys
copil, child	copii, children
cal, horse	cai, horses
brad, fir-tree	brazi, fir-trees
viteaz, brave man	viteji, brave men
fiu, son	fii, sons
pește, fish	pești, fishes, fish
rege, king	regi, kings

Note.—If the noun ends in -ru, the plural ends in a full vowel i :

socru, father-in-law	socri, fathers-in-law
codru, forest	codri, forests

2. 4. The Feminine Singular with Definite Article

In the singular the article for feminine nouns is -a and it is suffixed to the noun in the following ways :

a) The nouns whose indefinite form ends in -ă replace this -ă by the article -a :

apă, water	apa, the water
casă, house	casa, the house
bancă, seat, bench ; bank	banca, the seat, the bench ; the bank
mână, hand	mâna, the hand

b) The feminine nouns whose indefinite forms end in -a or in -i (only zi, *day*) add to this indefinite form the definite article -a with the intermediary of an -u- :

cafea, coffee	cafeaua, the coffee
vâlcea, valley	vâlcea, the valley
zi, day	ziua, the day

c) To the indefinite feminine nouns which end in -e the article -a is added after -e :

pâine, bread	pâinea, the bread
libertate, liberty	libertatea, the liberty
floare, flower	floarea, the flower

Note.—If the -e is preceded by -i, -j, -ș, the article is added directly to these sounds :

femeie, woman	femeia, the woman
grijă, grije, task, worry	grija, the task
cenușe, ashes	cenușa, the ashes

d) The nouns treated under a), b) and c) form the class of the feminine or -a declension.

Nouns of this -a class, however, which express a masculine being, are masculine :

tată, father	tata, the father ; tatăl, the Heavenly Father, or solemnly : father
popă, priest	popa, the priest
vlădică, bishop	vlădica, the bishop
călăuză, guide	călăuza, the guide
sentinelă, sentry	sentinela, the sentry
slugă, servant	sluga, the servant
Papă, Pope	Papa, the Pope
bade, a term of friendly respect, used when addressing an elder man, an elder brother, or even by a girl addressing her sweetheart	badea
bădiță (<i>dim.</i>)	bădița

2. 5. a). The Feminine Plural with Definite Article is obtained by adding to the indefinite form of the plural the article *-le* :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Plural</i>
masă, table	mese, tables	mesele, the tables
carte, book	cărți, books	cărțile, the books
stea, star	stele, stars	stelele, the stars
soră, sister	surori, sisters	surorile, the sisters

b) Some masculine nouns in *-a* form the plural like the feminine in *-a*, some like the masculine in *-i* :

călăuză	călăuze	călăuzele, the guides
sentinelă	sentinele	sentinelele, the sentries
slugă	slugi	slugile, the servants
popă	popi	popii, the priests
tată	tați	tații, the fathers

c) The masculine nouns in *-a* take the qualifying adjective and the indefinite article in masculine or in feminine form. As a general rule, the old nouns of this category take the masculine endings, while the new ones are treated as feminine nouns and take a feminine adjectival form :

un tată bun, a good father
doi popi bătrâni, two old priests
but : o slugă credincioasă, a loyal servant
două sentinele bune, two good sentries

EXERCISE NO. 5

Pe masă este pâine și apă. Păserile cântă ziua și noaptea.
Un pitic e un om mic. Nu văd nimic. Piatra e pe pământ.
În vas nu-i apă. Tu ai un prieten bun. Cânt un cântec de
jale. În râu este apă. Pe câmp este fân. El e stăpân pe

pământ. Pașerile au cuib pe câmp. Floarea de crin este albă. În pământ este aur și cărbune. Mama e în casă cu sora.

Pe câmp sunt trei cai și patru boi. Mama are un măr și o pară. Cartea e aici. Vezi, cine vine? Nu văd nimic pe cer. Vecina are o fiică și trei fii. Surorile sunt în grădină. Om cu inimă de copil. Primăvara e cald. În perete este un cui. În moară e grâu. Fântâna din grădină are apă rece.

Noaptea sunt multe stele pe cer. Doina e un cântec de jale. În pădure sunt multe păsări. Viorelele sunt flori de grădină. Nora și soacra-s (îs, sânt) la biserică.

2. 6. The Masculine Singular with Definite Article

The definite masculine article in the singular is -l or -le.

a) The masculine article -l is added directly to the nouns ending in -u :

Dumnezeu, God	Dumnezeul, the God
ou, egg	oul, the egg
lucru, work, thing	lucrul, the work

b) The article -l is added with the intermediary of -u- to nouns ending in -i (semivowel) or in a consonant :

pui, chicken ; young animal	puiul, the chicken
animal, animal	animalul, the animal
oraș, town	orașul, the town

c) The masculine article -le is added to the masculine nouns in -e :

pește, fish	peștele, the fish
cărbune, coal	cărbunele, the coal
nume, name	numele, the name

Note 1.—There are two categories of nouns, without the article, ending in -e :

I. <i>Fem</i> :	carte, book	cartea, the book
	moarte, death	moartea, the death
II. <i>Masc.</i> :	frate, brother	fratele, the brother
	dinte, tooth	dintele, the tooth

Note 2.—The nouns *foarfece*, *scissors*, *clește*, *pliers*, *spate*, *back*, are used either as masculine singular or as feminine plural forms.

2. 7. The Masculine Plural with Definite Article is obtained by adding to the form without article of plural the article -i (see 2. 3) :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Plural</i>
lup, wolf	lupi, wolves	lupii, the wolves
bou, ox	boi, oxen	boii, the oxen
copil, child	copii, children	copiii, the children
socru, father-in-law	socri, fathers-in-law	socrii, the fathers-in-law

2. 8. a). The Mixed Nouns have a masculine form in the singular and a feminine one in the plural :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Plural</i>
scaun, chair	scaune, chairs	scaunele, the chairs
studiu, study	studii, studies	studiile, the studies
picior, foot	picioare, feet	picioarele, the feet
umăr, shoulder	umere, shoulders	umerele, the shoulders

b) Many nouns of this class form the feminine plural in -uri :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Plural</i>
câmp, field	câmpuri, fields	câmpurile, the fields

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Plural</i>
lucru, thing	lucruri, things	lucurile, the things
râu, river	râuri, rivers	râurile, the rivers
vin, wine	vinuri, wines	vinurile, the wines

Note.—Some feminine nouns form the plural in *-uri* :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
aramă, copper	arămuri, copper objects
leafă, salary	lefuri, salaries
treabă, business	treburi, businesses
	trebi, businesses
vreme, time ; weather	vremuri, times
	vremi, times

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
iarbă, grass	ierburi, plants
făină, flour	făinuri, kinds of flour
mătasă, silk	mătăsure, silks
blană, fur coat	blănuri, fur coats
	blăni, planks
brânză, cheese	brânzeturi, kinds of cheese
lână, wool	lânuri, pieces of wool (from a sheep)
	lânețe, wool (prepared)

2. 9. Irregular Plural Forms

a) A few nouns have irregular plural forms :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Plural</i>
om (<i>m.</i>), human being, man	oameni (<i>m.</i>), men	oamenii, the men, the people
cap (<i>m.</i>), head	capete (<i>f.</i>), heads	capetele (<i>f.</i>), the heads
	capi (<i>m.</i>), leaders	capii (<i>m.</i>), the leaders
	capuri (<i>f.</i>), promontories	capurile (<i>f.</i>), the promontories

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>	<i>Plural</i>
oaspe, guest	oaspeți, guests	oaspeții, the guests
pârâu, pârâu (<i>m.</i>), brook	pâraie, pâraie (<i>f.</i>), brooks	pâraiele (<i>f.</i>), the brooks, the streams
brâu (<i>m.</i>), belt	brâie, brâne (<i>f.</i>), belts	brâiele (<i>f.</i>), the belts
grâu (<i>m.</i>), wheat	grâie (<i>f.</i>), wheat- fields	grâne (<i>f.</i>), cereals
ou (<i>m.</i>), egg	ouă (<i>f.</i>), eggs	

b) Some nouns have only plural forms :

în zori (<i>f.</i>), in the dawn	zorile (<i>f.</i>), the dawn
șale (<i>f.</i>), small of the back	șalele (<i>f.</i>), the back
merinde (<i>f.</i>), provisions (of food)	merindele (<i>f.</i>), the provi- sions
pantaloni (<i>m.</i>), trousers	pantalonii, the trousers
Paști (<i>f.</i>), Paște (<i>m. sing.</i>), Easter	Paștile, the Eastern
București (<i>m.</i>),	Bucureștii, Bucharest

c) Some nouns have in the plural a different meaning from that of the singular, or have two plural forms with different meanings :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
frig, cold (frost)	friguri (<i>pl. f.</i>), fever
fum, smoke	fumuri (<i>pl. f.</i>), snobbery
raport, report	rapoarte (<i>pl. f.</i>), reports
	raporturi (<i>pl. f.</i>), relations

EXERCISE No. 6

Lângă carte este un creion. N'ai carte, n'ai parte. Pe masă este o floare. Fratele e în grădină, sora e în oraș. Vecinul este în stradă. Băiatul are o piatră în mână. Lângă fântână e un copac. În grădină e un băiat și o fată. În casă nu-i foc. Pâinea este pe masă.

Lângă râu este o câmpie. În stradă e un om. Pe câmp este o vacă. Boul este flămând. Animalul din curte se numește câine. Am un creion în mână. Fratele are un cal. Nu se vede nimic pe câmp. Vecinul are o fată și un băiat. Lângă masă e un scaun și o bancă. Lupul, ursul, calul și boul sunt animale; și câinele este animal. Sângele apă nu se face.

Pe cer sunt numai două stele. În pădure sunt multe flori. Am avut multe parale, acum n'am nimic. În oraș sunt multe grădini, dar în grădini nu-s frage. Numai în păduri sunt frage; în grădini sunt cășune. Am numai cinci lei. N'am fost niciodată în Paris.

2. 10. Declension of the Noun

Every noun has two different forms for the singular and two for the plural. One form is used for *Nominative* and *Accusative* and the second for *Genitive* and *Dative*. When it is necessary to make a distinction between the *Nominative* and *Accusative* or between the *Genitive* and *Dative* (see 14. 5) Rumanian uses special particles: the possessive article *a* (*al, ai, ale*) for the *Genitive* (cp. 5. 1. b; 14. 2) and the preposition *pe* for the *Accusative* (cp. 8. 3, Note 3, c; 14. 2; and 15. 4.) For the *Vocative* case, cp. 16. 1-5.

a) Feminine Singular

<i>With Indefinite Article</i>	<i>With Definite Article</i>
1. <i>N. A.</i> o casă, a house	casă, the house
<i>G. D.</i> unei case, of a house to a house	casei, of the house to the house
	<i>Voc.</i> casă !
2. <i>N. A.</i> o masă, a table	masă, the table
<i>G. D.</i> unei mese, of a table to a table	mesei, of the table to the table
	<i>Voc.</i> masă !

c*

<i>With Indefinite Article</i>		<i>With Definite Article</i>	
3. <i>N. A.</i>	<i>o găscă</i> , a goose	<i>gâsca</i> , the goose	
<i>G. D.</i>	<i>unei găște (gâști)</i> , of a goose, to a goose	<i>gâștei (gâștii)</i> , of the goose to the goose	
		<i>Voc. găscă ! (gâsco !)</i>	
4. <i>N. A.</i>	<i>o țară</i> , a country	<i>țara</i> , the country	
<i>G. D.</i>	<i>unei țări</i> , of a country to a country	<i>țării</i> , of the country to the country	
		<i>Voc. țara !</i>	
5. <i>N. A.</i>	<i>o barcă</i> , a boat	<i>barca</i> , the boat	
<i>G. D.</i>	<i>unei bărci</i> , of a boat to a boat	<i>bărcii</i> , of the boat to the boat	
		<i>Voc. barcă !</i>	
6. <i>N. A.</i>	<i>o ușă (ușe)</i> , a door	<i>ușa</i> , the door	
<i>G. D.</i>	<i>unei uși</i> , of a door to a door	<i>ușii</i> , of the door to the door	
		<i>Voc. ușe !</i>	
7. <i>N. A.</i>	<i>o cruce</i> , a cross	<i>crucea</i> , the cross	
<i>G. D.</i>	<i>unei cruci</i> , of a cross to a cross	<i>crucii</i> , of the cross to the cross	
		<i>Voc. cruce !</i>	
8. <i>N. A.</i>	<i>o floare</i> , a flower	<i>floarea</i> , the flower	
<i>G. D.</i>	<i>unei flori</i> , of a flower to a flower	<i>florii</i> , of the flower to the flower	
		<i>Voc. floare !</i>	
9. <i>N. A.</i>	<i>o pălărie</i> , a hat	<i>pălăria</i> , the hat	
<i>G. D.</i>	<i>unei pălării</i> , of a hat to a hat	<i>pălăriei</i> , of the hat to the hat	
		<i>Voc. pălărie !</i>	
10. <i>N. A.</i>	<i>o cheie</i> , a key	<i>cheia</i> , the key	
<i>G. D.</i>	<i>unei chei</i> , of a key to a key	<i>cheii</i> , of the key to the key	
		<i>Voc. cheie !</i>	
11. <i>N. A.</i>	<i>o vale</i> , a valley	<i>valea</i> , the valley	
<i>G. D.</i>	<i>unei văi</i> , of a valley to a valley	<i>văii</i> , of the valley to the valley	
		<i>Voc. vale !</i>	

*With Indefinite Article**With Definite Article*

12. *N. A.* o zi, a day ziua, the day
 G. D. unei zile, of a day zilei, of the day
 to a day to the day
 Voc. zi !
13. *N. A.* o soră, a sister sora, the sister
 G. D. unei surori, of a sister surorii, of the sister
 to a sister to the sister
 Voc. soră ! (soro !)
14. *N. A.* o stea, a star steaua, the star
 G. D. unei stele, of a star stelei, of the star
 to a star to the star
 Voc. stea !
15. *N. A.* o basma, a kerchief basmaua, the kerchief
 G. D. unei basmale, of a kerchief basmalei, of the kerchief
 to a kerchief to the kerchief
 Voc. basma !
16. *N. A.* o sentinelă, a sentry sentinela, the sentry
 G. D. unei sentinele, of a sentry sentinelei, of the sentry
 to a sentry to the sentry
 Voc. sentinelă !
17. *N. A.* un tată, a father tata, tatăl, the father
 G. D. unui tată, of a father tatei, tatălui, of the father
 to a father to the father
 Voc. tată !

Note 1.—The Genitive and Dative of *vlădica*, *the bishop*, is *vlădicii*, but also *vlădicăi*.

Note 2.—The masculine nouns in *-a* have the Vocative in *-ă (-e)*, or some of them in *-o*:

Voc. popă ! popo ! vladică ! vlădico ! bade ! badeo !

b) *Feminine Plural*

<i>Without Article</i>		<i>With Definite Article</i>
1. <i>N. A.</i> case, houses		casele, the houses
<i>G. D.</i> case, of houses	to houses	caselor, of the houses to the houses
<i>Voc. caselor ! (case !)</i>		
2. <i>N. A.</i> mese, tables		meșele, the tables
<i>G. D.</i> mese, of tables	to tables	meșelor, of the tables to the tables
<i>Voc. meșelor ! (mese !)</i>		
3. <i>N. A.</i> găște, geese		găștele, the geese
<i>G. D.</i> găște, of geese	to geese	găștelor, of the geese to the geese
<i>Voc. găștelor ! (găște !)</i>		
4. <i>N. A.</i> țări, countries		țările, the countries
<i>G. D.</i> țări, of countries	to countries	țărilor, of the countries to the countries
<i>Voc. țărilor ! (țări !)</i>		
5. <i>N. A.</i> bărci, boats		bărcile, the boats
<i>G. D.</i> bărci, of boats	to boats	bărcilor, of the boats to the boats
<i>Voc. bărcilor ! (bărci !)</i>		
6. <i>N. A.</i> uși, doors		ușile, the doors
<i>G. D.</i> uși, of doors	to doors	ușilor, of the doors to the doors
<i>Voc. ușilor ! (uși !)</i>		
7. <i>N. A.</i> cruci, crosses		crucile, the crosses
<i>G. D.</i> cruci, of crosses	to crosses	crucilor, of the crosses to the crosses
<i>Voc. crucilor ! (cruci !)</i>		
8. <i>N. A.</i> flori, flowers		florile, the flowers
<i>G. D.</i> flori, of flowers	to flowers	florilor, of the flowers to the flowers
<i>Voc. florilor ! (flori !)</i>		

<i>Without Article</i>		<i>With Definite Article</i>
9. N. A. pălării, hats		pălăriile, the hats
G. D. pălării, of hats		pălăriilor, of the hats
	to hats	to the hats
		Voc. pălăriilor ! (pălării !)
10. N. A. chei, keys		cheile, the keys
G. D. chei, of keys		cheilor, of the keys
	to keys	to the keys
		Voc. cheilor ! (chei !)
11. N. A. văi, valleys		văile, the valleys
G. D. văi, of valleys		văilor, of the valleys
	to valleys	to the valleys
		Voc. văilor ! (văi !)
12. N. A. zile, days		zilele, the days
G. D. zile, of days		zilelor, of the days
	to days	to the days
		Voc. zilelor ! (zile !)
13. N. A. surori, sisters		surorile, the sisters
G. D. surori, of sisters		surorilor, of the sisters
	to sisters	to the sisters
		Voc. surorilor ! (surori !)
14. N. A. stele, stars		stelele, the stars
G. D. stele, of stars		stelelor, of the stars
	to stars	to the stars
		Voc. stelelor ! (stele !)
15. N. A. basmale, kerchiefs		basmalele, the kerchiefs
G. D. basmale, of kerchiefs		basmalelor, of the kerchiefs
	to kerchiefs	to the kerchiefs
		Voc. basmalelor ! (basmale !)
16. N. A. sentinele, sentries		sentinelele, the sentries
G. D. sentinele, of sentries		sentinelelor, of the sentries
	to sentries	to the sentries
		Voc. sentinelelor ! (sentinele !)
17. N. A. tați, fathers		tații, the fathers
G. D. tați, of fathers		taților, of the fathers
	to fathers	to the fathers
		Voc. taților ! (tați !)

c) The following diagram shows all the endings of the feminine noun :

Singular

<i>Without the Article</i>	<i>With the Definite Article</i>
<i>N. A.</i> -ă, -e, (-a)	-a, -ea, (-ua)
<i>G. D.</i> -e, -i, (-le)	-ei, -ii, (-lei)
<i>Voc.</i> -ă, (-o), -e, (-a)	

Plural

<i>Without the Article</i>	<i>With the Definite Article</i>
<i>N. A.</i> -e, -i, (-le)	-le
<i>G. D.</i> -e, -i, (-le)	-lor
<i>Voc.</i> -lor, (-e, -i, -le)	

Note 1.—The final -i in the feminine ending is always a semivowel.

Note 2.—The plural form without article of the feminine nouns is identical with the Genitive-Dative form of the singular.

Note 3.—For the syntax of the Vocative see chapter 16.

Note 4.—See 1.6, d) and e) on p. 20.

Note 5.—The nouns which form the plural in -i change, as a rule, the vowel -a- of the stem into -ă- (cf. §1. 6) : țară, pl. țări ; pasăre (pasere), pl. păsări ; but âripă (âripă), pl. âripi, âripe (ârîpi).

Note 6.—The pronunciation of the feminine gen.-dat. sing. ending as -ei or -ii (see 2.10.c) is dominated by the phonetic value of the unstressed -e-, which is pronounced -i-, with the exception of the emphatic stage pronunciation, soției, pălăriei, odăiei, vâpăiei, grădinei, pădurei. Colloquial pronunciation : soțîii, pălării, odăii, vâpăii, grădîinii, pădûrii. The final -i is a semivowel pronounced like -y in obey.

To find the usual form of the feminine gen.-dat. sing. one proceeds from the form without article of the nom. plur., to which the ending -i is added :

<i>nom. sing.</i>	<i>nom. plur.</i>	<i>gen.-dat. sing.</i>
o casă	două case	case-i
o masă	două mese	mese-i
o școală	două școli (școale)	școli-i (școale-i)
o stradă	două străzi	străzi-i
o floare	două flori	flori-i
o roată	două roți (roate)	roți-i (roate-i)
o rană (wound)	două răni	răni-i
o salbă ¹	două sălbi (salbe)	sălbi-i
o icoană	două icoane	icoane-i
o ilustrată ²	două ilustrate	ilustrate-i
o scrisoare	două scrisori	scrisori-i

As a rule, the nouns ending in -ă have the plural in -e (Some change the stem-vowel -a- into -e-), whereas the nouns ending in -e have the plural in a reduced -i (and change the stem-vowels -a- into -ă- and -oă- into -o-):

	<i>sing.</i>	<i>plur.</i>	<i>gen.-dat. sing.</i>
(a)	o mamă	două mame	mamei
	o soacră	două soacre	soacrei
	o babă	două babe	babei
	o sapă	două sape	sapei
	o labă	două labe	labei
	o palmă	două palme	palmei
	o scroăfă (sow)	două scroafe	scroafei
	o toamnă	două toamne	toamnei
but :	o fată	două fete	fetei
	o iapă	două iepe	iepei
	o vară (summer)	două veri	verii
	o vară (cousin)	două vere	verei (verii)
	o iarnă	două ierni	iernii
(b)	o carte	două cărți	cărții
	o parte	două părți	părții
	o țară	două țări	țării
	o oăie	două oi	oii
	o ploăie	două plói	plóii

¹ silver or gold coin worn by women as necklace.

² picture post-card.

EXERCISE No. 7

Codru-i frate cu Românul. Carpații au multe râuri și văi. În România sunt codri de stejar și de fag. Munții Carpați se întind dela Dunăre, prin România, prin Polonia, prin Cehoslovacia și prin Austria, până la Viena. Dunărea este un fluviu adânc. În codri sunt păsări și animale, în râuri sunt pești.

Dacii au fost un popor viteaz. Ei au avut regi. România este așezată unde a fost altă dată Dacia. Mulți oameni n'au bani. Noi avem bani, dar nu avem pâine. Primăvara râurile au apă multă. Țara are munți și codri.

A fost odată un împărat. Împăratul avea o împărăție mare cu păduri, cu munți, cu câmpii și cu râuri. Împărăteasa nu avea copii. Un om sărac avea trei feciori și o fată.

Fiarele sălbatece trăiesc în păduri. În munți sunt : urși și râși, lupi și vulpi, cerbi și căprioare, mistreți și pisici sălbatece. Mistreți și lupi sunt și pe câmpii și în Delta Dunării. În câmpia Munteniei sunt multe dropii. În Delta Dunării trăiesc multe păsări. Acolo sunt pelicani și lebede, bătlani și cocostârci de toată frumuseța, rațe și găște sălbatece și multe alte paseri. Chiar rațele polare trăiesc în bălțile Deltei. Flamingi trandafirii cu gât lung, cu picioare roșii vin aici din regiunea Africei. În Deltă și în Carpați trăiesc vulturi cu aripi mari.

2. 11. Declension of Masculine Nouns

a) *Masculine Singular**With Indefinite Article**With Definite Article*

1. <i>N. A.</i> un domn, a gentleman	domnul, the gentleman
<i>G. D.</i> unui domn, of a gentleman
to a gentleman	domnului, of the gentleman
to the gentleman
<i>Voc.</i> domnule ! (Doamne ! (for God)	
2. <i>N. A.</i> un copil, a child	copilul, the child
<i>G. D.</i> unui copil, of a child
to a child	copilului, of the child
to the child
<i>Voc.</i> copile ! (copilule !)	

*With Indefinite Article**With Definite Article*

3. <i>N. A.</i> un fiu, a son	fiul, the son
<i>G. D.</i> unui fiu, of, to a son	fiului, of, to the son
<i>Voc.</i> fiule ! (fiu !)	
4. <i>N. A.</i> un pui, a chicken	puiul, the chicken
<i>G. D.</i> unui pui, of, to a chicken	puiului, of, to the chicken
<i>Voc.</i> puiule ! (pui !)	
5. <i>N. A.</i> un fluviu, a river	fluviul, the river
<i>G. D.</i> unui fluviu, of, to a river	fluviului, of, to the river
<i>Voc.</i> fluviule ! (fluviu !)	
6. <i>N. A.</i> un socru, a father-in-law	socrul, the father-in-law
<i>G. D.</i> unui socru, of, to a father-in-law	socrului, of, to the father-in-law
<i>Voc.</i> socrule ! (soacre !)	
7. <i>N. A.</i> un frate, a brother	fratele, the brother
<i>G. D.</i> unui frate, of, to a brother	fratelui, of, to the brother
<i>Voc.</i> frate !	

b) Masculine Plural*Without Article**With Definite Article*

1. <i>N. A.</i> domni, gentlemen	domnii, the gentlemen
<i>G. D.</i> domni, of, to gentlemen	domnilor, of, to the gentlemen
<i>Voc.</i> domnilor ! (domni !)	
2. <i>N. A.</i> copii, children	copiii, the children
<i>G. D.</i> copii, of, to children	copiilor, of, to the children
<i>Voc.</i> copiilor ! (copii !)	
3. <i>N. A.</i> fii, sons	fiii, the sons
<i>G. D.</i> fii, of, to some sons	fiilor, of, to the sons
<i>Voc.</i> fiilor ! (fii !)	
4. <i>N. A.</i> pui, chickens	puii, the chickens
<i>G. D.</i> pui, of, to chickens	puiilor, of, to the chickens
<i>Voc.</i> puiilor ! (pui !)	

<i>Without Article</i>		<i>With Definite Article</i>
5. N. A. fluvii (f.), rivers		fluviile , the rivers
G. D. fluvii , of, to rivers		fluviilor , of, to the rivers
Voc. fluviilor ! (fluvii !)		
6. N. A. socri , fathers-in-law		socrii , the fathers-in-law
G. D. socri , of, to fathers-in-law		socrilor , of, to the fathers-in-law
Voc. socrilor !		
7. N. A. frați , brothers		frații , the brothers
G. D. frați , of, to brothers		fraților , of, to the brothers
Voc. fraților ! (frați !)		

c) *Diagram Showing the Endings of the Masculine Noun**Singular*

<i>Without the Article</i>	<i>With the Definite Article</i>
N. A. cons., -u, (-i), -e	-l, (-ul), -le
G. D. cons., -u, (-i), -e	-lui, (-ului)
Voc. -e, (-ule), cons.	

Plural

<i>Without the Article</i>	<i>With the Definite Article</i>
N. A. -i	-i
G. D. -i	-lor
Voc. -lor, (-i)	

Note 1.—For the way the article is added to the noun, *vide* 2. 4 ; 2. 5 ; 2. 6 ; 2. 7.

Note 2.—The final -i is a semivowel, except after cons.+r (e.g. *codri*).

2. 12. Declension of Proper Names

(1) Masculine proper names form the Genitive and Dative by placing the article *lui* before them (see 14. 4). The feminine, however, are declined like the noun, except those

that end in sounds which cannot take the endings of the Genitive (new names):

Masculine

<i>Nom.</i>	Petru	Ionescu	Horia
<i>Gen.</i>	lui Petru	lui Ionescu	lui Horia
<i>Dat.</i>	lui Petru	lui Ionescu	lui Horia
<i>Acc.</i>	pe Petru	pe Ionescu	pe Horia
<i>Voc.</i>	Petru ! (Petre !)	Ionescu (le) !	Horia !

Feminine

<i>Nom.</i>	Maria	Mabel
<i>Gen.</i>	Mariei	lui Mabel
<i>Dat.</i>	Mariei	lui Mabel
<i>Acc.</i>	pe Maria	pe Mabel
<i>Voc.</i>	Mario ! Marie !	Mabel !

(2) Geographical names are declined according to their gender:

Târgul Brăilei (<i>Gen.</i>),	the market of Brăila
străzile Londrei (<i>Gen.</i>),	the streets of London
Luna Bucureștilor (<i>Gen.</i>),	the Month (market) of Bucharest
apele Prutului (<i>Gen.</i>),	the waters of the river Pruth
pustiurile Africei (<i>Gen.</i>),	the deserts of Africa
grădinile Iașilor (<i>Gen.</i>),	the gardens of Jassy

(3) A special category of geographical names are the compound ones. These are considered as determined nouns:

<i>Nom.</i>	Turnul-Severinului (town)
<i>Gen.</i>	{ (al) Turnul-Severinului (al) Turnului-Severin
<i>Dat.</i>	Turnului-Severin

Note.—Geographical names after prepositions, see 13. 3.

EXERCISE No. 8

În curtea vecinului meu sunt multe paseri. El are găini, găște, rațe, curci și curcani. În pădure sunt alte feluri de

paseri; acolo trăiesc : vulturi, corbi, mierle, privighetori și sturzi. Pe câmpie trăiesc : prepelițe și ciocârlii, iar în lunci trăiesc fasanii.

O pasere are două picioare și două aripi. Corpul paserilor este acoperit cu pene. Penele sunt albe sau negre sau sure. Vulturii trăiesc pe stânci. Ciocul vulturilor este ascuțit.

Lângă casă trăiesc animale domestice. În codri și în păduri sunt multe animale sălbatece. Corpul animalelor este acoperit cu păr. Culoarea părului este albă, neagră, roșie sau castanie. Lângă casa omului trăiesc : câinele, pisica, vaca, calul, oaia, porcul și alte animale.

Am fost astă vară în Poiana-Sibiului. Regii României sunt îngropați în Curtea-de-Argeș. Catedrala Curții-de-Argeș este o clădire veche. Gara din Târgu-Frumos este departe de oraș. Râmnicu-Vâlcea este un oraș de munte. Dela Turnu-Severin până la București e drum lung. Târgu-Jiu(lui) este capitală de județ. Vatra-Dornei e o stațiune balneară în Bucovina, pe Valea Bistriței.

3. 1. THE ADJECTIVE

Adjectives have the same declension forms as nouns.

a) Adjectives having a form for masculine and a form for feminine :

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>	
	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
bun,	good	bună	buni	bune
frumos,	beautiful	frumoasă	frumoși	frumoase
acru,	sour	acără	acri	acre
albastru,	blue	albastră	albaștri	albastre
nou,	new	nouă	noi (noui)	noue (noi)
greu,	heavy,	greă	grei	grele
	difficult			
rău,	bad	rea	răi	rele
roșu, roș,	red	roșe, roșie	roși (-i)	roși (-i)
greoi,	awkward	greoaie	greoi	greoaie
cenușiu,	ashen	cenușie	cenușii	cenușii

<i>Singular</i>			<i>Plural</i>	
<i>Masc.</i>		<i>Fem.</i>	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
vechi, old (vechiu)		veche	vechi	vechi
silitor, diligent		silitoare	silitori	silitoare
domnesc, of the gentleman		domnească	domnești	domnești
românesc, Rumanian		românească	românești	românești
român, Rumanian		română	români	române
englez, English		engleză	englezi (engleji)	engleze

Note 1.—Some adjectives ending in a guttural have the plural in -i both for masculine and for feminine :

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Masc.-Fem.</i>
adânc, deep	adâncă	adânci
drag, dear, beloved	dragă	dragi
larg, broad	largă	largi
lung, long	lungă	lungi
mic, small	mică	mici
românesc, Rumanian	românească	românești

Those, however, ending in -nic, -tec (-tic), and other adjectives ending in guttural which can be used as nouns, have in plural different forms for masculine and feminine :

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
amarnic, bitter	amarnică	amarnici	amarnice
unic, only, alone, unparalleled	unică	unici	unice
voinic, strong (physically)	voinică	voinici	voinice
nebunatic (-tic), foolish	nebunatică	nebunatici	nebunatic

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
sălbatec (-tic), wild	sălbatică	sălbatici	sălbătice
singuratec (-tic), lonely, solitary	singuratecă	singurateci	singuratece
sărac, poor	săracă	săraci	sărace
pribeag, homeless hiker, refugee	pribeagă	pribegi	pribege
năuc, stupid	năucă	năuci	năuce

Note 2.—Some masculine nouns are transformed into feminine by receiving a feminine termination :

prieten, friend	prietenă, lady friend
naș, sponsor (at wedding and christening)	nașe, lady sponsor (nașă)
cumătru, godfather at christening (in relation to the child's parents)	cumătră, godmother

b) Adjectives having the same form for masculine and for feminine :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
călare, on horseback	călări
verde, green	verzi
dulce, sweet	dulci
mare, big, great	mari
fierbinte, hot	fierbinți
moale, soft	moi
repede, fast	repezi

c) A third category is that of the diminutive adjectives, masculine ending in -el, feminine in -ică :

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
frumușel, pretty	frumușică	frumușei, frumușele	
mititel, little, tiny	mititică	mititei, mititele	
măricel, fairly big	măricică	măricei, măricele	
ușurel, fairly light	ușurică	ușurei, ușurele	

3. 2. The Position and the Declension of the Adjective

a) The adjective is placed after the noun and agrees with it in gender and in number (cp. 17. 1). The adjective in this position is without a definite article :

<i>Feminine</i>	
<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>N. A.</i> mama bună, the good mother	mamele bune
<i>G. D.</i> mamei bune, of the, to the good mother	mamelor bune
<i>V.</i> mamă bună !	mame bune ! (mamelor bune !)
<i>N. A.</i> marea limpede, the clear sea	mările limpezi
<i>G. D.</i> mării limpezi	mărilor limpezi
<i>V.</i> mare limpede !	mări limpezi ! (mărilor limpezi !)
<i>Masculine</i>	
<i>N. A.</i> omul bun, the good man	oamenii buni
<i>G. D.</i> omului bun	oamenilor buni
<i>V.</i> om bun !	oameni buni ! (oamenilor buni !)
<i>N. A.</i> arborele verde, the green tree	arborii verzi
<i>G. D.</i> arborelui verde	arborilor verzi
<i>V.</i> arbore verde !	arbori verzi ! (arborilor verzi !)

b) The adjective may be placed before the noun (cp. 17. 1). This position gives to the adjective a special emphasis. In this position the adjective takes the definite article, but the noun is without an article :

<i>Feminine</i>	
<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>N. A.</i> buna mamă, the good mother	bunele mame
<i>G. D.</i> bunei mame	bunelor mame !
<i>V.</i> bună mamă !	bunelor mame ! (bune mame !)

Mixed

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
N. A.	limpedele râu, the clear stream	limpezile râuri
G. D.	limpedelui râu	limpezilor râuri
V.	limpede râu !	limpezilor (limpezi) râuri !

c) The adjective may be used in both positions with the indefinite article :

Feminine

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
N. A.	{ o mamă bună, a good mother o bună mamă	{ niște mame bune, some good mothers niște bune mame
G. D.	{ unei mame bune unei bune mame	{ niște mame bune niște bune mame
V.	{ mamă bună ! bună mamă !	{ mame bune ! bune mame !

Mixed

N. A.	{ un râu limpede, a clear stream un limpede râu	{ niște râuri limpezi, some clear streams niște limpezi râuri
G. D.	{ unui râu limpede unui limpede râu	{ niște râuri limpezi niște limpezi râuri
V.	{ râu limpede ! limpede râu !	{ râuri limpezi ! limpezi râuri !

Note.—These instances show that the adjective, like the noun, has a declension with the definite article and a declension with the indefinite article.

d) Another way to connect the adjective with the noun is by using the demonstrative pronoun : e.g. *Cugetul cel bun, cea mai moale pernă*, The good thought (is) the softest pillow.

Masculine

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>N. A.</i> cel, that	cei
<i>G. D.</i> celui	celor

Feminine

<i>N. A.</i> cea, that	cele
<i>G. D.</i> celei	celor

Feminine

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>N. A.</i> primăvara cea frumoasă, the beautiful spring	primăverile cele frumoase
<i>G. D.</i> primăverii celei frumoase	primăverilor celor frumoase

Masculine

<i>N. A.</i> copilul cel bun, the good child	copiii cei buni
<i>G. D.</i> copilului celui bun	copiilor celor buni

Note.—This construction has a stylistic value. It gives a more precise definition of the noun by emphasizing the attribute :

Casa cea înaltă este a vecinului.

The high house belongs to my neighbour.

Oamenii cei buni sunt plăcuți tuturor.

Good people are liked by everybody.

The constructions without the demonstrative pronouns have a general meaning :

Păsările călătoare pleacă toamna dela noi.

Migratory birds leave us in autumn.

Animalele sălbatece trăiesc în păduri, cele domestice lângă casa omului.

Wild animals live in forests, tame ones near human habitations.

Oamenii buni nu sunt totdeauna fericiți.

Good people are not always happy.

3. 3. Comparison of Adjectives

a) The *positive* degree :

înalt (m.),	înaltă (f.),	high
jos (m.),	joasă (f.),	low
mare (m. and f.),		big, great

b) The *comparative* degree is formed with the adverb **mai**, more, placed before the positive form :

mai înalt (m.),	mai înaltă (f.),	higher
mai jos (m.),	mai joasă (f.),	lower
mai mare (m. and f.),		bigger, greater

The comparison is expressed by the adverb **decât**, *than* :

Pomul e mai înalt decât casa.

The fruit-tree is higher than the house.

Scaunul e mai jos decât masa.

The chair is lower than the table.

Comparison of equality is expressed by :

tot atât . . . ca și,	as . . . as
tot așa . . . ca și,	as . . . as
la fel (de) . . . ca și,	the same . . . as (like)

Teiul e tot atât de înalt ca și nucul.

The lime-tree is as high as the walnut-tree.

Perele sunt tot așa de bune ca și merele.

Pears are as good as apples.

Câinele e la fel de inteligent ca și calul.

The dog is as intelligent as the horse.

Comparison of inferiority is expressed by **mai puțin . . . decât**, less than :

Pisica e mai puțin inteligentă decât câinele.

The cat is less intelligent than the dog.

Note.—After adverbs of comparison the adjective is preceded by the preposition *de* :

atât de frumos, so beautiful.

cât de departe, how far.

așa de bun, so good.

c) The *superlative* is expressed by the comparative form preceded by the demonstrative pronoun : *fem. sing. cea, that* ; *fem. pl. cele* ; *masc. sing. cel* ; *masc. pl. cei*. The demonstrative article is declined like the noun :

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>N. A.</i> apa cea mai adâncă	apele cele mai adânci
<i>G. D.</i> apei celei mai adânci	apelor celor mai adânci
<i>N. A.</i> cea mai limpede mare the clearest sea	cele mai limpezi mări
<i>G. D.</i> celei mai limpezi mări	celor mai limpezi mări
<i>N. A.</i> copacul cel mai înalt the highest tree	copacii cei mai înalți
<i>G. D.</i> copacului celui mai înalt	copacilor celor mai înalți
<i>N. A.</i> cel mai frumos arbore	cei mai frumoși arbori
<i>G. D.</i> celui mai frumos arbore	celor mai frumoși arbori

The *absolute superlative* is formed with the adverb *foarte*, *very*, or with other adverbs :

foarte frumos,	very (most) beautiful
tare bine,	very well
grozav de mult,	terribly much
prea înalt,	too high, very high

3. 4. Adverbial Forms of Adjectives

(See also Chapter 7)

a) The adverbial form of the adjective is, as a rule, identical with the masculine form of the adjective :

Privighetoarea nu e frumoasă, dar ea cântă frumos.
The nightingale is not beautiful, but it sings beautifully.

Cartea este scumpă. The book is expensive.

Am plătit scump (pentru) această carte.
I paid much for this book.

Un om fericit. A happy man.

Un om trăia fericit în casa sa.
A man lived happily in his house.

b) Adjectives ending in masculine -esc, feminine -ească, have the adverb in -ește :

masc. bărbătesc, fem. bărbătească, adv. bărbătește, manly
masc. românesc, fem. românească, adv. românește, Rumanian
masc. englezesc, fem. englezească, adv. englezește, English
masc. omenesc, fem. omenească, adv. omenește humanly

port bărbatesc, man's dress	s'a purtat bărbătește, he behaved like a man
Țara Românească, Walachia	vorbesc românește, I speak Rumanian
literatura engleză, English literature	vorbesc englezește, I speak English
firea omenească, human nature	se poartă omenește, he behaves like a human being

The adverbial form of bun, -ă-, good, is bine, well.

c) The comparative and superlative from adverbs are formed with mai and cel mai, like the degrees of adjectives :

E mai bine să dai decât să iai.
It is better to give than to take.

Cel mai frumos s'a purtat fratele tău.
Your brother behaved himself best.

d) In the expressions : e frig, it is cold ; e soare, it is sunny ; e vânt, it is windy ; e ger, it is frosty, the nouns have acquired adverbial functions and may form comparative and superlative degrees : iarna aceasta e mai frig decât iarna trecută, this winter is colder than last winter ; azi e mai ger decât ieri, today the frost is keener than yesterday.

Some nouns may be used as temporal adverbs : noaptea e frig, ziua e cald, during the night it is cold, in the day time it is warm, Luni mergem la târg, on Mondays we go to market : but Luni mergem la târg means : next Monday we go to the market.

EXERCISE No. 9

Animalele domestice sunt mai folositoare decât cele sălbatice. Caii sunt mai repezi decât boii, dar boii sunt tot atât de tari ca și caii.

Mai bine un măgar sănătos decât un leu bolnav. În țara orbilor cel cu un ochi este împărat.

Decât toată vara cioară

Mai bine șoim o zi de vară.

Mai bine o împăcare strâmbă decât o judecată dreaptă.

În parcurile Londrei cresc cei mai frumoși ulmi. Cel mai înalt vârf al Carpaților, în România, este Negoiul (2540 m.), în Munții Făgărașului. Concurentul Negoiului este muntele Moldovanu, care e numai cu două zeci de metri mai jos. Cel mai înalt munte din Carpații de răsărit este Ceahlăul (1904 m.) numit Olimpul Moldovei, din cauza multelor legende în legătură cu acest majestos munte.

Frasinul și paltinul sunt copaci înalți. Teiul din grădina de lângă parc este mai înalt decât plopul din parc. În pădurile Carpaților sunt stejeri foarte înalți. Bistrita este

un râu de munte foarte repede, Dunărea este lină dar foarte adâncă.

Înalt cât casa
Verde ca mătasa
Dulce ca mierea
Amar ca fierea.

(Nucul și nuca.)

Apa liniștită e adâncă. Râul lin sapă adânc. Lemnul de stejar e mai vârtos decât lemnul de fag. Adună bani albi pentru zile negre !

4. NUMERALS

4. 1. Cardinal Numerals

1	unu(l) (<i>substantival m.</i>)	5	cinci
	un (<i>adjectival m. = indef. article</i>)	6	șase
	una (<i>subst. f.</i>)	7	șapte
	o (<i>adj. f. = indef. article</i>)	8	opt
2	doi (<i>m.</i>), două (<i>f.</i>)	9	nouă
3	trei	10	zece
4	patru		

From 11 to 20 the cardinal numeral is formed with the help of the preposition *-spre-* inserted between the unit and ten :

11	unsprezece (unsprece) (<i>m. and f.</i>)
12	doisprezece (doisprece) (<i>m.</i>), douăsprezece (douăsprece) (<i>f.</i>)
13	treisprezece (treisprece)
14	patrusprezece (patrusprece, paisprezece, paisprece)
15	cincisprezece (cinsprece)
16	șasesprezece (șaisprece)
17	șaptesprezece (șapsprece)
18	optsprezece (opsprece)
19	nouăsprezece (nouăsprece)
20	douăzeci

21	douăzeci și unu (m.), douăzeci și una (f.)				
22	douăzeci și doi (m.), douăzeci și două (f.)				
23	douăzeci și trei				
30	treizeci	31	treizeci și unu, etc.		
40	patruzeci	50	cincizeci (cinczeci)		
60	șaizeci (șaizeci)	70	șaptezeci		
80	optzeci	90	nouăzeci		
100	o sută	200	două sute	300	trei sute
1000	o mie	2000	două mii	3000	trei mii
1100	o mie (și) o sută				
7354	șapte mii trei sute cincizeci și patru				
1,000,000	un milion	2,000,000	două milioane		
1,000,000,000	un miliard ; două miliarde.				

a) Declension of Numerals.

	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
<i>Nom.</i>	unu(l), un	una, o
<i>Gen.</i>	(a)unui(a)	(a)unei(a)
<i>Dat.</i>	unui(a)	unei(a)
<i>Acc.</i>	pe unu(l)	pe una, pe o

	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
<i>Nom.</i>	doi	două
<i>Gen.</i>	(a)doi, (a)duor(a)	(a)două, (a)duor(a)
<i>Dat.</i>	la doi, duor	la două, duor
<i>Acc.</i>	pe doi	pe două

b) The numerals form the Genitive with the help of the possessive article *a* or with the preposition *dela*; and the Dative with the help of the preposition *la* :

Munca a zece bărbați și a cinci femei.	The work of ten men and five women.
Hrana a cincizeci de soldați.	The food of 50 soldiers.
Miei dela zece oi.	Lambs of ten sheep.
Hainele a zece copii.	The clothes of ten children.

Laptele dela două vaci. The milk of two cows.

Dau mâncare la șase copii. I give food to six children.

When the numeral refers to a well defined noun, it is preceded by the demonstrative pronoun *cel* in accord with the noun :

Dau mâncare la cei șase copii. I give food to the six children.

Domnitorii celor două principate. The rulers of the two principalities.

Am plătit cât se cuvenia celor șapte muncitori, cari lucra- I paid what was due to the seven labourers who worked with me the whole day.

c) O sută (100) and o mie (1000) are declined like feminine nouns.

d) The noun after a numeral above 19 is joined to the numeral with the help of the preposition *de* :

	unsprezece oameni,	11 men
	nouăsprezece cărți	19 books
but :	douăzeci de pomi,	20 trees
	trei sute de cai,	300 horses
	o mie de oameni,	1000 men

patru sute cinci zeci și doi soldați (or de soldați),
452 soldiers

e) *amândoi* (*m.*), *amândouă* (*f.*)—*both* are used like *doi*, *două*, and are followed by the noun with a definite article :

Amândoi băieții vecinului se joacă în grădină.

Both boys of the neighbour are playing in the garden.

Amândouă mâinile i-au fost legate.

Both his hands have been bound.

Gen. a amânduror băieților a amânduror mâinilor

Dat. amânduror băieților amânduror mâinilor

Acc. pe amândoi băieții pe amândouă mâinile

f) Synonymous with *amândoi* is *ambii* (*m.*), *ambele* (*f.*). After this numeral the noun is used without an article :

<i>Nom.</i>	<i>ambii prieteni</i>	<i>ambele surori</i>
	both friends	both sisters
<i>Gen.</i>	<i>a ambilor prieteni</i>	<i>a ambelor surori</i>
<i>Dat.</i>	<i>ambilor prieteni</i>	<i>ambelor surori</i>
<i>Acc.</i>	<i>pe ambii prieteni</i>	<i>pe ambele surori</i>

g) *Tustrei* (*m.*), *tustrele* (*f.*) (from *toți trei*), all three :

Gen. *a tustreilor, a tustrelelor*

Tuspatru, câteși patru, all four :

Gen. *a tuspatru*

Dat. *la tuspatru*

Tuscinci, câteși cinci, all five ; *tusșase, câteși șase*, all six.

h) The Cardinal Numerals use, like the adjective, the demonstrative pronoun *cel*, etc., to express the idea of objects already known :

Cei 12 oameni, pe cari i-ai văzut zugrăviți pe peretele bisericii, sunt cei 12 apostoli.

The 12 men you have seen painted on the wall of the church are the 12 apostles.

Am primit cele cinci sute de lei ce-mi datorai.

I received the 500 lei you owed me.

Cei doi condamnați au fost executați în zorii zilei.

The two people condemned to death have been executed at dawn.

4. 2. Ordinal Numerals

The Ordinal Numerals, except the first, are formed by the suffix *-le(ă)* (*m.*), *-a* (*f.*) attached to the cardinal number and by placing before them the possessive article *al* (*m.*), *a* (*f.*) :

1st	întâiul, întâia ; primul, prima ; cel dintâi, cea dintâi
2nd	al doile(a), a doua ; cel de al doilea, cea de a doua
3rd	al treile(a), a treia
4th	al patrile(a), a patra
5th	al cincile(a), a cincia
6th	al șasele(a), a șasea
7th	al șaptele(a), a șaptea
8th	al optule(a) (al optăle), a opta
9th	al noule(a) (al noăle), a noua
10th	al zecele(a), a zecea
11th	al unsprezecele(a), a unsprezecea
12th	al doisprezecele(a), a douăsprezecea
21st	al douăzeci și unule(a), a douăzeci și una
32nd	al treizeci și doile(a), a treizeci și doua
100th	al sutăle(a), a suta
101st	al o sută și unulea
138th	al o sută treizeci și optule(a)
591st	al cinci sute nouăzeci și unule(a), a cinci sute nouăzeci și una
1000th	al o miile(a), a o miia

Note.—întâiul and primul decline like adjectives. Other ordinal numerals have no declension. When the forms with cel are used the latter has the declension of a pronoun.

Examples :

Întâiul care a sosit ; or, primul care a sosit ; or, cel dintâi care a sosit. The first who arrived.

Întâia zi de iarnă ; or, cea dintâi zi de iarnă ; or, prima zi de iarnă. The first winter day.

Primii oameni pe pământ au fost Adam și Eva.
The first people on earth were Adam and Eve.

Primele flori de primăvară sânt ghiociei.
The first spring flowers are the snowdrops.

Elevului al doilea i-am dat un premiu.
To the second schoolboy I gave a reward.

Celui de al treilea elev din banca a cincia.
To the third schoolboy in the fifth bench.

4. 3. Adjectival Numerals

These numbers are formed from the cardinal numbers with the help of the prefix *în-* and the past participle from a verb of the fourth conjugation derived from the respective cardinal number :

îndoit, -ă (dublu (*m.*), dublă (*f.*)), twofold, double
întreit, -ă (triplu (*m.*), triplă (*f.*)), threefold, treble, triple
împătrit, -ă (cuadruplu (*m.*), cuadruplă (*f.*)), fourfold
încincit, -ă, fivefold
înşesit, -a, six times one
înşeptit, -ă
înoptit, -ă
înzecit, -ă
însutit, -ă
înmiit, -ă

These numbers are treated as adjectives. Their adverbial form is therefore identical with the masculine form :

Am plătit un preţ însutit (*adj.*). I paid a hundredfold price.

Am plătit însutit cât face (*adv.*).

I paid a hundred times more its value.

4. 4. Distributive Numerals

These numerals are formed with the help of the adverb *câte* :

câte unu(1) (*m.*), câte una (*f.*) one by one, singly
câte doi (*m.*), câte două (*f.*) by twos
câte trei, câte patru, câte cinci, etc. by threes, fours, fives, etc.
unul câte unu(1), one by one
doi câte doi, trei câte trei, patru câte patru, etc.

4. 5. Fractional Numerals

These are nouns of feminine declension. They are formed from cardinals with the help of the suffix *-ime* :

$\frac{1}{2}$	o jumătate	
$\frac{1}{3}$	o treime (una a treia).	<i>Sing.</i> treimea, <i>Pl.</i> treimile
$\frac{1}{4}$	o pătrime (una a patra).	<i>Sing.</i> pătrimea, <i>Pl.</i> pătrimile
$\frac{1}{5}$	o cincime (una a cincia)	
$\frac{2}{6}$	două șesimi (două a șasea)	
$\frac{1}{10}$	o zecime (una a zecea) (a zecea parte)	
$\frac{1}{100}$	o sutime (una a suta, a suta parte)	
$\frac{1}{1000}$	o miime (una a mia, a mia parte)	

Note 1.—In the same way one derives :

unime	from unu, unit (units, tens, hundreds, etc.), oneness
doime	„ doi, duality
treime	„ trei, trinity

Note 2.—*Fractional Substantives* :

$\frac{1}{2}$	o jumătate, jumătatea, <i>gen.</i> jumătății, <i>pl.</i> jumătățile, half
$\frac{1}{4}$	un sfert, sfertul, <i>gen.</i> sfertului, <i>pl.</i> sferturile, quarter
	un pătrar, pătrarul, <i>gen.</i> pătrarului, <i>pl.</i> pătrarele, quarter
Șase luni	sânt jumătate de an. Six months make half a year.
Am așteptat un sfert de oră.	I waited for half an hour.
Primul pătrar al lunii.	The first quarter of the moon.
O jumătate plus o treime fac	A half plus one-third are
cinci șesimi.	five-sixths.

4. 6. Multiplicative Numerals

odată	once
de două ori	twice
de zece ori	ten times
de o sută de ori	a hundred times
de o mie de ori	a thousand times
întâia oară, întâia(și) dată	the first time

a doua oară	the second time
a suta oară	the hundredth time

A venit a doua oară să mă vadă.

He came the second time to see me.

Inamicul a atacat de zece ori într'o zi.

The enemy attacked ten times in one day.

Note.—Indefinite numerals, see 5. 9.

EXERCISE No. 10

Calcule și măsuri

- a) Cele patru operațiuni aritmetice sunt :
 adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea.
 Opt plus (și cu) opt fac șasesprezece.
 Cincisprezece minus (fără) doi fac treisprezece.
 De cinci ori patru fac douăzeci.
 Zece înmulțit cu cinci fac cincizeci.
 Șaptezeci (împărțit) prin zece fac șapte.
 A cincia parte dintr'o sută e douăzeci.
 Doi dela opt fac șase.
- b) Un sfert de chilogram sunt două sute cincizeci de grame.
 Patruzeci și cinci de minute fac trei sferturi de oră.
 Am plătit șaptezeci și cinci de lei pentru un chilogram
 (un litru) de vin de Cotnari.
 Două jumătăți fac un întreg.
- c) o milă are un kilometru și șase sute și nouă (de) metri.
 un *yard* are trei picioare sau 0,914 m. (zero întregi
 nouă, unu, patru).
 un *inch* are 25,4 milimetri.
 un *gallon* are 4,546 litri.
 un *pint* este 0,568 litri.
 un *pound* (lb.) are 0,454 kg.
 o tonă (*ton*) are 1,016 kg.
 un metru are 39,370 *inches* sau 3,28 picioare sau
 1,093 *yards* (iarzi).
 un kilometru are 0,62137 *mile*.

apa fierbe la o temperatură de 212 grade Fahrenheit sau la 100 grade Celsius, sau la 80 grade Reaumur. apa îngheață la 32 grade Fahrenheit sau la 0 grade Celsius și Reaumur.

temperatura normală a corpului e 98,4 grade Fahrenheit sau 36,7 grade Celsius sau 29,3 grade Reaumur. o liră sterlină (un *pound*, £) are 20 de șilingi, un șiling are 12 penși.

15% (procente, la sută) la o liră sunt 3 șilingi. 5 șilingi sunt 25% dintr'o liră.

Timpul

a) Ora : Cât e ceasul ? (Câte ceasuri ?—Ce oră e ?)
What is the time ?

E ora unu.

E ora trei.

E cinci și un sfert.

E patru fără cinci.

E ora opt și douăzeci.

La ora nouă trebuie să plec.

Te rog să vii la ora șase.

Merge bine ceasul duminică ?

Ceasul meu s'a oprit.

Am uitat să-l întorc aseară.

Al meu e în urmă cu zece minute.

Cât timp durează concertul ?

O oră și zece minute, dela trei treizeci până la cinci fără douăzeci.

b) Ziua : În câte sântem (avem) astăzi ?

Azi e în 15 Ianuarie 1944.

Mâine e zi întâi. (e întâi Iulie).

La 16 Februarie se împlinește anul de când ai plecat.

Primăvara durează dela 21 Martie până la 23 Iunie.

c) Anul: În care an ?

Când sânteți născut ?

Sânt născut în ziua de 17 August 1914.

Ștefan cel Mare a domnit dela 1457 până la 1504.

Lupta dela Hastings a avut loc în anul 1066.

Primul război mondial a izbucnit în anul 1914.

Băiatul e de cinci ani, fetița are trei ani și jumătate.

La vârsta de șapte ani băiatul a mers la școală.

Când aveam douăzeci și unul de ani am fost recrutat.

Lupta a durat cinci zile.

În ziua a șasea armatele s'au retras.

5. PRONOUNS

5. 1. a) Personal Pronouns (cp. 18. 1-18. 4)

First Person

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>Nom.</i> eu, I	noi, we
<i>Dat.</i> mie, îmi, mi	nouă, ne, ni
<i>Acc.</i> pe mine, mă	pe noi, ne

Second Person

<i>Nom.</i> tu, thou	voi, you
<i>Dat.</i> ție, îți, ți	vouă, vă, vi
<i>Acc.</i> pe tine, te	pe voi, vă

Third Person

<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
<i>Nom.</i> el, he	ea, she	ei, they	ele, they
<i>Dat.</i> lui, îi, i	ei, îi, i	lor, le, li	lor, le, li
<i>Acc.</i> pe el, îl, l	pe ea, o	pe ei, îi, i	pe ele, le

b) *The Genitive* has no special form (see 14. 2). The corresponding form of the possessive pronoun with the possessive article is used instead :

al (a, ai, ale) meu (mea, mei, mele)
 al (a, ai, ale) tău (ta, tăi, tale)
 al (a, ai, ale) său (sa, săi, sale)

Only the third person has a proper form for the Genitive :

al (a, ai, ale) lui al (a, ai, ale) lor
 al (a, ai, ale) ei al (a, ai, ale) lor

c) Another pronoun for the third person is *dânsul* (m.), *dânsa* (f.) :

<i>Singular</i>	
<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
<i>Nom.</i> dânsul, he	dânsa, she
<i>Gen.</i> al (a, ai, ale) dânsului	al (a, ai, ale) dânsei
<i>Dat.</i> dânsului	dânsei
<i>Acc.</i> pe dânsul	pe dânsa

<i>Plural</i>	
<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
<i>Nom.</i> dânșii, they	dânsele, they
<i>Gen.</i> al (a, ai, ale) dânșilor	al (a, ai, ale) dânselor
<i>Dat.</i> dânșilor	dânselor
<i>Acc.</i> pe dânșii	pe dânsele

Dânsul (el) mi-a spus că nu va veni.
 He told me that he wouldn't come.

Pe dânșii (ei) nu i-am văzut în grădină.
 I did not see them in the garden.

Aceasta-i haina dânsei (ei). That is her coat.

d) The Dative and Accusative forms noted in the first place in the paradigm (5. 1 a) (mie, ție, lui, ei ; pe mine, pe

tine, pe el, pe ea ; nouă, vouă, lor ; pe noi, pe voi, pe ei, pe ele) are stressed (disjunct) pronominal forms. They are used :

(i) Without a verb :

Cui am dat cartea ?—Mie (mi-ai dat-o).

To whom did I give the book ?—To me (you gave it).

Pe cine ai văzut în oraş ?—Pe ei (i-am văzut).

Whom have you seen in the town ?—(I saw) them.

(ii) In support of one of the conjunct (unstressed) forms noted in the second and third place of the same paradigm :

Pe tine nu te-am văzut azi. I did not see you to-day.

Vouă nu vă trebuie haine. You do not need clothes.

The conjunct pronominal forms can be used alone, the stressed (disjunct) forms must be supported by a conjunct when used with a verb :

Ți se cuvine laudă ; ție ți se cuvine laudă (*but not* : ție cuvine laudă). You deserve praise.

(iii) The stressed pronominal forms of the dative and accusative, singular and plural, mie, ție, lui, ei, nouă, vouă, lor ; pe mine, pe tine, pe el, (pe dânsul), pe ea (pe dânsa), pe noi, pe voi, pe ei, (pe dânsii), pe ele (pe dânsesele), cannot be used without the corresponding unstressed (conjunct) pronouns, mi, ți, i, ne, ni, vă, vi, le, li ; mă, te, îl, l, o, ne, vă, îi, i, le, li. The conjunct pronouns are used enclitically or proclitically. See examples, 5.1.e.

e) The Dative and Accusative forms noted in the second and in the third place of the paradigm (îmi, mi, mă, ne, ni ; ți, ți, te, vă, vi ; îi, i, îl, l, o, le, li) are always *unstressed pronominal forms*. Those of them which begin with an *î*-, are used, always proclitically, immediately before the verb. The others are proclitic or enclitic and hyphenated with the stressed word in the sentence :

D*

Îmi aduc aminte de acea zi de vară.
I remember that summer day.

Nu-mi place să te văd trist.
I do not like to see you sad.

Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne nouă astăzi.
Give us this day our daily bread.

Și ne iartă nouă păcatele noastre.
(Și iartă-ne nouă păcatele noastre.)
And forgive us our trespasses.

De ce ți-i frică de aceea nu scapi.
You won't escape that which you are afraid of.

Vecina nu-i acasă, am văzut-o în oraș.
The neighbour (*f.*) is not at home, I saw her in the town.

De te latră un câine astupă-i gura cu pâine.
If a dog barks at you, fill his mouth with bread.

Nu ți-a fost frică să umbli singur prin codru?
Were you not afraid to wander through the forest alone?

The conjunct forms are used enclitically in the affirmative imperative, and in the gerund form :

Adă-mi apă.	Bring me some water.
Dați-le mâncare.	Give them something to eat.
Faceți-vă cruce.	Cross yourselves.
Nu-i spune nimic.	Do not tell him anything.
Nu vă speriați.	Do not be frightened.
Spunându-i acestea plecă.	Telling him this he left.

In the Subjunctive the conjunct forms are placed between *să* and the verb :

Să te păzești de el.	Beware of him.
Să vă fie milă de cei ce suferă.	Have pity with those who suffer.
Să nu-i spui nimic.	Do not tell him anything.

dat. sing. masc. and fem.	îmi and mi
	îți and ți
	îi and i
reflexive	își and și
acc. sing. masc.	îl and l
acc. sing. fem. only	o and o

Ți-am dat dreptate.
I (told) said you were right.

Bunica mi-a spus această poveste.
 My grand-mother told me this fairy-tale.
 Dă-mi ajutor.
 Help me.
 Mă rugă să-l văd.
 He asked me to see him.
 Dacă şi-ar aduce aminte ce i-am spus ieri.
 If only he would remember what I told him yesterday.
 Văzându-l supărat l-am întrebat ce are.
 As I saw that he was worried, I asked him what was the matter.
 Fără a-mi spune ceva a intrat în casă.
 Without saying anything he entered the house.

The accusative feminine pronoun *o* is used enclitically with the future and with the compound perfect form :

Va vedea-o (less usual, *o va vedea*), he (she) will see her.
 Am văzut-o, I saw her.

Conjunct pronominal forms of the dative and accusative are used enclitically with particles (or pronouns) :

Mi-a spus că-mi (că îmi) dă dreptate.
 He told me that I was right.
 Dacă-l (dacă îl) voi vedea, îi voi spune.
 If I will see him, I will tell him.
 Nu-şi (nu îşi) aduce aminte ce i-am spus.
 He does not remember what I told him.
 Prietenul care-l văzuse înaintea mea, îi spuse că am sosit.
 The friend who had seen him before me told him that I had arrived.

If the verb has both a dative and an accusative pronominal object, or if it has a reflexive pronominal object *se*, the forms without *i* are used :

I-l voi da înapoi.
 I will return it to him (her).
 I le voi spune.
 I shall tell him those things.
 I se va da de înţeles.

He will be given to understand.
 Li se va arăta drumul.
 They will be shown the road.
 Dacă vi se va prezenta amicul meu.
 If my friend will introduce himself to you.
 Vă vom comunica ceea ce ni se va raporta.
 We shall communicate to you what there will be reported to us.
 (Lor) li se pare că totul e bine.
 It seems to them that everything is all right.
 Ți se va da ceva de mâncare.
 You will be given something to eat.

f) The use of the forms of the Dative and Accusative plural :

<i>First person.</i>	ne	or	ni,
<i>Second</i>	„ vă	„	vi,
<i>Third</i>	„ le	„	li,

can be learned by observing the following rules :

(i) ne, vă, le are used when they immediately precede their verb :

Ne pare bine.	We are glad.
Vă spunem adevărul.	We are telling you the truth.
Le-am dat să mănânce.	We gave them something to eat.

(ii) ni, vi, li are used when they are separated from the verb by another pronoun :

Ni se pare că l-am văzut în oraș.
 We think we have seen him in the town.
 Vi le dau aceste cărți ca să le citiți (Vă dau . . .).
 I give you these books to read.
 Li s'a dat de știre să vie mâine dimineață.
 It has been announced to them that they may be coming to-morrow morning.

5. 2. Emphatic Pronoun

The personal pronoun used to emphasize the identity of the person is called the Emphatic Pronoun :

		<i>Singular</i>	
		<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
<i>Nom.</i>	(eu) însumi, myself	(eu) însămi, myself	
	(tu) însuți, thyself	(tu) însăți, thyself	
	(el) însuși, himself	(ea) însăși, herself	
<i>Dat.</i>	mie însumi, to myself	mie însămi, to myself	
	ție însuți, to thyself	ție însăți, to thyself	
	lui însuși, to himself	ei însăși, to herself	
<i>Acc.</i>	pe mine însumi, myself	pe mine însămi, myself	
	pe tine însuți, thyself	pe tine însăți, thyself	
	pe sine (el) însuși, himself	pe sine (ea) însăși, herself	
		<i>Plural</i>	
<i>Nom.</i>	(noi) înșine, ourselves	(noi) însăne, ourselves	
	(voi) înșivă, yourselves	(voi) însevă, yourselves	
	(ei) înșiși, themselves	(ele) înseși, themselves	
<i>Dat.</i>	nouă înșine, to ourselves	nouă însăne, to ourselves	
	vouă înșivă, to yourselves	vouă însevă, to yourselves	
	lor înșiși, to themselves	lor înseși, to themselves	
<i>Acc.</i>	pe noi înșine, ourselves	pe noi însăne, ourselves	
	pe voi înșivă, yourselves	pe voi însevă, yourselves	
	pe ei înșiși, themselves	pe ele înseși, themselves	

Note.—This pronoun is also used as an adjective :

Fratele însuși mi-a spus că n'are să vie.

The brother himself told me he wouldn't come.

Voi înșivă ați mărturisit. You yourselves have confessed.

Dumnezeu însuși nu poate ajuta pe cine nu vrea să se ajute.

God Himself cannot help a man who does not want to help himself.

Judecați-vă voi înșivă. Be yourselves your own judges.

N.B.—There is no Genitive form from this pronoun (cf. 5. 1 b).

5. 3. Reflexive Pronoun

a) Only the third person has a reflexive pronoun :

	<i>Masc. Fem. Sing.</i>	<i>Masc. Fem. Plural</i>
<i>Dat.</i>	își, sie, -și, sieși	își, sie, și, sieși
<i>Acc.</i>	se, pe sine	se, pe sine

Fiecare se laudă pe sine. Everyone praises himself.

Își dă sie (și) de pomană. He gives alms for himself.

Lauda de sine nu miroase bine.

To praise oneself is bad taste.

Vecinii buni se ajută întreolaltă.

Good neighbours help one another.

b) Pronominal forms are hyphenated or joined by apostrophe with the stressed words. The final vowel of the pronominal form is dropped in front of a following vowel or forms a diphthong with this vowel :

S'adună (se adună), they come together.

V'aduceți aminte (vă aduceți aminte)? do you remember ?

Ți-am spus, I told you.

I-am dat, I gave him

Te-am văzut, I saw you.

Le-am arătat, I (we) showed them.

Ne-au spus, they told us.

Ți-au dat, they gave it to you.

L-am întâlnit, I met him.

The elision of -e, -ă of the pronominal forms is compulsory in front of the auxiliary verb in the perfect tense :

V'am spus, I told you.

S'au adunat, they came together.

S'a apropiat de el, he approached him.

V'ați adus aminte de mine, you remembered me.

5. 4. Pronouns of Deference

The second person singular is used when speaking to friends, to children, and in prayers.

The pronoun used in polite address is *domnia ta*, which in colloquial speech became *dumneata* (*dumeata*), followed by the verb in the second person singular.

The usual form of deference addressing everybody, except clergymen, is *domnia voastră*, which in colloquial speech became *dumneavoastră* (*dumeavoastră*), followed by the verb in the second person plural. When one speaks with respect about a third person one uses :

dumnealui (*masc. sing.*)

dumneaei (*fem. sing.*)

dumnealor (*masc. fem. pl.*)

or : *domnia sa* (*masc. fem. sing.*)

domniile lor (*masc. fem. pl.*)

Declension of the pronoun of politeness and the abbreviated forms :

- Sing. N.* *dumneata, domnia ta, d-ta ; dumneavoastră, domnia voastră, d-voastră, dv*
G. D. *dumnitale, dumnitale, domniei tale, d-tale ; dumneavoastră, domniei voastre, d-voastre*
A. *pe dumneata, pe domnia ta, pe d-ta ; pe dumneavoastră, pe domnia voastră, pe d-voastră*
- Plur. N.* *domniile voastre, d-voastre*
G. D. *domniilor voastre, d-voastre*
A. *pe domniile voastre, d-voastre*

*Masculine**Feminine*

<i>Sing. N.</i>	<i>dumnealui, domnia lui, d-lui</i>	<i>dumneaei, d-ei</i>
<i>G. D.</i>	<i>dumnealui, domniei lui, d-lui</i>	<i>dumneaei, d-ei</i>
<i>A.</i>	<i>pe dumnealui, domnia lui, d-lui</i>	<i>pe dumneaei, pe d-ei</i>

Masc. (Fem.)

Sing. N. domnia sa, d-sa

G. D. domniei sale, d-sale

A. pe domnia sa, pe d-sa

Plur. N. A. dumnealor, domniile lor, d-lor

G. D. dumnealor, domniilor lor, d-lor

The pronoun of deference may be written with capital letters in both parts, or only in the first: **D-Ta, d-ta**, etc. The verb after this pronoun comes in the second person when a person is addressed, in the third person when only mentioned:

D-ta mi-ai spus că vei veni la noi.

You told me that you would come to us.

D-voastră (*sing.*) nu sunteți de acord cu mine.

You do not agree with me.

D-voastre (*pl.*) nu așteptați ajutorul nostru.

You do not expect our help.

Purtarea d-sale a fost ireproșabilă.

His behaviour was blameless.

Pe d-lui nu l-am întâlnit nici odată. I never met him.

Cine e d-sa? Who is he (the gentleman)?

D-lor de unde sunt? Where are the gentlemen from?

Spune-i d-sale să mă aștepte.

Tell him (the gentleman) to wait for me.

Pe d-tă cum te cheamă? What are you called?

D-voastră cum vă numiți?

How are you called? (What is your name?)

Cine e fratele d-voastre (*gen.*)? Who is your brother?

The pronouns of deference are used like nouns :

Casele acestea sunt ale d-tale (ale vecinului).
These houses are yours.

Cartea este a d-lui (a elevului). The book is his.

Al d-voastre (al elevului) este acest creion ?
Is this pencil yours ?

Casele d-tale (vecinului) sunt vechi.
Your houses are old.

Părerea d-lor este greșită.
Their (of these gentlemen) opinion is mistaken.

Ale d-voastre păreri le-am auzit.
I (we) have heard your opinions.

The address on a letter or in a written demand to a civilian is : D-Sale D-Lui (*m.*) (Domniei Sale Domnului) ; D-Sale D-nei (*f.*) (Domniei Sale Doamnei),

5. 5. Possessive Pronouns and Adjectives

The possessive pronoun and adjective agree with the possessed object to which it refers in gender and number, and with the possessor in person :

Possessor—	<i>Thing possessed sing.</i>		<i>Thing possessed plur.</i>	
	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
1st per. sing.	al meu (mieu) mine, my	a mea	ai mei	ale mele
1st per. pl.	al nostru ours, our	a noastră	ai noștri	ale noastre
2nd per. sing.	al tău thine, thy	a ta	ai tăi	ale tale
2nd per. pl.	al vostru yours, your	a voastră	ai voștri	ale voastre

<i>3rd per. sing.</i>	al său , his	a sa	ai săi	ale sale
<i>3rd per. pl.</i>	al lor , theirs, their	a lor	ai lor	ale lor
<i>3rd sing.</i> (colloq.)	al lui , his	a lui	ai lor	ale lor
	al ei , hers, her	a ei		

a) Without the possessive article (al, a, ai, ale) these pronouns are adjectives and are declined like adjectives :

<i>N. A.</i>	casa mea , my house	casa noastră , our house
<i>G. D.</i>	casei mele	casei noastre
<i>N. A.</i>	casele mele	casele noastre
<i>G. D.</i>	caselor mele	caselor noastre
<i>N. A.</i>	fratele meu , my brother	fratele nostru , our brother
<i>G. D.</i>	fratelui meu	fratelui nostru
<i>N. A.</i>	frații mei	frații noștri
<i>G. D.</i>	fraților mei	fraților noștri
<i>N. A.</i>	grădina ta , thy garden	grădina voastră , your garden
<i>G. D.</i>	grădinei tale	grădinei voastre
<i>N. A.</i>	grădinele tale , thy gardens	grădinele voastre , your gardens
<i>G. D.</i>	grădinelor tale	grădinelor voastre
<i>N. A.</i>	vecinul tău , thy neighbour	vecinul vostru , your neighbour
<i>G. D.</i>	vecinului tău	vecinului vostru
<i>N. A.</i>	vecinii tăi , thy neighbours	vecinii voștri , your neighbours
<i>G. D.</i>	vecinilor tăi	vecinilor voștri
<i>N. A.</i>	cartea sa (lui, ei), his, her book	cartea lor , their book
<i>G. D.</i>	cărții sale (lui, ei)	cărții lor
<i>N. A.</i>	cărțile sale (lui, ei), his, her books	cărțile lor , their books
<i>G. D.</i>	cărților sale (lui, ei)	cărților lor
<i>N. A.</i>	elevul său (lui, ei), his, her pupil	elevul lor , their pupil
<i>G. D.</i>	elevului său (lui, ei)	elevului lor
<i>N. A.</i>	elevii săi (lui, ei), his, her pupils	elevii lor , their pupils
<i>G. D.</i>	elevilor săi (lui, ei)	elevilor lor

b) When the possessor and the subject of the sentence are identical, Rumanian replaces the possessive adjective by the dative forms of the conjunct personal pronoun :

Părinții își iubesc copiii. Parents love their children.

Îmi caut de treburi. I care for my business.

Mi-am pierdut pălăria. I lost my hat.

Cu toții ne iubim țara și familia.

We all love our country and our families.

Vă pierdeți vremea așteptând.

You waste your time waiting.

c) The possessor in the third person singular has two pronouns :

1. al său, a sa, ai săi, ale sale, his

2. al lui (al ei), a lui (a ei), ai lui (ai ei), ale lui (ale ei), his (her).

The second (al lui, etc.) is preferred in the colloquial speech, which uses the possessive pronoun (al său, etc.) only in connection with words of relationship :

soră-sa, his sister

soacră-sa, his mother-in-law

socru-su, his father-in-law

bunică-sa, his grandmother

maică-sa, mă-sa, his mother

frate-su, frate-său, his brother

tată-su, tată-său, his father

cumnată-sa, his sister-in-law

cumnată-su, his brother-in-law

stăpână-sa, stăpănu-su, his mistress, his master.

tată-meu, my father

soră-mea, my sister

tată-tău, thy father

tată-tu, thy father

mamă-ta, thy mother

maică-ta, thy mother

mă-ta (not used in polite speech)

Note 1.—Some of these expressions have an irregular declension :

G.-D. (a) soacri-sa, (a) bunică-sa, (a) maică-sa, (a) surori-sa
(a) tătâni-su, (a) frăți-su

Note 2.—The literary language uses both pronouns :

1. *al său*, etc., correspond to the reflexive pronoun and should be used when the possessor is the subject of the sentence. Even in these cases it is avoided if the subject is not a person.

2. *al lui*, etc., are personal pronouns and are used when they refer to a possessor which is not the subject of the sentence. This rule is often not respected by the literary language, which, under the influence of foreign languages (French, German), uses either pronouns.

Examples :

Privighetoarea fermeca noaptea cu cântecul ei (său) armonios.

The nightingale was charming the night with its harmonious song.

Privighetoarea cânta și cântecul ei fermeca noaptea.

The nightingale sang and her song enchanted the night.

Omul ne-a invitat în casa sa (lui).

The man invited us into his house.

Am ajuns îndată, căci casa lui nu era departe de biserică.

We arrived soon, for his house was not far from the church.

A spus întâmplarea unui prieten al său (al lui), prietenul a povestit-o soției sale, iar soția a povestit-o unei prietene a ei (sale).

He told the adventure to a friend of his, his friend told it to his wife, and the wife told it to one of her lady friends.

Moş Ion Roată fiind ţăran nu avea ascunzători în sufletul său (lui).

Old Ion Roadă being a peasant had no hidden places in his soul.

Fiecare elev a mers la locul său (lui).

Every schoolboy went to his place.

Şi-a spus durerea (sa); şi-a mărturisit păcatele (sale).

He told his suffering; he confessed his sins.

Vine iarna cu gerurile ei cumplite.

Winter arrives with its terrible colds.

Fiecare cioară îşi laudă puii săi (ei).

Every crow praises its young.

Soldatul şi câinele său. The soldier and his dog.

Vocea stăpânului său. His master's voice.

Copilul plângea. Ochii lui erau plini de lacrimi (Ochii îi erau . . .).

The child was crying. His eyes were filled with tears.

Fetiţa cânta. Glasul ei de argint răsună în tăcerea nopţii.

The girl sang. Her silver voice sounded in the still night.

Soldatul este obligat să aibă grije de echipamentul său.

The soldier must look after his equipment.

Fiecare luptă pentru patria sa.

Everybody is fighting for his country.

5. 6. Demonstrative Pronouns and Adjectives

a) The demonstrative pronoun for indicating the nearer object is :

Masc. acest (acesta, ăsta) this (here), that

Fem. această (aceasta, asta)

For indicating remoter objects :

<i>Masc.</i> acel (acela, ăla)	that (there)
<i>Fem.</i> aceea (aceea, aia)	

Singular

Masc.

Fem.

<i>N. A.</i> acest (acesta, ăst(a))	această (aceasta, asta, astă)
<i>G. D.</i> acestui (acestuia, ăstui(a))	acestei (acesteia, astei(a))

Plural

<i>N. A.</i> acești (aceștia, ăști(a))	aceste (acestea, aste(a))
<i>G. D.</i> acestor (acestora, ăstor(a))	acestor (acestora, ăstor(a))

Singular

Masc.

Fem.

<i>N. A.</i> acel (acela, ăl(a))	aceea, (aceea, aia)
<i>G. D.</i> acelui (aceluia, ălui(a))	acelei (aceleia, ălei(a))

Plural

<i>N. A.</i> acei (aceia, ăi(a))	acele (acelea, ale(a))
<i>G. D.</i> acelor (acelora, ălor(a))	acelor (acelora, ălor(a))

The first and second forms are literary forms, the third form is a dialectal one (Walachian) much used in colloquial speech.

The forms ending in -a are used :

1. As pronouns bearing the stress of the sentence :

Acesta este omul de care-ți vorbiam.

This is the man I was telling you about.

Acelora să nu le dați nimic.

Don't give anything to those (them).

2. As adjectives following the noun :

Omul acesta e om de omenie=**acest om e om de omenie.**
This man is a decent man.

Femeile acestea vin dela oraş=**aceste femei vin dela oraş.** These women (come) coming from the town.

În ziua aceea am lucrat mult=**în acea zi am lucrat mult.** I worked much that day.

Oamenilor acelora nu le-am putut veni în ajutor=
acelor oameni nu le-am putut veni în ajutor.

I could not help those people.

b) A variant of the demonstrative pronoun for indicating objects further off :

*Singular**Masc.**Fem.*

Nom. cel, cela, that, who, the, which cea, ceea, that, etc.

Gen. a celui, a celeia a celei, a celeia

Dat. celui, celeia celei, celeia

Acc. pe cel, pe cela pe cea, pe ceea

Plural

Nom. cei, ceia; those, etc. cele, celea, those, etc.

Gen. a celor, a celora a celor, a celora

Dat. celor, celora celor, celora

Acc. pe cei, pe ceia pe cele, pe celea

This pronoun is used :

1. Without final -a, to connect the adjective with its noun (see 3. 2 d) or to form the superlative of the adjective (see 3. 3 c).

2. With final -a to indicate a noun known to us beforehand :

Omul(cela)despre care ți-am vorbit,era foarte sărac.
The man I was speaking to you about was very poor.

Revin la chestiunea ceea despre care v'am vorbit.
I come back to the question I was telling you about.

c) Other Demonstrative Pronouns

		<i>Singular</i>	
	<i>Masc.</i>		<i>Fem.</i>
<i>N. A.</i>	(a)ceştălalt	(a)ceastălaltă, the other (here)	
<i>G. D.</i>	(a)ceştuilalt	(a)ceşteilalte	
<i>N. A.</i>	(a)celalt (celălalt)	(a)cealaltă, the other (there)	
<i>G. D.</i>	(a)celuilalt	(a)celeilalte	

		<i>Plural</i>	
<i>N. A.</i>	(a)ceştîlaltî	(a)ceştelalte	
<i>G. D.</i>	(a)ceştîrlaltî	(a)ceştîrlalte	
<i>N. A.</i>	(a)ceîlaltî	(a)ceîlalte	
<i>G. D.</i>	(a)ceîrlaltî	(a)ceîrlalte	

Dialectal (Walachian) forms :

		<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>		<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
<i>N. A.</i>	ăştîlalt	astălaltă, the		ăştîlaltî	astelalte
	(ăştalalt)	other (here)		(ăştîlaltî)	
<i>G. D.</i>	ăştîlalt	asteilalte		ăştîrlaltî	ăştîrlalte
<i>N. A.</i>	îştîlalt	îstalaltă, the		îştîlaltî	îstelalte
		other (here)			
<i>G. D.</i>	îştîlalt	îsteilalte		îştîrlaltî	îştîrlalte
<i>N. A.</i>	ălalt	alaltă, the other		ăîlaltî	alelalte
		(there)			
<i>G. D.</i>	ăîlalt	aleilalte		ăîlaltî	ăîlaltalte

Note 1.—The forms *aceasta*, *aceea*, when used as nouns, have a predicative adjective in the masculine form :

Aceasta nu-i frumos. This is not nice.
Aceea nu-i adevărat. That is not true.

Note 2.—On the possessive article *a* (*f.*), *al* (*m.*), *vide* 14. 2.

d) Demonstrative Pronoun of Identity

Masc. acelaș(i), the same *Fem. aceeaș(i)*, the same

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
<i>N. A.</i> acêlaș	aceeaș (<i>aceiaș</i>)	aceeași (<i>aceiași</i>)	aceleași
<i>G. D.</i> aceluiaș	aceleiaș	acelorași	acelorași

e) Another demonstrative pronoun is *atare*, *such*, which has only two forms, one for singular and another for plural :

<i>Singular</i>	
<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>
<i>N. A.</i> atare om, such a man	atare femeie, such a woman
<i>G. D.</i> unui atare om	unei atare femei
<i>Plural</i>	
<i>N. A.</i> atari oameni	atari femei
<i>G. D.</i> unor atari oameni	unor atari femei

5. 7. Interrogative Pronouns

a) *Cine?* *who?* is used to ask only of persons.

Ce? *what?* is used to ask only of things.

Care? *which?* is used as an adjective to ask both of persons and of things.

Cine a venit? Who has come?

Cine-i acolo? Who is there?

Ce faceți ? What are you doing ?

Ce știi despre această chestiune ?

What do you know about this question ?

Care armată a biruit ? Which army won the victory ?

Care animale mănâncă vegetale și carne ?

Which animals eat plants and meat ?

DECLENSION OF INTERROGATIVE PRONOUNS

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>Nom.</i>	cine, care, ce	care (cari)
<i>Gen.</i>	a cui, a cărui(a)	a căror(a)
	<i>Fem.</i> a cărei(a)	
<i>Dat.</i>	cui, cărui(a)	căror(a)
	<i>Fem.</i> cărei(a)	
<i>Acc.</i>	pe cine, pe care	pe care (cari)

b) Words used as interrogative pronouns .

cât (*m. sing.*), câți (*m. pl.*), câtă (*f. sing.*), câte (*f. pl.*) ?
how much ? how many ?

ce fel de ? what kind of ?

Cât costă această haină ?

How much does this dress cost ?

Câte degete ai la o mână ?

How many fingers have you on one hand ?

Câți bani ai ? How much money have you ?

Ce fel de om e acest străin ?

What kind of a person is this foreigner ?

Ce fel de cărți citești ?

What kind of books are you reading ?

Note.—Before adjectives cât is followed by the preposition de :

Cât de înalt ? How high ?

5. 8. Relative Pronouns

In form the relative pronouns are identical with the interrogative; they differ only in their grammatical use:

Nu știu pe cine să-ți recomand.

I do not know whom to recommend to you.

El nu înțelege ce spui.

He does not understand what you say.

Omul despre care-mi vorbești este prietenul meu.

The man you are telling me about is my friend.

Cine fură azi un ou, fură mâine un bou.

The man, who steals an egg to-day will steal an ox to-morrow.

Cine aleargă după doi iepuri nici unul nu prinde.

He who runs after two hares will catch neither.

Care începe multe, finește puține.

He who begins many things will finish few.

There is another relative pronoun:

cel ce (m. s.), cei ce (m. pl.), ceea ce (f. s.), cele ce (f. pl.)=cine

Cel ce nu lucrează nici să nu mănânce

=cine nu lucrează . . .

He who does not work shall not eat.

Cel ce moare sărac moare cinstit=cine moare sărac . . .

He who dies poor dies an honest man.

5. 9. Indefinite Pronouns and Adjectives

These can be simple or compound. The compound pronouns change in declension only in one part.

Simple Indefinite Pronouns :

un, o, a, an	nime, nimeni, nimenea, no
alt, altă, other	one, nobody
anumit, -ă, certain	nimic, nothing
atât, -a, so much	tot, toată, every
cutare, so-and-so	totul, everything
niște, some	unii, unele, some

Note.—Tot is also adverb,

e.g. Îmi tot spunea. He was always telling me.

Compound Indefinite Pronouns :

cineva, somebody	niciunul (niciun) (m.)	} no one
careva, someone	niciuna (nicio) (f.)	
niscareva (seldom used), someone	oricare, orișicare, oricine, orișicine, whoever	
altcineva, somebody else	oarecare, someone, a certain	
ceva, something	oarece, something	
niscaiva (seldom used), something	orice, orișice, whatever	
câtva (m.), câtăva (f.), some	oricât (m.), oricâtă (f.), however much	
fiecare, fiecare, everyone	vreun (vre-un), vreo (vre-o), some, any	
fiece, everything	vreunul, vreuna, someone, anyone	

nu știu cine (care), somebody, lit. I don't know who

cine știe cine (ce), someone, something, lit. who knows
who, what

te miri cine (ce), someone, something, lit. you are wonder-
ing who, what

DECLENSION. Either one or the other of the component
parts may be declined, but not both.

cineva : *G. D. cuiva.*

oricare : *G. D.* oricăru(a) (*m.*), oricărei(a) (*f.*);

Pl. oricari, *G. D.* oricăror.

orişicine, orişicare : *G. D.* orişicăru(a) (*m.*), orişicărei(a) (*f.*),
orişicui ;

Pl. orişicari, orişicăror.

fiecare : *G. D.* fiecăru(a) (*m.*), fiecărei(a) (*f.*) ;

Pl. *G. D.* fiecăror.

oarecare : *G. D.* oarecăru(a) (*m.*), oarecărei(a) (*f.*) ;

Pl. oarecari, oarecăror.

vreunul, vreuna : *G. D.* vreunui(a) (*m.*), vreunei(a) (*f.*) ;

Pl. vreunii (*m.*), vreunele (*f.*), *G. D.* vreunor(a).

niciunul, niciuna : *G. D.* niciunui(a) (*m.*), niciunei(a) (*f.*) ;

Pl. niciunii, niciunele, *G. D.* niciunor(a).

nimeni : *G. D.* nimănu(a) (nimăru(a)).

Sing. câţva (*m.*), câţăva (*f.*).

Plur. câţiva (*m.*), câteva (*f.*).

Gen. pl. câtorva.

a) The indefinite pronouns are placed before the nouns and decline like adjectives (3. 2. b)

Un om înţelept, a wise man.

Altă femeie din acelaş sat, another woman from the same village.

Atâta muncă pentru nimic, so much labour for nothing.

Cutare om din casa de alături, a certain man from the house next door.

Tot omul este muritor, every man is mortal.

Toată lumea îl cunoaşte, everybody knows him

După câţăva vreme sosi şi el, after a while he arrived too.

Fiecare om trebuie să muncească, everyone has to work.

Nici un elev nu lipsia, no schoolboy was missing.

Orice lucru trebuie făcut la vremea lui, everything has to be done in good time (in its time).

Un oarecare stăpân cu inimă bună, a certain goodhearted master.

Oricare dintre voi poate face acest lucru, anyone of you can do this work.

Părinții fiecărui copil, the parents of every child.

Sfârșitul oricărei acțiuni, the end of every action.

Spuse întâmplarea unui om oarecare, he told the story to somebody.

Părerile unor oameni nu ne plac, we dislike the opinions of some people.

b) The declension of some indefinite pronouns is defective. Fiecare (each) has no plural, and toți, toate (all) are used instead. Tot, toată do not take the gen.-dat. sing. endings and these cases are formed by means of the possessive article a or of the preposition la : a toată lumea, of the whole world ; a spune la tot omul, to tell everybody. In set expressions appears the genitive : cu totul tot, all together.

Niște (nu știu ce), some, does not decline, and cannot be used without a noun, whereas unii, some, and câțiva, a few, can be used without the noun they refer to :

Au venit niște oameni pe cari nu-i cunosc, some people came whom I do not know.

Am văzut niște cărți în librărie și am cumpărat câteva, I saw some books in the bookshop and I bought a few.

Some indefinite pronouns may be used without a noun :

Toți vorhim aceeași limbă, we all speak the same language.

Cu toții credem aceasta, we all believe that.

Nu toate câte se vorbesc sunt adevărate, not everything that is said is true.

Unii vin, alții se duc, some come, others go.

EXERCISE No. 11

Possessive Pronouns :

Grădina este a mea. Caii sânt ai tăi. Munții și văile sânt

ale noastre. Aceste case sânt ale lor. Cărțile acestea sunt ale mele. Aceasta-i părerea lui, dar nu e și a ei.

Possessive Adjectives :

Casele noastre sunt la țară. Ieri am întâlnit pe fratele vostru cel mai mic. Ale codrilor izvoare cu apa lor limpede. Părinții tăi mi-au scris că ești sănătos. Am auzit de succesele tale.

Other Pronouns :

A fost odată o babă și un moșneag. Altă țară, alt obicei. Anumiți oameni nu învață nici odată nimic. Atât a rămas de pe urma lui ! Nu mă privește ce spune cutare sau cutare. Am cumpărat la anticar niște cărți vechi. Nimic nu e mai prețios decât sănătatea. Nimeni n'a fost să mă vadă. Tot omul este muritor. Unii cred că numai părerea lor este bună. Nu e totul pierdut dacă onoarea nu este pierdută.

Cineva a bătut la ușe, mergeți careva afară și vedeți cine e. Dă-i ceva să mănânce.

Se lumina de ziuă când am pornit la drum. Am mers cât am mers până am ajuns într'un luminiș. Aici ne-am odihnit puțin, apoi am plecat mai departe, până am ajuns pe celalt mal al râului.

Nu cerceta aceste legi
Că ești nebun când le'nțelegi !
Din codru rupi o rămurea
Ce-i pasă codrului de ea
Ce-i pasă unei lumi întregi
De moartea mea !

(G. COȘBUC, *Moartea lui Fulger.*)

6. THE VERB

6. 1. Auxiliary Verbs

<i>Present Infinitive</i>	<i>Verbal Noun</i>
a avea to have	avere wealth, riches
a fi to be	averea the wealth
a voi to be about to	fire nature, character
	firea the nature
<i>Past Infinitive</i>	<i>Pluperfect Infinitive</i>
a fi avut to have had	a fi fost avut
a fi fost to have been	a fi fost fost
a fi voit to have wished	a fi fost voit

(A) Indicative Mood

(a) Present Tense

1. (eu) am, I have	(eu) n'am, I have not,
2. (tu) ai, thou hast	(tu) n'ai etc.
3. (el, ea) are, he, she has	(el, ea) n'are
1. (noi) avem, we have	(noi) n'avem
2. (voi) aveți, you have	(voi) n'aveți
3. (ei, ele) au, they have	(ei, ele) n'au
1. (eu) sunt (sânt), is, -s, I am	nu sunt, nu-s, I am not,
2. (tu) ești, thou art	nu ești etc.
3. (el, ea) este, e, îi, -i, he, she is	nu este, nu-i
1. (noi) suntem (sântem), we are	nu suntem
2. (voi) sunteți (sânteți), you are	nu sunteți
3. (ei, ele) sunt (sânt), is, -s, they are	nu sunt, nu-s

Note 1.—The personal pronoun accompanies the verbal form only if it is stressed or put in opposition : eu am, dar tu n'ai, I have, but you have not.

Note 2.—In the third person singular, and in the first and second person plural, the verb *a avea* has special forms for predicative use (principal verb) (*are, avem, aveți*) and for forming compound tenses (auxiliary verb) (*a, am, ați*).

Note 3.—The auxiliary *a fi* has short forms in the first and third person singular and in the third person plural. (See Exercises 5 and 6.)

(b) *Imperfect*

1. (eu) eram, I was (I was being),	(eu) aveam, I had (I was having),
2. (tu) erai etc.	(tu) aveai etc.
3. (el, ea) era	(el, ea) avea
1. (noi) eram	(noi) aveam
2. (voi) erați	(voi) aveati
3. (ei, ele) erau	(ei, ele) aveau

(c) *Perfect*

1. (eu) am avut, I have had,	(eu) n'am avut, I have not had,
2. (tu) ai avut etc.	(tu) n'ai avut etc.
3. (el, ea) a avut	(el, ea) n'a avut
1. (noi) am avut	(noi) n'am avut
2. (voi) ați avut	(voi) n'ati avut
3. (ei, ele) au avut	(ei, ele) n'au avut
1. (eu) am fost, I have been,	(eu) n'am fost, I have not been,
2. (tu) ai fost etc.	(tu) n'ai fost etc.
3. (el, ea) a fost	(el, ea) n'a fost
1. (noi) am fost	(noi) n'am fost
2. (voi) ați fost	(voi) n'ati fost
3. (ei, ele) au fost	(ei, ele) n'au fost

(d) *Preterite*

1. (eu) avui, I had,	(eu) fui or (eu) fusei, I was,
2. (tu) avuși etc.	(tu) fuși (tu) fuseși etc.
3. (el, ea) avu	(el, ea) fu (el, ea) fuse

1. (noi) avurăm	(noi) furăm	(noi) fuserăm
2. (voi) avurăți	(voi) furăți	(voi) fuserăți
3. (ei, ele) avură	(ei, ele) fură	(ei, ele) fuseră

(e) Pluperfect Compound

1. (eu) am fost avut, I had had,	am fost fost, I had been,
2. (tu) ai fost avut etc.	ai fost fost etc.
etc.	etc.

Pluperfect Simple

1. (eu) avusem (avusesem)	fuse(se)m, I had been,
I had had, etc.	etc.
2. (tu) avuseși (avusesesi)	fuse(se) și
3. (el, ea) avuse (avusesese)	fuse(se)
1. (noi) avuse(ră)m (avuseserăm)	fusesese(ră)m
2. (voi) avuse(ră)ți (avuseserăți)	fusesese(ră)ți
3. (ei, ele) avuse(ră) (avuseseră)	fusesese(ră)

(f) Future

1. (eu) voi fi ; (eu) o să fiu (eu am să fiu), I will be, I shall be,
2. (tu) vei fi ; (tu) o să fii (tu ai să fii) etc.
3. (el, ea) va fi ; (el, ea) o să fie (el, ea are să fie)
1. (noi) vom fi ; (noi) o să fim (noi avem să fim)
2. (voi) veți fi ; (voi) o să fiți (voi aveți să fiți)
3. (ei, ele) vor fi ; (ei, ele) o să fie (ei, ele, au să fie)
1. (eu) voi avea ; (eu) o să am (am să am), I shall have,
2. (tu) vei avea ; (tu) o să ai (ai să ai) etc.
3. (el, ea) va avea ; (el, ea) o să aibă (are să aibă)
1. (noi) vom avea ; (noi) o să avem (avem să avem)
2. (voi) veți avea ; (voi) o să aveți (aveți să aveți)
3. (ei, ele) vor avea ; (ei, ele) o să aibă (au să aibă)

(g) Future Perfect

1. (eu) voi fi avut, I shall have had,	voi fi fost, I shall have been,
2. (tu) vei fi avut etc.	vei fi fost etc.

3. (el, ea) va fi avut	va fi fost
1. (noi) vom fi avut	vom fi fost
2. (voi) veți fi avut	veți fi fost
3. (ei, ele) vor fi avut	vor fi fost

*(B) The Subjunctive Mood**(a) Present*

1. (eu) să am, that I may have,	să fiu, that I may be,
2. (tu) să ai etc.	să fii etc.
3. (el, ea) să aibă	să fie
1. (noi) să avem	să fim
2. (voi) să aveți	să fiți
3. (ei, ele) să aibă	să fie

(b) Past

1. (eu) să fi avut, that I may have	să fi fost, that I may have been,
2. (tu) să fi avut had, had I had,	etc. had I been
3. (el, ea) să fi avut etc.	
1. (noi) să fi avut	
2. (voi) să fi avut	
3. (ei, ele) să fi avut	

(c) Pluperfect

1. (eu) să fi fost avut,	să fi fost fost,
etc.	etc.

*(C) Optative-Conditional Mood**(a) Present*

1. (eu) aş avea (avere-aş), I should
(would) have, etc.	aş fi (fire-aş), I should (would)
be, etc.
2. (tu) ai avea (avere-ai)	ai fi (fire-ai)
3. (el, ea) ar avea (avere-ar)	ar fi (fire-ar)
1. (noi) am avea (avere-am)	am fi (fire-am)
2. (voi) ați avea (avere-ați)	ați fi (fire-ați)
3. (ei, ele) ar avea (avere-ar)	ar fi (fire-ar)

(b) *Past*

1. (eu) *aş fi avut*, I would have had, *aş fi fost*, I would have been,
 2. (tu) *ai fi avut* etc. *fost*, etc.

(D) *The Imperative Mood*

2. *ai ! (aiibi !)*, have ! etc. *fii !* be ! etc.
 3. (*să*) *aibă !* (*să*) *fie !*
 2. *aveţi !* *fiţi !*
 3. (*să*) *aibă !* (*să*) *fie !*

(E) *Present Participle*

având, having *fiind*, being

(F) *Past Participle*

avut, had *fost*, been

6. 2. *Principal Verbs*

There are four classes of verbs, each having a slightly different conjugation. The infinitive form of each conjugation has a distinctive ending.

<i>Conj.</i>	<i>Infinitive</i>	<i>Verbal Noun</i>
1st	<i>a cânta</i> , to sing	<i>cântare</i> , singing
„	<i>a lucra</i> , to work	<i>lucrare</i> , working
„	<i>a se apăra</i> , to defend oneself	<i>apărare</i> , defence
2nd	<i>a vedea</i> , to see	<i>vedere</i> , seeing
3rd	<i>a merge</i> , to go	<i>mergere</i> , going
4th	<i>a auzi</i> , to hear	<i>auzire</i> , hearing
„	<i>a zidi</i> , to build	<i>zidire</i> , building
„	<i>a omori</i> , to kill	<i>omorire</i> , killing
„	<i>a uri</i> , to hate	<i>urire</i> , hating

Note 1.—The particle *a* of infinitive corresponds to the English *to*.

Note 2.—The *past infinitive* is formed with the help of the infinitive of the auxiliary *a fi*, *to be*, and the past

participle of the verb : **a fi cântat**, to have sung ; **a se fi apărat**, to have defended oneself. The pluperfect infinitive is formed with the help of past infinitive of **a fi**, *to be*, and the past participle of the verb : **a fi fost cântat**, to have had sung.

a) *Present Tense*

(A) *The Indicative*

I

1. (eu) cânt , I sing, I am singing,	lucrez , I work, I am working,	mă apăr , I defend my- self, I am defending,
2. (tu) cânți etc.	lucrezi etc.	te aperi etc.
3. (el, ea) cântă	lucrează	se apără
1. (noi) cântăm	lucrăm	ne apărăm
2. (voi) cântați	lucrați	vă apărați
3. (ei, ele) cântă	lucrează	se apără

II

1. (eu) văd , I see, I am seeing,
2. (tu) vezi etc.
3. (el, ea) vede
1. (noi) vedem
2. (voi) vedeți
3. (ei, ele) văd

III

merg , I go, I am going,
mergi etc.
merge
mergem
mergeți
merg

IV

1. (eu) aud , I hear, I am hearing, etc.	zidesc , I build, I am building, etc.	omor , I kill, I am killing, etc.	urăsc , I hate, I am hating, etc.
2. (tu) auzi	zidești	omori	urăști
3. (el, ea) aude	zidește	omoară	urăște, urește
1. (noi) auzim	zidim	omorim	urim
2. (voi) auziți	zidiți	omoriți	uriți
3. (ei, ele) aud	zidesc	omoară	urăsc

Note 1.—Some verbs have the first person of the present tense in **-u**. This group includes verbs with the stem ending

in consonant + -l or -r (which do not form the present in -ez, like *lucrez*) and a few other verbs :

a afla	to find	a da	to give
aflu	I find	dau	I give
a umbla	to walk	a lua	to take
umblu	I walk	iau	I take
a sufla	to breathe	a bea	to drink
sufiu	I breathe	beau	I drink
a umplea	to fill	a ştie	to know
umplu	I fill	ştiu	I know
a intra	to enter	a scrie	to write
intru	I enter	scriu	I write
a sta	to stay		
stau	I stay		

Note 2.—A few verbs have in the present a different stem from the infinitive :

a mânca	to eat	a usca	to dry
mănânc	I am eating	usuc	I am drying

Note 3.—The verbs of the second, third and fourth conjugations ending in the first person in -d, -t, -n may have, in this person as well as in the third person of the subjunctive, -z, -ţ, -u instead of -d, -t, -n :

văz, să văz, să văză	I see, etc.
crez, să crez, să crează	I believe, etc.
auz, să auz, să auză	I hear, etc.
simţ, să simţ, să simţă	I feel, etc.
viu, să viu, să vie	I come, etc.
ţin, să ţin, să ţie	I hold, etc.

These forms, although considered regional, are much used in colloquial speech and also in writing.

The dentals are regularly palatalized in participial forms : *văzând, auzind, şezând, văzător, văzut*, etc.

Note 4.—The verbs which form the 1st person singular present in -ez (I conjugation) and in -esc (IV conjugation) are secondary verbs derived from nouns :

a lucrá, lucréz : lucru, work, thing
 a vegheá, veghéz : vэгhe, watch
 a înarmá, înarméz : ármă, weapon.
 a muncí, muncésc : muncă, labour.
 a bocí, bocésc : bocet, lament.
 a zugrăví, zugrăvésc : zúgrav, painter.

Newly borrowed verbs of the IV conjugation have in the 3rd person singular present and plural the ending -ă instead of -e :

a oferí, to offer, eu ofér; el, ei oféră, they confer.
 a conferí, to confer, eu confér; el, ei conféră, they confer.
 a absorbí, to absorb, eu absórb; ei, ele absórbă.
 a suferí, to suffer, eu súfăr; ei, ele súferă.
 a preferí, to prefer, eu prefér; ei, ele preféră.
 a referí, to refer, eu refér; ei, ele reféră.

Some verbs have both forms : a sprijiní, to support, eu sprijin (sprijinésc); ei, ele sprijină (sprijinésc):
 a repetí, to repeat, eu repét (repeţesc); ei, ele repétă (repeţesc).

(B) The *Subjunctive* idea is expressed with the help of the particle să and with the personal forms :

I

1. (eu) să cânt, that I may, that I should sing, etc.	să lucrez, that I may, that I should work, etc.	să mă apăr, that I may, that I should defend myself, etc.
2. (tu) să cânţi	să lucrezi	să te aperi
3. (el) să cânte	să lucreze	să se apere
1. (noi) să cântăm	să lucrăm	să ne apărăm
2. (voi) să cântaţi	să lucraţi	să vă apăraţi
3. (ei, ele) să cânte	să lucreze	să se apere

II

1. (eu) să văd, that I may see,
that I should see, etc.
2. (tu) să vezi
3. (el, ea) să vadă
1. (noi) să vedem
2. (voi) să vedeți
3. (ei, ele) să vadă

III

- să merg, that I may go, that I
should go, etc.
- să mergi
- să meargă
- să mergem
- să mergeți
- să meargă

IV

1. (eu) să aud, that
I may, that I
should hear,
etc.	să zidesc, that
I may, that
I should build,
etc.	să omor, that
I may, that
I should kill,
etc.	să urăsc, that I
may, that I
should hate,
etc.
2. (tu) să auzi	să zidești	să omori	să urăști
3. (el, ea) să audă	să zidească	să omoare	să urască
1. (noi) să auzim	să zidim	să omorîm	să urîm
2. (voi) să auziți	să zidiți	să omoriți	să urîți
3. (ei, ele) să audă	să zidească	să omoare	să urască

Note.—Only the third person singular and plural have special forms for subjunctive. The third person singular (and plural) has in subjunctive -ă when the indicative has -e and it has -e when the indicative has -ă. In the other persons the subjunctive is identical with the indicative.

(C) The *Optative-Conditional* idea is expressed with the help of a conditional auxiliary and the infinitive form of the verb :

I

1. (eu) aș cânta, I should,
I would sing, etc.	aș lucra, I should,
I would work, etc.	m'aș apăra, I should, I
would defend myself,
etc.
2. (tu) ai cânta	ai lucra	te-ai apăra
3. (el, ea) ar cânta	ar lucra	s'ar apăra
1. (noi) am cânta	am lucra	ne-am apăra
2. (voi) ați cânta	ați lucra	v'ați apăra
3. (ei, ele) ar cânta	ar lucra	s'ar apăra

E*

II

1. (eu) *aș vedea*, I should, I would see,
2. (tu) *ai vedea*, etc.
3. (ei, ea) *ar vedea*
1. (noi) *am vedea*
2. (voi) *ați vedea*
3. (ei, ele) *ar vedea*

III

- aș merge*, I should, I would go,
- ai merge* etc.
- ar merge*
- am merge*
- ați merge*
- ar merge*

IV

1. (eu) <i>ăș auzi</i> , I should, I would hear, etc.	<i>aș zidi</i> , I should, I would build, etc.	<i>aș omori</i> , I should, I would kill, etc.	<i>aș uri</i> , I should, I would hate, etc.
2. (tu) <i>ai auzi</i>	<i>ai zidi</i> etc.	<i>ai omori</i> etc.	<i>ai uri</i>
3. (ei, ea) <i>ar auzi</i>	<i>ar zidi</i>	<i>ar omori</i>	<i>ar uri</i>
1. (noi) <i>am auzi</i>	<i>am zidi</i>	<i>am omori</i>	<i>am uri</i>
2. (voi) <i>ați auzi</i>	<i>ați zidi</i>	<i>ați omori</i>	<i>ați uri</i>
3. (ei, ele) <i>ar auzi</i>	<i>ar zidi</i>	<i>ar omori</i>	<i>ar uri</i>

(D) *The Imperative*

I

2nd sing. *cântă* ! sing !
 2nd pl. *cântați* !

III

2nd. sing. *spune* ! say !
 2nd. pl. *spuneți* !

2nd sing. *lucrează* ! work !
 2nd pl. *lucrați* !

2nd sing. *apără-te* ! defend your-
 self !

2nd pl. *apărați-vă* !

II

2nd sing. *vezi* ! see !
 2nd pl. *vedeți* !

IV

2nd. sing. *auzi* ! hear ! *zidește* ! build !
 2nd. pl. *auziți* ! *zidiți* !
 2nd. sing. *omoară* ! kill ! *urăște* ! hate !
 2nd. pl. *omoriți* ! *uriți* !

Note 1.—The regular imperative of the third conjugation is in -e: a bate, to beat: bate !; a cere, to ask: cere !; a se teme, to be afraid of: teme-te !; a crede, to believe: crede !; a trage, to pull: trage !; înțelege, to understand: înțelege ! A few verbs have imperative in -i: mergi ! go !; treci ! cross, pass.

Note 2.—The following verbs have irregular imperative forms :

<i>Sing.</i> a zice—zi ! say !	a face—fă ! do !	a lua—ia ! take !
<i>Pl.</i> ziceți !	faceți !	luați !
<i>Sing.</i> a duce—du ! carry !	a aduce—adu ! bring !	a avea—ai ! (aibi !) have !
<i>Pl.</i> duceți !	aduceți !	aveți !

Note 3.—The negative imperative for the second person singular is the infinitive form of the verb preceded by the negation ; for the plural it is the same as the affirmative form, with the negation :

	I	II	III	IV
<i>2nd sing.</i>	nu cânta ! do not sing !	nu vedea !	nu merge !	nu auzi !
<i>2nd pl.</i>	nu cântați !	nu vedeți !	nu mergeți !	nu auziți !
<i>2nd sing.</i>	nu lucra !			nu zidi !
<i>2nd pl.</i>	nu lucrați !			nu zidiți !
<i>2nd sing.</i>	nu te apăra !			nu omorî !
<i>2nd pl.</i>	nu vă apărați !			nu omorîți !
<i>2nd sing.</i>				nu urî !
<i>2nd pl.</i>				nu urîți !

N.B.—Some of the irregular imperatives have the same form in the negative :

nu zi ! (also : nu zice !) don't say !	nu adu ! (nu aduce !) don't bring !
nu fă ! (also : nu face !) don't do !	nu avea ! (n'ai !) don't have !
nu du ! (nu duce !) don't carry !	

(*E*) *The Pres. Part.* is formed with the termination -ând for the first, second and third conjugations, and with -ind, -înd for the fourth conjugation :

I	II	III	IV
cântând, (while) singing	văzând	mergând	auzind
lucrând			zidind
apărându-se			omorînd
			urînd

The verbs ending in -de, -dea change d into z:

a vedea	văzând, seeing
a întinde	întinzând, stretching
a prinde	prinzând, catching
a pretinde	pretinzând, pretending
but : a ucide	ucigând, killing

(F) The *Verbal Adjective* is formed with the suffix -tor (m.), -toare (f.):

a cânta	cântător (m.), cântătoare (f.), singing, singer
a vedea	văzător (m.), văzătoare (f.), seeing
a merge	mergător (m.), mergătoare (f.), going, goer
a auzi	auzitor (m.), auzitoare (f.), hearing, hearer
a omorî	omorîtor (m.), omoritoare (f.), killing, killer

b) *Imperfect Tense*

This expresses the duration or the repetition of any action in the past. It has only an indicative mood.

I

1. (eu) cântam, I was singing, I used to sing, etc.	lucram, I was working, I used to work, etc.	mă apăram, I was defending myself, I used to defend myself, etc.
2. (tu) cântai	lucrai	te apărai
3. (el, ea) cânta	lucra	se apăra
1. (noi) cântam	lucram	ne apăram
2. (voi) cântați	lucrați	vă apărați
3. (ei, ele) cântau	lucrau	se apărau

II

1. (eu) vedeam, I was seeing, I used to see, etc.
2. (tu) vedeai
3. (el, ea) vedea
1. (noi) vedeam
2. (voi) vedeai
3. (ei, ele) vedeau

III

- mergeam, I was going, I used to go, etc.
- mergeai
- mergea
- mergeam
- mergeai
- mergeau

IV

1. (eu) auziam, I was hearing, I used to hear, etc.	zidiam, I was building, I used to build, etc.	omoram, I was killing, I used to kill, etc.	uram, I was hating, I used to hate, etc.
2. (tu) auziai	zidiai	omorai	urai
3. (el, ea) auzia	zidia	omora	ura
1. (noi) auziam	zidiam	omoram	uram
2. (voi) auziați	zidiați	omorați	urați
3. (ei, ele) auziau	zidiau	omorau	urau

c) *Perfect (Compound Past Tense)*

This expresses a completed action, viewed either in relation to the present, or as absolute past. It is formed with the present forms of the auxiliary *am*, *I have*, and the past participle :

(A) *Indicative*

I

1. (eu) am cântat, I have sung, I sang, etc.	am lucrat, I have worked, I worked, etc.	m'am apărat, I have defended myself, I defended myself, etc.
2. (tu) ai cântat		te -ai apărat
3. (el, ea) a cântat		s'a apărat
1. (noi) am cântat		ne-am apărat
2. (voi) ați cântat		v'ați apărat
3. (ei, ele) au cântat		s'au apărat

II

1. (eu) **am văzut**, I have seen, I saw,
etc.

III

- am mers**, I have gone, I went,
etc.

IV

1. (eu) **am auzit**, I have heard, I heard, etc. **am zidit**, I have built, I built, etc. **am omorît**, I have killed, I killed, etc. **am urît**, I have hated, I hated, etc.

(B) *Subjunctive*

I

1. (eu) să fi cântat , I should have sung, (that) I may have sung, etc.	să fi lucrat , I should have worked, (that) I may have worked, etc.	să mă fi apărat , I should have defended myself, (that) I may have defended myself, etc.
2. (tu) să fi cântat		să te fi apărat
3. (el, ea) să fi cântat		să se fi apărat
1. (noi) să fi cântat		să ne fi apărat
2. (voi) să fi cântat		să vă fi apărat
3. (ei, ele) să fi cântat		să se fi apărat

II

1. (eu) **să fi văzut**, I should have seen, (that) I may have seen, etc.

III

- să fi mers**, I should have gone, (that) I may have gone, etc.

IV

1. (eu) să fi auzit , I should have heard, (that) I may have heard, etc.	să fi zidit , I should have built, (that) I may have built, etc.	să fi omorît , I should have killed, (that) I may have killed, etc.	să fi urît , I should have hated, (that) I may have hated, etc.

(C) *Optative-Conditional*

I

1. (eu) aş fi cântat , I
would (should)
have sung, etc.	aş fi lucrat , I would
have worked,
etc.	m'aş fi apărat , I would
have defended my-
self, etc.
2. (tu) ai fi cântat		te-ai fi apărat
3. (el, ea) ar fi cântat		s'ar fi apărat
1. (noi) am fi cântat		ne-am fi apărat
2. (voi) aţi fi cântat		v'aţi fi apărat
3. (ei, ele) ar fi cântat		s'ar fi apărat

II

1. (eu) aş fi văzut , I would have seen,
etc. | aş fi mers , I would have gone,
etc. |
|---|--|

III

IV

1. (eu) aş fi auzit , I
would have
heard, etc. | aş fi zidit , I
would have
built, etc. | aş fi omorît , I
would have
killed, etc. | aş fi urît , I
would have
hated, etc. |
|---|---|---|--|

(D) *Participle*

I. -at:	cântat, sung	lucrat, worked	apărat, defended
II. -ut:	văzut, seen		
III. -s (-ut):	mers, gone	trecut, past	
IV. -it, -ît:	auzit, heard	zidit, built	omorît, killed
urît,
hated

d) *Preterite (Simple Past)*

Between the perfect (compound past) and the preterite (simple past) there is no essential difference. The difference is rather subjective, i.e. an action which is absolutely past, not related to the present, and indifferent to the speaker is expressed in the preterite. A past action of which the effect still survives in the speaker's mind is expressed in the perfect.

The perfect is more frequently used in colloquial Rumanian

except in some regions of the Rumanian-speaking world (i.e. Oltenia), where the preterite is preferred or exclusively used.

I

1. (eu) cântai, I sang, etc.	lucrai, I worked, etc.	mă apărai, I defended myself, etc.
2. (tu) cântași	lucrași	te apărași
3. (el, ea) cântă	lucră	se apără
1. (noi) cântarăm	lucrarăm	ne apărarăm
2. (voi) cântarăți	lucrarăți	vă apărarăți
3. (ei, ele) cântară	lucrară	se apărară

II

1. (eu) văzui, I saw,	mersei, I went,
2. (tu) văzuși etc.	merseși etc.
3. (el, ea) văzu	merse
1. (noi) văzurăm	merserăm
2. (voi) văzurăți	merserăți
3. (ei, ele) văzură	merseră

III

IV

1. (eu) auzii, I heard,	zidii, I built,	omorîi, I killed,	urîi, I hated,
2. (tu) auziși etc.	zidiși etc.	omorîși etc.	urîși etc.
3. (el, ea) auzi	zidi	omorî	urî
1. (noi) auzirăm	zidirăm	omorîrăm	urîrăm
2. (voi) auzirăți	zidirăți	omorîrăți	urîrăți
3. (ei, ele) auziră	zidiră	omorîră	urîră

e) The *Pluperfect Tense* expresses a past action completed before another past action.

(A) Indicative

Compound Pluperfect

I

1. (eu) am fost cântat, I had sung, etc.	am fost lucrat, I had worked, etc.	m'am fost apărat, I had defended myself, etc. te-ai fost apărat s'a fost apărat
---	--	--

ne-am fost apărat
v'ați fost apărat
s'au fost apărat

II

1. (eu) am fost văzut, I had seen, etc. am fost mers, I had gone, etc.

III

IV

1. (eu) am fost auzit, I had heard, etc. am fost zidit, I had built, etc. am fost omorît, I had killed, etc. am fost urit, I had hated, etc.

Simple Pluperfect

I

1. (eu) cântasem, I had sung, etc. lucrasem, I had worked, etc. mă apărasem, I had defended myself, etc.
2. (tu) cântaseși
3. (el, ea) cântase
1. (noi) cântase(ră)m
2. (voi) cântase(ră)ți
3. (ei, ele) cântase(ră)

II

1. (eu) văzusem, I had seen, etc.
2. (tu) văzuseși
3. (el, ea) văzuse

III

- merse(se)m, I had gone, etc.
merseseși
mersese
mersese(ră)m
mersese(ră)ți
mersese(ră)

IV

1. (eu) auzisem, I had heard, etc. zidisem, I had built, etc. omorisem, I had killed, etc. urisem, I had hated, etc.
2. (tu) auziseși
3. (el, ea) auzise

1. (noi) **auzise(ră)m**
2. (voi) **auzise(ră)ți**
3. (ei, ele) **auzise(ră)**

(B) *Pluperfect Subjunctive* (is seldom used)

I

1. (eu) să fi fost cântat , I should have sung, (that) I might have sung, etc.	să fi fost lucrat , I should have worked, (that) I might have worked, etc.	să mă fi apărat , I should have defended myself, (that) I might have defended myself, etc.

II

III

1. (eu) să fi fost văzut , I should have seen, (that) I might have seen, etc.	să fi fost mers , I should have gone, (that) I might have gone, etc.

IV

1. (eu) să fi fost auzit , I should have heard, (that) I might have heard, etc.	să fi fost zidit , I should have built, (that) I might have built, etc.	să fi fost omorît , I should have killed, (that) I might have killed, etc.	să fi fost urît , I should have hated, (that) I might have hated, etc.

(C) *Pluperfect Optative-Conditional* (is seldom used)

I

1. (eu) aș fi fost cântat , I would have sung, etc.	aș fi fost lucrat , I would have worked, etc.	m'aș fi fost apărat , I would have defended myself, etc.

II

III

1. (eu) aș fi fost văzut , I would have seen, etc.	aș fi fost mers , I would have gone, etc.

IV

1. (eu) aş fi fost auzit, I would aş fi fost zidit, omorit, urit, I would
have heard, etc. have built, killed, hated, etc.

f) *Future Tense*

The future with the auxiliary **a voi** expresses a determination, the future with the auxiliary **a avea** and the subjunctive of the principal verb expresses mere futurity. The auxiliary **a avea** may have an invariable form **o** for all persons.

I

1. (eu) voi (voiu) cânta, I will sing,	am (o) să cânt, I shall sing,
2. (tu) vei cânta etc.	ai (o) să cânți etc.
3. (el, ea) va cânta	are (o) să cânte
1. (noi) vom cânta	avem (o) să cântăm
2. (voi) veți cânta	aveți (o) să cântați
3. (ei, ele) vor cânta	au să (o) cânte
1. (eu) voi lucra, I will work,	am să lucrez, I shall work,
2. (tu) vei lucra etc.	ai să lucrezi etc.
3. (el, ea) va lucra	are să lucreze
1. (noi) vom lucra	avem să lucrăm
2. (voi) veți lucra	aveți să lucrați
3. (ei, ele) vor lucra	au să lucreze
1. (eu) mă voi apăra, I will defend
myself	am să mă apăr, I shall defend
myself
2. (tu) te vei apăra etc.	ai să te aperi etc.

II

1. (eu) voi vedea, am să văd, I
I will see, etc. shall see, etc.
2. (tu) vei vedea ai să vezi
3. (el, ea) va vedea are să vadă

III

- voi merge, I am să merg, I
will go, etc. shall go, etc.
- vei merge ai să mergi
- va merge are să meargă

1. (noi) vom vedea	avem să vedem	vom merge	avem să mergem
2. (voi) veți vedea	aveți să vedeți	veți merge	aveți să mergeți
3. (ei, ele) vor vedea	au să vadă	vor merge	au să meargă

IV

1. (eu) voi auzi,
I will hear	am să aud,
I shall hear	voi zidi,
I will build	am să zidesc,
I shall build
2. (tu) vei auzi	ai să auzi	vei zidi	ai să zidești
3. (el, ea) va auzi	are să audă	etc.	etc.
-
1. (noi) vom auzi	avem să auzim		
2. (voi) veți auzi	aveți să auziți		
3. (ei, ele) vor auzi	au să audă		
-
1. (eu) voi omori,
I will kill	am să omor, I
shall kill	voi urî, I will
hate	am să urăsc,
I shall hate
2. (tu) vei omori
etc.	ai să omori
etc.	vei urî
etc.	ai să urăști
etc.

g) *Future Perfect*

I

1. (eu) voi fi cântat, I
will (shall) have
sung, etc.	voi fi lucrat,
I will (shall)
have worked,
etc.	mă voi fi apărat, I will
(shall) have defended
myself, etc.
2. (tu) vei fi cântat		
3. (el, ea) va fi cântat		
-
1. (noi) vom fi cântat		
2. (voi) veți fi cântat		
3. (ei, ele) vor fi cântat		

II

1. (eu) voi fi văzut, I will (shall)
have seen	etc.

III

voi fi mers, I will (shall) have
gone	etc.

IV

1. (eu) voi fi auzit, I will (shall) have heard etc.	voi fi zidit, I will (shall) have built etc.	voi fi omorît, I will (shall) have killed etc.	voi fi urit, I will (shall) have hated etc.
---	---	---	--

6. 3. Some Irregular Verbal Forms

a) Some verbs of the second conjugation have infinitive variants of the third conjugation :

a apăreá (II), to appear	a apăre (III)
a rămâneá (II), to remain	a rămâne (III)
a țineá (II), to hold	a ține (III)
a tăceá (II), to be silent	a tăce (III)

b) The imperfect tense from a *da*, to give, and from a *sta*, to stay, may be formed by reduplication :

Regular

<i>Present</i>		<i>Imperfect</i>	
1. (eu) dau, I give, stau, I stay, dam, I was giving, stam, I was staying,			
2. (tu) dai etc. stai etc. dai etc. stai etc.			
3. (el, ea) dă stă da sta			
1. (noi) dăm stăm dam stam			
2. (voi) dați stați dați stați			
3. (ei, ele) dau stau dau stau			

By Reduplication

<i>Imperfect</i>	<i>Imperfect</i>
1. (eu) dădeám, I was giving, stăteám (steteám), I was staying,	
2. (tu) dădeái etc. stăteái (steteái) etc.	
3. (el, ea) dădeá stăteá (steteá)	
1. (noi) dădeám stăteám (steteám)	
2. (voi) dădeáți stăteáți (steteáți)	
3. (ei, ele) dădeáu stăteáu (steteáu)	

The *preterite* (*simple past*) is :

1. (eu) dădúi	or	détei (dédei)	stătúi	or	stétei
2. (tu) dădúși	„	déteși (dédeși)	stătúși	„	stéteși
3. (el, ea) dădú	„	déte	stătú	„	stéte
1. (noi) dădúrăm	„	déterăm (déderăm)	stătúrăm	„	stéterăm
2. (voi) dădúráți	„	déterăți (déderăți)	stătúráți	„	stéterăți
3. (ei, ele) dădúrá	„	déteră (déderă)	stătúrá	„	stéteră

The *pluperfect* is derived from preterite :

1. (eu) dădúsem, I had given, etc.	(dasem)	stătúsem, I had stood, etc.	(stasem)
2. (tu) dădúseși	(daseși)	stătúseși	(staseși)
3. (el, ea) dădúse	(dase)	stătúse	(stase)
1. (noi) dădúserăm	(daserăm)	stătúserăm	(staserăm)
2. (voi) dădúserăți	(daserăți)	stătúserăți	(staserăți)
3. (ei, ele) dădúseră	(daseră)	stătúseră	(staseră)

N.B.—The accent is not marked in the orthography.

The third person *subjunctive* present (singular and plural) is :

să dea or să deie, that he may give
să stea „ să steie, that he may stay

The *imperative* form :

dă ! give ! nu da ! don't give !
stai ! (stăi !) stay ! nu sta ! don't stay !

Participle: dând, giving ; stând, staying.

Verbal Adjective: dătător, -toare, giver (who gives) ;
stătător, -toare, who stays.

c) The verbs *a lua*, to take, *a bea*, to drink, have some irregular forms :

Indicative.

<i>Present</i>		<i>Imperfect</i>	
1. (eu) iau, I take, etc.	beau (beu), I drink, etc.	luam, I was taking, etc.	beam, I was drinking, etc.
2. (tu) iai (iei)	beai (bei)	luai	beai
3. (el, ea) ia	bea (be)	lua	bea
1. (noi) luăm	bem	luam	beam
2. (voi) luați	beți	luați	beați
3. (ei, ele) iau	beau (beu)	luau	beau

<i>Preterite</i>		<i>Pluperfect</i>	
1. (eu) luai, I took, etc.	băui, I drank, etc.	luasem, I had taken, etc.	băusem, I had drunk, etc.
2. (tu) luași	băuși	luaseși	băuseși
3. (el, ea) luă	bău	luase	băuse
1. (noi) luărăm	băurăm	luaserăm	băuserăm
2. (voi) luați	băurați	luaserăți	băuserăți
3. (ei, ele) luă	băură	luaseră	băuseră

Subjunctive:

Pres. Tense: (el, ea) să ia or să ieie, that he may take ; să bea or să beie, that he may drink.

Imperative: ia ! take (thou) ! nu lua ! do not take ! luați ! take (you) ! bea ! drink (thou) ! nu bea ! do not drink ! beți ! drink (you) !

Participle: luând, taking ; bând, drinking.

Verbal adj: luător, -toare, who takes ; băutor, -toare, who drinks.

Past Part. luat, -ă, taken ; băut, -ă, drunk.

d) The verb a voi, to will, to wish, which serves as auxiliary to form the future tense, has two present forms :

1. Auxiliary Verb	2. Principal Verb
voi (voiu)	voiesc, I will, I wish,
vei	voieşti etc.
va	voi eşte
vom	voim
veţi	voiţi
vor	voiesc

Another verb which means *to will, to wish*, is a *vrea* :

Pres. Tense: vreau, vrei, vrea, vrem, vreţi, vreau, I wish.

Imperfect: voiam, etc., vream, etc., I was wishing.

Future: voi voi, etc., voi vrea, etc., I will wish.

Preterite: voii, etc., vrúi, etc., I wished.

Pluperfect: voisem, etc., vrusem, etc., I had wished.

Pres. Part: voind, vrând, wishing.

Verbal adj: voitör (*m.*), voitöare (*f.*), who wishes.

Past Part: voit, vrut, wished.

e) The auxiliaries in the future tense, in the perfect and in the optative-conditional may be affixed to the principal verb :

Future. cânta-voi, cânta-vei, cânta-va, etc., I will sing.

Past Tense. cântat-am, cântat-ai, cântat-a, etc., I have sung.

Conditional. cântare-aş, cântare-ai, cântare-ar, cântare-am, cântare-aţi, cântare-ar, I would sing.

N.B.—The form cântare- in conditional is a long infinitive which is current in Old Rumanian.

f) Other irregular verbs :

a la (*1st conjug.*), to wash the head.

Pres. Tense. lau, lai, lă, lăm, lați, lau, I wash.

Imperfect. lam, lai, lă, lam, lați, lau, I was washing.

Preterite. lăui, lăuși, lău, lăurăm, lăurăți, lăură, I washed.

Perfect. am lăut, ai lăut, a lăut, am lăut, ați lăut, au lăut, I have washed.

Pres. Part: lând, washing.

Verbal adj: lăutor (*m.*), -toare (*f.*), who washes.

Pluperfect. lăusem, lăuseși, lăuse, lăuserăm, lăuserăți, lăuseră, I had washed.

Subjunctive. să lau, să lai, să leie, să lăm, să lați, să leie, (that) I may wash.

Imperative. lă ! lați ! wash !

a mânca (*1st conjug.*), to eat.

Pres. Tense. mănânc, mănânci, mănâncă, mîncăm, mâncați, mănâncă, I eat.

Imperfect. mîncam, mîncai, mânca, mîncam, mâncați, mîncau, I was eating.

Preterite. mîncai, mîncăși, mîncă, mîncarăm, mîncarăți, mîncară, I ate.

Perfect: am mîncat, etc., I have eaten.

Pres. Part: mîncând, eating.

Verbal adj: mîncător (*m.*), mîncătoare (*f.*), who eats.

Pluperfect: mîncasem, mîncaseși, mîncase, mîncase(ră)m, mîncase(ră)ți, mîncase(ră), I had eaten.

Subj. Pres: să mănânc, să mănânci, să mîncă, să mîncăm, să mâncați, să mîncă, (that) I may eat.

Imperative: mîncă ! mâncați ! eat ! ; nu mânca ! nu mâncați ! don't eat !

a.usca (*1st conjug.*), to dry.

Pres. Tense: usuc (usc), usuci (uști), usucă (uscă), uscăm, uscați, usucă (uscă), I dry (*tr.*).

Imperfect: uscam, uscai, usca, uscam, uscați, uscău, I was drying.

Preterite: uscai, uscași, uscă, uscărăm, uscarăți, uscară, I dried.

Perfect: am uscat, etc, I have dried.

Pres. Part: uscând, drying.

Verbal adj: uscător (*m.*), -toare (*f.*), drier (who dries).

Pluperfect: uscasem, uscaseși, uscască, uscaserăm, uscaserăți, uscaseră, I had dried.

Subj. Pres: să usuc, să usuci, să usuce, să uscăm, să uscați, să usuce, (that) I may dry.

Imperative: usucă ! uscați ! dry !

a scrie (3rd conjug.), to write.

Pres. Tense: scriu, scrii, scrie, scriem (scrim), scrieți (scriți), scriu, I write, I am writing.

a știe (4th conjug.), to know.

Pres. Tense: știu, știi, știe, știm, știți, știu, I know, I am knowing.

a veni (4th conjug.), to come.

Pres. Tense: vin (viu), vii, vine, venim, veniți, vin, I come, I am coming.

Pres. Part: venind (viind), coming.

Verbal adj: viitor (*m.*), viitoare (*f.*), future.

Imperative. vino ! (vină !), veniți ! come !

a tăia (1st conjug.), to cut.

Pres. Tense: tai, tai, taie, tăiem, tăiați, taie.

Pres. Part: tăind.

Verbal adj: tăitor.

Imperative. taie ! tăiați !

g) The first person present has also palatalized forms used in the South, in Walachia. These forms present *z* instead of *d*, *u* instead of *n* :

văd>văz,	I see
aud>auz,	I hear
vin>viu,	I come
țin>țiu,	I hold

h) In the following verbal forms the stress is shifted from the stems of the verbs on to the endings :

1. 1st and 2nd plur. pres. of the I, II, IV conjugations : cântăm, ședem, vorbim, omorim ; but mergem (III conjugation).
2. All persons of the imperfect tense : cântam, ședeam, vorbiam, mergeam, omoram.
3. All persons of the preterite of the I, II and IV conjugations : cântai, șezi, omori ; but mersei. (III conjugation).
4. Past participles : cântat, șezut, vorbit, omorit ; culés, trecut (III conjugation).
5. Gerund : cântând, șezând, vorbind, omorînd ; culegând, mergând (III conjugation).
6. The 2nd pers. plur. of the imperative forms : cântați! ședeți! fugiți! but the stress is retained on the stem in the III conjugation : mărgeți! culégeți!
7. The adjectival forms in -tor, toare : cântător, cântătoare, șezător, șezătoare, trecător, trecătoare, vorbitor, vorbitoare, omoritor, omoritoare, culegător, culegătoare.
8. The infinitive of the I, II, IV conjugations : a plecă, a ședeă, a fugi, a urî ; but a merge (III conjugation).

6. 4. Reflexive Forms

Nearly every transitive verb can be also a reflexive. The

only difference between transitive and reflexive conjugation is a pronoun added before the transitive verb.

Only the third person of the reflexive pronoun is used in these forms. The first and second persons, singular and plural, use the accusative or the dative of the personal pronoun.

There are two categories of reflexive verbs, according to the accusative or the dative form of pronoun they use.

a) *Accusative reflexive* verbs have the reflexive object in the accusative case :

a se lăuda, to praise oneself.

Pres. Tense. mă laud, te lauzi, se laudă, ne lăudăm, vă lăudați, se laudă, I praise myself.

Perfect. m'am lăudat, te-ai lăudat, s'a lăudat, ne-am lăudat, v'ați lăudat, s'au lăudat, I have praised myself.

Preterite. mă lăudai, te lăudași, se lăudă, ne lăudarăm, vă lăudarăți, se lăudară, I praised myself.

Future. mă voi lăuda, te vei lăuda, se va lăuda, ne vom lăuda, vă veți lauda, se vor lăuda, I will praise myself.

Opt.-Cond. Pres. m'aș lăuda, te-ai lăuda, s'ar lăuda, ne-am lăuda, v'ați lăuda, s'ar lăuda, I would praise myself.

Opt.-Cond. Past: m'aș fi lăudat, te-ai fi lăudat, etc., that I might have praised myself.

Subj. Pres: să mă laud, să te lauzi, să se laude, să ne lăudăm, să vă lăudați, să se laude, (that) I may praise myself.

Subj. Past: să mă fi lăudat, să te fi lăudat, să se fi lăudat, să ne fi lăudat, să vă fi lăudat, să se fi lăudat, (that) I may have praised myself.

Imperative: laudă-te ! lăudați-vă ! praise yourself !

Negative Imper: nu te lăuda ! nu vă lăudați ! do not praise yourself !

Pres. Part: lăudându-se, praising oneself.

Some reflexive verbs do not admit, in addition, a regular transitive form. Most of them, however, are used :

- (1) in the normal transitive sense ;
- (2) intransitively, with the addition of the reflexive pronoun.

Reflexive only :

a se sfi, mă sfiesc, m'am sfiit, to be timid
 a se lenevi, mă lenevesc, m'am lenevit, to be lazy, to be idle
 a se teme, mă tem, m'am temut de ceva, to be afraid of something

Transitive and Intransitive-Reflexive :

a bate, bat, bătut, to beat	a se bate cu cineva, to fight with somebody
a afla, aflu, aflat, to find	a se afla undeva, to be (in a place), (to feel oneself)
a duce, duc, dus, to carry	a se duce undeva, to go, to depart somewhere
a juca, joc, jucat, to dance	a se juca cu cineva, to play with somebody
a ruga, rog, rugat, to pray, to beg, to invite	a se ruga la (de) cineva, to say prayers to somebody
a uita, uit, uitat, to forget	a se uita la cineva, to look at somebody
a ascunde, ascund, ascuns, to conceal	a se ascunde undeva, to hide (oneself) somewhere
a îmbrăca, îmbrac, îmbrăcat, to dress	a se îmbrăca cu ceva, to dress (oneself) in something

Note.—The reflexive pronoun se does not always give to the verb a reflexive sense. Most verbs with se are intransitive :

opresc pe cineva, I stop somebody
 mă opresc, I stop

b) *Dative reflexive* verbs have the reflexive object in the dative case :

a-și aduce aminte de ceva, to remember something
 a-și bate joc de cineva, to make fun of somebody
 a-și închipui ceva, to imagine something
 a-și bate capul cu ceva, to worry about, to think about something

Pres. Tense: îmi aduc aminte, îți aduci aminte, își aduce aminte, ne aducem aminte, vă aduceți aminte, își aduc aminte, I remember.

Imperfect: îmi aduceam aminte, etc., I was remembering.

Perfect: mi-am adus aminte, ți-ai adus aminte, și-a adus aminte, ne-am adus aminte, v'ați adus aminte, și-au adus aminte, I have remembered.

Preterite: îmi adusei aminte, etc., I remembered.

Future: îmi voi aduce aminte, etc., I will remember.

Opt.-Cond. Pres: mi-aș aduce aminte, etc., I would remember.

Opt.-Cond. Past: mi-aș fi adus aminte, etc., I would have remembered.

Imperative: adu-ți aminte! aduceți-vă aminte! remember!

Pres. Part: aducându-și aminte, remembering.

Pres. Subj: să-mi aduc aminte, etc., (that) I may remember.

Past Subj: să-mi fi adus aminte, etc., (that) I may have remembered.

c) The dative reflexive construction should not be confused with the construction of verbs which demand a dative pronominal object :

a plăcea, to like.

Pres. Tense:

Îmi place cartea aceasta. I like this book.

Îți place să citești. Thou likest (you like) reading.
 Îi place muzică. He likes music.
 Ne place să mergem la plimbare. We like to go for a walk.
 Vă plac florile. You like flowers.
 Le plac jocurile. They like games.

Imperfect:

Îmi plăcea să călătoresc. I used to like travelling.
 Îți plăceau cărțile. Thou usedst to like books.
 etc. (You used to like books.)

Future:

Îmi va place (plăcea) cartea. I shall like the book.
 Îți vor place țigările. Thou wilt like cigarettes.
 Îi va place să citească. He will like to read.
 etc.

Perfect: mi-a (mi-au) plăcut, ți-a plăcut, i-a plăcut,
 ne-a plăcut, v'a plăcut, le-a plăcut, I liked, I have
 liked.

Preterite: îmi plăcu (plăcură), îți plăcu, îi plăcu, ne plăcu,
 vă plăcu, le plăcu, I liked.

Opt.-Cond. Present:

mi-ar place (plăcea) cartea, I would like the book.
 mi-ar place (plăcea) cărțile, I would like the books.

Opt.-Cond. Past: mi-ar fi plăcut, etc., I would have liked.

Subj. Pres: să-mi placă, să-ți placă, etc., (that) I may like.

Subj. Past: să-mi fi plăcut, etc., (that) I may have liked.

Pres. Part: plăcându-mi, liking, because I like.

a trebui to need.

îmi trebuie, etc., I need.

a părea rău, to regret.

îmi pare rău, etc., I regret.

a părea bine, to be glad.

îmi pare bine, etc., I am glad.

a se părea, to seem.

Present: mi se pare, ți se pare, i se pare, ni se pare, vi se pare, li se pare, it seems to me.

Imperfect: mi se părea, etc.

Future: mi se va părea, etc.

Perfect: mi s'a părut, etc.

Preterite. mi se păru, etc.

Subj. Pres. să mi se pară, etc.

Subj. Past. să mi se fi părut, etc.

Opt.-Cond. Pres. mi s'ar părea, etc., it would seem to me.

Opt.-Cond. Past. mi s'ar fi părut, etc., it would have seemed to me.

Pres. Part: părându-mi-se, seeming to me.

a se cădea, to become, to be suitable.

mi se cade, etc., I am, ought.

a se cuveni, to become.

mi se cuvine, etc., I am, ought.

a se ședea, to suit.

mi se șede, etc., it suits me.

Some nouns form, with the pronominal object in dative and the auxiliary a fi, verbal expressions which have the same conjugation as the verbs with a dative pronominal object:

Îmi e foame (mi-i foame). I am hungry.

Îmi e sete (mi-i sete). I am thirsty.

Îmi e cald (mi-i cald). I am warm.

Îmi e frig (mi-i frig). I am cold.

Îmi e frică de ceva (mi-i frică). I am afraid of something.

Îmi e dor de cineva (mi-i dor). I am longing for somebody.

Mi-i a mâncă. I am hungry.

Note.—The possessive idea is expressed in these constructions with the help of the auxiliary *to be*.

d) Other verbs demand a pronominal object in accusative :

a durea, to be painful.

Mă doare capul. I have headache.

Te dor dinții. Thou hast toothache.

Îl va durea piciorul. His foot will be sore.

O durea mâna. Her hand was sore.

Ne-au durut ochii. Our eyes were painful.

Vă dureau măselele. Your molar teeth were painful.

Îi dor picioarele. Their (*m.*) feet are sore.

Le doare pieptul. They (*f.*) suffer from pains in the chest.

a junghia, to stab.

Mă junghie în piept. I have a sharp pain in the chest.

e) Some verbs have only an *impersonal reflexive* in the third person :

a se înopta, to become night.

se înoptează, s'a înoptat, se va înopta, etc.

a se întunece, to become dark.

se întunece, s'a întunecat, se va întunece, etc.

a se însera, to become evening.

se înserează, etc.

a se face ziua, to dawn.

se face ziua, etc., it dawns.

6. 5. Passive Construction

The passive voice is formed with the help of the auxiliary *a fi*, to be, and the past participle, which is treated as an adjective and agrees in gender and in number with the subject. The Rumanian language avoids, where possible, the passive construction and prefers the active or reflexive instead.

The Passive forms :

Pres. Tense: *sânt văzut (văzută), sântem văzuți (văzute)*, etc., I am seen.

Subj. Pres: *să fiu văzut (văzută), să fim văzuți (văzute)*, etc., (that) I may be seen.

Subj. Past: *să fi fost văzut (văzută), să fi fost văzuți (văzute)*, etc., (that) I may have been seen.

Preterite: *fui văzut (văzută), furăm văzuți (văzute)*, etc., I was seen.

Perfect: *am fost văzut (văzută), am fost văzuți (văzute)*, etc., I have been seen.

Pluperfect: *fusesem văzut (văzută), fuseserăm văzuți (văzute)*, etc., I had been seen.

Future: *voi fi văzut (văzută), vom fi văzuți (văzute)*, etc., I will be seen.

Opt.-Cond: Pres. *aș fi văzut (văzută), am fi văzuți (văzute)*, etc., I would be seen.

Opt.-Cond: Past. *aș fi fost văzut (văzută), am fi fost văzuți (văzute)*, etc., I would have been seen.

Imperfect: eram văzut (văzută), eram văzuți (văzute), etc.,
I was being seen, I used to be seen.

Pres. Part: fiind văzut (văzută), fiind văzuți (văzute), being
seen.

Elevii sunt lăudați de învățătorul lor.

The schoolboys are praised by their teacher.

Elevele sunt lăudate de învățătoarea lor.

The schoolgirls are praised by their teacher.

În lumea cealaltă toți vor fi răsplătiți după faptele lor.

In the other world everyone will be recompensed according to their deeds.

Mai bine să fii iubit decât temut.

It is better to be loved than feared.

Nu judecați, ca să nu fiți judecați.

Do not judge, that you may not be judged.

6. 6. Impersonal Forms

The impersonal idea is expressed :

a) With the help of the third person reflexive :

se spune they say (one says)

se aude people hear (one hears)

S'a vorbit în oraș. They told in the town.

Nu se poate. It is not possible.

Se zice că adevărul iese totdeauna la iveală.

They say that truth comes always to light.

Note.—The construction with the reflexive pronoun *se* can be :

1. *Reflexive* :

Buruienile se înmulțesc mai repede decât florile.

Weeds multiply quicker than flowers.

2. *Passive* :

Pâinea *se vinde* mai ieftin decât carnea.
Bread is sold cheaper than meat.

3. *Impersonal* :

Se spune că cine samăna vânt culege furtună.
They say that who sows wind reaps storm.

b) The first and second person plural and the second singular can also have a general impersonal sense :

Dacă *vreți* pace, *lucrați* pentru pace.
If you want peace, work for peace.

Dacă *alergi* după doi iepuri nu *prinzi* nici unul.
If you run after two hares you don't catch either.

Încetul cu încetul departe *ajungi*.
Slow by slow you come far.

Mâncăm ca să trăim, nu trăim ca să mâncăm.
We eat in order to live, we do not live in order to eat.

c) Impersonal expressions :

<i>Present</i>	<i>Future</i>	<i>Perfect</i>
ajunge, is enough	va ajunge	a ajuns
trebuie, (I, thou, he, she we, you, they) must	va trebui	a trebuit
plouă, it is raining	va ploua	a plouat
ninge, snow is falling	va ninge	a nins
fulgeră, it is lightning	va fulgera	a fulgerat
tună, it is thundering	va tuna	a tunat
e frig, it is cold	va fi frig	a fost frig
e cald, it is warm	va fi cald	a fost cald
e vânt, it is windy	va fi vânt	a fost vânt
e ger, it is frosty	va fi ger	a fost ger
e soare, it is sunny	va fi soare	a fost soare

6. 7. Transitive, intransitive and reflexive verbs can have a prepositional object (instead of a dative or accusative).

a se feri de ceva, to avoid something
 a-și aduce aminte de ceva, to remember something
 a asculta de cineva, to obey somebody
 a-și bate joc de cineva, to make fun of somebody
 a râde de ceva, to laugh at something
 a se teme de ceva, to be afraid of something

6. 8. List of Verbs

a) Common Verbs of the first conjugation; the three forms—infinitive, first singular present and past participle—are basic for the whole verbal system :

a aduna, adun, adunat, to add, to collect, to gather	a ajuta, ajut, ajutat, to help
a întreba, întreb, întrebat, to ask, to question	a alerga, alerg, alergat, to run
a învăța, învăț, învățat, to learn, to teach	a arunca, arunc, aruncat, to throw
a căra, car, cărat, to carry, to transport	a aștepta, aștept, așteptat, to wait
a căsca, casc, căscat, to yawn	a mișca, mișc, mișcat, to move
a căuta, caut, căutat, to seek	a muia, moi, muiat, to moisten
a cerceta, cercetez, cercetat, to investigate, to examine	a mușca, mușc, mușcat, to bite
a chema, chem, chemat, to call	a păstra, păstrez, păstrat, to con- serve
a continua, continuu, continuat, to continue	a pleca, plec, plecat, to depart
a cugeta, cuget, cugetat, to think	a ploua, plouă, plouat, to rain
a cumpăra, cumpăr, cumpărat, to buy	a purta, port, purtat, to carry, wear
a curăța, curăț, curățat, to clean	a ridica, ridic, ridicat, to raise
a ierta, iert, iertat, to forgive	a schimba, schimb, schimbat, to change
a înceta, încetez, încetat, to cease, to finish	a spăla, spăl, spălat, to wash
	a spera, sper, sperat, to hope
	a strica, stric, stricat, to spoil
	a striga, strig, strigat, to shout

a înșela, înșel, înșelat, to cheat, to fool	a studia, studiez, studiat, to study
a însemna, însemn, însemnat, to mark, to signify	a țipa, țip, țipat, to shriek
a înștiința, înștiințez, înștiințat, to announce	a uita, uit, uitat, to forget
a lăsa, las, lăsat, to leave, to let	a umbla, umblu, umblat, to walk
a lega, leg, legat, to tie	a urca, urc, urcat, to raise
a lupta, lupt, luptat, to fight	a urma, urmez, urmat, to follow
a se mira, mă mir, mirat, to wonder	a vărsa, vărs, vărsat, to spill
	a visa, visez, visat, to dream
	a vizita, vizitez, vizitat, to call upon

b) *Verbs of the second conjugation :*

a avea, am, avut, to have	a putea, pot, putut, to be able
a bea, beau, băut, to drink	a scădea, scad, scăzut, to decrease, to diminish
a cădea, cad, căzut, to fall	a ședea, șed, șezut, to sit, to dwell
a dispărea, dispar, dispărut, to disappear	a tăcea, tac, tăcut, to be silent
a încăpea, încap, încăput, to hold, to contain	a ținea (a ține), țin, ținut, to hold
a părea, par, părut, to seem	a umplea, umplu, umplut, to fill
a plăcea, plac, plăcut, to please, to like	a vedea, văd, văzut, to see
	a vrea, vreau, vrut, to wish, want
	a zăcea, zac, zăcut, to lie

c) *Verbs of the third conjugation :*

a aduce, aduc, adus, to bring	a împinge, împing, împins, to push
a ajunge, ajung, ajuns, to suffice, to reach	a începe, încep, început, to begin
a alege, aleg, ales, to select, to choose	a închide, închid, închis, to close
a aprinde, aprind, aprins, to light	a întinde, întind, întins, to stretch
a arde, ard, ars, to burn	a întoarce, întorc, întors, to turn
a ascunde, ascund, ascuns, to hide	a păște, pasc, păscut, to pasture, to graze
a bate, bat, bătut, to beat	a recunoaște, recunosc, recunoscut, to recognize

a cere, cer, cerut, to ask, to beg	a rămâne (a rămănea), rămân, rămas, to remain
a coace, coc, copt, to bake	a rupe, rup, rupt, to break
a coase, cos, cusut, to sew	a scoate, scot, scos, to take out
(a cosî, cosăsc, cosît, to cut the grass, to mow; 4th conj.)	a scrie, scriu, scris, to write
a crede, cred, crezut, to believe	a sparge, sparg, spart, to break
a cuprinde, cuprind, cuprins, to contain, to include	a spune, spun, spus, to tell
a creşte, cresc, crescut, to grow	a şterge, şterg, şters, to wipe
a culege, culeg, cules, to gather, to collect	a stinge (a stânge), sting, stins, to extinguish
a cunoaşte, cunosc, cunoscut, to know, to be acquainted with	a strânge, strâng, strâns, to press, to gather, to collect
a deschide, deschid, deschis, to open	a se teme, mă tem, temut, to fear
a dispăre, dispar, dispărut, to disappear	a trage, trag, tras, to pull, to draw
a duce, duc, dus, to carry	a trece, trec, trecut, to pass
a face, fac, făcut, to do, to make	a trimite, trimit, trimis, to send
a fierbe, fierb, fiert, to boil	a ucide, ucid, ucis, to kill
a frânge, frâng, frânt, to break	a vinde, vând, vândut, to sell
	a zice, zic, zis, to say

d) *Verbs of the fourth conjugation :*

a acoperi, acopăr, acoperit, to cover	a ascuţi, ascut, ascuţit, to sharpen
a adormi, adorm, adormit, to fall asleep	a auzi, aud, auzit, to hear
a cheltui, cheltuiesc, cheltuit, to spend	a azvârli, azvârl, azvârlit, to throw
a citi (ceti), citesc, cetit, to read	a mulţumi (mulţămi), mulţumesc, mulţumit, to thank
a coborî, cobor, coborît, to descend	a munci, muncesc, muncit, to work
a curăţi, curăţ, curăţit (a curăţa, curăţ, curăţat), to clean	a porni, pornesc, pornit, to start
a descoperi, descopăr, descoperit, to discover	a porunci, poruncesc, poruncit, to order
a despărţi, despart (despărţesc), despărţit, to separate	a potrivi, potrivesc, potrivit, to adjust
	a primi, primesc, primit, to receive

a deveni, devin, devenit, to be-come	a repeți, repet (repețesc), repețiți, (a repeta, repet, repetat), to repeat
a dovedi, dovedesc, dovedit, to prove	a sări, sar, sărit, to jump
a fugi, fug, fugit, to run, to flee	a servi, servesc, servit, to serve
a gândi, gândesc, gândit, to think	a sfătui, sfătuesc, sfătuit, to advise
a glumi, glumesc, glumit, to jest, to joke	a sili, silesc, silit, to force, to compel
a hotări, hotărăsc, hotărît, to decide	a simți, simt (simțesc), simțit, to feel
a hrăni, hrănesc, hrănit, to feed	a sluji, slujesc, slujit, to serve
a ieși, ies, ieșit, to go out	a sosi, sosesc, sosit, to arrive
a împărți, împărțesc (impart), împărțit, to divide	a ști(e), știu, știut, to know
a împlini, împlinesc, împlinit, to fulfil	a suferi, sufar, suferit, to suffer
a încălzi, încălzesc, încălzit, to warm	a sui, sui, suit, to ascend
a îngriji, îngrijesc, îngrijit, to take care of	a târî, târăsc, târît, to drag
a însoți, însoțesc, însoțit, to accompany	a trăi, trăiesc, trăit, to live
a isprăvi, isprăvesc, isprăvit, to finish	a trânti, trântesc, trântit, to throw with force
a iubi, iubesc, iubit, to love	a trebui, trebuiesc, trebuie, must, to be obliged
a izbi, izbesc, izbit, to strike, to hit	a vâri, vâr, vârit, to thrust, to put into
a locui, locuiesc, locuit, to dwell	a veni, vin, venit, to come
a lovi, lovesc, lovit, to hit	a vesti, vestesc, vestit, to announce
a mirosi, miros, mirosit, to smell	a vorbi, vorbesc, vorbit, to talk
	a zări, zăresc, zărit, to behold, to see

EXERCISE No. 12

Proverbe

Soarele încălzește și pe buni și pe răi.

Numai cu vorba, nu se face ciorba.

Să cumperi vecinii întâi și apoi casa;

Timpul trece, dar vecinul rămâne.

Spune-mi cu cine te întâlnești, ca să-ți spun cine ești.

Pe unde iese vorba, iese și sufletul.
 Legea-i după cum o fac domnii.
 De atunci se înmulțesc lotrii, de când se înmulțesc legile.
 Cine stă în două luntri, cade în apă.
 Cine sapă groapa altuia, cade singur într'ânsa.
 Omul înțelept își face iarna car, iar vara sanie.
 Cum îți vei așterne, așa vei dormi.
 Păzește-mă, Doamne, de prieteni, că de dușmani mă voi
 păzi singur.
 Banul deschide ușile fără chei.
 Bate fierul până e cald și fă tot lucrul la vremea lui.
 Cine intră în horă, trebuie să joace.
 Cel ce se face oaie, lupul îl mănâncă.
 Nu tot ce sboară se mănâncă.
 Buturuga mică răstoarnă carul mare.

7. 1. ADVERBS

For the adverbial form of the adjective *vide* 3. 4.

Adverbs are formed by derivative suffixes or by composition.

a) Adverbs are derived from nouns, adjectives or verbs with the help of the suffixes *-iș* (or *-îș*), *-ește* :

<i>cruce</i> (<i>n.</i>), cross	<i>cruciș</i> (<i>adv.</i>), crosswise
<i>față</i> (<i>n.</i>), face	<i>fățiș</i> (<i>adv.</i>), openly
<i>chior</i> (<i>adj.</i>), blind	<i>chiorîș</i> (<i>adv.</i>), asquint
<i>omenesc</i> (<i>adj.</i>), of the men	<i>omenește</i> (<i>adv.</i>), humanly
<i>orb</i> (<i>adj.</i>), blind	<i>orbește</i> (<i>adv.</i>), blindly
<i>a fura</i> (<i>v.</i>), to steal	<i>pe furiș</i> (<i>adv.</i>), furtively
<i>a se târî</i> (<i>v.</i>), to crawl	<i>târîș</i> (<i>adv.</i>), crawling

b) Some nouns with the article have the function of the temporal adverbs (see 13. 8) :

Lunia, Marția, Miercurea, Joia, Vineria, Sâmbăta,
 Dumineca, every Monday, on Mondays, etc.

Luni, Marți, Mercuri, Joi,	seara, in the evening
Vineri, Sâmbătă, Duminică,	anul acesta, this year
Monday, on Monday, etc.	anul trecut, last year

c) Nouns without the article may function as adverbs :

a bate măr (*n.*), to beat to death (lit. to beat into a soft apple).
 întunerec beznă (*n.*), pitch dark.
 mânios foc (*n.*), blazing with anger (lit. angry as fire).
 s'a dus glonț (*n.*), he went quickly and straight (lit. he went like a bullet).

d) *Adverbial expressions* formed with the help of prepositions and nouns or adjectives :

afară din cale (din cale afară), excessively, exceptionally	de cu vreme, in good time
cât pe ce (cât p'aci), nearly, on the point of, about to, not short of	de fel, de loc, not at all
cu greu, hardly, scarcely	dintr'odată, suddenly, all at once
cu totul, altogether, com- pletely, entirely, absolutely	din ce în ce, more and more
de-a-dreptul, straightaway, outright, directly	într'adins, purposely, de- liberately
de-andoasele, back to front, contrariwise	într'adevăr, indeed, truly, really
de-a ascunselea, hiding ; a se juca de-a ascunselea, to play hide-and-seek	într'o doară, taking a risk, on the offchance, at a venture
de bună seamă, surely, for certain	fără doar și poate, without doubt, without fail
pe semne, as it seems, ap- parently	nici de cum, not at all
	pe neașteptate, unexpectedly
	pe înserate, towards evening
	pe nesimțite, insensibly
	tot una, all the same, in- differently

în zori de zi, at dawn, at la anul, next year
daybreak la vară, next summer

7. 2. Adverbs of Place

acolo, colo, acoloa, colea, there	dinapoi, înapoi, behind, in the rear
aici, aci (aicea, acilea), ici, here	dincoace, on this side
aiurea, elsewhere	dincolo, on the other side, beyond
alături, alături, alongside, next door	împrejur, around
altundeva, elsewhere	încoace, hither
aproape, near	încolo, thither
deasupra, on top, on the surface, overhead	jur-împrejur, all around, right around
dedesub(t), below, beneath, underneath	nicăiri, nicăirea, nowhere
dinainte, înainte, before, in front, at the head, ahead	oriunde, everywhere
	pretutindeni, everywhere
	undeva, somewhere

7. 3. Adverbs of Time

acum(a), acu, acuș, now, immediately	curând, soon
adese(a), adeseori, often, frequently	deunăzi (dăunăzi), the other day, a day or so ago
adineaori, adineoară, just a minute ago	mereu, always
apoi, afterwards, next	niciodată, never
atunci, then, at that time	odată, once
când, when	pururea, always, eternally
cândva, some time	totdeauna, always
câteodată, sometimes	uneori, sometimes
	vreodată, sometimes, ever, at any time

7. 4. Adverbs of Manner

abia, hardly, just	aşa, so, thus
adecă, that is, namely	cum, precum, as, likely
altfel, otherwise	întocmai, tocmai, exactly
astfel, so, thus	oarecum, somehow

7. 5. Adverbs of Quantity

atât, so much	întrucâtva, somewhat, in
cam, approximately	some respects
cât, how much	numai, only
câtva, a little, somewhat	prea, too
ceva, somewhat	

7. 6. Affirmation and Negation

da, yes	ba, no, not at all
nu, no, not	poate, perhaps

Note 1.—Another negation is *ne*, which has a restricted use (see also 10. 11 d):

bun (<i>adj.</i>), good	nebun (<i>adj.</i>), mad
serios (<i>adj.</i>), serious	neserios (<i>adj.</i>), not serious
om (<i>n.</i>), human being	neom (<i>n.</i>), inhuman creature
a nu putea (<i>v.</i>), not to be able	ne putând (<i>v.</i>), being unable

Note 2.—Some adverbs have a comparative and superlative degree like adjectives (see 3. 4 c):

1. încolo	2. mai încolo	3. cel mai încolo
1. aproape	2. mai aproape	3. cel mai aproape
1. curând	2. mai curând	3. cel mai curând

EXERCISE No. 13

Ziua bună se cunoaște de dimineată.

Pentru ce o zi este mai slăvită decât alta, odată ce toată lumina vine dela soare? (Ecclesiasticul, xxxiii. 7.)

Nu trebuie să zici: „Lucrul acesta este mai rău decât celălalt,” căci fiecare lucru se va dovedi bun, la timpul său. (Ecclesiasticul, xxxix. 34.)

Mai târziu sau mai de vreme adevărul iese la iveală.

Nici lupul flămând, nici capra cu doi iezi.

Cum e bună ziua, așa-i și mulțămăita.

Nebunul, când râde, râde cu hohote, pe când omul cu simțire deabia zâmbeste. (Ecclesiasticul, xxi. 23.)

Noaptea toate vacile sunt negre.

A fost odată ca'n povești

A fost ca niciodată,

Din rude mari împărătești

O prea frumoasă fată.

EMINESCU, *Luceafărul*.

E mai bine să fii fruntea cozii decât coada frunții.

Nu fii sgârcit, căci banii strângătorului intră în mâna cheltuitorului, și scumpul mai mult păgubește, leneșul mai mult aleargă; dar nu fii nici scump la tărate și ieften la făină.

Multe lucruri frumoase sunt în lumea aceasta, numai să ai ochi să le vezi.

8. PREPOSITIONS AND CONJUNCTIONS

On the use of the preposition *pe*, *on*, in the accusative, see 15. 1.

8. 1. After the preposition the pronoun takes the accusative form; the noun takes the form without a definite article (cp. 13. 2). The preposition *cu*, *with*, takes the noun with a definite article, unless there is a suggestion of a partitive genitive in the noun (cp. 13. 2, Notes 2 and 3):

Plec cu trenul. I go by train.

Vine cu gândul să-mi spuie totul.

He comes with the intention of telling me everything.

but : Plecă cu supărare. He went away with anger.

Îmi spuse cu durere. He told me painfully.

Vine cu gânduri bune. He comes with good intentions.

8. 2. Simple and compound prepositions :

afară de, with exception of	la, to
către, towards, to	lângă, near, by the side of
de, of, from, about	până (la), till, until
dela, from	pe, on, upon ; near, about,
despre, about	over
din (cp. 8. 3, Note 1), from, out of	pe lângă, beside, apart from
dinspre, from	pentru, for, on account of ;
dintre, from, between	towards, to
dincolo de, beyond, over	peste, over
din jos de, down	prin (cp. 8. 3, Note 1), through
după, after	printre, among
fără, without	spre, to, towards
în (cp. 8. 3, Note 1), in	sub (subt, supt), under, be-
între, between	neath, below
înspre, towards, to	

Note.—The particle *a* is used as preposition in expressions like :

Miroase a bătaie. It looks (smells) like trouble.

Calcă a popă. He steps like a would-be priest.

8. 3. Nominal Prepositions

Prepositions with substantival termination and nouns preceded by prepositions are used as prepositions. After them the noun is in the Genitive-Dative form :

asupra vrăjmaşului, against the enemy
deasupra oraşului, over the town

dedesubtul pământului, beneath the earth
 de-a-lungul râului, along the river
 dinaintea casei, before the house
 în susul apei, upstream
 împrejurul casei, round the house
 de-a-curmezișul șoselei, across the highway
 în ruptul capului, not at all (lit. if you break your neck)
 în ciuda ploii, in spite of
 împotriva voinții sale, against his will
 în preajma vântului, against the wind

The pronoun used after these prepositions is a possessive, which shows that they are adverbial expressions felt by the speaker as nouns :

asupra mea, ta, noastră, voastră, lui, sa, lor against me, etc.
 dinaintea mea, ta, noastră, voastră, lui, sa, lor in face of me, etc.
 în jurul, tău, nostru, vostru, lui, său, lor round me, etc.
 în spatele meu, tău, nostru, vostru, lui, său, lor behind me, etc.

Note 1.—The prepositions *în*, *din*, *prin* have also longer forms: *întru*, *dintru*, *printru*, which should not be confused with *între*, between; *dintre*, from; *printre*, among. The longer forms, *întru*, *dintru*, *printru*, are used when the word following begins with a vowel :

într'un an	(în un an)	in a year
dintr'un codru	(din un codru)	from a forest
printr'o minune	(prin o minune)	by a miracle
dintr' odată	(din odată)	suddenly

Note 2.—The preposition *de* is much used, and has varied meanings (see 14. 3) :

a) It expresses the material of which something is made, or the value of an object :

o masă de lemn, a wooden table
 pădure de stejari, oak forest
 obiect de valoare, object of value

un păhar de apă, a glass of water
haină de lână, wool coat
o pâine de cinci lei, a 5 lei loaf

- b) It is used after numbers from twenty upwards :

douăzeci de ani, twenty years
treizeci și doi de oameni, thirty-two men

- c) It expresses duration :

de doi ani, for (since) two years
de-o săptămână, for a week

- d) It is found with the object of some verbs :

a se teme de Dumnezeu, to fear God
a fugi de răspundere, to avoid responsibility

- e) It is used with other prepositions or adverbs to modify their meaning :

de pe masă, from the table
un om de la țară, a villager, a peasant
de pe la munte, from the mountain region
n'am mâncat de ieri, I have not eaten since yesterday

- f) de has sometimes the sense of the conditional particle *dacă*, *if* :

de o fi să mor, if I should die

- g) de with the infinitive :

arta de a vorbi, the art of speaking
dreptul de a lupta, the right to fight

- h) de after some adverbs :

Cât de scump e ? How dear is it ?
Oricât de bine ar fi. However well it may be.

- i) de before adverbs expresses the idea *from* :

Vine de departe. He comes from far.
De unde vine ? Where does he come from ?

Note 3.—I.) The preposition *pe* (*pre*) can mean *on*, *through* :

Pune cartea pe masă ! Put the book on the table !
 Aleşi pe sprânceană. Especially (lit. by eyebrow) selected.
 A intrat pe uşe. He entered the door.

II.) It enlarges the sense of another preposition, giving it a more general sense :

la noi, at us	pe la noi, in our region
lângă boi, near the oxen	pe lângă boi, round the oxen
la prânz, at noon	pe la prânz, about noon
la oraş, in the town	pe la oraş, in town

III.) It helps to form the accusative (cp. 15. 1) :

Pe cine nu-l laşi să moară, nu te lasă să trăieşti.
 (The man) whom you don't let die, won't let you live.

IV.) It gives another sense to a preposition :

Pe lângă mâncare, a cerut şi băutură.
 Apart from eating he asked for drink as well.

8. 4. Conjunctions are joining together words, phrases or co-ordinate clauses. They are simple or compound words.

a) *Copulative* conjunctions :

şi, and	nici, neither, nor
nici chiar, not even	

b) *Alternative* conjunctions :

sau (au), or	ori, or
--------------	---------

c) *Adversative* conjunctions :

dar, but	ci, but
însă, but	iar, iară, but, and, whereas
totuşi(i), nevertheless, however	

d) *Conductive* conjunctions introducing a noun clause :

că, that	cum că, that
----------	--------------

e) *Conclusive* conjunctions :

deci, then	de aceea, therefore
------------	---------------------

f) *Causative* conjunctions :

căci, because, for	de vreme ce, since, because
--------------------	-----------------------------

g) *Interrogative* conjunctions :

oare ? (au ?), isn't ? indeed ? is it true ? don't you think ?

h) *Explicative* conjunctions :

oricum, anyhow, however,	întrucât, as far as
in any case	cu atât mai mult, so much
precum, as	the more

i) *Correlative* conjunctions :

și . . . și, both . . . and
 ori . . . ori, either . . . or
 atât . . . cât, as . . . as, both . . . and
 când . . . când, sometimes . . . at other times
 cu atât . . . cu cât, the more . . . the more
 deși . . . totuși(i), though . . . yet
 nici . . . nici, neither . . . nor
 sau . . . sau, either . . . or
 fie . . . fie, either . . . or
 nu numai . . . ci și, not only . . . but also
 dacă . . . sau, whether . . . or
 cum . . . așa, as . . . so
 de ce . . . de ce, more . . . more

Note.—Conjunctions joining subordinate clauses, see 20.

EXERCISE NO. 14

Proverbe

Graba strică treaba.
Gura lumii, numai pământul o astupă.
Boul se leagă de coarne și omul de limbă.
Năravul din fire n'are lecuire.
Fuge de ploaie și dă în noroaie
Unde e înțelepciune multă, e și nebunie multă.
Unde nu e cap, vai de picioare.
De multe ori nu aduce anul, ce aduce ceasul.
Vorba lungă e sărăcia omului.
Bogatul mănâncă atunci când îi e foame, săracul când
găsește.
Banul muncit nu se prăpădește:
Lăcomia strică omenia.
Cine îmbrățișează multe puține adună.
Pune-ți căciula înainte și te judecă singur.
Căinele îmbătrânește de drum și nebunul de grija altora.
Cine se face oaie îl mănâncă lupii.
Fă-te tovarăș cu dracu, până treci cu el lacu.
Mai bine cu cel cuminte la pagubă, decât cu cel prost la
câștig.
Fă-mă, mamă, cu noroc, și m'aruncă'n foc.
Cinci degete sânt la o mână și unul cu altul nu se potrivește.
După război mulți viteji se găsesc.
Decât slugă mare, mai bine stăpân mic.
La copacul căzut toți aleargă să taie crengi.
Mai bine sărac și curat.
Ce-i în mână nu-i minciună.
Cine' (i)mparte, parte-și face.
Paza bună trece primejdia rea.
Soarele e soare, și tot nu poate încălzi toată lumea.
Ce se naște din pisică, șoareci prinde.
Mai bine un dram de noroc decât o oca de minte.
Leagă sacul la gură până e plin.
Cine se frige cu ciorba, suflă și în iaurt.
Corb la corb nu scoate ochii.

Să nu dea Dumnezeu omului cât poate să rabde.
 Omul înțelept nu aprinde moara ca să scape de șoareci.
 Cine nu lucrează'n tinerețe, n'are ce mânca la bătrânețe.

9. INTERJECTIONS

These are :

9. 1. Onomatopeics, which reproduce natural sounds :

buf ! bang ! (imitation of the sound of a falling object)	trosc ! snap ! (sound of breaking twig)
boc ! rat-tat-tat ! (imitation of the knocking sound)	cotcodac ! cluck ! cluck ! (hen)
cioc ! cioc ! (imitation of the sound of a hammer or similar object)	cucurigu ! cock-a-doodle-doo !
plesc ! (pleosc !) slap ! splash !	cucu ! cuckoo !
bobâlc ! bâldâbâc ! splash !	miau ! meow !
	ham ! bow-wow !

9. 2. Expressing Sentiments and Volitions

a ! ah ! aha !	ei ! well !
ah ! aha ! (expressing surprise)	hait ! got it !
auleu ! au ! aoleo ! of ! uf !	bre ! hey, you ! (familiar)
vai ! woe ! oh dear !	mă(i) ! (m.), hallo ! (familiar) (to a man)
aleu ! valeu ! ow ! (cry of pain)	fă ! fa ! (f.), hallo ! (familiar) (to a woman)
alei ! alelei ! alas !	hai ! haide ! come (on) ! let us go !
aferim ! wonderful !	haidem ! let us go ! (1st pers. pl.)
zău ! by Jove !	haideți ! let us go ! (2nd pers. pl.)
de ! apoi de ! well ! (grudging assent)	pentru Dumnezeu ! for God's sake !
aida de ! aș ! ei aș ! go on ! (expressing incredulity)	Doamne ferește ! God forbid
ehei ! ehehei ! ah me ! (expressing sentimental regret)	vai de mine ! oh dear !
ia ! ian ! now ! (lit. <i>imper.</i> from a lua = to take)	nani ! nani ! hushaby !

9. 3. Calling or inciting animals

aho ! ho ! stop ! (oxen)	cea ! ceala ! (turning oxen
pr ! whoa ! (horses)	to the right)
hăi ! go ! (oxen)	nea ! come here !
hi ! de ! gee up ! (horses)	cu ! cu ! here, doggie !
hăis ! hăisa ! (turning oxen	pui ! pui ! chick ! chick !
to the left)	țiba ! get down ! (dogs)

9. 4. Greetings

Bună dimineața ! Good morning !
 Bună ziua ! Good day !
 Bună seara ! Good evening !
 Noapte bună ! Good night ! (when leaving).
 Seara bună ! Good evening ! (when leaving).
 Salutare ! Good-bye !
 La revedere ! Good-bye ! Au revoir !
 Cu bine ! Good luck !
 Sănătate bună ! Good-bye ! (Good health !) (on leaving).
 S'auzim de bine ! Good-bye ! (on leaving).
 Doamne ajută ! God aid you ! (greeting somebody at work).
 Noroc ! Good luck !
 Felicitările mele ! My congratulations !
 La mulți ani ! Many happy returns !
 Hristos a înviat ! Adevărat c'a înviat ! (at Easter).
 Christ has risen ! Truly, He has risen !
 Mulțumesc ! Mulțumim ! Thank you !
 Să trăiești ! May you live long !
 La mai mare ! May you advance in your career ! (congratulation on promotion).
 Sărbători fericite ! Merry Christmas ! Happy New Year !

EXERCISE No. 15

Ghicitori

Ghici ghicitoarea mea :

- (1) Cine s'a născut și încă n'a murit ?
- (2) Cine nu s'a născut și a murit ?
- (3) Am un copil — dacă-l iau în brațe plânge — dacă-l pun jos tace ?
- (4) Cu coarne ca boul, cu șea ca un cal, se urcă pe copac ca un șarpe ?
- (5) Două merg, două stau — două judecată n'au ?
- (6) Am un car cu fân, și merge pe patru resteie ?
- (7) Patru frați într'un cojoc ?
- (8) Spuneți-mi acum anume — ce pom e acel în lume — care ramurile sale — toate le are la vale — și vinele rădăcina — îi stau în sus cu tulpina ?
- (9) Sânt albă sulemenită — și urâtă și iubită — vara nu vor să mă vadă — și iarna mă'nbrățișează ?
- (10) Ce e dulce și mai dulce — și nu poate să se'nbuce ; — dar din el gustă tot omul — și argatul ca și domnul ?
- (11) Am o găină, c'o aripă albă și cu una neagră ; cu cea albă împrăstie, și cu cea neagră adună ?
- (12) Am un măr de aur, joacă pe-o piele de taur ?
- (13) Am un copaci cu 12 craci și în tot cracul câte patru cuihuri, și'n tot cuibul câte șapte ouă ?
- (14) La cap pieptene, la trup pepene, la coadă secere, — cucoșul, boule, pricepe-te ?
- (15) Am patru surori — tot fug una după alta și nu se mai ajung ?
- (16) Am o casă văruiată — nicăiri nu-i găurită ?

- (17) Minte are — suflet n'are — umblă fără astâmpărare — ce nu știi te învață — de-i ghici'ți voi frige-o rață ?
- (18) Ce viețuitoare umblă dimineața în patru picioare, la prânz în două și seara în trei ?
- (19) Câmpul alb — oile negre — cine le paște le cunoaște ?
- (20) Unul trecând pe drum și văzând o femeie și un bărbat că lucrau împreună le zise : — „bună ziua, om cu soție ! —“ Iar femeia a răspuns : — „nu e om cu soție, cu ochii nu ne-ai pătruns, cu mintea nu ne-ai înțeles. Uită-te și ia seana : mama acestui om este soacra mamei mele. Cine sânt eu ?“

(1) eu, *I* ; (2) *Adam* ; (3) lanțul, *the chain* ; (4) melcul, *the snail* ; (5) soarele și luna, cerul și pământul, focul și apa ; (6) oaia ; (7) nuca, *the nut* ; (8) omul ; (9) soba, *the stove* ; (10) somnul, *the sleep* ; (11) ziua și noaptea ; (12) soarele ; (13) anul, lunile, săptămânile și zilele ; (14) cucușul, *the cock* ; (15) roțile carului, *the wheels of a cart* ; (16) oul, *the egg* ; (17) ceasul, *the watch* ; (18) omul, când e mic umblă d'a bușile, când e mare umblă în două, iar la bătrânețe ia un băț ; (19) cartea și literele ; (20) fiica omului cu care lucrează.

PART III

WORD FORMATION

10. COMPOSITION

COMPOUND words are not usual in the Rumanian language. There exist, however, on a reduced scale, the following compounds :

10. 1. Verb with noun.
10. 2. Noun with verb.
10. 3. Noun with noun.
10. 4. Noun with adjective.
10. 5. Pronoun with verb.
10. 6. Adverb with verb.
10. 7. Preposition with noun.
10. 8. Preposition with preposition.
10. 9. Preposition with conjunction.
10. 10. Preposition with noun and pronoun, etc.

Examples :

10. 1. Verb with noun :

Sfarmă-Piatră, a mythological personage, strong enough to crush a stone in the hand

Strâmbă-Lemne, a mythological personage, strong enough to bend a tree

sgârâie-brânză, Scrooge (lit. scratch-cheese)

pierde-vară, a lazy fellow (lit. who loses the summer without working)

papă-lapte, a good-for-nothing, a very soft fellow (lit. milk-eater)

linge-blide, a fellow licking the plates, a man sitting in the kitchen, a parasite

încurcă-lume, a man who only produces confusion, who muddles things

ucigă-l crucea, devil (lit. Let him be killed by the Cross)

10. 2. Noun with verb :

gură-cască, stupidly gaping

10. 3. Noun with noun :

Barbă-Cot, a mythological personage, dwarf with a beard
one ell long

Statu-Palmă, a mythological personage whose stature is
only one hand high

tren-fulger, a very fast train

ceas-brăţară, wrist-watch

Moş Crăciun, Father Christmas

10. 4. Noun with adjective ; adjective with noun :

Făt-Frumos, Prince Charming

burtă-verde, a suburban, narrow-minded

Duminica Mare, Whit-Sunday

miază-noapte, midnight

10. 5. Pronoun with verb ; verb with pronoun :

cineva, someone

vreunul (*m.*), vreuna (*f.*),

altceva, something else

someone

fiecare, everyone

10. 6. Adverb with verb ; verb with adverb :

cândva, sometime

oriunde, anywhere

cumva, somehow

10. 7. Preposition with noun :

cuminte, clever

fără de lege, crime

diseară, this evening

confrate, fellow, colleague

10. 8. Preposition with preposition :

dintre, from

printre, among

10. 9. Preposition with conjunction :

pentru că, because

10. 10. Preposition with noun and with pronoun :

de vreme ce, because în vreme ce, while

Note.—Phrases equivalent to compound words are formed in Rumanian with the help of the preposition *de* :

om de omenie, a man of honour	frunză de stejar, oak leaf
om de cuvânt, a man of his word	om de nădejde, a reliable man
pui de lup, wolf-cub	haină de sărbătoare, Sunday
societate de binefacere, bene-	clothes
volent society	câine de vânătoare, hunting
flori de câmp, wild flowers	dog

10. 11. Compound words formed with the help of prefixes, which modify entirely or partially the sense of the stem words :

a) a- :

mestec, I mix	amestec, I mix
pun, I put	apun, I set (the sun)
lunec, I slip	alunec, I slip
dorm, I am sleeping	adorm, I fall asleep
mân, I drive	amân, I postpone

b) des- :

fac, I do	desfac, I undo
leg, I bind	desleg, I unbind
învăţ, I teach, learn	desvăţ, I make forget
mă încalt, I put on my shoes	mă descalt, I take my shoes off
înfund, I stop up	desfund, I uncork
închid, I close	deschid, I open

c) în-, îm- :

mormântul, the grave	a înmormânta, to bury
verde, green	a înverzi, to grow green
floare, flower	a înflori, to bloom
rău, bad	a înrăutăţi, to make worse

d) ne-

bun, good	nebun, mad
firesc, natural	nefiresc, unnatural
voie, permission	nevoie, need
drept, right ; straight	nedrept, unjust

e) pre- :

fac, I do	prefac, I change, I remodel
a lua, to take	a prelua, to take over
a pune, to put	a prepune, to suspect

f) răș- :

bun, good	rășbun, I avenge
putere, power	rășputere, all power
mă scol, I rise	mă rășcol, I revolt
a bate, to beat	a rășbate, to penetrate

g) stră- :

a împunge, to stick in	a străpunge, to pierce
a bate, to beat	a străbate, to pierce
moș, old man, grandfather	strămoș, ancestor
nepot, nephew, grandson	strănepot, great grandson
bunic, grandfather	străbunic, great grandfather
vechi, old	străvechi, very old

11. DERIVATION

There is more variety of word formations with the help of suffixes. Each suffix serves to change the meaning of the stem-word. Here are the principal suffixes :

11. 1. Diminutive.

-andru :

băiat, boy	băiețandru, young boy
cățel, puppy	cățelandru, puppy

-el :

băiat, boy
scaun, chair
mare, big, large, great

băieţel, little boy
scăunel, a small chair
măricel, biggish

-ică :

viorea, violet
Ion, John
pasăre, bird
frumos, beautiful

viorică, violet
Ionică, Johnny
păsărică, little bird
frumuşel (*m.*), frumuşică (*f.*),
nice, pretty
mititel (*m.*), mititică (*f.*), tiny

mic, small

-iţă :

gură, mouth
poartă, gate
mioară, young sheep

guriţă, little mouth
portiţă, small gate
mioriţă, young sheep

-işor :

pod, bridge
băt, stick
bine, well

podişor, a small bridge
beţişor, a small stick
binişor, pretty well

-ioară, -ior :

grămadă, heap
soră, sister
uliţă, street
casă, house
frate, brother

grămăgioară, a small heap
sorioară, little sister
ulicioară, narrow, short street
căscioară, a small house
frăţior, little brother

-uică :

fereastră, window
pasăre, bird

ferestruică, small window
păsăruică, small bird

-uleţ :

râu, river
brâu, belt
sac, bag

râuleţ, small river
brâuleţ, small belt
săculeţ, small bag

-uliță :

furcă, fork

puică, chicken, sweetheart

furculiță, fork (for eating)

puiculiță, chicken, sweetheart

-uț, -uță :

cal, horse

bou, ox

masă, table

casă, house

căluț, little horse

bouț, calf

măsuță, a small table

căsuță, small house

11. 2. Augmentative.**-an :**

băiat, boy

curcă, she-turkey

lung, long

băietan, lad

curcan, he-turkey

lungan, a long man

-ilă :

buză, lip

ger, frost

flămând, hungry

buzilă, with large lips

Gerilă (myth. personage)

Flămânzilă (myth. personage)

-oaie :

casă, house

căsoaie, large house

-oi :

piatră, stone

furcă, fork

vulpe, she-fox

pietroi, a big stone

furcoi, large fork

vulpoi, he-fox

-os :

nas, nose

spate, back

păr, hair

năsos (*m.*), năsoasă (*f.*), with
big nosespătos, spătoasă, with wide
shoulders

păros, paroasă, hairy

11. 3. *Nomina Agentis* (persons who perform the action expressed in the stem of the word).

-ar :

plug, plough	plugar, ploughman
zid, wall	zidar, builder, bricklayer
bucate, meals	bucătar, cook

-aş :

arc, bow	arcaş, archer
frunte, forehead	fruntaş, leader
plai, mountain path	plăieş, mountaineer
ucid, I kill	ucigaş, murderer
luntre, boat	luntraş, boatman

-giu :

han, inn	hangiu, innkeeper
cafea, coffee	cafegiu, coffee-maker

-tor, -toare :

a învăţa, to teach, to learn	învăţător (<i>m.</i>), învăţătoare (<i>f.</i>) teacher
a lucra, to work	lucrător (<i>m.</i>); lucrătoare (<i>f.</i>), worker

11. 4. Abstract Nouns derived from verbs.

-anie, -enie :

a pierde, to lose	pierzanie, destruction, loss
a păşi, to happen, to come to pass	păşanie, happening, adventure
surd, deaf	surzenie, deafness

-are, -ere, -ire, -îre :

a se purta, to behave	purtare, behaviour
a curge, to flow	curgere, flowing
a citi, to read	citire, reading
a ocări, to scold	ocărire, scolding

-ciune :

a se ruga, to pray	rugăciune, the prayer
a ierta, to forgive	iertăciune, forgiveness
a urî, to hate	urîciune, hated thing, ugliness

-eală :

a se îndoi, to bend oneself, to doubt	îndoială, doubt
a cheltui, to spend	cheltuială, expense
a greşi, to make a mistake	greşală, mistake

-et, -ăt :

a urla, to howl	urlet, howling
a striga, to shout	strigăt, shout
a umbla, to walk	umblet, walking

-inţă :

a crede, to believe	credinţă, belief, faith
a ştie, to know	ştiinţă, science
a putea, to be able	putinţă, possibility

-oare :

a ninge, to snow	ninsoare, snow-fall
a scrie, to write	scrisoare, letter
a unge, to smear	unsoare, ointment
a mulge, to milk	mulsoare, yield of milk (at one milking time)

-tură :

a sări, to jump	săritură, jump
a umfla, to swell	umflătură, swelling
a rupe, to break	ruptură, breaking

11. 5. Abstract Nouns derived from adjectives and from nouns.

-eață, -eță :

alb, white	albeață, whiteness
frumos, beautiful	frumuseță, beauty
bătrân, old (aged)	bătrânețe (<i>pl.</i>), old age
tânăr, young	tinerețe (<i>pl.</i>), youth

-ie :

vesel, gay	veselie, gaiety
sărac, poor	sărăcie, poverty
bărbat, man	bărbăție, manhood

-ime :

mult, much	mulțime, crowd
înalt, high	înălțime, height
lat, wide, broad	lățime, breadth, width
tânăr, young	tinertime, young people

-ate, -tate :

bun, good	bunătate, kindness
rău, bad	răutate, badness
drept, right	dreptate, right, justice

11. 6. Collective Nouns.

-et :

tânăr, young	tineret, youth
brad, fir-tree	brădet, fir-thicket
pom, fruit-tree	pomăt, orchard

Note.—The same suffix derives nouns from verbs (cp. 11. 4) :

a țipa, to shriek	țipăt, the shrieking
a râde, to laugh	râset, the laughing
a umbla, to walk	umblet, the walking

-iş :

frunză, leaf	frunziş, leaves
piatră, stone	pietriş, gravel
acopăr, I cover	acoperiş, roof

11. 7. Nouns from other Nouns.

a) To indicate origin.

-an, -ean (*m.*), -ancă, -eancă (*f.*) :

ţară, country	ţăran, peasant	ţărancă, peasant woman
sat, village	sătean, villager	săteancă, village woman
cetate, fortress	cetăţean, citizen	cetăţeancă, citizeness
munte, mountain	muntean, moun- taineer	munteancă, moun- tain woman
Focşani (name of a town)	Focşănean, citi- zen of F.	Focşăneancă, woman of F.
Brăila (name of a town)	Brăilean, citizen of B.	Brăileancă, woman of B.

b) Feminine Nouns from Masculine.

-easă :

mire, bridegroom	mireasă, bride
împărat, emperor	împărăteasă, empress
bucătar, cook	bucătăreasă, cook (woman)

-că :

pui, chicken	puică, chicken (<i>f.</i>); sweet- heart
fiu, son	fiică, daughter
Român, Rumanian	Româncă, Rumanian (woman)

-oaică :

lup, wolf	lupoaică, she-wolf
urs, bear	ursoaică, she-bear
Bulgar, Bulgarian	Bulgăroaică, Bulgarian woman

c) To indicate the place where the noun expressed by the stem is to be found.

-ar :

grâne (<i>pl.</i>), cereal	grânar, barn, granary
------------------------------	-----------------------

-ărie :

lapte, milk	lăptărie, dairy
cârnaț, sausage	cârnățarie, butcher

-iște :

cânepă, hemp	cânepiște, place where hemp grows
porumb, maize	porumbiște, place where maize grows

11. 8. Adjectival Suffixes.

-at :

buză, lip	buzat, with big lips
ureche, ear	urechiat, with big ears
patru, four	pătrat, square

-atec :

lună, moon	lunatec, moonstruck
nebun, fool, mad	nebunatec, foolish
toamnă, autumn	tomnatec, autumnal
moale, soft	molatec, soft
singur, alone	singuratec, lonely

-esc :

bărbat, man	bărbătesc, manly
om, man	omenesc, human
Român, Rumanian	Românesc, Rumanian

-eș :

chip, figure, looks	chipeș, good-looking
gură, mouth	gureș, talkative
ochi, eye	oacheș, dark-eyed

-eț, -reț, -ăreț :

glumă, joke	glumet, joker
drum, road	drumet, hiker
vorbă, word	vorbăreț, talkative
lung, long	lungăreț, oblong
a sălta, to jump, dance	săltăreț, jumping

-iu, -liu, -niu :

aur, gold	auriu, golden
haz, joke	hazliu, joker
cafea, coffee	cafeniu, coffee-coloured

-nic :

jos, down	josnic, mean, base
amar, bitter	amarnic, bitterly
dar, gift, present	darnic, generous

-oi :

greu, heavy, difficult	greoi, clumsy
viu, alive	vioi, lively

-os :

păcat, sin	păcătos, sinful
bucurie, joy	bucuros, glad, joyful
credință, faith	credincios, faithful
sirguință, diligence	sirguincios, diligent

-ui :

alb, white
verde, greenalbui, whitish
verzui, greenish

11. 9. Verbal Suffixes.

-ez :

a lucra, to work
a fuma, to smokelucrez, I am working
fumez, I am smoking

-esc, -iesc :

a înflori, to blossom
a prețui, to prize
a păcătui, to sinînfloresc, I am blossoming
prețuiesc, I am prizing
păcătuiesc, I am sinning

11. 10. Every adjective and most of the past participles may be used as a noun, and take the definite article (cp. 17. 2):

verde, green
frumos, beautiful
bine, well
a vâna, to huntverdele, the green
frumosul, the beautiful
binele, the good action, deed
vânatul, the hunting, the
hunted animal

EXERCISE No. 16

Idiomatic Expressions

A aduce vorba despre ceva, to raise a question (in a discussion).

A o apuca la sănătoasa, to turn tail, to take to one's heels.

A apucat-o la sănătoasa. } He ran away.

A luat-o la sănătoasa.

A avea mână lungă, to steal (lit. to have a long hand).

A bate apa'n piuă, to talk nonsense (lit. to beat water in a
fulling mill).

A bate capul cuiva, to insist, to keep on.

- A-și bate capul cu ceva, to think about something ; to rack one's brains.
- A bate câmpii, not to keep to the point, to talk extravagantly.
- A bate șeaua să'nțeleagă iapa, to make somebody understand something indirectly.
- Cât ai bate'n palme, (as quickly as you clap), in the twinkling of an eye.
- A căuta nod în papură, to seek a non-existent defect (a knot in a rush plant).
- Cât ai clipi din ochi, in the twinkling of an eye.
- A se da pe (la) brazdă, to improve oneself ; to get accustomed.
- A se da de gol, to betray oneself.
- A da de gol pe cineva, to expose ; to compromise somebody.
- A-și da în petec, to expose oneself, to betray oneself.
- A da de belea, } to get into trouble.
- A-și găsi beleana, }
- A da drumul, to deliver, to let go.
- A da (a veni) de hac cuiva, to get the better of.
- A-și face de cap, to be unruly.
- A face din țânțar armăsar, to exaggerate.
- A se face luntre și punte, to leave no stone unturned.
- A făgădui marea cu sarea, to promise the impossible.
- A-și ieși din fire, to lose one's temper, to get angry.
- A învăța pe de rost, to learn by heart.
- A se lăsa pe tânjală, to become lazy, idle.
- A-și lua inima'n dinți, to take all your courage.
- A mânca bătaie, to get a thrashing.
- A ploua cu găleata, to rain cats and dogs.
- A pune la inimă, to take to heart.
- A pune bețe'n roate, to make difficulties to somebody.
- A pune mână dela mână, to make a collection.
- A-și pierde firea, to lose one's senses ; to get frightened.
- A spune verde, to tell straight, sincerely, frankly.
- A îndruga verzi și uscate, to talk nonsense.
- A taia frunze la câini, to do nothing, to waste one's labour.
- A tăcea pește, to be dead silent.
- A ținea minte, to remember, to retain in the memory.
- A vorbi cai verzi pe pereți, to talk nonsense ; to fancy.

Asta-i floare la ureche, that does not trouble me at all ; that is easy to do.

A fi bun de mână, to have a lucky hand.

Bun de gură, talkative ; garrulous.

Din fir în păr, in detail ; very thoroughly.

La Sfântul Aşteaptă, till Doomsday.

La Paştile cailor, on the Greek calends.

A se face în patru, to do all, everything possible.

Nici una nici două, quickly ; without ceremony.

A trage nădejde, to hope.

Nici în ruptul capului, not at any price ; over my dead body.

A umfla pe sus, to lift and carry away.

A fi cu cale, to be right.

A găsi cu cale, to think it right.

A pune la cale, to arrange.

PART IV

SYNTAX

12. 1. The order of words in the sentence is determined by one rule: first things come first! There are, however, grammatical laws observed generally for the sake of clearness, euphony and good style.

The order of words in an *affirmative sentence* is: subject, verb, direct object, indirect object:

Petru a dat o carte lui Ioan.	Peter gave a book to John.
Soarele încălzește pe buni și pe răi.	The sun warms the good and the bad.
Am văzut casa din parcul orașului.	I saw the house in the town park.
Am pus cheile pe masă.	I put the keys on the table.
Părintele iubește pre (pe) Fiul și a dat toate în mâna lui. (Ioan, iii. 35.)	The Father loveth the Son and hath given all things into his hands.

The order of words is not so fixed as in English; as a rule, what you think of first, or what you wish to emphasize, comes first:

Petru a dat *lui Ion* o carte. Peter gave John a book.

The *rule of proximity* is another hint for the order of words in a sentence: what you think of together you express together:

Amicul meu este bolnav în spital.	My friend is ill in hospital.
Am plecat la Londra cu frațele meu.	I left for London with my brother.
Soru-mea vorbește bine englezește.	My sister speaks English well.

In general, it is *the sense* which fixes the place of the words in a sentence. The predominant idea is expressed first :

Spusu-mi-a frunza de vie că dragostea nu-i moșie.	The leaf of the vine told me that love is not an estate, i.e. money.
A început atunci pentru băia- tul sărac frezușul vieții. (I. L. Caragiale, „Norocul culegătorului“.)	Then there began for the poor boy the chafing of the yoke of life.
S'a dus moș Ion și n'a putut face treaba singur ; dar când v'ați mai dus câțiva într'ajutor, treaba s'a făcut cu mare ușurință, greutatea n'a mai fost aceeași. (I. Creangă, „Moș Ion Roată și Unirea“.)	Old John went and he could not do the thing alone ; but when several of you went to help him, it was done with great ease, the weight was no longer the same.

12. 2. The order of words in an *interrogative sentence* is the same as in an affirmative. The intonation of voice, pointing out the psychological subject, marks the interrogation :

<i>Affirmative.</i> Ți plăce cartea.	You like the book.
<i>Interrogative.</i> Ți plăce cartea ?	Do you like the book ?
<i>Aff.</i> Ai văzút pe frăte-său.	You have seen his brother.
<i>Int.</i> Ai văzút pe frăte-său ?	Have you seen his brother ?
<i>Aff.</i> Vorbíți englezéște.	You speak English.
<i>Int.</i> Vorbíți englezește ?	Do you speak English ?
<i>Aff.</i> Plecăți.	You leave.
<i>Int.</i> Plecăți ?	Are you leaving ?
<i>Aff.</i> Éste.	He is, there is.
<i>Int.</i> Éste ?	Is there ?
<i>Aff.</i> Únde ai fóst.	Where you were.
<i>Int.</i> Únde ai fost ?	Where were you ?

Aff. Sôru-mea va cântă di-seară. My sister will sing to-night.

Int. Soru-mea va cântă di-seară? Shall my sister sing to-night?

12. 3. When the sentence is introduced by an adverb or by an interrogative pronoun the verb follows immediately after the adverb:

Aff. Trenul pleacă la ora opt. The train leaves at eight.

Int. Când pleacă trenul? When does the train leave?

Aff. Traian a trecut Dunărea la Turnu-Severin. Trajan crossed the Danube at Turnu-Severin.

Int. Pe unde a trecut Mihai Viteazul Carpații? Where did Michael the Brave cross the Carpathians?

Aff. Ștefan cel Mare a domnit dela 1457 până la 1504. Stephen the Great reigned from 1457 to 1504.

Int. Când a domnit Ștefan cel Mare? When did Stephen the Great reign?

Int. Cine este prietenul d-tale? Who is your friend?

Int. Cu cine a mers băiatul la plimbare? With whom did the boy go for a walk?

Aff. Când au ajuns drumeții lângă pădure. When the travellers reached the wood.

Aff. Unde nu-i cap, vai de picioare! Where there is no head, i.e. intelligence, woe to the legs!

Aff. După ce au sosit oaspeții, am intrat în casă. After the guests arrived, we entered the house.

Note.—Interrogative sentences may be introduced by interrogative particles: *au* (*archaic*), *oare*, *doar*(ă):

— *Au doar* nu sunt și Eu Unsul lui Dumnezeu? *Au doar* nu mi-ați jurat și mie credință, când eram numai Stolnicul Petre? Nu m'ați ales voi? Cum a fost oblăduirea mea?

Ce sânge am vărsat? Care s'a întors dela uşa mea fără să câştige dreptate şi mângâiere? Şi încă acum nu mă vreţi, nu mă iubiţi? (C. Negruzzi, „Alexandru Lăpuşneanu“.)

— But am not I also the Anointed of God? Have you not sworn to be faithful to me also, when I was only Peter the Chamberlain? Have you not chosen me? How was my reign? What blood have I shed? Who was turned away from my door without receiving justice and consolation? And yet you do not want me now, you do not love me?

Şi când se va întoarce pământul în pământ
Au cine o să ştie de unde-s, cine sânt?

M. Eminescu.

And when earth returns into earth
Who will know whence I come and who I am?

12. 4. The order of words in *negative sentences* is the same as in affirmative. The negation *nu*, *not*, *no*, is placed before the verb. Double and treble negations in the same sentence are possible, without changing the negative sense of the sentence, and they are compulsory after a negative indefinite pronoun:

<i>Aff.</i> Suntem mulţumiţi.	We are pleased.
<i>Neg.</i> Nu suntem mulţumiţi.	We are not pleased.
<i>Aff.</i> A venit.	He has come.
<i>Neg.</i> N'a venit încă.	He has not come yet.
<i>Aff.</i> L-am văzut ieri în oraş.	I saw him yesterday in the town.
<i>Neg.</i> Nu l-am văzut niciodată nicăieri.	I have never seen him anywhere.
N'a pierdut nimic niciodată.	He has never lost anything.
N'avem decât o viaţă.	We have only one life.
N'a plouat de loc pe-aici.	It has not rained at all here.
Nimeni nu ştie când i se va sfârşi viaţa.	Nobody knows when his life will end.

<i>Neg. N'a venit nimeni.</i>	Nobody came.
<i>N'am văzut nici pe frate- meu, nici pe soru-mea.</i>	I have seen neither my brother, nor my sister.
<i>N'am amici.</i>	I have no friends.
<i>N'am nici un amic.</i>	I have not a single friend.
<i>N'am bani.</i>	I have no money.
<i>N'am nici un ban.</i>	I haven't a penny.
<i>N'am de spus nimic.</i>	I have nothing to say.
<i>Nimeni n'a fost de față.</i>	Nobody was present.
<i>Nu-i de făcut nimic.</i>	There is nothing to be done.
<i>Negăsind pe nimeni acasă am lăsat o scrisoare.</i>	Because I didn't find any- body at home I left a letter.

12. 5. The imperative concept is expressed by the imperative or by the subjunctive form of the verb; the latter has a future sense. The negative imperative of the second singular is identical with the infinitive form without the particle *a*. The reflexive pronoun and the unstressed pronominal object are suffixed to the affirmative imperative form:

Mergi! Go! (<i>sing.</i>)	Mergeți! Go! (<i>pl.</i>)
Nu merge! Don't go! (<i>sing.</i>)	Nu mergeți! Don't go! (<i>pl.</i>)
Aleargă! Run! (<i>sing.</i>)	Alergați! Run! (<i>pl.</i>)
Nu alerga! Don't run! (<i>sing.</i>)	Nu alergați! Don't run! (<i>pl.</i>)
Ascunde-te imediat! (<i>sing.</i>)	Hide yourself immediately.
Ascundeți-vă! (<i>pl.</i>)	Hide yourselves!
Nu te ascunde! (<i>sing.</i>)	Don't hide yourself!
Nu vă ascundeți! (<i>pl.</i>)	Don't hide yourselves!
Pleacă la țară! (<i>sing.</i>)	Go to the country!
Plecați de aici! (<i>pl.</i>)	Go from here!
Nu pleca din oraș! (<i>sing.</i>)	Don't leave the town!
Nu plecați încă! (<i>pl.</i>)	Don't go yet!
Să faci repede focul! (<i>sing.</i>)	Put the fire on quickly!
Să nu faci nedreptate! (<i>pl.</i>)	Don't do injustice!
Să nu faci nici un rău! (<i>sing.</i>)	Don't do a wrong thing!
Să spui adevărul! (<i>sing.</i>)	Thou shalt tell the truth.
Să spuneți adevărul! (<i>pl.</i>)	You shall tell the truth!

Vino la noi ! (<i>sing.</i>)	Come to us !
Veniți la mine ! (<i>pl.</i>)	Come to me !
Nu veni ! (<i>sing.</i>)	Don't come !
Chiamă-mă ! (<i>sing.</i>)	Call me !
Chiamăți-mă ! (<i>pl.</i>)	Call me !
Nu mă chema ! (<i>sing.</i>)	Don't call me !
Nu mă chemați ! (<i>pl.</i>)	Don't call me !
Să nu ucizi ! (Ex. xx. 13.)	Thou shalt not kill !
Cinstește pe tatăl tău și pe muma ta ! (Ex. xx. 12.)	Honour thy father and thy mother !
Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi. Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greși- ților noștri. (Mat. vi. 11-12.)	Give us this day our daily bread. And forgive us our debts, as we also have forgiven our debtors.
Nu judecați și nu veți fi jude- cați ; nu osândiți și nu veți fi osândiți ; iertați și veți fi iertăți. (L. vi. 37.)	Judge not, and ye shall not be judged ; condemn not, and ye shall not be con- demned ; forgive, and ye shall be forgiven.

Note.—In exclamatory sentences the verb is placed before the subject :

Trăiască regele !	Long live the King !
Vie ploaie și furtună !	Come wind, come rain !

12. 6. The place of the conjunct pronoun is before the verb :

<i>Ți-am</i> spus să vii.	I told you to come.
Nu <i>ne-a</i> dat de știre.	He did not let us know.

In subjunctive forms the conjunct pronouns are placed after *să* ; the negation comes between *să* and the pronoun ; in imperative forms the conjunct pronouns are affixed to the imperative :

Am <i>să-ți</i> dau ceva.	I will give you something.
Dă-mi voie <i>să-ți</i> spun pentru ce am venit.	Allow me to tell you why I have come.

<i>Să-ți dau un exemplu.</i>	To give you an example.
<i>Aș vrea să-l văd la lucru.</i>	I would like to see him at work.
<i>Să nu vă duceți fără mine.</i>	Don't go without me.
<i>Să nu-i spui nimic.</i>	Don't tell him anything.
<i>Să se facă dreptate !</i>	Let justice be done !
<i>Să nu se schimbe nimic !</i>	Let nothing be changed !

13. 1. Syntax of the article ; Nominative case

The definite article is needed by any noun used in a general sense :

<i>Iubesc florile.</i>	I like flowers.
<i>Plumbul e greu.</i>	Lead is heavy.
<i>Viața este scurtă.</i>	Life is short.
<i>Sintaxa articolului.</i>	Syntax of the article.
<i>Dreptatea este lumina vieții.</i>	Justice is the light of life.
<i>Copilăria e primăvara vieții noastre.</i>	Childhood is the spring of our life.

13. 2. The definite article is not used in unqualified nouns following prepositions (cp. 8. 1) :

<i>pe lângă boi</i> , near the oxen	: <i>pe lângă boii noștri</i> , near our oxen
<i>după casă</i> , behind the house	: <i>în casa noastră</i> , in our house
<i>sub pat</i> , under the bed	: <i>sub patul din dormitor</i> , under the bed in the bedroom
<i>din grădină</i> , from the garden	: <i>din grădina vecinului</i> , from the neighbour's garden

Note 1.—If the noun is a well-known person, it may take the definite article after the preposition :

<i>Vine dela regele.</i>	He comes from the King.
<i>A fost la împăratul.</i>	He was at the emperor's.
<i>Se duce la popa.</i>	He goes to the priest.

Note 2.—The preposition *cu*, *with*, is followed by a noun with article, when this noun is used in a general sense :

Boul se apără cu coarnele.	The ox defends himself with his horns.
Numai cu vorba nu se face ciorba.	With words only you can not make broth.
Încetul cu încetul departe ajungi.	Little by little you may go far.

Note 3.—When, however, the noun expresses a part of the whole (forming with *cu* an adverbial phrase), it does not take the article :

A vorbit cu demnitate.	He spoke with dignity.
A înaintat cu pași repezi.	He advanced with quick steps.
A plecat cu supărare.	He went angrily away.
Cafea cu lapte.	White coffee (i.e. with milk).
Dulceață cu apă.	Preserves with water.
Mâncare cu legume.	Vegetable meal.

13. 3. Geographical names as subjects or after prepositions take the definite article :

Anglia, Scoția, Țara Galilor și Irlanda formează Regatul Unit al Mării Britanii.	England, Scotland, Wales and Ireland form the United Kingdom of Great Britain.
Parisul e capitala Franței.	Paris is the capital of France.
Dunărea e cel mai mare fluviu din Europa.	The Danube is the largest river in Europe.
Vin din America.	I come from America.
Prietenul meu trăiește în Spania.	My friend is living in Spain.

Masculine geographical names and feminine ones in -e take no article after prepositions (if they are without determinative):

Plec la Paris.	I am going to Paris.
Am fost în Focșani.	I have been in Focșani.
Venind dela Cluj mă voi opri în Brașov.	Coming from Cluj I shall stop in Brașov.
Ne-am oprit o oră în Târgoviște.	We stopped for an hour in Târgoviște.
Din Egipt a sburat spre Irac.	From Egypt he flew to Iraq.

Feminine geographical nouns in -a retain the article after prepositions:

Mă duc la Brăila.	I am going to Braila.
Am fost la Londra.	I was in London.
Am fost în Londra.	I was in London, I have visited London.
Trăiesc în Roma.	I am living in Rome.
Vin dela (din) Copenhaga.	I am coming from Copenhagen.
Am călătorit cu el dela Suceava până la Cernăuți.	I travelled with him from Suceava as far as Cernăuți.

N.B.—To express direction, geographical names of localities demand the preposition *la*; to express "being in" they demand the preposition *în*.

The rule concerning the article applies also to the names of countries and continents; these names use, however, the preposition *în*, *in*, to express "in which direction" as well as "where":

Plec mâine în Franța.	I leave to-morrow for France.
Am trăit cinci ani în America.	I lived five years in America.
Venind din Anglia m'am oprit, trei zile, în Grecia.	On the way from England I stopped for three days in Greece.

Masculine plural geographical names in -ești, -i do not

take the article after prepositions ; in colloquial speech these names are often used in the singular :

<i>Am fost la București.</i>	I was in Bucharest.
<i>Dela Galați până la Iași este mai aproape decât dela Focșani până la Craiova.</i>	From Galatz to Jassy is nearer than from Focșani to Craiova.

But :

<i>Bucureștii sunt capitala țării.</i>	Bucharest is the capital of the country.
<i>Cernăuții sunt în nordul țării.</i>	Cernautsi is in the North of the country.
<i>Bucureștiul e un oraș frumos.</i>	Bucharest is a lovely town.
<i>Cernăuțul e așezat pe malul Prutului.</i>	Cernautsi is situated on the bank of the river Pruth.

13. 4. The definite article is used with nouns in apposition and with titles preceding proper names :

<i>Ștefan cel Mare, Voevodul Moldovei.</i>	Stephen the Great, Prince of Moldavia.
<i>Ludovic al 14-lea, regele Franței.</i>	Louis XIV, King of France.
<i>Regina Victoria a Angliei.</i>	Queen Victoria of England.
<i>Împăratul Traian.</i>	Emperor Trajan.
<i>Domnul profesor Ionescu.</i>	Professor Ionescu.
<i>Doamna Popovici.</i>	Mrs. Popovici.

Note.—The noun in apposition does not vary its case with the defined noun (see 14. 2, Note 4).

13. 5. In proverbial sentences and in general statements the subject takes the article :

<i>Fuga-i rușinoasă, dar e sănătoasă.</i>	Flight is shameful, but is safe.
<i>Calul de dar nu se caută de dinți.</i>	Don't look a gift horse in the mouth.

Pe lângă <i>lemnul</i> uscat arde și cel verde.	Beside dry wood, the green also burns.
<i>Copiii</i> au nevoie de îngrijire.	Children need care.
<i>Îmi</i> plac <i>cireșele</i> .	I like cherries.

In general comparisons the noun takes the definite article :

Trăiau ca <i>frații</i> .	They lived like brothers.
Verde ca <i>iarba</i> .	Green as grass.
Dulce ca <i>mierea</i> .	Sweet as honey.

13. 6. When the noun is preceded by an adjective, the adjective takes the article :

<i>Înțeleptul</i> împărat.	The wise emperor.
<i>Săracul</i> om !	Poor man !
<i>Biata</i> femeie !	Poor woman !
<i>Bunul</i> meu părinte.	My good father.

13. 7. After *tot* (m.), *toată* (f.), *every*, and *amândoi* (m.), *amândouă* (f.), *both*, the noun always takes the definite article :

<i>Tot omul</i> e muritor.	(Every) man is mortal.
<i>Toate felurile</i> de mărfuri.	All kinds of goods.
<i>Toți oamenii</i> trebuie să moară.	All men must die.
<i>Amândoi frații</i> au plecat la școală.	Both brothers have gone to school.
<i>Amândouă femeile</i> erau triste.	Both women were sad.

But :

<i>Ambii</i> frați.	Both brothers.
---------------------	----------------

13. 8. The names of seasons, the names of weekdays and the nouns *ziua*, *the day*, and *noaptea*, *the night*, take the article, when they are used as temporal adverbs :

<i>Vara</i> e cald.	In summer it is warm.
<i>Toamna</i> plouă.	In autumn it rains.

<i>Iarna ninge.</i>	In winter it snows.
<i>Primăvara e frumos.</i>	In spring it is fine.
<i>Oamenii lucrează ziua.</i>	The people work by day.
<i>Lucrătorii dorm noaptea.</i>	The workers sleep by night.
<i>Duminica mergem la biserică.</i>	On Sundays we go to church.

13. 9. The definite article is replaced by the demonstrative pronoun *cel*, *cea* with numbers and sometimes also with adjectives :

<i>Cei doi nu prea voiau să primească, dar după multă stăruință din partea celui al treilea au primit. (I. Creangă, „Cinci pâni“.)</i>	The two (men) were not too willing to accept, but after much insistence on the part of the third they accepted.
<i>Cei buni și cei răi.</i>	The good ones and the bad ones.

Genitive and Dative Cases

14. 1. The Genitive and the Dative have identical forms. The Genitive is the possessive case, the Dative is the case of the indirect object :

<i>Soarta oamenilor (Gen.) e în mâinile zeilor.</i>	The fate of men is in the hands of the gods.
<i>A spus oamenilor (Dat.) să intre în casă.</i>	He told the men to enter the house.
<i>Femeia unui om (Gen.) s'a înecat într'un râu.</i>	The wife of a certain man was drowned in a river.
<i>Unui om (Dat.) i s'a înecat femeia în mare.</i>	The wife of a certain man was drowned in the sea (lit. to a man the wife was drowned in the sea).

14. 2. To express the Genitive it is necessary to use the demonstrative pronoun (called possessive article) *al* (*m. sing.*),

ai (*m. pl.*), **a** (*f. sing.*), **ale** (*f. pl.*) in the following circumstances :

- a) When the Genitive is an attribute of a noun with indefinite article :

o casă a vecinului, a house : **casa vecinului**, the neighbour's house
of the neighbour
nişte case ale vecinului, some : **casele vecinului**, the neighbour's houses
houses of the neighbour
un băiat al vecinului, a boy : **băiatul vecinului**, the neighbour's boy
of the neighbour
doi băieţi (de) ai vecinilor, : **băieţii vecinilor**, the neighbour's boys
two boys of the neighbours

- b) When the Genitive forms the predicate with the auxiliary **a fi**, *to be* :

Casa este a surorii. The house belongs to (is of) the sister.
Casele sunt ale noastre. The houses belong to us.
Calul este al fratelui meu. The horse belongs to my brother.
Caii sunt ai voştri. The horses are yours.

- c) When the noun is followed by two or more Genitives (or by possessive pronouns) the second and following Genitives (or pronouns) are preceded by the demonstrative pronoun :

Hainele băiatului, ale fetitei şi ale servitorului. The clothes of the boy, of the girl and of the servant.
Prietenul nostru, al vostru şi al lor. Our friend, your friend and theirs.

- d) When the noun is separated from the Genitive by one or more words :

Casa cea frumoasă a vecinului. The neighbour's beautiful house.

Drepturile eterne *ale poporului.* The eternal rights of the people.
Prietenul cel mai bun *al nostru.* Our best friend.

Note 1.—The demonstrative pronoun **al**, etc., may be preceded by the preposition **de** :

Un om *de-al împăratului.* One of the emperor's men.
 But :
Un om *al împăratului.* A man of the emperor.
Câți-va cunoscuți *de-ai noștri.* Some of our acquaintances.

Note 2.—Followed by **de**, or preceded and followed by **de**, the demonstrative pronoun **al** is placed before proper names, sometimes also before common nouns, to express the kind or quality of a noun describing a group :

Al de Popescu. A Popescu, a man like Popescu.
De al de Ionescu. Persons like Ionescu.
De al de el. Persons like him.

Note 3.—On the use of **al** with ordinal numbers, see 4. 2. With possessive pronouns, 5. 5.

Note 4.—A noun in apposition does not change its case (see 13. 4).

Casa lui Ion, *pădurarul din deal, este acoperită, cu paie.* The house of John, the wood-keeper on the hill, is thatched.
Moartea lui Ștefan cel Mare, *Voievodul Moldovei, s'a întâmplat în anul 1504.* The death of Stephen the Great, Prince of Moldavia, happened in the year 1504.

But also :

La moartea părintelui ei, *bunului Petru Rareș, . . .* At the death of her father, the good Petru Rareș, . . .
 (C. Negruzzi, „Al. Lăpușneanu“.)

14. 3. Another way of expressing the Genitive concept is the preposition *de* with the Nom.-Acc. form :

O pădure <i>de brazi</i> .	A wood of fir-trees.
Douăzeci <i>de oameni</i> .	Twenty people.
O masă <i>de lemn</i> .	A wooden table.
O mulțime <i>de copii</i> .	A crowd of children.

To express a part of a category the preposition *dintre*, *from*, *among*, is used :

Cei mai buni <i>dintre elevi</i> .	The best pupils.
Care <i>dintre voi</i> îmi poate spune.	Which of you can tell me ?

14. 4. The Genitive and Dative cases are formed by aid of the demonstrative pronoun (a) *lui* (*Gen.*), *lui* (*Dat.*) placed before the noun :

a) Names of persons (see 2. 12) :

Operele <i>lui Eminescu</i> .	The works of Eminescu.
Băiatul <i>lui Ștefan</i> al <i>lui Petrea</i> .	The boy of Stephen Peter's son.
Casa aceasta este a <i>lui Constantin</i> .	This house belongs to Constantine.
<i>Lui Gheorghe</i> nu-i plac glumele.	George does not like jokes.
Spune <i>lui Ion</i> să vie la noi.	Tell John to come to us.

b) Names of months :

În luna <i>lui Septembrie</i> .	In the month of September.
Primăvara începe în luna <i>lui Martie</i> .	Spring begins in the month of March.

c) Nouns which are indeclinable :

În țara <i>lui Verde Împărat</i> .	In the country of Emperor Green.
Judecata <i>lui Vodă</i> a fost dreaptă.	The Prince's judgment was right.

A dat bună ziua lui Făt Frumos. He said good day to Prince Charming.

d) Nouns which denote a relationship :

Această carte este a lui frate-său. This books belongs to his brother.
 Acest creion este al frăţine-său. (=al fratelui său). This pencil belongs to his brother.
 Băiatul a scris lui tată-său. The boy has written to his father.

Or :

Băiatul a scris tătâne-său. (=tatălui său). The boy has written to his father.

14. 5. The Dative concept can be expressed also with the help of a preposition, *la*, *către*, *to*, with the Nom.-Acc. form :

A dat de mâncare la vite. He gave food to the cattle.
 Corb la corb nu scoate ochii. One raven doesn't scratch out another's eyes.
 Sătul la flămând nu crede. One who has eaten enough does not understand the hungry.
 N'a spus la nimeni că pleacă. He did not tell anybody he was going.
 A vorbit către boieri. He spoke to the boyars.
 Binele nu se face Good is not done
 Numai la cine-ţi place, Only to whom you like,
 Ci binele este bine But it is well
 Să-l faci la ficine. To do good to everyone.

Note.—The Pronominal Dative of the first and second person is used as an *Ethical Dative* :

Mi-l apucară de barbă şi mi They took him by the beard
 ţi-l bătură măr. and beat him to pulp.
 El prea mi se laudă. He praises himself too much.

Accusative Case

15. 1. The Accusative is the case of the direct object. It may be expressed with the preposition *pe*, *on*; more frequently, however, it is without a preposition. The order of the words in the sentence and the sense help to recognize the Accusative.

It is impossible to give precise rules with regard to the use of *pe* (archaic *pre*) in Accusative. A few hints and examples grouped in categories may guide the beginner.

a) The use of *pe* in Accusative is compulsory :

- (i) with common and proper names indicating definite persons ;
- (ii) with pronouns (not with the pronoun *ce*, *what*) when they replace persons ; and with *care* ;
- (iii) with ordinal numbers and with cardinal numbers when the latter are defined with *cei*, *cele* ;
- (iv) after *decât*, *ca* in comparisons which enlarge the object ;
- (v) with *amândoi*, *ambii*, *both*, and with *nimeni*, *nobody*, *toți*, *all*, etc., when used as nouns :

A chemat la masă pe împăratul.	He invited the Emperor to dinner.
Lăudăm pe Dumnezeu.	We praise God.
Nu-l cunosc pe Al. Ionescu.	I do not know Al. Ionescu.
Sărută pe băiat și-i zise.	He kissed the boy and said to him.
Pe tine nu te-a întrebat.	He did not ask you.
Apa pe care o beau.	The water which I drink.
N'am văzut pe cine căutam.	I did not see the person I was looking for.
Pe oricine vei întreba îți va spune aceasta.	Ask whom you will, he will tell you that.
A întrebat pe al doilea copil.	He asked the second child.
Isus chemă la sine pe cei doisprezece apostoli.	Jesus called the twelve apostles to him.

Îl iubia mai mult, decât pe frate-său.	He used to love him more than his brother.
Nu mă lăsa ici străină ca pe-o floare în grădină.	Do not leave me here alone like a flower in the garden.
A întrebat pe toți câți erau de față.	He asked all who were present.
I-a luat pe amândoi cu sine.	He took both with him (her).

b) The use of *pe* in Accusative is possible, but not compulsory :

- (i) with a well-known object which has an attribute ;
- (ii) with the pronouns and with *toți*, *all*, used as adjectives ;
- (iii) with nouns indicating persons and having the indefinite article ;
- (iv) with cardinal numbers used as nouns :

Voi întâlni (pe) omul cel cu capra.	I shall meet the man with the goat.
Chemară (pe) primarul din comuna vecină.	They called the Mayor of the neighbouring commune.
Adună (pe) toți oamenii din sat.	He summoned all the men in the village.
A omorât (pe) o sută pe alți zece i-a rănit.	He slew a hundred, another ten he wounded.
Își alege mire (pe) un fiu de împărat.	She chose as her bridegroom an Emperor's son.

c) The use of *pe* in Accusative is *not* possible :

- (i) with the conjunct pronouns ;
- (ii) when the object is conceived as partitive or indef. ;
- (iii) when the object is in connection with a dative pronominal object ;
- (iv) with a well-known object which has no attribute or in a general statement :

Văzându-mă în primejdie a sărit să-mi dea ajutor.	Seeing me in danger he leapt to my rescue.
---	--

Pe mine nu mă poate convinge.	I cannot be convinced.
Trimise soldați să ocupe podul.	He despatched soldiers to occupy the bridge.
N'a avut copii niciodată	She has never had children.
Mi-a bătut băiatul.	He beat my boy.
Unui om i-au omorât femeia.	They have killed the wife of a man.
Își cunoștea fratele prea bine.	He used to know his brother very well.
Iubesc copiii.	I like children.
Sărută băiatul și-l urcă în trăsură.	He kissed the boy and put him into the carriage.

Note.—These rules can only give a rough outline of the use of *pe* in Accusative. In general it is required by persons, or other nouns used as persons, and arises from the necessity to distinguish between Nominative and Accusative, e.g.:

Dacă (pe) iarba câmpului care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor Dumnezeu așa o îmbracă, oare nu cu mult mai vârtos pe voi . . . (Mat. vi. 30.)	If God so clothe the grass of the field, which to-day is, and to-morrow is cast into the oven, shall he not much more clothe you . . .
Aseară am văzut pe toată lumea în teatru : pe Ionescu, pe Georgescu, etc.	Last night I saw everyone in the theatre : Mr. Ionescu, Mr. Georgescu, etc.
Acest om a călătorit mult, a văzut toată lumea.	That man travelled much, he saw the whole world.

Vocative Case

16. 1. The Vocative of masculine nouns ending in consonants is in *-e*. This termination is added as a rule to the form with the definite article. In a few cases *-e* is added to the form without the article :

Fiule ! Son !

Copilule ! Child !

Copile ! Child !

Dumnezeule ! God !

Domnule ! Sir !

Dracule ! Devil !

Doamne ! (in prayers) Lord !

Drace ! Devil !

16. 2. If the Vocative has an attribute, the Vocative form is identical with the Nominative :

Fiul meu !

Iubiți copii !

Oameni buni !

My son !

Beloved children !

Good people !

16. 3. Sometimes, when the adjective precedes the noun, both adjective and noun take the Vocative termination :

Scumpe prietene ! (scumpe prieten !)

Iubite frate !

Dragă amice !

Stimate domnule ! (stimate domn !)

Înalte Stăpâne !

Dear friend !

Beloved brother !

Dear friend !

Dear Sir !

(Esteemed Sir !)

My Lord ! (ecclesiastical).

16. 4. In the Vocative case, feminine nouns in -a have the termination -ă or -o. The latter has a restricted use, and is applied also to feminine adjectives used as nouns, as well as to some masculine nouns in -a, -ea :

Mamă !

Soro !

Babă ! Babo !

Bunică ! Bunico !

Ileană ! Ileano !

Scumpo ! (f.)

Iubito ! (f.)

Popo !

Mother !

Sister !

Old woman !

Grandmother !

Helen !

Dear !

Beloved !

Priest ! (used contemptuously).

Badeo ! Bade !

Brother !

Note.—See 2.4. d) on p. 35, and vocabulary p. 290.

16. 5. The Vocative is often used in colloquial speech with the particles *măi* (for *masc.*), *bre* (for *masc.*), *fa* (for *fem.*), *hăi* (*masc.*, *fem.*). This construction is considered familiar, but not polite. The interjection *măi* can be used also with feminines :

Măi frate !	Hello, brother !
Bre omule !	Man !
Fa muiere !	Woman !
Măi muiere !	Woman !

Strigătură satirică :

Nu te uita, lele hăi,
Că mi-s cioarecii cam răi,
C'am acasă două oi
Și mi-oi face alții noi !

Satiric verse :

Don't look at me, young woman,
That my woollen trousers are worn out,
Because I have at home two sheep
And I will make myself some other new ones.

The Adjective

17. 1. The Modifying Adjective is normally placed after the noun and agrees with the noun in gender, number and case :

Un bătrân înțelept.	A wise old man.
O casă bătrânească, moștenită din moși strămoși, și slugi îmbătrânite în curte, iubitoare și credincioase. (I. Al. Brătescu-Voinești, „Moartea lui Castor“.)	An old house, handed down from father to son, and servants grown old in the service of the household, loving and faithful.
Calea dreaptă e cea mai scurtă.	The right way is the shortest.
Bărbat bun și usturoi dulce nu se poate.	A good man (husband) and sweet garlic do not exist.

The attribute may be placed before the noun, when the quality expressed is especially stressed; in this case the adjective takes the article:

<i>Sărmanul bătrân.</i>	The poor old man.
<i>Răpăusatul meu tată.</i>	My late father.
<i>Nu judecați după înfățișare,</i> <i>ci judecați după dreaptă</i> <i>judecată. (Ioan, vii. 24.)</i>	Judge not according to appearance, but judge righteous judgement. (John vii. 24.)

If an adjective refers to several nouns of different gender it takes the masculine form:

<i>În satul acela trăiau un om și</i> <i>o femeie, bătrâni și săraci.</i>	In that village were living a man and a woman, old and poor.
--	--

The Rumanian language avoids such constructions however, or even makes the agreement with the nearer noun:

<i>Bărbații și femeile prezente</i> <i>au ascultat conferința.</i>	The men and women present listened to the lecture.
<i>Codrii și văile pline de caprioare.</i>	Woods and valleys full of does.

An adjective, used as an adverb, followed by another adjective or by a supine (de—past participle) does not agree with the noun:

<i>O poziție puternic fortificată.</i>	A strongly fortified position.
<i>Dealuri greu de arat (also:</i> <i>grele).</i>	Hills difficult to plough.
<i>Probleme ușor de rezolvat.</i>	Problems easily to be solved.

17. 2. The same rules of agreement (cp. 17. 1) apply to the Predicative Adjective:

<i>Tatăl și mama mea vor fi</i> <i>prezenți la serbare.</i>	My father and mother will be present at the festival.
<i>Soru-sa și frate-său îmi sunt</i> <i>prieteni.</i>	His sister and brother are friends of mine.

Studentzii și studentele sunt obligați să fie prezenți la cursuri.	Men and women students are compelled to attend the lectures.
Camera era largă de trei metri și lungă de doi metri.	The room was three metres wide and two metres long.

Every adjective with the help of an article can be used as a noun (cp. 11. 10) :

Adj. Un bărbat <i>voinic</i> .	A strong man.
O femeie <i>voinică</i> .	A strong woman.
Noun. <i>Voinicul</i> acesta nu se teme de nimic.	This brave man is not afraid of anything.
Adj. Câmpul este <i>verde</i> .	The field is green.
Florile sunt <i>galbene</i> .	The flowers are yellow.
Noun. <i>Îmi</i> place mai bine <i>verdele</i> decât <i>galbenul</i> .	I prefer green to yellow.
<i>Bogatul</i> greșește și <i>săracul</i> își cere iertare.	The rich man makes mistakes and the poor asks for pardon.

17. 3. The Adverb normally follows the verb which it qualifies :

Am ajuns <i>târziu</i> la gară.	I arrived late at the station.
Soarele răsare <i>dimineata</i> și apune <i>seara</i> .	The sun rises in the morning and sets in the evening.
Să fii în gară <i>cel mai târziu</i> la ora opt.	Be at the station by eight o'clock, at the latest.
L-am rugat să vie <i>la mine</i> .	I begged him to come to me.
I-am spus <i>sincer</i> pentru ce am venit.	I told him sincerely why I had come.
A intrat <i>pe furiș</i> în grădină, a sărit <i>repede</i> peste gard și a ajuns în fața casei.	Stealthily he entered the garden, leapt quickly over the fence, and arrived at the front of the house.
Eu nu vorbesc <i>grecește</i> .	I do not speak Greek.
Cine n'are cal să urce <i>pe jos</i> la deal.	He who has no horse may walk up the hill on foot.

Note 1.—It is, however, the meaning which the speaker wants to convey which fixes the position of the adverb :

Un autor <i>bine</i> cunoscut.	A well-known author.
Cine se scoală de dimineață <i>departe</i> ajunge.	He who rises early goes far.
La început era cuvântul.	In the beginning was the word.
Munții, în <i>depărtare</i> , păreau că ard în flăcări.	The mountains, far away, seemed to be burning into flames.

Note 2.—An adverb preceded by the preposition *de* may function as an attribute :

Partea de sus a râului,	The upper part of the river.
Câmpul dimprejurul satului,	The fields round the village.
Vremea de demult,	Bygone days.
Casa din pădure,	The house in the wood.
Iarba dintre copaci,	The grass between the trees

The Pronoun

18. 1. The Personal Pronouns (see 5. 1) are used with the verb only when they need to be emphasized :

<i>Noi</i> vrem pământ	We want land.
<i>Eu</i> însă nu puteam uita înfruntul ce-mi făcuse. (C. Negruzzi, „Cum am învățat românește“.)	But I could not forget the outrage he had done me.

As a rule, however, the verb is used without a pronoun :

<i>Am fost</i> aseară la teatru.	I was at the theatre last night.
<i>Nu mi-ai scris</i> demult.	You haven't written to me for a long time.

Nu știu când <i>ne vom mai</i> <i>întâlni.</i>	I don't know when we will meet again.
Seara <i>am citit</i> tatălui meu tot cântul întâi din moartea lui Avel. (C. Negruzzi, <i>ibid.</i>)	In the evening I read to my father the whole of the first Canto of "The Death of Abel."

18. 2. The personal pronouns of the first and second person singular (*eu, tu*) cannot be used in comparison or after a preposition; the accusative forms (*mine, tine*) are used instead:

Fratele meu era mai mare <i>decât mine</i> cu doi ani.	My brother was two years older than I.
<i>Dela tine</i> a venit direct la <i>mine.</i>	From you he came direct to me.

18. 3. The conjunct pronoun as object immediately precedes the verb. The stressed pronoun as object precedes the conjunct or follows after the verb; it is, however, suffixed to imperative forms:

<i>L-am văzut</i> în oraș.	I saw him in the town.
<i>Îi întâlnesc</i> , în fiecare zi, la aceeaș oră.	I meet them every day at the same hour.
<i>I-am găsit</i> în grădină.	I found them in the garden.
<i>Le-am dat</i> bună ziua.	I bade them good day.
<i>Vă voi spune</i> când vom pleca de-acasă.	I shall tell you when we leave home.
Pe <i>tine</i> te laudăm.	Thee we praise.
Dă- <i>ne</i> nouă astăzi.	Give us this day.

18. 4. The conjunct pronoun as object is used to repeat the direct or indirect object of the sentence:

Pe acești oameni <i>i-am</i> mai văzut undeva.	I have seen these people somewhere else.
Or:	
Am mai văzut undeva pe acești oameni.	I have seen these people somewhere else.

Copiiilor nu *le* lipsește nimic. The children do not lack anything.

Or :

Nu lipsește nimic copiilor. The children do not lack anything.

Pe frate-său nu *l-am* văzut, I did not see his brother, but
dar am întâlnit-o pe soră-sa I met his sister and I gave
și *i-am* dat cartea. her the book.

— Pentru aceea obștia *ne-a* "For that reason the com-
trimis pe noi să-ți spunem munity has sent us to tell
că norodul nu te vrea, nici you that the people do not
te iubește și măria Ta să te want you, do not love you,
întorci înapoi. . . . and that Your Majesty
must return. . . ."

— Dacă voi nu mă vreți, eu "If (though) you do not
vă vreau, dacă voi nu mă want me, I want you, if
iubiți, eu *vă* iubesc pe (though) you do not love
voi. . . . (C. Negruzzi, me, I love you. . . ."
„Alexandru Lăpușneanu“.)

The feminine pronoun as object in the third person singular is added as a suffix to the past participle of the compound verbal form :

Pe Maria o văd plimbându-se I see Mary walking in the
în grădină, pe Ileana am garden, I saw Helen in the
văzut-o în piață. market.

Note.—For the syntax of other pronouns see 5. 2—5. 8.

Syntax of the Verb

19. 1. Auxiliary Verbs. The verbs *a avea*, *to have*, *a fi*, *to be*, *a voi*, *to wish*, *will*, are used both as principal verbs and as auxiliaries for the formation of compound tenses. In the latter function, *a avea* has different forms from those of

the principal verb for the third person singular and the first and second person plural :

<i>Auxiliary</i>	<i>Principal Verb</i>
am fost, I have been, I was,	am, I have,
ai fost etc.	ai etc.
a fost	are
am fost	avem
ați fost	aveți
au fost	au

As an auxiliary, a *voi* has different forms from the principal verb a *voi*, a *vrea*, *to wish, will* :

<i>Auxiliary</i>	<i>Principal Verb</i>
voi (voiu) merge, I will go,	voiesc or vreau, I will, I
I shall go, I should go,	wish, etc.
vei merge etc.	voiești „ vrei
va merge	voiește „ vrea
vom merge	voim „ vrem
veți merge	voiți „ vreți
vor merge	voiesc (vor) „ vreau

19. 2. The Indicative Mood is the mood expressing an action or a situation conceived as a fact :

A sosit.	He has arrived.
A plecat ?	Has he gone ?
Îmi pare bine că ești sănătos.	I am glad you are in good health.
Cine sapă groapa altuia cade singur într'ânsa.	Whoever digs a grave for another falls in himself.

19. 3. a) The Subjunctive Mood expresses an action conceived as possible. It is preceded by the particle *să* :

H

<i>Să mergem ori să nu mergem ?</i>	Should we go or not ?
<i>Să fie oare posibil ?</i>	Is it possible ?
<i>Să fi fost pela trei după miezul nopții.</i>	It might have been about three o'clock in the morning.
<i>Să fi tot mers cinci kilometri.</i>	He might have gone 5 km. altogether.

b) The subjunctive is used in main clauses to express a wish (optative-subjunctive) or even an order (imperative-subjunctive):

<i>Să tot trăiești, să nu mai mori ! (I. Creangă.)</i>	(You would like) ever to live, never to die.
<i>Să trăiești !</i>	May you live (long) !
<i>Să-ți fie de bine !</i>	Good luck to you !
<i>Dumnezeu să te păzească !</i>	God protect you !
<i>Dumnezeu să-l ierte !</i>	God forgive him !
<i>Să pleci de-aici !</i>	Get out of this !
<i>... Începură a striga :</i>	... They started to shout :
<i>— Să micșoreze dăjdiile !</i>	“ Let him lower the taxes ! ”
<i>— Să nu ne zăpcească !</i>	“ Don't let him oppress us ! ”
<i>— Să nu ne mai împlinească !</i>	“ Don't let him punish us ! ”
<i>— Să nu ne mai jefuiască !</i>	“ Don't allow him to rob us any longer ! ”
<i>... — Moțoc să moară !</i>	... “ Let Moțoc die ! ”
<i>— Capul lui Moțoc vrem !</i>	“ We want Moțoc's head ! ”
(C. Negruzzi, „Alexandru Lăpușneanu“.)	

c) The subjunctive can have future meaning in exclamative clauses :

<i>Să vezi ce am să fac !</i>	You will see what I will do !
<i>Să fi văzut cum fugiau Turcii !</i>	You should have seen how the Turks fled !
<i>Să-i fi plătit și nu-ți făcea acest serviciu !</i>	(Even) if you had paid him, he would not have done you this service.

d) The subjunctive with the auxiliary *a avea* forms the future :

<i>Am să plec la țară.</i>	I shall leave for the country.
<i>O să vedeți ce are să se întâmple mâine.</i>	You will see what will happen to-morrow.

e) In the third person, the subjunctive can be used without the particle *să* in the imperative sense :

<i>Meargă unde vrea !</i>	Let him go where he pleases !
<i>Ducă-se pe pustii !</i>	Let him go to the wilds ! (i.e. the devil).

f) The subjunctive also expresses a concession :

<i>(Să) fie pâinea cât de rea, tot mai bine'n țara mea.</i>	However bad the bread may be, it tastes better in one's own land (than in exile).
<i>Nu voi spune măcar să mă omori (=să mă omori și nu-ți spun).</i>	I will not tell it, even though you should kill me.

g) The subjunctive also expresses a possibility, whose realization was very near :

<i>Era să cad.</i>	I almost fell.
<i>Eram (era) să vă spun.</i>	I was going to tell you.

h) A feature of Rumanian syntax is the use of the subjunctive mood, when English and other western languages use the infinitive, or other grammatical forms :

<i>Am hotărît să părăsim țara.</i>	We decided to leave the country.
<i>Vreau să mai văd și altă lume.</i>	I wish to see other people too.
<i>Trebuie să plecați, căci e târziu.</i>	You must go, for it is late.
<i>Plecă fără să-și ia ziua bună.</i>	He went without saying good'bye.

i) The Infinitive, in constructions like the above, is exceptional, although it is sometimes used by the best authors for a stylistic effect and also in official correspondence :

Lesne a ierta, dar anevoie a uita.	It is easy to forgive, but difficult to forget.
A binevoit <i>a-i da de ştire</i> .	} He was so good as to inform him.
A binevoit <i>să-i dea de ştire</i> .	
Ştiu lucra.	I know how to work.
Nu ştie (<i>a</i>) <i>vorbi</i> .	} He does not know how to talk.
Nu ştie <i>să vorbească</i> .	
Începu a cânta.	He started to sing.
A început <i>a-mi spune</i> .	} He began to tell me.
A început <i>să-mi spuie</i> .	
Până a nu-l fi întâlnit nu-l cunoşteam.	I did not know him, until I met him.
Îmi vine a plânge.	I am on the point of crying.
Cine nu ştie a asculta, nu va ştie să poruncească.	He who does not know to obey, will not know how to command.
Şi cu adevărat, era groază a privi această scenă sângeroasă. (C. Negruzzi, „Alexandru Lăpuşneanu“.)	And truly it was terrifying to look at this bloody scene.
Se arată a fi mulţumit.	He showed himself to be satisfied.
Ei puseră şarpele într'un putinei şi aşa nu lipsiau a-l culca între dâşii. (P. Ispirescu, „Împăratul şerpilor“.)	They put the serpent in a barrel and so they always put him to bed between them.

j) It is preferable to use the infinitive without *a* after the verbs *a putea*, *to be able* ; *a avea*, *to have* ; *a şti*, *to know* ; after *a începe*, *to begin* ; *a învăţa*, *to learn* ; *a crede*, *to believe*. After other verbs, the infinitive is used with *a* :

Nu pot *merge*.

I cannot go.

Îți pot *spune*.

I can tell you.

Or :

Pot să-ți spun.

I can tell you

În deșert se învârtia în
patul durerii, căci nu putea
afla răgaz. (C. Negruzzi,
„Alexandru Lăpușneanu“.)

In vain he tossed on his bed
of suffering, and he could
not find peace.

But :

... Înfrățirea dorită de stră-
moșii noștri, pe care ei n'au
putut s'o facă. (I. Creangă,
„Moș Ion Roată și Unirea“.)
N'am cu cine *sta* de vorbă.
N'am pe cine *întreba*.
Văd că ai ce *lucra*.
N'am când *scrie* o scrisoare.

... The brotherhood desired
by our forefathers, which
they were not able to
realize.

I have no one to talk to.

I have nobody to ask.

I see you have work (to do).

I have not time to write a
letter.

Când aveam șase ani am
învățat *a citi*.

At the age of six years I
learned to read.

A început *a vorbi*.

He began to talk.

S'a apucat să *învețe a cânta*.

He began to learn singing.

19. 4. a) The Optative-Conditional is the mood expressing
a wish or a hypothetical condition :

Aș mânca ceva.

I should (like to) eat some-
thing.

Am vrea să trăim la țară.

We should like to live in the
country.

Ar fi vrut să zboare ca să
ajungă mai repede acasă.

They would have liked to fly
to get home more quickly.

Dare-ar Dumnezeu să ajungă
cu bine!

May God allow (help) him to
arrive safely !

<i>Arză-te-ar focul om drag ;</i>	May the fire burn you, be- loved man ;
De mâna mă duci la iad ! (Cântec popular.)	You are leading me by the hand to hell ! (Folk-song.)

b) In a conditional sentence the Optative-Conditional is used in the main clause, as well as in the conditional clause itself :

<i>Aş merge dacă aş putea.</i>	I would go, if I could.
<i>Dacă ai vrea să mă ajuţi, ți-aş fi recunoscător.</i>	If you would like to help me, I should be grateful to you.
<i>Nu ți-aş spune adevărul, dacă aş şti că te superi.</i>	I should not tell you the truth, if I knew that it would anger you.
<i>Dacă aş fi avut timp, aş fi venit mai adesea.</i>	If I had had time, I should have come more often.

Constructions like the following are also possible, where the condition is expressed in the indicative :

<i>Dacă vrei, ai putea să mă ajuţi.</i>	If you like, you could help me.
<i>Aş vrea să te ajut, dacă pot.</i>	I would like to help you, if I can (could).

c) The perfect Optative-Conditional in conditional sentences can be replaced by the imperfect :

<i>De (dacă) veniai mai de vreme, mă găsi ai acasă =</i> <i>dacă ai fi venit mai de vreme, m' ai fi găsit acasă.</i>	If you had come earlier, you would have found me at home.
<i>Dacă-ţi spuneam, nu mă credeai.</i>	If I had told you, you would not have believed me.

The perfect Optative-Conditional may be replaced by the imperfect in the conditional clause, although it is used in the main clause :

Dacă-mi <i>spuneai</i> că nu vii, nu te-aş fi aşteptat.	If you had told me that you weren't coming, I would not have waited for you.
Dacă <i>veniai</i> mai de vreme, l-ai fi întâlnit.	If you had come earlier, you would have met him.

d) The Optative-Conditional is used also to express a reported action the truth of which is not certain :

Se spune că <i>ar avea</i> mulți bani.	It is said that he has a lot of money.
S'a zvonit că <i>ar fi intrat</i> Turcii în țară.	It was rumoured that the Turks had entered the country.

e) The Optative-Conditional is used to express a comparison in clauses introduced by : *parcă, cașicând, cașicum, as if* :

Cel înțelept trăiește <i>cașicând</i> <i>ar avea</i> să moară în clipă următoare.	The wise man lives as if he were to die in the next moment.
Mi-aduc aminte de el, <i>parcă</i> <i>l-aș vedea</i> înaintea ochilor.	I remember him, as if I saw him before my eyes.

19. 5. The Infinitive is compound of the particle *a, to*, and the stem of the old infinitive in *-re*. The infinitive forms in *-re* are used as feminine verbal nouns :

<i>Infinitive</i>	<i>Verbal Noun</i>
<i>a mânca</i> , to eat	<i>mâncare</i> , food
<i>a putea</i> , to be able	<i>putere</i> , power
<i>a crește</i> , to grow	<i>creștere</i> , growth
<i>a vorbi</i> , to speak	<i>vorbire</i> , speech
<i>a coborî</i> , to descend	<i>coborîre</i> , descent
N'are poftă de mâncare.	He has no appetite for food.
A ieșit la plimbare.	He went for a walk.

The use of the infinitive is restricted in Rumanian because it has been replaced by the subjunctive construction (see 19. 3 h, i, j).

The infinitive is used after the prepositions : *de, of; spre, in order that; pentru, for; până, until; înainte de, before; fără, without* :

Arta <i>de a vorbi</i> .	The art of speaking.
Plăcerea <i>de a asculta</i> .	The pleasure of listening.
Gândește <i>înainte de a vorbi</i> .	Think before you speak.
Departa <i>de a mă lămurii</i> .	Far from enlightening me.
Până <i>a nu-mi spune, nu știam nimic</i> .	Until you told me, I knew nothing.
Citește <i>acest studiu, pentru a te deprinde cu stilul concis</i> .	Read this study, to accustom yourself to concise style.

19. 6. The Verbal adjective in *-tor (m.), -toare (f.)*, can be used also as a noun (*nomen agentis*) :

a lucra, to work ; lucrător (<i>m.</i>), lucrătoare (<i>f.</i>), worker, working.	
Lucrătorii și lucrătoarele din fabrici.	The men and women factory workers.
Zi lucrătoare.	Working day.
a tăia, to cut ; tăietor (<i>m.</i>), tăietoare (<i>f.</i>), cutter, cutting.	
Tăietorii de lemne.	The wood-cutters.
a strânge, to gather, to hoard ; strângător (<i>m.</i>), strângătoare (<i>f.</i>), gathering, 'he, she who gathers.	
Un om strângător.	A man careful (with money).
a iubi, to love ; iubitor (<i>m.</i>), iubitoare (<i>f.</i>), he, she who loves.	
Iubitorii de dreptate.	Those who love justice.
Copiii iubitori de adevăr.	The truth-loving children.

19. 7.a) The Pres.Part.in-nd expresses a continuous action in the present or in the past. It has always an active sense and can be used with every person without changing its form for number or gender. It has also the function of a present participle :

Pofta vine *mâncând*.

Appetite comes with eating.

L-am auzit *urcând* scările.

I heard him going upstairs.

Spunându-ți aceasta, te las cu bine.

Saying this to you, I bid you good-bye.

Am văzut lumea *alergând* din toate părțile.

I saw people running from all directions.

Mă întrebam și nu-mi puteam răspunde, ce ne despărțise așa și pentruce nu veniam să trăim cu toții împreună, cu mama, *îngrijind-o*, *ajutând-o*. (Al. Brătescu-Voinești, „Moartea lui Castor“.)

I was asking myself and I was unable to find an answer, what had separated us in such a way that we did not all come to live together with our mother, taking care of her and helping her.

După aceasta *salutând* pe Doamna Ruxandra de regentă în vremea minorității fiului ei, proclamară pe Bogdan de Domn. (C. Negruzzi, „Alexandru Lăpușneanu“.)

Afterwards, greeting the Princess Ruxandra as Regent, during the minority of her son, they proclaimed Bogdan as Prince.

Care cu poveri de muncă

Carts loaded with labour's burden

Vin încet și *scârțîind* ;

Come, slowly and creaking ;

Turmele s'aud *mugînd*

The flocks can be heard lowing

Și flăcăii vin pe luncă

And the lads come singing through the meadow.

Hăulînd.

(G. Coșbuc, „Noapte de vară“.)

Note.—The negation of the gerund form is the prefix *ne* :

H*

Ne băgând de seamă a călcat pe un șarpe.	He trod on a snake because he was inattentive.
Ne mai fiind bolnav părăsi patul.	Being no longer ill he got up.
Vrând-nevrând.	Willy-nilly.

b) The Pres. Part. is used instead of the verbal adjective in *-tor, -toare*, when this latter has acquired another sense. This use, however, has a poetical touch and is restricted to the literary language :

Apele mereu <i>crescânde</i> .	The steadily rising waters.
Crescător.	Breeder (e.g. of livestock).
Crescând.	Growing, rising.
Lebeda <i>murindă</i> (<i>muribundă</i>).	The dying swan.
Muritor.	Mortal.
Ruxandra ieși <i>tremurândă</i> și galbenă, și rezemându-se de perete (zise) . . . (C. Ne- gruzzi, „Alex. Lăp.“.)	Ruxandra came out, tremb- ling and pale and leaning on the wall (said) . . .

c) The Pres. Part. of a reflexive verb has the pronoun suffixed to it :

Văzându-se atacați din toate părțile.	Seeing themselves attacked from all sides.
Urcându-ne pe o scară, am ajuns în pod.	By climbing up a ladder, we reached the attic.

d) The future of a *fi, to be*, with the Pres. Part. expresses an incertitude, sometimes being equivalent to the future perfect in English (cf. 19. 13. c) :

Vei fi <i>dorind</i> dta să pleci, dar nu se poate.	You will want to leave, but it is impossible.
Va fi <i>facând</i> el multe cereri, până va fi ascultat.	He will have made many de- mands, before he is heard (until he will be heard).

Unde o fi <i>fiind</i> el acum ?	Where is he now ?
Ce va fi <i>gândind</i> ?	What will he be thinking ?

e) The Pres. Part. is used with the subjunctive, the conditional and the infinitive. These constructions, however, are seldom heard and seem awkward :

Să fi <i>crezând</i> el una ca aceasta ?	Could he believe such a thing ?
Mi s'a spus că ar fi <i>plângând</i> toată ziua.	It was told me he would weep all day.
Crede a fi <i>știind</i> toate.	He thinks he knows everything.
... un leneș, care nu credem să mai fi <i>având</i> păreche în lume ... (I. Creangă, „Povestea unui om leneș“.)	... a lazy man who, we believe, has no equal in the world ...

f) The sentence use of the Rumanian Pres. Part. does not always conform with the use of the English Gerund ; e.g. it cannot function as a noun :

Understanding is loving.	A înțelege înseamnă a iubi.
After seeing the play, we went home.	Dupăce am văzut piesa, am mers acasă.
A reading-room.	O sală de lectură.
The art of writing letters.	Arta de a scrie scrisori.
I did not know of his leaving the town.	N'am știut că el părăsește orașul.
The habit of speaking.	Obiceiul de a vorbi.
Worn out by long watching, the soldier fell asleep.	Istovit de veghe lungă, soldatul adormi.

19. 8. a) The Past Participle always forms the perfect tense with the help of the auxiliary *a avea, to have*. The past participle is used also as an adjective which agrees in number and gender with its noun :

Ați văzut piesa jucată aseară la Teatrul Național ?	Did you see the play at the National Theatre (acted) last night ?
Copiii nu sunt întrebați ce părere au.	Children are not asked their opinion.

b) Reflexive verbs have no reflexive pronoun in past participle forms used attributively :

Întors acasă.	Back home.
But : S'a întors acasă.	He returned home.
Deșteptat din somn.	Awakened from sleep.
But : S'a deșteptat din somn.	He woke up.

c) After some verbs the past participle has the meaning of the past infinitive passive :

Ea se lăsă sărutată.	{ She allowed herself to be kissed.
Ea se lăsă a fi (să fie) sărutată.	
Chestiunea trebuie înțeleasă.	The question must be understood.

d) Some adverbial expressions are formed with the help of the past participle feminine plural preceded by a preposition :

Pe nerăsuflete.	Breathlessly.
Din auzite.	From hearsay.

19. 9. The invariable masculine past participle preceded by the prepositions *de, of, la, to, pe, on, din, from*, etc., has the force of a noun and is called a *Supine* :

Bun de mâncat.	Good to be eaten.
----------------	-------------------

A sfârșit <i>de vorbit</i> .	He finished speaking.
Fată <i>de măritat</i> și flăcău <i>de însurat</i> .	A marriageable girl and a marriageable lad.
De urat am mai ura, dar ni-i că vom însera.	As far as wishing goes we would wish more, but we are afraid that night will fall. (<i>From a New Year carol.</i>)
De văzut am văzut, dar nimic n'am priceput.	As far as seeing is concerned, I did see but I understood nothing.
Frumos <i>la văzut</i> și plăcut <i>la auzit</i> .	Pretty to see and pleasing to hear.
A mers <i>la arat</i> .	He went to plough.
S'a pus <i>pe cetit</i> .	He has settled down to reading.
Trăiește <i>din cerșit</i> .	He lives by begging.
Umblă <i>după miluit</i> .	He is looking for pity (alms).
A fost plătit <i>pentru tăiat lemne</i> .	He was paid for cutting wood.
Am cam întârziat . . . trebuia să plec mai de vreme, dar în sfârșit . . . <i>de așteptat</i> , mă așteaptă. . . . (I. L. Caragiale, „La Hanul lui Mânjoală“.)	I am a little late . . . I ought to have left sooner, but I am sure they will be waiting for me. . . .

Note.—The English infinitive construction is often translated by a Rumanian supine :

I have nothing to read.	N'am nimic <i>de cetit</i> .
What have you to do to-day?	Ce ai <i>de făcut</i> azi?

19. 10. a) The Present Tense, apart from its regular use in expressing a present action, is also used as a historic tense in dramatically narrative prose :

Călătorul străin, flămând cum era, nemai așteptând multă poftire, *se așează* jos lângă cei doi și *încep* a mânca cu toții la pâne goală și a bea apă rece din fântână, căci altă udătură nu aveau. Și *mănâncă* ei launloc tustrei, și *mănâncă*, până ce *gătesc* de mâncat toate cele cinci pâni, de par'că n'au fost. (I. Creangă, „Cinci pâni“.)

The foreign traveller, hungry as he was, without waiting for any further invitation seats himself beside the other two and all three begin to eat dry bread and to drink cold water from the well, because they had had no other drink. They eat and eat all three together until they finish eating the five loaves as if there had never been any.

Calul *se scoală* scuturându-și capul ca de buimăceală ; *se ridică* în două picioare, *se smucește* într'o parte și mă *trânțește* în partea ailalta ; pe urmă o *ia* la goană pe câmp ca de streche și *piere'n* întunerec. (I. L. Caragiale, „La Hanul lui Mânjoală“.)

The horse rises shaking his head as if he were giddy. He raises himself on two feet, he springs to one side and flings me down on the other ; then he makes off across the field, as if bitten by the horse-fly, and disappears in the darkness.

b) As in English, the present tense may be used with a future sense :

Plec mâine la București.

I am leaving to-morrow for Bucharest.

Să vii îndată ce-ți scriu.

Come as soon as I write you.

c) The present tense expresses the *English simple* and *continuous present* tenses, as well as the *English present perfect* :

Văd că nu vii.

I see you are not coming.

Merg în oraș.

I am going into the town.

Trăiesc aici de trei ani.

I have lived here for three years. (cf. 19. 12, note 2).

19. 11. The Imperfect Tense expresses an unfinished or repeated action in the past; it is translated by the continuous past, but sometimes by the simple past:

Se însera când am ajuns acasă. It was growing dark when I arrived home.

Când eram copil, mergeam la biserică în fiecare Duminică. When I was a child, I used to go to church every Sunday.

Cocoana Marghioala era frumoasă, voinică, și oacheșe, știam . . . Eram tânăr, curățel și obraznic. (I. L. Caragiale, „La Hanul lui Mânjoală“.) Mrs. Marghioala was beautiful, buxom and dark, I knew . . . I was young, smart and impudent.

La 1857, pe când se fierbea Unirea în Iași, boierii moldoveni liberali, ca de-alde Costache Hurmuzache, Mihai Kogălniceanu și alții, au găsit cu cale să cheme la Adunare și câțiva țărani frunțași. (I. Creangă, „Moș Ion Roată și Unirea“.) In 1857, when the Union was brewing in Jassy, the liberal Moldavian boyars, like C. H., M. K. and others, thought fit to call to the Assembly some of the leading peasants as well.

Nenorocitul Domn se svârcolia în spasmele agoniei; spume făcea la gură, dinții îi scrâșneau și ochii săi sângerăți se holbaseră; o sudoare înghețată, tristă a morții prevestitoare, ieșea ca niște nasturi pe obrazul lui. (C. Negruzzi, „Alexandru Lăpușneanu“.) The unhappy Prince writhed in spasms of agony; he was foaming at the mouth, his teeth grinding, his bloodshot eyes were staring; a cold perspiration, the sad forerunner of death, was rising in beads on his brow.

19. 12. The Perfect Tense (compound past) expresses a past action from the point of view of the present time;

the Preterite (aorist, simple past) expresses a past action which has no relation with the present. The preterite is used as the historic tense. In some regions the preterite is used exclusively.

The use of the preterite or of the perfect is determined by regional and by stylistic factors. In the north of the country (in Moldavia) (see Borta Vântului, p. 224) the preterite is less used than in the south (in Walachia) (see Împăratul șerpilor, p. 226), where in some parts (in Oltenia or Little Walachia) the perfect is not used at all:

Când *sosi* Alexandru Vodă,
sfânta slujbă începuse și
boierii erau toți adunați. . .

When the Prince Alexander
arrived the Sacred Liturgy
had begun, and the boyars
were all assembled. . .

Apropiindu-se de Alexandru
Vodă, boierii *se închinară*
până la pământ, fără a-i
săruta poala după obicei.

Drawing near to Prince Alex-
ander they bowed down
to the ground, without
kissing the hem of his gar-
ment according to custom.

— Bine ați venit, boieri, zise
acesta silindu-se a zâmbi.

"Welcome, boyars," he said,
forcing himself to smile.

— Să fii Măria Ta sănătos,
răspunseră boierii.

"Good health to Your High-
ness," replied the boyars.

— Am auzit, urmă Alex-
andru, de bântuirile țării și
am venit s'o mântuim ;
știm că țara m'așteaptă
cu bucurie. (C. Negruzzi,
„Alexandru Lăpușneanu“.)

"I have heard," continued
Alexander, "of the mis-
fortunes of the country
and I came to save it ; I
know that the country
awaits me with joy."

Din Moldova

From Moldavia

Era un om sărac, sărac și
avea o mulțime de copii.
Acu era în vremea foamei
și el *a muncit* o săptămă-
nă pe un căuș de grăunțe.
Apoi *s'a dus* la râșniță cu

(Once) there was a poor, poor
man, and he had a crowd
of children. Now it was in
time of famine and he
worked for a week on a
scoop full of grain. Then

ele. După ce le-a rășnit, a ieșit afară cu căușul cu făină și s'a pornit o furtună mare și i-a luat toată făina din căuș. Da el strașnic s'a mâniat. (M. Eminescu, „Borta Vântului“.)

he went with it to the hand-mill. After he had ground it, he went outside with the scoop full of flour, and there arose a great storm of wind and took all his flour from the scoop. And he was furiously angry.

Din Muntenia

Deci într-o dimineață, porniră amândoi pentru acest sfârșit : atât de mare era dorul lor să aibă un copil. Găsiră un pui micuț de șarpe, îl luară, îl aduseră acasă, îl puseră într-o țeavă de trestie și îl culcară între dânșii. . . . Șarpele creșcu până ce într-o zi crepă țeava. Îl puseră într'un mosor. (P. Ispirescu, „Împăratul șerpiilor“.)

From Walachia

So one morning they both set out with this object in view : so great was their desire to have a child. They found a wee baby snake, took it, brought it home, placed it in a hollow reed and put it to bed between them. . . . The serpent grew until one day the reed burst. They put it into a hollow elder-branch (used as a bobbin).

Note 1.—The perfect is always formed with the help of the auxiliary *a avea, to have*. The past participle of a verb with the auxiliary *a fi, to be*, expresses the result of an action :

Mama e dusă de acasă.

Mother is away from home.

Copiii sunt plecați la școală.

The children have gone to (are at) the school.

Note 2.—The English past tense, when it expresses the duration in the present of an action which began in the past, is translated in Rumanian with a present (cp. 19. 10 c) :

How long have you been in London ?

De când sunteți în Londra ?

I have been ill now for three days.

Sunt bolnav de trei zile.

19. 13. a) The Future Tense formed with the auxiliary *a voi*, *to will*, expresses determination; the future formed with the auxiliary *a avea*, *to have*, and the subjunctive expresses futurity:

voi face, I will do

am să merg, I shall go

b) The Future Perfect corresponds to the English Future Perfect; it expresses an action which takes place before a future action:

Eu voi fi ajuns, când tu vei porni de-acasă. I shall have arrived, when you leave home.

c) The Future Perfect with the auxiliary *voi (o)*, *I will*, sometimes expresses a doubt or a possibility:

O fi venit oare?

Will he have arrived?

Va fi primit scrisoarea mea?

Will he have received my letter?

I-o fi spus, ceea ce l-am rugat să-i spuie?

Will he have said what I told him to say?

Eu voi fi rămas să capăt vreo laviță lângă cuptor. (I. L. Caragiale, „La Hanul lui Mânjoală“.)

I shall be left to get (to sleep on) a wooden bench near the fireplace.

19. 14. The Pluperfect expresses an action fulfilled before another past action. (In colloquial speech it is often replaced by the perfect)

Se făcuse ziua când am ajuns în sat.

Daylight had dawned when we arrived in the village.

I-am fost scris să vie, dar n'a primit scrisoarea.

I had written him to come, but he did not get the letter.

Frate-său a dat să vorbească, dar n'a putut — amuțise. (I. L. Caragiale, „La Hanul lui Mânjoală“.)

His brother tried to speak, but could not—he had become dumb.

Numele acesta îi aduse aminte de toate cele ce <i>se petrecu-</i> <i>seră.</i> (C. Negruzzi, „Alex- andru Lăpuşneanu“.)	This name reminded him of all that had happened.
N'a fost în stare să-mi spuie unde <i>l-a văzut.</i>	He was unable to tell me where he had seen him.

19. 15. When the verb of the main clause is in the past tense, and the verb of the dependent clause expresses an action which is still going on, the verb of the dependent clause has the present form :

Am auzit că <i>se găseşte</i> în oraş şi am mers să-l văd.	I heard that he was in the town, and I went to see him.
Pânăce nu mi-a spus nu ştiam că mama <i>e bolnavă.</i>	Until he told me, I did not know that my mother was ill.
Mi-a părut bine că-l <i>întâlnesc.</i> Îl întrebă unde <i>pleacă.</i>	I was glad to meet him. He asked me where he was going.
Se întoarse să vadă cine <i>vor-</i> <i>beşte.</i>	He turned round to see who was speaking.

When, however, both actions are accomplished, from the point of view of the speaker, in the past, the perfect is used in the main as well as in the dependent clause :

Am auzit că <i>a sosit</i> în oraş şi am mers să-l văd.	I heard that he had arrived in the town, and I went to see him.
Mi-a părut bine că l-am întâlnit.	I was glad that I had met him.
Se întoarse să vadă cine <i>a</i> <i>vorbit</i> (=vorbise).	He turned to see who had spoken.

20. Adverbial Clauses. The following classification gives a survey of the adverbial clauses in Rumanian :

<i>Type</i>	<i>Conjunctions</i>
1. Time	când , when, as; cât timp , while, as long as; de când , since; pe când , as, while; până când , until; înainte de , before; îndatăce , as soon as; dupăce , after; în vreme ce , while; până ce , till, until. Adverbial Clauses of Time are often replaced by constructions with the gerund.
2. Place	unde , where; de unde , wherefrom; oriunde , wherever; până unde , to where; încotro , whither.
3. Cause	căci , de vreme ce , din cauză că , deoarece , fiindcă , pentru că , as, because, for, since.
4. Purpose	ca să , să , pentru ca să , pentru a , that, so that, in order that; ca să nu , lest.
5. Result	că , de , încât , so . . . that.
6. Condition	dacă , de , când , if, when; numai să , only if; dacă nu , unless.
7. Concession	cu toate că , deși , măcar că , though, although; chiar dacă , even if; subjunctive.
8. Comparison and Manner	asa . . . (pre)cum , so . . . as; ca și când , as if; cum . . . așa , as . . . as; decât , than; ca , like; tot atât . . . ca și , as . . . as; întrucât , inasmuch.

Examples of above :

- Când* doi se ceartă, al treilea câștigă. When two argue, the third gains.

Gândește înainte de a vorbi. Think before speaking.

Bate fierul până e cald. Strike the iron while it is hot.

- Dupăce* a trecut războiul, mulți viteji se găsesc. When the war is over, many heroes are found.
- Că *de când* nu ne-am văzut multă vreme a trecut. Because much time has passed since we saw each other.
(M. Eminescu.)
- Iar Iisus *aziind* s'a dus de acolo cu corabia, în loc singuratic, dar *aflând* mulțimile au venit după el, pe jos, din orașe. When Jesus heard of it, he departed thence by ship into a desert place apart: and when the people had heard thereof, they followed him on foot out of the cities. (Matt. xiv. 13.)
(Mat. xiv. 13.)
2. *Unde* nu-i cap, vai de picioare. Where there is no head, woe to the feet.
A mers *încotro* a văzut cu ochii. He went whither he saw with his eyes.
Oriunde vei verge, te voi urma. Wherever you go, I will follow you.
3. Apoi se roagă să-i dea și lui ceva de mâncare, *căci* e tare flămând. . . . Then he begs them to give him also something to eat, because he is very hungry. . . .
Primiți, vă rog, oameni buni, această mică mulțumită dela mine, *pentru* că mi-ați dat de mâncare la nevoie. (I. Creangă, „Cinci pâni“.) Good people, please accept this small recompense from me, because you gave me something to eat in my necessity.
Nu știam nimic, *de vreme* ce nu mi-ai scris. I did not know anything, since you have not written to me.
4. Omul înțelept nu aprinde moara *ca* să scape de soareci. The wise man does not set fire to the mill in order to get rid of the mice.

- A intrat să-și ia rămas bun. He entered to say good-bye.
 Pentru a urmări vânatul, a intrat în pădure. To hunt the game he entered the wood.
5. A alergat de era mort de oboseală. He ran so hard that he was dead tired.
 A crescut atât (așa) de mare, că (încât) nu mai încăpea în casă. He grew so big that he could not enter the house.
6. Dacă vei veni de vreme, mă vei găsi acasă. If you come early, you will find me at home.
 De vrei să trăiești bine și să ai liniște, să te silești a fi totdeauna la mijloc de masă și la colț de țară. If you wish to live well and to have peace, strive to be always at the middle of the table and in a corner of the country.
 (C. Negruzzi, „Sfaturi bătrânești“.)
 Dacă nu-ți place, nu mănca. Don't eat, unless you like it.
7. A plecat deși ploua ca din galeată (cu găleata). He set out although it was raining cats and dogs.
 Cu toate că știa că se apropie sfârșitul, nu înceta să lucreze. Although he knew that the end was approaching, he did not cease to work.
 Chiar dacă ar fi să fim înfrânți, trebuie să luptăm până la capăt. Even if we should be defeated, we must fight to the end.
 Măcar că a suferit mult, nu și-a pierdut nădejdea. Although he suffered much, he did not despair.
 Bărbatul să aducă cu sacul, muierea să scoată cu acul, tot se isprăvește. The husband may bring (stores) by the sackful, and the wife use them by the thimbleful (lit. needle), but it all goes.

8. S'a luptat *ca* un erou. He fought like a hero.
 Mai bine un dram de noroc. Better a grain of luck than
decât un car de minte. a cartload of brains.
Cu cât ai mai mult, *cu atât* The more you have, the
 dorești mai multe. more you want.
 Deci, *după cum* se alege As therefore the tares are
 neghina și se arde în foc, gathered up and burned
astfel va fi la sfârșitul with fire; so shall it be
 veacului. (Mat. xiii. 40.) in the end of the world.
 (Matt. xiii. 40.)
Cum îți vei așterne, *așa* vei As you make your bed, so
 dormi. you will sleep.
 Or :
Cum îți așterni, *așa* dormi.
Cum ne așternem, *așa* vom
 dormi.
 Adevăr grăiesc vouă, *întru-* Verily I say unto you, in-
cât nu ați făcut unuia asmuch as ye did it not to
 dintre acești prea mici, one of the least of these,
 nici mie nu mi-ați facut. ye did it not to me.
 (Mat. xxv. 45.) (Matt. xxv. 45.)
Ca răbdarea la necaz, nici Like patience in trouble,
 un leac. no other remedy (exists).
 (Patience is the best
 remedy.)

Predoslovie ¹

Nu sânt vremile sub cârma omului, ci bietul om sub vreme.

Puternicul Dumnezeu, cinstite și iubite cetitorule, să-ți dăruiască, după aceste cumplite vremi a anilor noștri, cândva și mai slobode veacuri, întru care, pre lângă alte trebi, să aibi vreme și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă ²; că nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților.

MIRON COSTIN.
(1633-1691.)

¹ Archaic for precuvântare or prefață=preface.

² Archaic : retardation, occupation, enjoyment.

READER

CONTENTS

	PAGE
Predoslovie (Miron Costin)	216
Conversational Phrases	219
Luca viii. 4-10	227
Pământul României (după I. Simionescu).	227
Lupul și mielul	231
Istoria literaturii române (S. Pușcariu)	231
Snoavă (după M. Gaster)	235
Borta Vântului (poveste culeasă de M. Eminescu)	236
Împăratul șerpilor (poveste culeasă de P. Ispirescu)	238
Cei urâți și cei frumoși (după Al. Vasiliu)	240
Movila lui Purcel (I. Neculce)	241
Alexandru Lăpușneanu (C. Negruzzi)	241
Pe câmpia Bărăganului (Al. Odobescu)	244
Amintiri din copilărie (I. Creangă)	245
Moș Ion Roată și Unirea (I. Creangă)	247
Pe Valea Motrului (Al. Vlăhuță)	251
Năpasta (I. L. Caragiale)	252
Petrea Dascalul (N. Gane)	254
Bunicul (B. Delavrancea)	258
Îvingătorul lui Napoleon (D. D. Pătrășcanu)	260
Puiul (I. Al. Brătescu-Voinești)	266
Neagra Șarului (M. Sadoveanu)	271
Miorița (culeasă de V. Alecsandri)	272
Cucul (culeasă de V. Alecsandri)	276
Cântec popular (cules de O. Densusianu)	277
Malul Siretelui (V. Alecsandri)	277
Trecut-au anii (M. Eminescu)	278
Somnoroase păsărele (M. Eminescu)	279
Noapte de vară (G. Coșbuc)	279
Cântec sfânt (St. O. Iosif)	281
Romanța celor trei corăbii (I. Minulescu)	282
Lacrimi (T. Arghezi)	283
Gorunul (L. Blaga)	284

Conversational Phrases

a) În călătorie. On the journey

Bună dimineața, domnule Ionescu !	Good morning, Mr. Ionescu !
Bună ziua !	Good day !
Bună seara !	Good evening !
Noapte bună !	Good night !
La revedere !	Good-bye !
Salutare !	Greetings !
Ce mai faceți ? Nu v'am văzut de mult.	How are you ? I haven't seen you for a long time.
Mulțumesc, sânt sănătos.	Thank you, I am well.
Când ați sosit în oraș ?	When did you arrive in the town ?
Azi dimineață la ora zece.	This morning at 10 o'clock.
De unde veniți ?	Where have you come from ?
Îmi pare bine că v'am întâlnit.	I am glad to have met you.
Și mie-mi pare bine.	I am glad too.
Vreți să stăm puțin de vorbă ?	Would you like to have a talk with me ?
Când plecați la țară ?	When do you leave for the country ?
Plec, diseară, dar mă întorc săptămâna viitoare.	I am going to-night, but I return next week.
La ce oră pleacă trenul spre Brăila ?	What time does the train leave for Brăila ?
Aveți un accelerat la ora 9 și treizeci și un personal la ora 11.	You have a fast train at 9.30 and a slow train at 11.
Când ajungem în Galați ?	When do we arrive in Galați ?
Unde schimbăm pentru Constanța ?	Where do we change for Constanța ?
Trebuie să plecați neapărat ?	Must you really go ?

Nu pot amâna căci am scris că sosesc mâine dimineață.	I cannot postpone it because I wrote that I am arriving to-morrow morning.
Îmi pare foarte rău.	I am very sorry.
Vă rog să mă iertați că trebuie să plec. Am o întâlnire la ora trei și un sfert.	Excuse me, please, I must go. I have an appoint- ment for 3.15.
Care e drumul cel mai scurt la gară?	Which is the shortest way to the station?
Mergeți pe linia tramvaiului până la colț, apoi apucați la dreapta și gara e drept în față.	Go along the tram line to the corner, then turn to the right and the station is straight ahead.
Șofer, du-mă la gară.	Driver, take me to the station.
Sunt foarte grăbit căci vreau să prind trenul de 9 pentru Cernăuți.	I am in a great hurry, for I want to catch the 9 o'clock train for Cernăuți.
În zece minute sânteți în Gara de Nord.	In ten minutes you are in the North Station.
Vă rog un bilet clasa a doua (până la) Brașov.	A second-class ticket to Brașov, please.
Cu care tren plecați?	What train are you taking?
Cât costă biletul?	What does the ticket cost?
Dați-mi restul, vă rog.	My change, please.
Unde-i casa de bagaje?	Where is the luggage office?
Dați-mi voie să vă conduc.	Allow me to show you.
Schimbați-mi, vă rog, o mie de lei?	Can you change me 1000 lei, please?
Nu aveți mărunte?	Haven't you any change?
Are trenul acesta un vagon- restaurant?	Has this train a restaurant- car?
Vă rog ajutați-mă să mă înțeleg cu conductorul trenului.	Please, help me to make me understood to the con- ductor.
Ce limbă vorbiți?	Which language do you speak?

Vorbesc englezește și franțu- zește, înțeleg puțin româ- nește.	I speak English and French, and I understand a little Rumanian.
Vorbiți, vă rog, mai clar.	Speak more distinctly, please.
Dați-mi voie să vă întreb de unde veniți.	May I ask you where you have come from?
Vin din Anglia și plec la București.	I have come from England and I am going to Bucha- rest.
Unde-i vagonul de dormit?	Where is the sleeping-car?
Aveți paturi libere?	Have you any vacant berths?
Doresc două paturi la clasa întâia.	I want two second-class beds.
E ocupat acest loc?	Is this place taken?
Acesta e ocupat, cel de alături e liber.	This one is taken, but that one beside it is disengaged.
Am un loc rezervat în acest compartiment.	I have a reserved seat in this compartment.

b) În prăvălie. La hotel. În restaurant.
In the shop. In the hotel. In the restaurant.

Ce doriți, vă rog?	What do you want, please?
Cu ce vă putem servi?	What can we do for you?
Doresc să văd pe patronul librăriei.	I want to see the owner of the bookshop.
Cât costă cartea aceasta?	How much does this book cost?
Am nevoie de un dicționar Englez-Român.	I want an English-Rumanian dictionary.
Nu aveți o ediție mai nouă?	Haven't you a more recent edition?
Aveți ziare engleze?	Have you any English news- papers?
Unde pot schimba bani?	Where can I exchange money?
Ce valută aveți?	What kind of money have you?
Am lire sterline și dolari.	I have pounds and dollars.

Care e cursul oficial al dolarului ?	What is the official rate of exchange of the dollar ?
Astăzi e mai scăzut decât săptămâna trecută.	To-day it is lower than last week.
Cât costă aceste haine ?	How much is this suit ?
Prețul e destul de mare pentru că sunt de lână.	The price is pretty high because they are woollen.
Nu aveți un rând de haine de sport mai ieftine ?	Haven't you a less expensive sports suit ?
Unde pot cumpăra articole de sport ?	Where can I buy sports kit ?
Am nevoie de o pereche de ghete.	I need a pair of shoes.
În ce stradă e hotelul Victoria ?	In which street is the Hotel Victoria ?
Aveți o cameră cu baie ?	Have you a room with a bathroom ?
Doresc una mai liniștită spre curte.	I want a quiet one overlooking the courtyard.
La ce etaj e această cameră ?	On which floor is the room ?
Etajul al 5-lea e prea sus ; n'aveți una mai jos ?	The fifth floor is too high ; haven't you one on a lower floor ?
Vă rog să mă deșteptați la ora 8.	Please wake me at 8 o'clock.
Chelner, dă-mi, te rog, lista de bucate.	Waiter, give me the menu, please.
Doriți un aperitiv ?	Would you like an aperitive ?
Aduceți-mi o țuică cu masline.	Please bring me a țuica with olives.
Luați vin sau bere ?	Will you have wine or beer ?
Ce fripturi aveți ?	What joints have you ?
Doresc o jumătate de Drăgășani.	I want half a bottle of wine of Drăgășani.
Am cerut o friptură de miel.	I asked for roast lamb.
Carnea aceasta nu-i destul de bine friptă.	This meat isn't cooked enough.

Doriți o costiță de purcel la grătar ?	Would you like a grilled pork chop ?
Luați o cafea turcească ?	Do you take Turkish coffee ?
Dă-mi, te rog, fructe : struguri și mere.	Please give me some fruit : grapes and apples.
Doriți brânză ?	Would you like any cheese ?
Nu, mulțumesc.	No, thank you.
Dați-mi nota de plată. Doresc să fac plata.	Give me the bill, please. I want the bill.
Ce-ați avut supă sau ciorbă ?	Which did you take, soup or sour broth ?

c) La bancă. In the bank

Aș dori să vorbesc cu directorul băncii într'o chestiune personală. Vă rog anunțați-mă. Mi-a dat întâlnire pentru ora 11.	I should like to speak to the manager on a personal matter. Please tell him I'm here. He made an appointment with me for 11 o'clock.
Poftiți în birou.	Come into the office, please.
Pot schimba acest cec ?	Can I cash this cheque ?
Este barat ?	Is it crossed ?
Doresc să deschid un cont curent.	I should like to open a current account.
Unde e casieria ?	Where is the cash-desk ?
Aici în dreapta, lângă biroul contabilului.	Here to the right, next to the accountant's office.
Doresc plata în numerar.	I want cash.
Ce procente se plătesc pentru depuneri ?	How much interest are bank deposits giving ?
Cu ce procente se acordă împrumuturi ?	What is the interest on loans ?
Faceți operațiuni de schimb ?	Do you exchange money ?
Numai Banca Națională cumpără și vinde devize străine.	Only the National Bank buys and sells foreign money.
Polița aceasta este scadentă astăzi.	This bill is due to-day.

Cine sunt giranții ?	Who are the guarantors ?
Am o scrisoare de credit.	I have a letter of credit.
Puteți ridica banii astăzi.	You may cash it to-day.
Semnați această recipisă.	Sign this receipt, please.
Nu primesc chitanță pentru bani depuși ?	Don't I get a receipt for the deposit ?
Casierul eliberează chitanțe.	The cashier gives the receipts.
Am un cont curent.	I have an account.

d) La poștă. At the post office

Unde e poșta ?	Where is the post office ?
Poșta Centrală e în Calea Victoriei, dar un oficiu poștal se găsește aici aproape în Piața Mare.	The Central Post Office is in the Calea Victoria, but there is a post office near here in the Great Market Place.
Până la ce oră e deschisă poșta ?	Until what time is the post office open ?
Orele de serviciu sunt până la șase, dar telegrame se pot trimite oricând.	Business hours are up to six o'clock, but you can send telegrams any time.
Unde pot cumpăra timbre ?	Where can I buy some stamps ?
La ghișeu din dreapta.	At the counter on the right.
Dați-mi, vă rog, cinci cărți poștale pentru străinătate, zece timbre de câte zece lei și un mandat poștal.	Please give me five postcards to send abroad, ten ten-lei stamps each and a money order.
Cu cât se franchează o scri- soare pentru Anglia ?	What is the postage for a letter to England ?
Cu zece lei scrisoarea simplă, cu 20 scrisoarea recoman- dată.	Ten lei for an ordinary letter, twenty for a registered.
Unde e o cutie pentru scrisori ?	Where is there a letter-box ?
Care e taxa pentru o convor- bire telefonică cu Londra ?	What is the cost for a (tele- phone) call to London ?
Dați-mi legătura cu Cernăuții, numărul șapte opt zero nouă.	Please connect me with C., number seven eight zero nine.

Aveți vreo scrisoare poste- restante pe numele James Brown?	Have you a poste-restante letter for Mr. James Brown?
Cât cântărește pachetul acesta?	How much does this parcel weigh?
Îl pot expedia recomandat?	Can I send it registered?
Da, dacă-l sigilați cu ceară roșie.	Yes, if you seal it with wax.
Când pleacă poșta pentru Anglia?	When does the mail for England go?
Cu trenul de seară.	By the evening train.
Am nevoie de hârtie și de cerneală.	I need paper and ink.
Găsiți pe biroul din sala de așteptare.	You'll find it on the desk in the waiting-room.
Dați-mi, vă rog, un blanchet pentru o telegramă.	Please give me a telegram form.
Unde se scrie adresa?	Where do you write the address?
Cum pot trimite bani?	How can I send some money?
Cumpărați un mandat postal.	Buy a postal-order.
Unde e biroul de informații?	Where is the inquiry office?
Pe coridor în fund, la dreapta.	On the bottom of the corridor on the right.

e) La doctor. At the doctor

Îmi puteți recomanda un internist?	Could you recommend me a specialist for internal diseases?
În ce stradă stă doctorul Ionescu Alexandru?	In which street is Dr. Ionescu Alexander staying?
Doctorul Popescu G. dă con- sultații în strada Stelelor 43.	Dr. Popescu G.'s consulting- rooms are at No. 43 Stelelor Street.
E acasă domnul doctor?	Is doctor at home?
Vă rog luați loc în sala de așteptare.	Please take a seat in the waiting-room.

Așteaptă mulți pacienți ?	Are there many patients waiting ?
Voi veni mâine.	I will call again to-morrow.
Am dureri de cap.	I have a headache.
Sufăr de ficat.	I am suffering with my liver.
Am răcit, tușesc.	I have a cold, I am coughing.
N'am suferit nici odată de stomac.	I have never had stomach-ache.
Am avut demult o operație de apendicită.	I had an operation for appendicitis long ago.
Mă doare brațul stâng.	I have a pain in my left arm.
Nu pot mișca piciorul.	I can't move my foot.
N'am dormit toată noaptea.	I haven't been to sleep all night.
Nu am temperatură.	I haven't a temperature.
Sper că nu e nimic serios.	I hope it is nothing serious.
Pulsul e regulat.	The pulse is regular.
Trebuie să consultați un laringolog.	You must consult an ear and throat specialist.
Va trebui să intrați într'un sanatoriu.	You must go into a nursing-home.
E o operație ușoară.	It is a minor operation.
Ce pot mânca.	What may I eat ?
Mergeți cu această rețetă la farmacie.	Go to the chemist's with this prescription.
Luați de trei ori pe zi câte o linguriță din acest medicament.	One teaspoonful of this medicine to be taken three times a day.
Care e onorarul Dvoastre ?	What is your fee ?

Luca viii. 4-10

4. În vremea aceea, adunându-se mult norod și cei care, de prin toate orașele, veneau la el, a vorbit în parabolă :

5. Eșit-a sămănătorul să samene sămânța sa. Și când sămăna el, o parte a căzut lângă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mâncat-o.

6. Altă parte a căzut în loc pietros și dacă a răsărit s'a uscat, pentru că nu avea umezeală.

7. Altă parte a căzut în mijlocul spinilor, și spinii crescând cu ea odată, au înăbușit-o.

8. Iar altă parte a căzut în pământul cel bun și crescând a făcut rod însutit. Și după ce a spus aceasta a strigat : Cine are urechi de auzit să auză.¹

9. Ci ucenicii lui l-au întrebat : Ce este pilda aceasta ?

10. El atunci a răspuns : Vouă vă este dat să cunoașteți tainele Împărăției lui Dumnezeu, dar celorlalți (le vorbesc) în pilde, ca (nu cumva) văzând să nu vază¹ și auzind să nu înțeleagă.

Pământul României

Pământul românesc se aseamănă cu o cetate de formă aproape rotundă. Zidul interior al acestei cetăți îl formează Carpații de sud numiți și Alpii Transilvăneni spre miază zi, Carpații răsăriteni și cei păduroși spre est și spre nord, și Munții Apuseni, numiți și Carpații de apus, cari închid platoul Transilvaniei spre vest.

Trei văi taie zidurile acestei cetăți, Valea Mureșului și Valea Someșului deschid două intrări dinspre apus, Valea Oltului deschide o intrare spre sud. Spre răsărit trecătorile

¹ For these palatalized forms, cp. 6, 2, 4, Note 3.

Carpaților către șesul Moldovei sunt strâmători foarte înguste, numite chei. Cheile Bicazului sunt cele mai înguste, mai prăpăstioase și mai majestoase în sălbătăcia lor fără asemănare. Un drum îngust, prin fundul Cheilor Bicazului, duce din Transilvania în Moldova, la sud de Ceahlău, în regiunea Neamțului.

Legătura principală între platoul Transilvaniei și șesul Munteniei este Valea Prahovei, cunoscută prin bogăția ei în petrol. Cu Moldova de nord, numită Bucovina, muzeu de artă veche românească, legătura se face peste Măgura, ajungând în Vatra Dornei, cunoscuta stațiune balneară.

Acest cerc de munți, avansați ca o cetate în spre stepa din nordul Mării Negre, este dublat de un cerc de râuri, care înconjoară cetatea cu șanțuri de apă. Nistrul, Dunărea și Tisa încercuesc șesurile din jurul cetății munților.

Această regiune se numia în antichitate Dacia Felix. Împăratul Traian a încorporat-o în Imperiul Roman și a transformat-o într-o provincie romană, în anul 106 după Christos.

În spațiul dintre râuri și munți se întind șesuri mănoase, cu bogății agricole, grădini încărcate cu fructe, podgorii cu viță de vie de toate varietățile și lunci înverzite cu pășcători bogate.

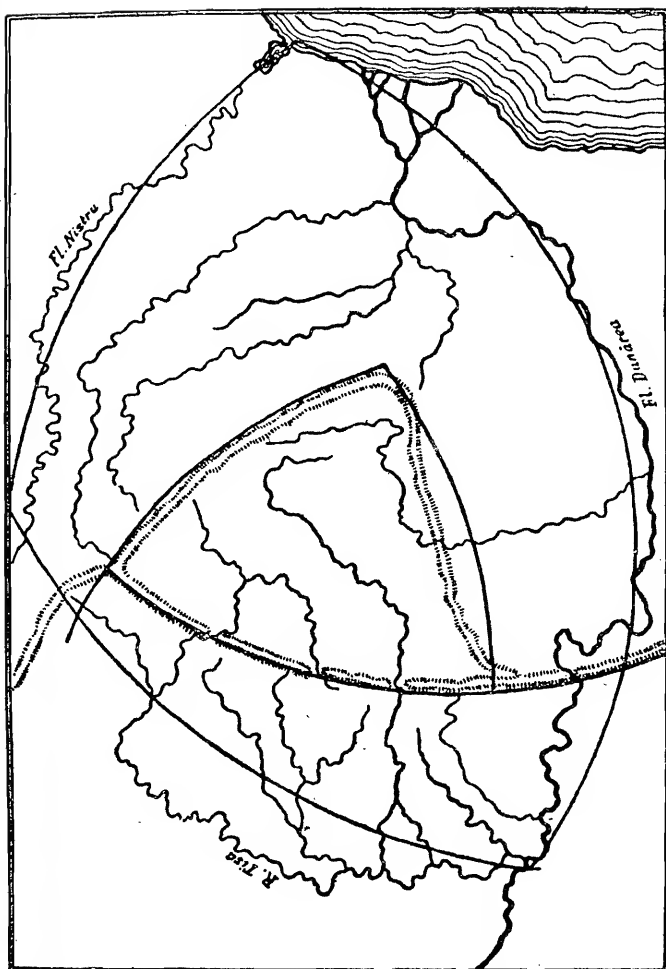
Munții adăpostesc bogății minerale. Între acestea petrolul și aurul ocupă primul loc.

Cele mai variate peisaje împodobesc acest pământ. Peisajul dobrogean, cu țărmul Mării Negre și cu Delta Dunării produce grâu și furnisează pește pentru întreaga populație a țării. Cetăți antice sânt îngropate în pământul Dobrogei, care în antichitate se numia Scythia Minor sau Dacia Pontica.

Șesul Munteniei, cu Bărăganul întins ca o stepă, și regiunea Moldovei dela Siret până la Nistru sunt grânarele țării.

Podgoriile se întind până în regiunea dealurilor carpatine. Această regiune este bogată în livezi de pomi roditori.

Munții acoperiți de codri seculari sunt raiul vânătorilor. Cerbii și căprioarele populează poienile. Mistreții caută pădurile de fag. Urșii se retrag în desișurile cele mai ascunse

Triunghiul de râuri și cel de munți.
(A. D. Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, I, 1881.)

și-și fac bârlogul în vizuini. Cocoșul de munte și capra sălbatecă preferă înălțimile stâncoase, acoperite cu păduri de molift și de brad.

Pretutindeni în munți, pe unde sunt păscători, întâlnești ciobanii cu turmele lor de oi. Stânile ciobanilor sunt singurele așezări omenesti, care populează munții.

Râurile cu apă limpede sunt pline de păstrăvi, cari atrag pe pescarii-turiști din orașele țării.

„Carpații făgărășeni văzuți primăvara de pe dealurile Mediașului, printre caișii încărcăți cu flori, evocă icoana Pirineilor. Asprul masiv al Rodnei aduce aminte de masivul Brennerului. Apucând calea Jarei, în Munții Apuseni, stânci de marmoră albă răsărite din covorul pajiștei sau al mestecenilor, reamintesc tablouri elvețiene. În Codrul-Muma sunt peisaje atât de sălbatece, cu peșteri fără fund și doline una lângă alta, ca și în Carstul Istrian dela Postumia și St. Cazian. Imaginea Harz-ului din Câmpia Germană este redată de Munții Dobrogei văzuți din Brăila, iar mai la Sud, golful Balcicului, cu dunga argintată de smochini, cu marea mai albastră decât cerul, te face să te crezi în golful Sorentului.

Străinii compară Valea Nistrului cu a Moselei, iar Delta Dunării, tot după ei, e mai bogată în atracții decât a Nilului.

Pornind cu trenul dela Oradea-Mare, străbați valea cu fermecătoare frumuseți a Crișului-Repede cu perspective de o clipă spre inima Munților Apuseni. Tai marginea Câmpiei ardelenene, numai ogoare; pătrunzi apoi printre dealurile cu biserici-cetăți dintre Târnave, spre a ieși în contrastul cel mai izbitor: Țara Bârsei, șes neted, numai sate și ogoare, lângă care se înalță dintr'odată masivul Bucegilor. Valea Prahovei te duce în câmpia fără sfârșit a Munteniei.

Pământul României cuprinde aur, argint, aluminiu, fier, sare ca materii prime, dar și petrol, cărbuni, gaz metan ca forță. La față se cultivă din belșug cerealele caracteristice latitudinii, dar și din acele care au o întindere mare la nord (secara) ori la sud (orezul). Cresc pruni, meri, nuci, dar și castani, migdali ori smochini. Cu puțină muncă, aceștia din urmă ar fi rentabili. Vița de vie rodește din Dunăre până'n

Hotin, dela Cetatea Albă la Arad. Până și bumbac s'ar putea, cu oarecare trudă, cultiva mai mult. Aproape nimic din ceia ce e strict necesar nu lipsește. Pânea sau mămăliga se capătă din belșug; lâna, cânepa, inul procură îmbrăcăminte. Cărdurile de vite dau laptele și carnea necesară; bălțile întinse forfotesc de pești, aiurea crescuți cu grea casnă“.

după I. SIMIONESCU,
Țara Noastră, 1937.

Lupul și mielul

Un lup văzu un miel bând apă dintr'un pârâu, mai la vale de locul unde stătea el la pândă. Căutându-i pricină ca să-l mănânce, lupul strigă :

— De ce-mi tulburi apa ca să n'o pot bea ?

— Eu nu ți-o pot tulbura, — răspunse mielul — pentrucă apa curge dela tine înspre mine.

Lupul se rușină de răspunsul mielului, dar nu renunță la intenția sa și strigă cu mai multă furie :

— Dar anul trecut pentru ce ai tulburat apa părinților mei?

— Anul trecut eu încă nu mă născusem, — răspunse mielul nevinovat.

Atunci lupul strigă cu și mai multă furie :

— Văd că mai ești și obraznic și știi să întorci vorba — și fără să aștepte răspuns se repezi și sfâșie mielul în bucăți.

Istoria literaturii române

Introducere

Istoria literaturii române se împarte în patru epoci distincte : *epoca veche*, cea mai lungă, *epoca nouă*, care începe dela nașterea noastră ca popor romanic, *epoca modernă*, al cărei început datează dela întemeierea României unite și independente, și *epoca contemporană*, dela Unirea tuturor Românilor încoace.

Înainte de întâia carte românească.
Stăpânirea culturii bisericești în haină slavonă.

Începuturile literaturii române se pierd în negura deasă care învăluie, pentru cercetătorul de azi, trecutul neamului. Dacă istoria poate totuși reconstrui din datele răslețe, păstrate prin documente străine, câteva capitole, nu totdeauna limpezi, dar adesea glorioase, din trecutul românesc, datele acestea nu pot spune aproape nimic, nici celei mai ingenioase minți reconstructive, asupra vieții culturale a celor mai vechi Români.

Conservarea în limba română a cuvintelor de origine latină *a scrie* și *carte* sub forma corespunzătoare cu legile fonologiei românești, dovedește că noțiunile exprimate prin aceste cuvinte au fost în toate timpurile curențe la poporul român și ne îndreptățește să credem că, după stingerea culturii romane în regiunile dunărene, strămoșii Românilor n'au uitat niciodată meșteșugul de a scrie și de a ceti cărți. A deduce însă din aceasta că, în veacurile sbuciumate din aproape întreg evul de mijloc, ar fi existat o literatură românească scrisă, este de sigur greșit, și cu greu se vor împlini vreodată nădejtile acelor optimiști care mai cred că vreo întâmplare norocoasă va scoate la lumină vreun manuscris în limba străveche românească. Chiar dacă, în împrejurările mai mult decât nefavorabile pentru ivirea unei mișcări literare, s'ar fi aflat pe acele timpuri un fiu al neamului nostru care să-și aștearnă gândurile pe pergament, scrisul său n'ar fi fost românesc, ci în limba modelelor sale, grecească sau slavonă.

Influența slavonă

Influența slavonă datează la noi din timpurile vechi. Limba română păstrează urme atât de adânci ale acestei influențe, încât nu ne mai putem îndoi o clipă că comunitatea noastră cu Slavii a dăinuit veacuri întregi. Au trebuit să se scurgă mulți ani, până când masele mai compacte de Slavi din sudul Dunării au înghițit cele mai multe insule de Români din mijlocul lor, și s'a scurs vreme îndelungată până ce, printr'o desnaționalizare lentă, Slavii din ținuturile românești de astăzi, din nordul fluviului, au fost absorbiți de către strămoșii noștri. Procesul acesta de desnaționalizare

a fost accelerat atuncea când organizațiile primitive de triburi din sud-estul european se schimbaseră în organizații mai înaintate, transformându-se mai în urmă în state naționale. Slavii de sud ajunseră cu mult înaintea Românilor la aceste organizații, silind pe Români să se desvolte sub înrâurirea lor. Influența aceasta n'a fost numai politică, ci și culturală, căci, fiind în nemijlocita apropiere a imperiului bizantin, care pe acea vreme ducea facla culturii mondiale, popoarele slave din sud ajunseseră în curând la o înflorire literară pe care n'au mai ajuns-o de atunci veacuri întregi.

Într-o vreme când orice mișcare culturală se reflecta prin biserică, ortodoxismul românesc a fost evenimentul cu cele mai grave urmări pentru dezvoltarea culturală a Românilor, căci el i-a legat pe Români pentru veacuri întregi cu cultura Orientului, formând un zid despărțitor față de catolicismul vecinilor din vest și din nord.

Arta în epoca veche

Prin invazia Turcilor și prin cucerirea Bizanțului, o cultură veche amenința să se stingă. O parte însemnată din cei ce, în imperiul bizantin, alcătuiau clasa savanților, a literaților și a artiștilor, se refugie în Italia, ducând cu ea sâmburele Renașterii. Biserica apuseană, înțelegând glasul vremii, în marile ei aspirațiuni de cucerire și mărire, a știut să pună în serviciile sale noul avânt, și în loc de a ridica stavilă în calea lor, ea a promovat talentele originale ce apăreau în mediul atât de prielnic al Italiei, bogată în centre de cultură.

Altă parte a refugiaților a ajuns în Țările române, unde, ca și la Muntele Athos, câtva timp existară singurele centre importante ce deveniră depozitarele artei bizantine.

Ca și în literatură și ca și în toate manifestările sale, trăsăturile caracteristice ale poporului român se vădese în

manifestările artistice ale Evului Mediu, prelungit mult peste limitele sale firești. O putere mare de asimilare face pe artistul român să primească cu plăcere cele mai variate influențe externe și să le imite cu ușurință; un simț foarte dezvoltat pentru armonie face însă ca aceste înrâuriri din afară să nu predominie în măsură atât de mare, încât să tulbure proporțiile tradiționale; un instinct sănătos îl călăuzește totdeauna pe artist, făcând ca ceea ce este esențial să iasă la iveală, iar amănuntul indiscret să fie sacrificat fără durere. Astfel se explică de ce arta bizantină, deși a suferit la Români atâtea prefaceri, se continuă totuși în ceea ce e mai caracteristic pentru ea și apare în cea mai frumoasă puritate.

Eruditul istoric al artei I. Strzygowski,¹ fost profesor la Universitatea din Viena, se exprimă astfel vorbind despre vechea artă românească: „În văile părăsite ale Bucovinei sunt comori de artă, cum nu se mai întâlnesc nicăieri pe lume. . . . Pe pereții exteriori ai bisericilor din Sucevița, Voroneț, Mănăstirea Humorului, Vatra Moldoviței, etc., se văd acele icoane ale bisericii ortodoxe, care te răpesc cu totul și care, cu culorile lor vii, privite de departe, îți dau impresia unui covor persian. Așa frumuseță strălucitoare nu mai întâlnești aiurea. Și această bogăție de culori te stăpânește și mai mult în interiorul bisericilor unde i se adaugă luciul abundent al aurului, pe care câteva raze discrete de soare, pătrunzând prin ferestre, îl ridică la un puternic efect artistic.“

Iată ce scrie P. Henry, un cercetător francez despre această pictură murală: „Epoca cuprinsă între domnia lui Petru Rareș (1527-1538, 1541-1546) și aceea a Movileștilor (1595-1616) este epoca strălucită a picturii moldovenești, urmând apogeul arhitecturii sub Ștefan cel Mare (1457-1504). . . . Nu cunosc nimic mai frumos decât nuanțele imensului Arbore care acopere tot peretele de sud dela Voroneț, cu cele două culori dominante, verdele și albastrul, care formează — oricât de surprinzătoare ar părea această asemănare — cel mai moale covor pe care-l poți visa. Nu cunosc nimic mai somptuos și în același timp mai dulce pentru ochi decât aurul și azurul Judecății din urmă dela Voroneț.“

¹ rz in this surname is to be pronounced like *s* in *measure*.

Iar un alt specialist francez în istoria artelor, H. Focillon se exprimă în termenii următori : „Făcute pentru plin-aer, expuse de-adreptul luminii cerești, aceste picturi al-fresco au o frăgezime de accent și o autoritate decorativă care ne încântă. . . . Dar această îmbrăcăminte exterioară nu trebuie să ne ascundă interesul și farmecul picturii sanctuarului . . . (care) ne păstrează expresiuni din cele mai înalte ale gândirii bizantine . . . (și) prin costume și portrete, o serie întreagă de opere în care se afirmă poesia vieții românești, întinerind formulele antice. . . .“

Arhitectura

Arhitectura a făcut la Români progrese remarcabile și e, din toate artele, aceea căreia i s'au adăugat mai multe elemente inovatoare. Stilul fundamental rămâne cel bizantin, chiar atunci când meșterii zidari erau străini, ca acel Vitus-Veit, Sas din Ardeal, care a lucrat alături de Dobromir, la biserica episcopală din Argeș. Dar cele dintâi locașuri sfinte din Oltenia, clădite în formă de cruce, cu cupola la mijloc, arătând o influență sârbească, ascund în zidurile lor elegante arcaturi oarbe, împrumutate stilului roman, sau au, ca fațada bisericii din Dealu, dela începutul secolului al XVI-lea, elemente armenesti și georgiene.

SEXTIL PUȘCARIU.

Snoavă

Unui om i s'a înecat muierea într'un râu. El o căuta pe râu în sus. Îl întrebă un alt om : „Ce cauți în apa râului ? “ — El răspunse : „Îmi caut soția, că s'a înecat acolo jos.“

Celalat zise către el : „Caut-o acolo în jos că o fi dus-o apa. De ce o cauți în susul apei ? “

Răspunse cel ce-și căuta femeia : „Nu cred să fi mers pe apă în jos, căci cât a trăit tare îndărătnică a fost și cred că și moartă îndărăt pe apă s'a dus.“

după M. GASTER,

Chrestomatie română, ii, 1891.

Borta Vântului

(Poveste)

Era un om sărac, sărac și avea o mulțime de copii. Acu era în vremea foametei și el a muncit o săptămână pe un căuș de grăunțe. Apoi s'a dus la râșniță cu ele. După ce le-a râșnit, a ieșit afară cu căușul cu făină, și s'a pornit o furtună mare și i-a luat toată făina din căuș. Da¹ el, strașnic s'a mâniat.

— „Nu mă las eu așa cu una cu două²,“ — își făcu un sumuiog de paie și pornește. Îl întrebă un om :

— „Unde te duci, cumetre?“

— „Mă duc să astup borta vântului, că mi-a luat făina din căuș.“

— „Da³ unde-i⁴ nimeri-o?“

— „Unde-o fi, acolo mă duc.“

Mergând el loc îndepărtat, a ajuns pe Dumnezeu și pe Sfântul Petru, cari umblau pe pământ pe atunci.

— „Unde te duci, omule?“

— „Mă duc să astup borta vântului, că mi-a luat făina din căuș.“

Da Dumnezeu i-a zis așa :

— „Omule, nu te mai duce. Na-ți o nucă, da⁵ până acasă să nu zici : „Nucă, deschide-te!““

Întorcându-se el înapoi a ajuns la un om și s'a rugat să-l primească, să doarmă acolo peste noapte.

— „De unde vii, bade?“ — îl întrebă omul cela.

— „Mă duceam s'astup borta vântului ș'am întâlnit un nebun pe drum și mi-a dat o nucă. Și-a zis să nu zic : „Nucă deschide-te!“ Ce-o mai fi și asta?“

Femeia omului, vicleană, ia o nucă în mână și zice :

— „Ia să-ți văd nuca!“

Îi schimbă nuca omului. Și pe urmă se duce într'un ocol și zice :

— „Nucă, deschide-te!“

¹ dar. ² I won't renounce so easily. ³ dar. ⁴ unde vei. ⁵ dar.

Când a zis, atâtea vite ce-au ieșit : oi, cai, miei, o bogăție întreagă, știi mata,¹ putere dumnezeiască !

— „Hai, bată-mi-l² Dumnezeu de vânt, și pe moșneag lua-l-ar ucigă-l crucea !³ Mă duc să astup borta vântului și să bat pe moșneag, de ce m'a viclenit.“

Ajunge iar pe Dumnezeu. Da Dumnezeu, știi putere dumnezeiască, aici⁴ era altfel la față. . . . Nu l-a cunoscut. . . .

— „Unde te duci, bade ?“

— „S'astup borta vântului și să ucid moșneagul, că ce⁵ m'a viclenit ?“

— „Na-ți, bade, un măgar. Dar să nu-i zici până acasă : Măgar, fă bani !“

— „N'oi⁶ zice.“

Se întoarce el iar pe la omul cela. Da⁷ omul cela îl ospătează și-i dă vin să bea și omul s'o chefăluit ș'a adormit pe laiță. Da erau niște țigani în șatră acolo, ș'aveau, un măgar, și omul s'a dus și l-a cumpărat, ș'a schimbat măgarul.

Omul a doua zi se scoală, ia măgarul și se duce acasă și zice : „Măgar, fă bani !“ Măgarul de unde ? El apucă un drug și începe a dișela măgarul.

— „Acu nu-l mai iert eu !“ — Se pornește să'ntâlnească pe moșneag și să astupe borta vântului. Întâlnește pe Dumnezeu.

— „Nă-ți, bade, o cârjă, dar să nu zici până acasă : Cârje, încârjește-te !“

Ia cârja, vine pe la omul cela. Aici omul i-a dat și mai strașnic ospăț și s'a sfătuit că dac'a⁸ vedea că-i mai dă și cârja, pe urmă să-l omoare, ca să nu prepuie că el i-o⁹ luat-o. Acu zice omul femeii : „Măi femeie, noi hai cu cârja în zâmnice și să'nchidem ușa și să zicem : Cârje, încârjește-te !“ Se vără în zâmnice și spun acele cuvinte. Cârja unde'ncepe a bate și a sdrobi.

— „Bade, ți'om¹⁰da și măgar și nucă, numai, mă rog,

¹ Abbreviated for: *dumneata* < *domnia ta* ² Ethical Dative. (see 14.5 Note)

³ The devil.

⁴ Local instead of temporal: *acum, now*.

⁵ *dece*.

⁶ *nu voi*.

⁷ *dar*.

⁸ *dacă va*.

⁹ *i-a*.

¹⁰ *îți vom*.

scapă-ne. Omul i-o¹ lăsat de i-o bătut bine, o² luat măgarul, cârja și nuca, și s'o³ pornit acasă.

Așa s'a făcut de bogat acu, de-a ajuns vestea pân la împăratul. Atâția bani avea el, de-a sămănat și-a crescut grâu de aur, și-a trimis doi sufragii să-i deie sămânță, să semene și împăratul.

— „Să spui împăratului că nu vreau să-i dau, să vedem ce mi-o⁴ face. . . .“

Împăratul când a auzit așa, strașnic s'a mâniat, și a gătit oștirea să se ducă cu război asupra lui. Împăratul era în frunte, știi mai mare. Ș'a venit pân'la ușa lui și-a strigat să ias'afară. Dar el era îmbrăcat tot cu straie de ale noastre nu cu straie leșești.⁵ El pune cârja sub suman și iese afară. Acu împăratul cu atâtea mii de oameni i-a fost rușine singur lui să se ducă el acum cu unul să se lupte. A zis :

— „Omule, arată-ți tu întâi puterea.“

— „Bine, vino, Împărate ! — Cârje, încârjește-te, — la tot soldatul câte două și la împăratul nouă !“

Cârja cea dumnezeiască tot în cap dădea. O'nebuni⁶ și pe soldați și pe împăratul. Și-o rămas omul în pace și-o trăit în pace. Să dea Dumnezeu să trăiască și copiii mei așa !

Culeasă de MIHAI EMINESCU,
(1850-1889.)

Împăratul șerpilor

(Fragment de poveste.)

A fost odată, ca niciodată ; că de n'ar fi nu s'ar povesti ; pe când făcea plopul pere și răchita micșunele ; pe când se băteau urșii în coade ; pe când se luau de gât lupii cu mieii de se sărutau înfrățindu-se ; pe când se potcovia puricele la un picior cu nouă zeci de ocale de fier și s'arunca în slava cerului de ne aducea povești ;

Pe când scria musca pe perete
Mai mincinos cine nu crede.⁷

¹ i-a. ² a. ³ s'a. ⁴ ce-mi va. ⁵ Town dress. ⁶ a înnebunit.

⁷ Usual introduction to fairy tales containing fantastic statements so as to justify the miraculous content of the fairy tale which follows.

A fost odată un unchiaş şi o mătuşe. Ei ajunseseră la sărăcie, cheltuind tot ce aveau după sufletul lor, spre a dobândi un fiu, dar în deşert.¹ Acum, la vreme de bătrâneţe, se hotărîră şi ei să iasă pe câmpie, şi orice vor găsi, să-l ia şi să-l crească ca pe fiul lor.²

Deci într-o dimineaţă, porniră amândoi pentru acest sfârşit: atât de mare era dorul lor să aibă un copil. Găsiră un pui micuţ de şarpe, îl luară, îl aduseră acasă, îl puseră într-o țeavă de trestie şi îl culcară între dâşii. Tot ce puteau, biet, agonisi şi dâşii, cheltuiau pentru hrana fiului lor. Şarpele creşcu până ce într-o zi crepă țeava. Îl puseră într'un mosor. Îngrijirea şi hrana cea bună ce-i da³ făcură pe şarpe să crească repede, şi plesni şi mosorul. Îl puseră într'un putinei şi așa nu lipsiau a-l culca între dâşii.

Dupăce mai trecu câțva timp, într-o dimineaţă, auziră crăpând şi putineiul. Atunci unde ieşi din el şarpele şi le zise: — „Vă mulţănesc, tată şi mamă, de îngrijirea cea bună ce mi-aţi dat. Fără voi poate aş fi perit. Acum să faceţi bunătate⁴ să mă duceţi de unde m'aţi luat.“

Bătrânii nu se cam îndurau de el. Se făcuse un şarpe așa de frumos cum nu mai văzuseră ei. Solzii lui erau ca de aur. Ochii străluciau în capul lui ca nişte pietre de rubin; îl sărutaseră şi pe-o parte, şi pe alta, şi îi spuseră: — „Dar bine, dragul nostru fiu, tocmai când credeam să avem şi noi o mângâiere la bătrâneţele noastre, tocmai atunci ne părăseşti? Noi credeam că numai moartea ne va despărţi de tine.“ — „De aceea vă zic să mă duceţi de unde m'aţi luat, ca să vă pot fi de folos. Şezând aici cu voi viaţa mea este în joc⁵.“

Cuvintele lui erau așa de microase⁶ încât nu se putură opri de a nu-l asculta. Îl duseră deci, de unde l-au luat, moşul ţiindu-l de cap şi baba de coadă.

Cum îl puseră jos, şarpele se ridică în coadă, şi întorcându-se către unchiaş şi babă, le zise: „Să nu vă speriaţi de ce

¹ in vain.

² Observe the use, with preference, of the aorist (preterite) in this text contrary to the foregoing one. This text is from Walachia, the other one (Borta vântului) is from Moldavia.

³ dădeau (impf.).

⁴ bine.

⁵ in danger.

⁶ sweet like honey.

veți vedea.“. N'apucă să sfârșească bine vorba, și unde se porniră din toate părțile șerpilor ca frunza și ca iarba, ce veniau la chemarea împăratului lor și i se închinară. Dacă văzu însă că moșul și baba se cam pierd cu firea,¹ făcu un semn, și toți șerpilor porniră pe unde veniră.

PETRE ISPIRESCU.
(1830-1887.)

De când trăiesc la un loc cei urâți cu cei frumoși ?

S'a sfătuit odată Dumnezeu și cu sfântul Petrea, să se ducă în lume și s'aleagă pe oamenii urâți din cei frumoși. Mergând ei prin lume, iacă la o cotitură de drum se întâlnesc c'un urât, da'urât nu ceva.

— Bună calea, om bun.

— Mulțămesc „mnorvoaste“² moșule,— zice omul. Da'cine sunteți și unde vă duceți ?

— Apoi cine suntem, suntem noi ; da'ne ducem să alegem pe oamenii urâți din cei frumoși.

— Aăra,³ bine faceți, că și mie tare mi-i greu⁴ de oamenii cei urâți.

Auzind Dumnezeu ce vorbă a vorbit urâtul, zice către sfântul Petrea.

— Să-i lăsăm, Petre, să trăiască la un loc, așa amestecați. N'ai auzit ce-a zis uriciunea asta ? Te sperii numai când îl vezi, și te uită că se socoate frumos și-i⁵ dă⁶ că și lui i-i greu de oamenii urâți. D'apoi cei frumoși, ce să mai zică ?

Și de-atunci trăiesc la un loc, cei urâți cu cei frumoși.

După AL. VASILIU,
Povești și Legende.
(1867-1947)

¹ are getting afraid.

² Distorted for : dumnilor voastre < domniilor voastre.

³ Interjection : well ; bravo.

⁴ I am annoyed, disgusted.

⁵ Ethic Dative.

⁶ sustains.

Movila lui Purcel

Ștefan Vodă cel Bun ¹ vrând să meargă la biserică, într-o Duminică dimineață la liturgie, în târg în Vaslui, și ieșind în polimari la curțile domnești ce erau făcute de dânsul, a auzit un glas mare de om, strigând să aducă boii la plug. Și mirându-se ce om este acela că ară Duminica, îndată a trimis în toate părțile ca să-l găsească pre acel om, să-l aducă la dânsul. Și l-au aflat pre om în sus, pre apa Vaslului, cale de patru ceasuri, arând la o Movilă ce se chiamă acum Movila lui Purcel; că pea cel om încă îl chiuma Purcel. Și ducându-l pre acel om la Ștefan Vodă, l-au întrebat Ștefan Vodă: el a strigat așa tare? Și pentru ce ară Duminica? El a zis, că a strigat el să aducă boii la plug, și ară Duminica, că este om sărac, și într'alte zile n'a vrut frate-său să-i deie plugul, și acum Duminica i-a dat. Deci Ștefan Vodă au luat plugul fratelui celui bogat și l-au dat ² fratelui celui sărac să fie al lui.

ION NECULCE (1672-1745(6)),
O samă de cuvinte.

Alexandru Lăpușneanu ³
(Fragment)

IV

Ruxandra luă un păhar de argint plin de apă pe care-l aducea sluga; și apoi mașinalicește și silită mai mult de

¹ Voevod al Moldovei (1457-1504).

² Archaic for : l-a dat.

³ Acțiunea acestei nuvele istorice se petrece la sfârșitul secolului al 16-lea. Fragmentul ce urmează este încheierea părții a patra și ultima a nuvelei. Voevodul Alexandru Lăpușneanu a domnit în două rânduri în Moldova (1552-1561; 1563-1568). Ajuns domn cu ajutorul Turcilor, el n'a putut câștiga încrederea și sprijinul boierilor țării. În a doua a sa domnie prigoana împotriva boierilor a culminat într'un masacru organizat la curtea sa. Doi boieri, Spancioc și Stroici, scapă din acest masacru și pribegesc prin țări străine. Întorcându-se în țară pentru a se răzbuna ei asistă la moartea prin otrăvire a domnului-tiran.

boieri, lăsa să cadă otrava în el. Boierii o împinseră în camera bolnavului.

— Ce face? întrebă Spancioc pe Stroici, care crăpase uşa şi se uita.

— Întreabă de fiul său — zice că vrea să-l vadă — cere de băut — Doamna tremură — îi dă paharul — nu vrea să-l iee.

Spancioc sări şi scoase junghiul din cingătoare.

— Ba, îl ia, bea. . . . Să-ţi fie de bine Măria Ta!

Ruxandra ieşi tremurândă ¹ şi galbenă, şi rezemându-se de perete:

— Voi să daţi seama înaintea lui Dumnezeu, zise suspinând, că voi m'aţi făcut să fac acest păcat.

Mitropolitul veni: Să mergem, zise Doamnei.

— Dar cine vă căuta de nenorocitul acesta?

— Noi răspunseră boierii.

— Oh! părinte, ce mă făcuşi să fac! zise Doamna, către mitropolitul, şi se duse cu el plângând. Amândoi boierii intrară la bolnav.

Otrava încă nu începuse a-şi face lucrarea. Lăpuşneanu sta întins cu faţa în sus, liniştit, dar foarte slab. Când intrară boierii, el îi privi îndelung şi necunoscându-i îi întrebă cine sunt şi ce voiesc.

— Eu sunt Stroici, răspunse acesta.

— Şi eu Spancioc, adăogă celalt, şi aceea ce voim este să te vedem până a nu muri cum ţi-am făgăduit.

— Oh! vrăjmaşii mei! suspină Alexandru.

— Eu Spancioc, urmă acesta, Spancioc pe care ai vrut să-l tai, când ai ucis 47 de boieri, şi care a scăpat din ghiarele tale! Spancioc a cărui avere ai jefuit-o, lăsându-i femeia şi copiii să cerşească pe la uşile creştinilor.

— Ah! ce foc simt că mă arde, strigă bolnavul, apucându-se cu mâinele de pânze!

— Zi „Acum slobozeşte,” căci ai să mori. Otrava lucrează.

— Oh! M'aţi otrăvit, nelegiuţilor! Doamne, fie-ţi milă de sufletul meu! Oh! Ce foc! Unde-i Doamna? Unde-i copilul meu!

¹ For the use of the gerund see 19. 7.

— S'au dus și te-au lăsat cu noi.

— S'au dus și m'au lăsat! M'au lăsat cu voi! Oh! Omorîți-mă să scap de durere! Oh! Înjunghie-mă tu, tu ești mai tânăr, fie-ți milă! Scapă-mă de durerile ce mă sfășie! Înjunghie-mă! — zise întorcându-se spre Stroici.

— Nu-mi voi spurca vitejescul junghiu în sângele cel pângărit al unui tiran ca tine.

Durerile creșteau. Otrăvitul se zbuciuma în convulsii.

— Oh! strigă, îmi arde sufletul! Oh! Dați-mi apă, dați-mi ceva să beau!

— Iată, zise Spancioc, luând paharul de argint de pe masă; au rămas drojdiile otrăvii. Bea și te răcorește.

— Ba, ba, nu, nu vreau, zise bolnavul strângând dinții. Atunci Stroici îl apucă și-l ținu neclintit; iar Spancioc scoțând cuțitul din teacă, îi descleștă cu vârful lui dinții, și îi turnă pe gât otrava ce mai era în fundul paharului.

Lăpușneanu, mugind ca un taur ce vede trunchiul și securea ce au să-l lovească, voi a se înturna cu fața spre perete.

— Ce vrei să nu ne mai vezi? ziseră boierii. Ba se cade spre osânda ta să ne privești; învață a muri, tu care știai numai a omori. Și apucându-l amândoi îl țineau nemișcat, uitându-se la el cu o bucurie infernală și muștrându-l.

Nenorocitul Domn se zvârcolia în spasmele agoniei; spume făcea la gură; dinții îi scrâșneau și ochii săi sângerați se holbaseră; o sudoare înghețată, tristă a morții prevestitoare, ieșea ca niște nasturi pe obrazul lui. După un chin de jumătate ceas, în sfârșit își dete duhul în mâinile călăilor săi.

Acest fel fu sfârșitul lui Alexandru Lăpușneanu, care lăsă o pată de sânge în istoria Moldovei.

La mănăstirea Slatina, zidită de el, unde e îngropat, se vede și astăzi portretul lui și al familiei sale.

COSTACHE NEGRUZZI.
(1808-1868.)

Pe câmpia Bărăganului ¹

(Fragment din Pseudo-Kinegetikos, 1874)

Și eu am crescut pe câmpul Bărăganului. Și eu am văzut cârdurile de dropii, cutreerând cu pas măsurat și cu capul atîntit la pază, acele șesuri fără margine, prin care aerul, resfîrat în unde diafane sub arșița soarelui de vară, oglindește ierburile și bălăriile din depărtare și le prefăce dinaintea vederii fermecate, în cetăți cu mii de minarete, în palate cu mii de încântări.²

Din copilărie și eu am trăit cu Tămădăienii, vânători de dropii de baștină, cari neam de neamul lor³ au rătăcit prin Bărăgan, pitulați în căruțele lor acoperite cu covergi de rogojină și mânând în pas a lene gloabele lor de călusei, am dat roată, ore, zile și luni întregi, împrejurul falnicilor dropioi, cărora ei le zic Mitropoliți.

Eu n'am uitat nici pe răposatul Caraiman, veselul și priceputul staroste al vânătorilor Tămădăieni, carele putea să înghiță în largele sale pantece atâtea vedre cât și o butie de la Dealul-Mare; nici pe iscusitul moș Vlad, în căruța căruia ai adormit tu adesea, pe când el, cu ochi de vulpe, zărea creștetul delicat al dropiei mișcând printre fulgii coliliei; nici pe bietul Gheorghe Giantă, cel care cu o rugină de pușcă pe care orice vânător ar fi asvârlit-o în gunoi, nimerea mai bine decât altul cu o carabină ghintuită, și care pe mine nemernicul, m'a adus de multe ori cu vînat, la conacul de amiază.

Mie unuia, dacă cumva mi-a plăcut vreo vânătoare, apoi a fost tocmai din acelea în care picioarele și mâinile au mai puțin de lucrat.

Și în adevăr, să ședem strâmb și să judecăm drept: oare ce desfătare vânătoarească mai deplină, mai nețărmurită, mai senină și mai legănată în dulci și duioase visări, poate fi pe lume decât aceea care o gustă cineva când, prin pustiile Bărăganului, căruța în care stă culcat, abia înaintează pe căi fără de urme? Dinaintea-i e spațiul nemărginit;

¹ The Walachian plain.² description of mirage.³ for generations.

dar valurile de iarbă, când înviate de o spornică verdeață, când oflitate sub pârlitura soarelui, nu-i însuflă îngrijirea nestatornicului ocean. În depărtare, pe linia netedă a orizontului, se profilează, ca moșoroaie de cârțițe uriașe, movilele, a căror urzeală e taina trecutului și podoaba pustietății.

De la movila Neacșului, din preajma Borcei, ele stau semănate în prelargul câmpiei, ca sentinele mute și gârbovite, sub ale lor bătrâneți! La poalele lor cuibează vulturii cei falnici cu late pene negre, precum și cei suri al căror cioc ascuțit și aprig la pradă răsare hidos din ale lor grumazuri jupuite și golașe. E groaznic de a le vedea cum aceste jivine se repăd la stârvuri și se îmbuibă cu mortăciuni, când prin suhaturi pică de bolesne câte o vită din cirezi! Dar căruța trece în lături de acea priveliște scârboasă; ea înaintează încetinel și rătăcește fără țel, după bunul plac al mârtoagelor arominde¹ sau după prepusul de vânat al Tămădăianului căruțaș.

De cu zorile, atunci când roua stă încă aninată pe firele de iarbă, căruța s'a pornit dela conacul de noapte, dela coliba unchiașului *mărunt*, căruia-i duce acum *dorul*, Bărăganul întreg² — și tocmai când soarele e deasupra amiazului, ea sosește la locul de întâlnire al vânătorilor.

AL. ODOBESCU.
(1834-1895.)

Amintiri din copilărie (Fragment)

Odată, vara, pe-aproape de Moși,³ mă furișez din casă și mă duc, ziua-miază-mare, la moș Vasile, fratele tatei cel mai mare, să fur niște cireșe; căci numai la dânsul și încă la vro două locuri din sat era câte-un cireș văratec care se

¹ For the use of the gerund cp. 19. 7.

² *Dor-Mărunt* (Little Longing) is the nickname of an innkeeper, where the hunters had their meeting-place. Round this inn a village was built.

³ Saturday, the eve of Whit-Sunday, is the day of the commemoration of the dead, called *Moși*=ancestors.

coccea-pălea de Duminica-Mare. Și mă chitesc eu în mine,¹ cum s'o dau ca să nu mă prindă. Intru mai întâi în casa omului și mă fac² a cere pe Ion să ne ducem la scăldat.

— Nu-i acasă Ion, zise mătușa Mărioara; s'a dus cu moșu-tău Vasile, sub cetate la o chiuă din Condreni, s'aducă niște sumani.

Căci trebuie să vă spun că la Humulești torc și fetele și băieții, și femeile și bărbații; și se fac multe giguri de sumani, și lăi și de noaten, care se vând și pănură, și cusute; și acolo pe loc la negustori armeni, — veniți înadins din alte târguri: Focșani, Bacău, Roman, Târgu-Frumos — și de pe aiurea, precum și pela iarmaroace în toate părțile. Cu asta se hrănesc mai mult Humuleștenii, răzăși fără pământuri, și cu negustoria din picioare: vite, cai, porci, oi; brânză, lână, oloi, sare și făină de popușoi; sumane: mari, genunchere și sârdace; ițari, berneveci, cameșoaie, laicere și scorturi înflorite; ștergare de burangic alese, și alte lucruri, ce le duceau Lunia în târg de vânzare, sau Joia pe la mânăstirile de maici cărora le vine cam peste-mână³ târgul.

— Apoi dar mai rămâi sănătoasă, mătușă Marioară! vorba de dinioarea. Și-mi pare rău că nu-i văru Ion acasă că tare-aș fi avut plăcere, să ne scăldăm împreună. . . . Dar în gândul meu: știi c'am nimerit-o? Bine că nu-s acasă; și de n'ar veni degrabă, și mai bine-ar fi.

Și scurt și cuprinzător, sărut mâna mătușei, luându-mi ziua bună, ca un băiet de treabă⁴; ies din casă cu chip că mă duc la scăldat, mă supuresc pe unde pot și când colo, mă trezesc în cireșul femeii și încep a cărăbăni la cireșe în sân, crude, coapte, cum se găsiu. Și cum eram îngrijit și mă siliam să fac ce-oi face mai degrabă, iaca mătușa Mărioara c'o jordine în mână, la tulpina cireșului! . . .

— Dar bine, ghiavole,⁵ aici ți-i scăldatul? — zise ea, cu ochii holbați la mine; scoboară-te jos, tălharule, că te-oi învăța eu!

Dar cum să te cobori, căci jos era prăpădenie! Dacă

¹ I am planning with myself, I am thinking.

² I pretend.

³ far, inconvenient.

⁴ like a good boy.

⁵ For *diavole* (voc.), devil.

vede ea și vede că nu mă dau jos, zvârr ! de vreo două trei ori cu bulgări în mine, dar nu mă chitește. Apoi începe a se aburca pe cireș în sus, zicând : Stăi, măi porcane, că te căptușește ea, Mărioara acuș ! Atunci eu mă dau iute pe-o creangă mai spre poale, și odată fac : zup ! în niște cânepă care se întindea dela cireș înainte, și era crudă și până la brâu de înaltă. Și nebuna de mătușa Mărioara după mine, și eu fuga iepurește prin cânepă, până la gardul din fundul grădinii, pe care neavând vreme să-l sar, o cotigeam înapoi iar prin cânepă fugând tot iepurește, și ea după mine până'n dreptul ocolului, pe unde-mi era iar greu de sărit ; pe de lături iar gard, și hârsita de mătușa nu mă slăbea din fugă nici în ruptul capului ! Cât pe ce să puie mâna pe mine ! Și eu fuga și ea fuga, și eu fuga și ea fuga, până ce dăm cânepa toată palancă la pământ ; căci să nu spun minciuni, erau vro zece, douăsprezece prăjini de cânepă frumoasă și deasă cum îi peria, de care nu s'a ales nimica. Și după ce facem noi trebușoara asta, mătușa nu știu cum se încălcește prin cânepă, ori se împiedică de ceva și cade jos. Eu atunci iute mă răsucesc într'un picior, fac vreo două sărituri mai potrivite, mă asvârl peste gard de parcă nici nu l-am atins, și-mi pierd urma, ducându-mă acasă și fiind foarte cuminte în ziua aceea. . . .

ION CREANGĂ.
(1837-1889.)

Moș Ion Roată și Unirea

La 1857, pe când se fierbea Unirea în Iași, boierii moldoveni liberali, ca de-alde ¹ Costache Hurmuzachi, M. Kogălniceanu și alții, au găsit cu cale să cheme la Adunare și câțiva țărani fruntași, câte unul de fiecare județ, spre a lua și ei parte la facerea acestui măreț, și nobil act național. Cum au ajuns țăranii în Iași, boierii au pus mână dela mână,² de i-au ferchezuit frumos și i-au îmbrăcat la fel, cu cheburi albe și cușme nouă, de se mirau țăranii ce berechet i-a găsit. Apoi, se zice că i-ar fi dat pe sama unuia dintre boieri să

¹ See 14. 2, Note 2.

² collected money between them.

le ție cuvânt, ca să-i facă a înțelege scopul chemării lor la Iași.

— Oameni buni, știți pentru ce sânteți chemați aici, între noi, zise boierul cu blândețe.

— Vom ști, cucoane, dacă ni-ți spune, răspunse cu sieală un țăran mai bătrân, scărpinându-se în cap.

— Apoi iaca ce, oameni buni : de sute de ani, două țări surori, creștine și megieșe, Moldova noastră și Valahia sau Țara Muntenească, de care poate-ți fi auzit vorbindu-se, se sfășie și se mănâncă între dânsule spre cumplita urgie și peire a neamului românesc. Țări surori și creștine, am zis, oameni buni ; căci precum ne închinăm noi Moldovenii, așa se închină și frații noștri din Valahia. Statura, vorba, hrana, îmbrăcămintea și toate obiceiurile câte le avem noi, le au întocmai și frații noștri Munteni. Țări megieșe, am zis, oameni buni ; căci numai pârașul Milcov, ce trece pela Focșani, le desparte. „Să-l săcăm dar dintr'o sorbire“ și să facem sfânta Unire, adică înfrățirea dorită de strămoșii noștri, pe care ei n'au putut s'o facă în împrejurările grele de pe atunci. Iaca, oameni buni, ce treabă creștinească și frumoasă avem de făcut. Numai Dumnezeu să ne-ajute ! Înțeles-ați, vă rog, oameni buni, pentruce v'am chemat ? Și dacă aveți ceva de zis, nu vă sfiți ; spuneți verde,¹ moldovenește, ca la niște frați ce vă sântem. Că de aceea ne-am adunat aici, ca să ne luminăm unii pe alții și Dumnezeu să ne lumineze pe toți, cum a ști el mai bine !

— Înțelegem, cucoane, așa a fi, răspunseră câțiva țărani mai rușinoși ; că dă, dacă nu-ți ști dumnevoastră ce-i pe lume, noi țăranimea dela coarnele plugului avem să știm ce-i bine și ce-i rău ?

— Ba eu drept să vă spun, cucoane, n'am înțeles ! ci-că² zise cu îndrăzneală unul dintre țărani, anume *Ion Roată*. Ș'apoi chiar dacă ne-am pricepe și noi la câte ceva, cine se mai uită în gura noastră ? Vorba ceea, cucoane : Țăranul când merge, tropăește, și când vorbește, hodorogeste, să ierte cinstită fața dumnevoastră. Eu socot că treaba asta se putea face și fără de noi : că dă, noi știm a învăța sapa,

¹ sincerely, openly.

² =se zice că.

coasa și secerea, dar dumnevoastră învățați condeiul și când vreți, știți a face din alb negru și din negru alb. . . . Dumnezeu v'a dăruit cu minte, ca să ne povățuiți și pe noi prostimea. . . .

— Ba nu, oameni buni, s'a trecut vremea aceea, pe când numai boierii făceau totul în țara aceasta ș'o storceau după plac. Astăzi toți, dela Vlădică până la opincă,¹ trebuie să luăm parte la nevoile și la fericirea țării. Muncă și câștig, datorii și drepturi, pentru toți deopotrivă.

Le spuse boieriul apoi despre originea Românilor, cum și de cine au fost ei aduși pe aceste locuri; despre suferințele lor și cum au ajuns a fi desbinați și împrăștiați prin alte țări. Le dă el pilde câte și mai multe: cu smocul de nuiele, cu taurii învrăjbiți și, în sfârșit, se silește bietul creștin din răspuțeri a-i face să înțeleagă care sânt roadele binefăcătoare ale Unirii, aducându-le aminte că tot „pentru unirea tuturor“ se roagă și sfânta biserică în toate zilele, mai bine de 1850 de ani.

— Ei, oameni buni, cred că acum ați priceput !

— Priceput, cucoane, cât se poate de bine, răspunseră mai toți. Dumnezeu să vă ajute la cele bune !

— Ba eu tot nu, cucoane, răspunse moș Ion Roată.

— Dumnezeu să mă ierte, moș Ioane, dar dumneta, cum văd, ești cam greu de cap; ia haidem în grădină să vă fac a înțelege și mai bine. — Moș Ioane, vezi colo în ogradă la mine bolovanul cel mare ?

— Îl vedem, cucoane.

— Ia fă bine, și adă-l ici lângă mine, zise boieriul, care ședea acum pe un jâlț în mijlocul țăranilor.

— S'avem iertare, cucoane, n'om putè,² că doar acolo-i greutate, nu șagă.

— Ia cearcă și vezi.

Moș Roată se duce și vre să rădice bolovanul, dar nu poate.

— Ia du-te și dumneta moș Vasile, și dumneta bade Ilie, și dumneta bade Pandelachi.

În sfârșit se duc ei vro 3-4 țărani, urnesc bolovanul din loc, îl rădică pe umere și-l aduc lângă boier.

¹ peasant sandal=peasant.

² =putea.

— Ei, oameni buni, vedeți ? S'a dus moș Ion și n'a putut face treaba singur ; dar când v'ați mai dus câțiva într'ajutor, treaba s'a făcut cu mare ușurință, greutatea n'a mai fost aceeași. Povestea cântecului :

Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi și la durere ;
Unde-s mulți, puterea crește
Și dușmanul nu sporește.

Așa și cu Unirea, oameni buni ! Credeți dumnevoastră, că de-a ajuta Dumnezeu a se uni Moldova cu Valahia, avem să fim numai atâția ? Frații noștri din Transilvania, Bucovina, Basarabia și cei de peste Dunărea, din Macedonia și de prin alte părți ale lumii, numai să ne vadă că trăim bine, și ei se vor uni cu noi și vom face împreună o țară mare, bogată și puternică de n'or mai îndrăzni dușmanii în vecii vecilor a se lega de Români. D'apoi frații noștri de sânge : Franțujii, Italienii, Spaniolii și Portughezii ce așteaptă ? La orice întâmplare, Doamne ferește, stau gata să-și verse sângele pentru noi. . . . Unirea face puterea, oameni buni. — Ei, acum cred c'ați înțeles și răsințeles ?

— Ba eu unul, să iertați dumnevoastră, cucoane, încă tot n'am înțeles, răspunde moș Roată.

— Cum se face asta, moș Ioane ? Mai bine ce v'am tălmăcit, și un copil putea să înțeleagă.

— Mai așa,¹ cucoane, răspunseră ceilalți.

— Moș Ioane, zise acum boierul cam tulburat de multă obosală, ia spune dumneta în legea dumitale, cum ai înțeles, cum n'ai înțeles, decând se face atâta vorbă ; să auzim și noi !

— Dă, cucoane, să nu vă fie cu supărare ; dar dela vorbă și până la faptă este mare deosebire. . . . Dumnevoastră, *ca fiecare boier*, numai ne-ați poruncit să aducem bolovanul, dar n'ați pus umărul împreună cu noi la adus, cum ne spuneți dinioarea, că de acum toți au să iee parte la sarcini : dela Vlădică până la opincă. Bine-ar fi, dac'ar fi așa, cucoane, căci la război înapoi și la pomană năvală, parcă nu prea

¹ of course.

vine la socoteală. . . . Iar dela bolovanul dumnevoastră . . . am înțeles așa : că până acum noi țăranii am dus fiecare câte-o piatră mai mare sau mai mică pe umere ; însă acum sântem chemați a purta împreună tot noi, *opînca*, o stâncă pe umerele noastre. . . . Să dea Domnul, cucoane, să fie altfel, că mie unuia nu mi-a păr¹ rău. . . .

La aceste vorbe, țăranii ceialalți au început a strânge din umere, a se uita lung unul la altul și a zice :

— Ia, poate că și Roată al nostru să aibă dreptate ! . . .

Iar boeriul, luându-i înainte cu glume, a înghițit gălușca și a tăcut molcum.

Iași, 4 Mai, 1880.

ION CREANGĂ.

Pe Valea Motrului

Mergem o bucată pe marginea Motrului, ale cărui unde verzi, pripite, se sparg de bolovani. Apoi urcăm pe-un podiș trăgănat. Mirezme'mbătătoare se'mprăstie'n aer de pe fânețele bătute de soare. Lanurile își leagă spicile, ca de farmecul unui cântec. În depărtare se pierd liniile încâlcite ale dealurilor acoperite de păduri. Pe costișe grânele coapte sânt împânzite de secerători. Cărduri de fete'n cămăși și vâlnice roșii se pleacă muncii și-și mișcă brațele'n tactul unei doine. Dulce răsună valea de glasurile lor. Pe miriști și pe codri alunecă'ncet umbrele călătoare ale norilor. În urma noastră Motrul, tolănit ca un balaur în spintecătura dealurilor, își tremură solzii în soare. Copaci bătrâni se pleacă pe undele lui să-i asculte poveștile.

El vine de sus, dinspre Culmea Frumoasă, dela poalele muntelui Oslea, pe care sta'n vechime încolăcit năprasnicul șarpe cu nouă ochi, de groaza căruia se cutremura toată valea Dunării, pân'a sosit Iorgovan, un voinic fără pereche și s'a așezat într'o groapă cu tolba de săgeți ; și când șarpele, flămând a ridicat capul să'nghită o turmă de vite, Iorgovan, întinzând arcul, i-a aruncat o săgeată și i-a scos un ochi ; tot așa până când șarpele, rămânind numai c'un ochi, a rupt-o

¹ =părea.

de fugă pe la Furca Alunului, pe unde se vede și azi dâra lui, căreia îi mai zic unii și „brazda lui Novac.“ Iorgovan s'a luat după el, și unde-l ajungea îi și tăia câte o bucată din trup; la apa Cernei însă voinicul a stat, fermecat de cântecul unei zâne, iar capul, șarpelui a trecut Dunărea pe la Cazane, și s'a ascuns în peștera de unde iese vara musca cea rea.¹

AL. VLĂHUȚĂ.
(1858-1919.)

Năpasta

Dramă în două acte

(*Dragomir a omorât pe Dumitru soțul Ancăi ca să se poată căsători cu ea. Anca bănuiește că Dragomir e ucigașul și se căsătorește cu el ca să se poată răsbuna. Un nevinovat, Ion, a fost condamnat la ocnă pentru moartea lui Dumitru. Ion înnebunit de suferințe evadează din închisoare și ajunge în casa lui Dragomir și a Ancăi. Anca destăinuește lui Ion că adevăratul ucigaș este Dragomir. Ion încearcă să omoare pe Dragomir, dar Anca îl salvează pentru a-i aplica pedeapsa cuvenită pentru crima lui. Ion se sinucide. Anca îndeamnă pe Dragomir să-i arunce trupul într-o fântână ca să nu fie bănuți că ei au omorât pe Ion. Ea cheamă apoi oamenii din sat și învinuește pe Dragomir că a omorât pe Ion, pentru ca să-l facă să sufere pentru o crimă pe care n'a comis-o, precum a suferit Ion, pentru crima făptuită de el.*)

ACTUL II

SCENA VIII

Anca, Dragomir

Anca (*vine cu pasul grav la Dragomir, care stă pe scaun cu capul în mâini*). Scoală, Dragomire, c'a sosit ceasul!

Dragomir (*se scoală*). Ceasul!

Anca. Ceasul socotelii. Stăi drept . . . ; adună-ți mințile

¹ musca columbacă—a fly which kills the cattle.

câte le mai ai și răspunde la ce te-oi întreba. . . . Pentru ce l-ai omorît ?

Dragomir (*înnecat de ciudă până la lacrimi*). Nu ! nu l-am omorît eu ! . . . N'ai fost tu aicea ? N'ai văzut tu ?

Anca. Nu pe Ion . . . ; pe Ion lasă-l. . . . De altcineva îți vorbește eu acum . . .

Dragomir (*pălînd încet*). De cine ?

Anca. Știi de cine ; nu te mai prefăce. . . . Tu vrei să pleci, tu cauți să pleci (*el face trist din cap că da ; ea aspru*). Ei ! . . . nu faci un pas de-aicea până nu-i zici pe nume . . . (*privindu-l cu toată puterea*). Zi-i odată pe nume. . . .

Dragomir (*încet de tot*). Du . . . mi . . . tru !

Anca (*răsuflând din adânc*). Ai văzut ? . . . Așa ! Du-mi-tru (*șade jos ; el stă în picioare*). Pentru ce l-ai ucis. . . .

Dragomir. Pentru tine . . .

Anca. Pentru mine . . .

Dragomir. Ca să te iau eu . . .

Anca. Cum l-ai ucis ? spune (*își pune coatele pe masă și bărbia în palme și ascultă nemișcată ; el stă drept, se încheie cu îngrijire la mintean și povestește simplu*).

Dragomir. Mă tot goneai. . . . Odată, când ai ieșit dela biserică la Vinerea Mare, seara — ți-aduci aminte — m'am dat pe lângă tine și ți-am zis : „Anco ! de ce n'ai vrut să mă iei pe mine ? Eu tot te iubesc. . . . Lasă-l pe Dumitru și vino.“ . . . Ți-aduci aminte ? . . .

Anca. Da, mi-aduc.

Dragomir. Tu mi-ai răspuns : „Am bărbat, lasă-mă'n pace !“

Anca. Și tu ?

Dragomir. Eu am plecat acasă, n'am dormit toată noaptea și dimineața . . . m'am hotărît.

Anca. Cum ai făcut ?

Dragomir. Știam când se întoarce dela deal p'în pădure . . . și l-am așteptat. . . . Venea șuerând. . . . Ne-am întâlnit, ne-am dat în vorbă . . . i-am arătat o plută înaltă ; el a ridicat ochii în sus. . . . Am tras cuțitul, și până s'aplece iar ochii . . . (*se oprește stingându-i-se glasul*).

Anca (*iși acopere fața, — un moment — apoi și-o descopere și-l privește așteptând*). Ei? . . . înainte.

Dragomir. Ce să-ți mai spui?

Anca. El ce-a făcut?

Dragomir. A țipat ș'a căzut în genunchi . . .; a dat să scoată cuțitul . . . da m'am repezit și l-am lovit peste mână și la beregată . . .; când m'am plecat la el, m'a mușcat de mână.

Anca. Dela el era mușcătura! (*îi face semn să urmeze*).

Dragomir. Pe urmă l-am întors cu fața în jos, am mers la fântână de m'am spălat și m'am dus acasă să mă culc, că nu mai puteam, cădeam d'an picioarele de ostenit. . . . Ion l-a găsit acolo. . . . Pe urmă . . . știi.

I. L. CARAGIALE.
(1852-1912.)

Petrea Dascalul

Se isprăvise războiul Crimeiei, trupele austriace se retrăseră din țară și pacea dela Paris ne promitea Unirea Principatelor, mărirea teritoriului cu o parte din Basarabia, neatârănarea politică și multe altele care ne înflăcărau mințile.

În timpul acela dar, de frumoasă amintire, doi lorzi engleji care luase parte la comanda superioară a oștirilor aliate din Crimeea, auzind că Moldova e o țară încă primitivă, cu obiceiuri patriarcale și cu munți plini de urși, veniră anume din Sevastopol în Galați cu hotărîrea de a se desfăta la un vânat de urși, ceea ce de mult timp locuitorii Angliei nu mai pot face în insulele lor. Ei erau bogați căci lirele sterling sunau în buzunarele lor, erau serioși căci mai nu vorbeau unul cu altul, erau fudui căci se țineau totdeauna cu gâturile țapene și abia de scoborau ochii pe vre-un obraz omenesc. Nalți și subțiri, și totdeauna bine îmbrăcați și pieptănați ei priviau lumea cu gravitate prin geamul ochelariilor, vroidind parcă înadins să puie oarecare distanță între ei și lume.

Ei plecară într'o trăsură cu opt cai de poștă pregătită de pârălabul de Galați, și apucară drumul spre munte la o moșie către proprietarul căreia aveau anume scrisori de recomandatie.

Vremea era frumoasă, aerul viu și răcoros, și spre partea șesului la răsărit, soarele se înălța vesel pe un cer cuprins de foc.

Tăcuți urcau Englezii la deal, cu pas regulat și cu aerul serios a unor oameni ce merg într'o gravă întreprindere. Numai Petrea Dascalul blajin cum era el și cam slobod la gură, mai schimba din când în când câte o șagă cu tovarășii săi din sat. Trei ceasuri întregi ei suiră mereu în sudoarea frunții.

Pe la amiază Petrea Dascalul îi opri într'o desime mare unde era o mulțime de bolovani și cioate răsturnate, care păreau a fi aduse de puhoi. — Aice e ursul! — zise Petrea Dascalul. Atunci figurile lungi și solemne ale lorzilor se făcură și mai lungi și mai solemne, căci dorul lor era acum aproape să fie împlinit: aveau în sfârșit să deie ochii cu sihastrul Carpaților și să aibă ce istorisi despre lupta cu dânsul când se vor întoarce în țara lor.

— Aici e ursul, adaose Petrea Dascalul, arătând gura vizuinei. . . . — Doarme ca boerii după masă, băgă de samă Petrea Dascalul.

În vremea aceasta flegmaticii Englezi începură să deie semne de nerăbdare, crezând că Petrea Dascalul, în care dela început nu prea avusese încredere, era cu adevărat un șiret ce-i purta cu vorba.

— E trândav ursul, zise Petrea cam necăjit, nu-l scoți cu una cu două dela tabietul lui. . . . Dar eu i-s popa!

Apoi el băgă mâna în torbă, scoase o lumânărică de ceară albă, o lipi la buza puștii deasupra țelului, o aprinse zicând că la prohod trebuie și lumânare, se dase pe brânci și cu

pușca întinsă și înarmată intră voinicește în visunie. Lordul cel mai înalt și mai necrezător, care nu se aștepta la una ca aceasta, se uita acum nemișcat și cu ochii holbați cum Petrea Dascalul se târâia încet, încet în visunie, cum își introduse mai întâi capul, pe urmă umerii, apoi picioarele, iar, după ce nu mai văzu nimic, strigă: "*How original!*" însă cu un glas schimbat cum nu i se întâmplase din ziua asaltului turnului Malacof. Iar celalt lord, cuviincios ca totdeauna, își ștergea cu batista sudoarea de pe frunte provenită negreșit¹ din căldura soarelui, însă nu repetă de astă dată cuvintele tovarășului său ca de obicei.

După câteva minute de așteptare groaznică în care numai inimile își păstrase mișcarea, se auzi deodată un trăsnet de pușcă urmat de un muget sălbatec, înfricoșat, cu atât mai înfricoșat cu cât venea din întunerecul de sub pământ unde eră știut că numai moartea putea să hotărască între om și fiară. Apoi se făcu iarăși liniște adâncă, liniște de mormânt în timp de mai multe minute lungi ca secolele, în care lorzii abia de și mai puteau păstra sufletul. *Acu-i acu!* . . . gândia fiecare în sine. Dar lucru înfiorător, liniștea ținea mereu, nici un semn nu venia de sub pământ. . . . Ce se petrecea oare acolo? . . . Negreșit nu era bine de vreme ce Petrea Dascalul după împușcătura lui nu mai ieșia la lumină, căci dacă ar fi fost el învingătorul, ce ar mai fi stat înlăuntru?

Când iată . . . se auzi la gura visuniei un foșnet curios, mai mare decât l-ar fi putat face un om, și cioatele și pietrele începură să se miște. Momentul era suprem; lorzii înțepeniți, cu ochii îndreptați spre visunie, cu puștile la ochi și degetele pe trăgători stăteau gata să tragă în dihania ce se vestia, și tâmpile lor se băteau atât de puternic încât ochelarii le jucau pe nas. Dar spre marea și nemărginita lor mirare, în loc de dihanie se văzură deodată picioarele lui Petrea Dascalul, apoi umerii, apoi capul și după ce Petrea ieși de tot, ținând într-o mână pușca și în cealaltă o frânghie, aruncă repede capătul ei celorlalți patru pușcași strigând: — „Trageți, băieți, vârtos! . . .” Atunci câteși cinci prinseră să tragă din răspuțeri și iată că o cogemite ursoaică moartă,

¹ of course.

lovită drept în frunte și legată cu frânghia de gât, eși de sub pământ.

Uimirea Englezilor fu atât de mare, văzând isbânda lui Petrea Dascalul, încât de astă dată uitându-și demnitatea, și distanța socială ce-i despărția de dânsul, începură să-l strângă de mână cu o căldură neobicinuită cumpătatului temperament englez.

Iar Petrea Dascalul care atunci pentru prima oară avu fericirea să facă cunoștință cu lirele sterling ale Marei Britanii se uita nedumirit când la strălucitoarea monedă ce curgea gârlă în palma sa, când la lorzii cei cu figurile de un cot, având aerul a zice: „Banii, nu-i vorbă îi primesc eu, dar voi ce dracul de vă mirați așa de mine, că doar nu mi-i întâia oară să mă bag în bârlogul ursului?”

Cu o parte din lirele sterling Petrea Dascalul și-a măritat o fată, cea din urmă ce-i rămăsese în casă, iar cu cealaltă parte și-a făcut sie-și o mică zestrigoară pentru zilele bătrânețelor. Nu târziu după aceea, proprietarul moșiei primi din Londra o scrisoare cu rugămintea să înmâneze lui Petrea Dascalul, ca semn de neuitare din partea lorzilor, portretele fotografice ale lor însoțite de două puști foarte scumpe ieșite din cea mai renumită fabrică a Angliei, cum și un număr al ziarului *The Illustrated London News* în care era desemnată cu mult adevăr firoasa scenă a intrării lui Petrea Dascalul în visunia ursului.

Dar urmarea cea mai de căpetenie, ce a avut această mică întâmplare, a fost că amândoi lorzii iubitori de vânat, au apărut călduros în Camera de sus a Angliei drepturile ciudatelor țări dunărene cu surugii nebuni și vânători ce se bagă în visunia ursului, și nu puțin contribui puternica lor voce într-o fi recunoscută *Unirea* mult dorită a Principatelor române și alegerea îndoită a *Colonelului Cuza*. Mici lucruri au câte odată mari urmări, căci nime nu știe unde pot răspunde capetele firelor care leagă una de alta faptele omenеști.

N. GANE.
(1838-1916.)

Bunicul

Se scuturau salcâmmii ca ploaia de miresme.

Bunicul stă pe prispă. Se gândește. La ce se gândește? La nimic. Numără florile cari cad; se uită în fundul grădinii; se scarpină'n cap, și iar numără florile scuturate de o adiere calduroasă și mirositoare.

Pletele albe și crețe par'că sunt niște ciorchini de flori albe, sprâncenile, mustățile și barba . . . peste toate au nins ani mulți și grei.

Numai ochii bunicului au rămas ca odinioară: blânzi și mângâietori.

Cine a trântit poarta?

— Credeam că s'a umflat vântul. . . . O bată-vă norocul cocoșei moșului — zise bătrânul.

Un băețandru și o fetiță roșii și buclăi, sărutară mâinile lui „tata-moșu“.

— Tată moșule, zise fetița, de ce zboară pasările?

— Fiin' că au aripi, răspunse bătrânul, sorbind-o din ochi.

— Păi rațele n'au aripi? . . . De ce nu zboară?

— Sboară, zise băiatul, dar pe jos.

Bătrânul cuprinse într'o mână pe fată și în cealaltă pe băiat.

— O, voinicii moșului, șopti el, și zâmbi pe sub mustăți, și-i privi cu atâta dragoste, că ochii lui erau numai lumină și binecuvântare.

— Tată moșule, da cocorii un' se duc, când se duc?

— În țara cocorilor.

— În țara cocorilor?

— Da.

— Da rândunelele un' se duc când se duc?

— În țara rândunelelor.

— În țara rândunelelor?

— Da.

— Tată moșule, aș vrea să-mi crească și mie aripi și să sbor sus, sus de tot, până'n slava cerului, — zise băiatul netezindu-i barba.

— Dacă ți-o crește ție aripi, — zise fata, — mie să-mi prinzi o presură și un sticlete.

— Da . . . hî . . . hî . . . pîi ce fel . . . și mie ?

Fata se întristă. Bătrânul o mângâie și zise băiatului :

— Bine, să prinzi și pentru tine, să prinzi și pentru ea.

— Ție două și mie două . . . nu așa, tată moșule ?

— Firește, ție două, lui două și mie una.

— Vrei și tu, tată moșule ? întrebă băiatul cu mândrie.

— Cum de nu, mie un scatiu.

Ce fericiți sunt ! Băiatul a încălecat pe un genunchi și fata pe altul. Bunicul îi joacă. Copiii bat din palme. Bunicul le cântă „măi cazace, căzăcele, ce cați noaptea prin argele. . . .“

O femeie uscățivă intră pe poartă cu două doniți mari de apă. Copiii tăcură din râs și bunicul din cântec. E mama lor și fata lui. Cum îi văzu începu :

— I . . . tată, și dumeata . . . iar îi răzgâi . . . o să ți se suie în cap !

— Bunicul ridică mâna în sus, aducând degetele ca un preot, care binecuvintează, și zise prelung :

— Lăsați pe copii să vină la mine !

— Biiine, tată, biiine . . . dar știi . . . o bată-i focul de copii. — Femeia intră în casă.

— Să-i bată norocul și sănătatea, șopti moșul, ca și cum ar fi muștrat pe cineva, și sărută în creștetul capului și pe unul și pe altul.

Și iar începu râsul și jocul și cântecul. Și se osteni bunicul și stătu din joc, iar copiii începura să-l mângâie.

Din vorbă în vorbă copiii se făcură stăpâni pe obrajii bunicului.

— Partea asta este a mea.

— Și partea asta a mea.

— Mustața asta este a mea.

— Și asta a mea.

La barbă se încurcă. Bunicul îi împacă zicându-le :

— Pe din două.

Și copiii o și despicară, cam repede, că bătrânul strânse din ochi.

— Jumătate mie.

— Și jumătate mie.

Și după ce o împărțiră frățeste, începu lauda.

Băiatul : — Mustata mea e mai lungă.

Fata : — Ba a mea este mai lungă.

Și băiatul întinse d'o mustață și fata de alta, ba a lui, ba a ei, să fie mai lungă.

Pe bunic îl trecură lacrimile, dar tăcu și-i împacă zicându-le : — Amândouă sunt d'o potrivă.

— Ș'a mea ș'a ei !

— Ș'a mea ș'a lui !

La obraji cearta se aprinde mai tare.

— Partea mea este mai frumoasă.

— Ba a mea că e mai albă !

Bunicul zâmbi.

— Ba a mea, că e mai caldă !

— Ba a mea, că e mai dulce !

— Ba a mea, că nu e ca a ta !

— Ba a mea, că are un ochi mai verde !

Bunicul abia se ținea de răs.

— Ba a mea !

— Ba a mea !

Și băiatul înfuriindu-se trase o palmă peste partea fetei. Fata țipă, sări de pe genunchiul bătrânului, se repezi și trase o palmă peste partea băiatului. Băiatul cu lacrimile în ochi sărută partea lui și fata suspinând pe a ei.

Mama lor eși pe ușe și întrebă răstit :

— Ce e asta ? Viermi neastâmpărați ! Obrajii bunicului erau roșii și calzi. Și surâzând fericit, răspunse fie-si :

— Lăsați pe copii să vie la mine !

BARBU S. DELAVRANCEA.
(1858-1918.)

Învingătorul lui Napoleon

În vara aceia profesorul Caranfil se dusesese să petreacă vacanța la Mănăstirea Neamțului, și în ziua când i s'a întâmplat cele ce mi-a povestit, făcuse o excursie cu mai

mulți prieteni și cunoscuți prin împrejurimile mănăstirii până dincolo de schitul Procovului. Când a ajuns acasă, la părintele Chiprian, la care avea locuința, înnoptase dealbi-nelea și Caranfil se gândi cu plăcere la așternutul lui moale, unde avea să se odihnească de oboselile zilei. Intrând în-lăuntru, își aruncă ca de obicei privirile la gravurile vechi de pe pereții camerei sale. Pe un perete, portretele lui Alexandru II și al Împărătesei Maria Feodorovna, pe care vremea lăsase fel de fel de urme, stăteau alătura de împușcarea lui Maximilian, iar pe peretele din față era Sfânta Agură, și mai încolo chipul lui Napoleon, făcut după o ilustrație a timpului.

Caranfil se pregăti să se culce gândindu-se la tot felul de lucruri. Petrecuse bine în ziua aceia într-o companie veselă și plăcută. . . . Aici Caranfil surâse. Peste câteva zile va face o nouă excursie, la Cetatea Neamțului, unde nu fusese nicio-dată. „Sărăcul Ștefan cel Mare, se gândi el, mare om!” Și Caranfil într-un acces de patriotism își scoase surtucul făcând doi pași prin odaie, și se opri în fața lui Napoleon.

„Teribilă figură,” continuă profesorul fixând chipul lui Napoleon. „Dar a dat și el de dracul la Waterloo și ducele de . . .”

Aici Caranfil se opri, căci nu-i veni repede în minte numele eroului dela Waterloo.

Caranfil își puse mâinile sub cap și închise ochii, hotărât să doarmă, dar ceva îl împiedeca. „Stăi, frate, cum îi zice?” . . . Și el își fixă toată atenția, pentru a scoate din mulțimea cunoștințelor și a numelor proprii înmagazinate în capul său, numele eroului englez.

Caranfil se trânti în pat, apoi deodată svârli oghialul de pe el, se dădu jos și începu să se plimbe dela un capăt la celălalt al odăii.

„Ia să vedem, zise el tare. . . . S'o luăm încetișor. . . . Așa.” Și începu ca la școală să-și puie întrebări și să dea tot el răspunsurile :

— Unde a fost învins, mă rog, Napoleon ? — La Waterloo.
— Foarte bine. — Cine l-a învins ? — Ducele de . . .“

Caranfil se opri la figura lui Napoleon, pe care o fixă cu tenacitate, ca și cum ar fi voit să cetească în trăsăturile eroului francez numele dușmanului său. Dar împăratul stătea mândru și nu voi să se preteze de loc la astfel de manoperă a profesorului. De aceea începu iarăși cu întrebările, plimbându-se prin odaie agitat : „Cine a fost învingătorul lui Napoleon ? — Ducele de . . .“

Se vede bine că ducele era hotărât, cu tot dinadinsul, ca în noaptea asta să petreacă în locuința lui aeriană pe sama amicului nostru.

Caranfil se opri în mijlocul odăii și zise cu tonul cel mai convingător : „Să fiu rațional . . . să aștept până mâine . . . nu-i cine știe cât. . . Atunci voi afla desigur.“ Și profesorul, ca încheiere la această judecată, iarăși fixă un punct în spațiu. „Și apoi serios . . . ce-mi pasă la urma urmei cine l-a învins ! . . . Dracul să-i iee pe amândoi ! . . . Haide, Caranfile . . . fii om cuminte. . . La culcare !“

Într'adevăr, în urma acestei admonestări, așa de raționale, se culcă iarăși, închise ochii, și își puse și o pernă peste cap. Dar nu trecură nici cinci minute și Caranfil scoase capul și zise încetișor : „Kutusoff, Blücher, Schwarzenberg . . .“ Dar nici în tovărășia soților lui de arme generalul englez nu voi să iasă la iveală.

Caranfil se sculă, udă un prosop cu apă rece, se legă cu el la cap, apoi începu să se plimbe prin casă furios, repetând ca un școlar bucher : „Napoleon a fost învins la Waterloo de . . . stăi . . . stăi . . . stăi ! — Cine a învins pe Napoleon la Waterloo ? — Ducele de . . .“

Cum se plimba astfel prin casă, deodată o licărire fericită îi lumină fața și Caranfil se opri pe loc și zise tare, cu cea mai desăvârșită convingere, uitându-se fix în podele : „Toți oamenii sânt muritori . . . ducele de . . . e om . . . deci ducele de . . . e muritor.“

El își adusese aminte că odată, mai demult, învățase la universitate, într'un manual de logică al unui Englez, acest exemplu de silogism, în care ducele învingător era subiectul din propoziția minoră; și dacă istoria îl trădase în noaptea aceasta blăstămată, sperase un moment că cel puțin filosofia îi va veni în ajutor.

Caranfil deschise fereastra și o răcoare plăcută veni în odaie, răcorindu-i capul înfierbântat. De pe dealul din față, dinspre Pleș, se auzea fâșiitul brazilor. Luna lumina întinderile, și la lumina ei, chipul lui Napoleon se deslușea lămurit pe perețele opus. Caranfil îl fixă încă odată cu aceeași intenție de mai adineoara, dar împăratul, cu capul întors în profil, cu mâna dreaptă la deschizătura jiletei și cu cea stângă la spate, îl înfrunța vădit cu aerul lui rece și desprețuitor.

Această chestiune începu să iee pentru Caranfil proporțiile unei adevărate nenorociri. . . . Cu neputință să doarmă! . . . Și se plimba prin casă cu pași mari, vorbind singur și gesticulând. . . .

„A fost în Portugalia. . . . Cine a fost în Portugalia? . . . Ducele de Brag . . . nu. . . . Toți oamenii sânt muritori. . . . Cum de l-am uitat? . . . Ducele de Rag . . . lua-l-ar dracu. . . .“

Unde să se ducă? . . . Cum să afle? Da! se va duce la amicul său Vasiliu . . . el singur îl va putea liniști. Până dimineață era prea mult. Caranfil se îmbracă, se încălță și eși din casă. Vasiliu stătea tocmai în Vovidenie . . . dar n'are a face. Caranfil porni într'acolo.

Era o noapte dintre cele mai frumoase. De pe cărarea care duce spre deal, în Vovidenie, se vedea o priveliște admirabilă, dar lui Caranfil de altele îi ardea acum: „A comandat cu Blücher. . . . Prin urmare, cine a comandat cu Blücher la Waterloo? . . . Toți oamenii sânt muritori. . . . Ducele de . . . este om. . . .“

De prisos toate procedeele ! Noroc că nu mai era mult până la Vasiliu.

Când a ajuns în Vovidenie era miezul nopții. O liniște mare stăpânea toate împrejurimile. Numai toaca mănăstirii se auzea lămurit, când mai încet când mai tare, iar din fundul codrilor care împrejmuesc din trei părți mănăstirea din deal, o altă toacă, dela un schit misterios, răspundea când mai tare, când mai încet. . . .

Caranfil bătu în geamul prietenului său strigându-l pe nume. — Cine-i acolo ? se auzi din lăuntru. — Eu. — Tu ești ? — Da. Dormeai ? — Adormisem, dar ce-i ? — Te rog, cum îi zice generalului englez care a învins pe Napoleon la Waterloo ? . . . Comandantul luptei. . . .

Urmă o mică pauză, după care Vasiliu întreabă : — Ai înnebunit ? — Te rog, lasă gluma la o parte, spuse Caranfil, și răspunde-mi.

Vasiliu nu răspunse, dar se auzi un mic sgomot în casă și după puțină vreme, ușa sălii se deschise și o figură îmbrăcată în alb, cu un surtuc între umere, apăru în cerdac.

— Ce ai, bre ? — N'am nimic, răspunse Caranfil, am uitat numele învingătorului lui Napoleon, și mă chinuesc deaseară să aflu cum îi zice și nu pot. — Pentru asta ai venit ? — Pentru asta. — Nu cumva ai fost azi pe la Casa de nebuni ? îl întreabă foarte serios Vasiliu. . . . — Nu vorbi prostii te rog, răspunde-mi. Vasiliu se gândi un moment, apoi zise : „Nu-mi aduc aminte.“

Caranfil insistă : „Adu-ți aminte . . . te rog . . . e duce . . . duce de . . . adu-ți aminte . . . a fost comandantul suprem la Waterloo. . . . A luptat întâi în Portugalia. E duce. . . .“

Vasiliu păru că se gândește adânc. Caranfil adăugă : El îi care a zis în focul luptei la Waterloo : „să murim pentru bătrâna Anglie.“ Ți-aduci aminte ? — Să murim pentru bătrâna Anglie ? (repetă Vasiliu pe gânduri). — Da, da, da ! zise bucuros Caranfil.

Vasiliu se gândi în urma acestei lămuriri, pe când Caranfil își ținea răsufarea. — Nu-mi aduc aminte. — Gândește-te . . . te rog, gândește-te . . . a fost ministru pe la 1828. — La

1828? — Da, în cabinetul lui Robert Peel. — Metternich? . . . zise cu oarecare sfială Vasiliu.

Caranfil se înfură. — Bine, măi, Metternich e Englez? Atâta istorie știi tu? Să-ți fie rușine să spui asemenea prostii, ce dracu?! Și o mare descurajare cuprinse pe Caranfil.

Vasiliu îi răspunse liniștit: — Ia ascultă, bre, ai venit să-mi faci scandal . . . în mijlocul nopții? Haide pleacă de-aici, căci mi-i frig. . . — Te rog, zise Caranfil schimbând tonul. Nu te supăra . . . mai gândește-te o leacă. Nu-i Metternich. . . .

Vasiliu se gândi, ce-i dreptul, dar răspunse: — Nu . . . nu-mi aduc aminte. — Nu-ți aduci aminte, sau nu știi? — Nu-mi aduc aminte. — Te rog adu-ți. — Lasă-mă în pace, mi-ai stricat somnul . . . nu-mi aduc aminte! Și Vasiliu intră în lăuntru și încuiă ușa.

Caranfil rămase un moment pe gânduri. Își duse mâna la frunte, după care operație urmă o vorbă grozavă, plină de năduh, probabil la adresa ducelui de . . . căruia, desigur, nici un Englez și nici un alt om nu i-o adresase până atunci. După aceea porni încetșor la vale, tot cum venise.

Pe drum se oprea din când în când: „Nu se poate . . . nu se poate . . . ducele de . . . ducele de Mag . . . nu . . . ducele de Bag . . . nu . . . stăi. . .“ Și el deslănțui imediat un torent de vorbe grozave, care învăluiră deopotrivă pe duce, mânăstirea, pe amicul Vasiliu, în special, și toate trebile omenești în general. Apoi întocmai cum ar striga la telefon: „Waterloo! . . . Ducele de . . .“

Caranfil ajunse acasă, fără să poată stabili nici o asociație psihologică, etimologică sau cronologică între diferitele lucruri scoase de dânsul la lumină în acea noapte și numele ducelui victorios. De la ușă, se asvârli desperat pe pat. Stătu un moment așa, fără să se miște, apoi se sculă, deschise geamul, se plimbă prin casă uitându-se cu o ură feroce la Napoleon. Împăratul sta rece și nepăsător!

În urmă se desbracă și se vâri în așternut trăgându-și oghealul peste cap.

Dar deodată sări din pat ca mușcat de șerpe și se aruncă

asupra unei lăzi, care stătea în fundul odăii. „Dobitoc ce sânt !“ strigă tare Caranfil dându-și o tiflă. Apoi, de la ladă alergă la masă, pe care o pipăi pe deasupra căutând chibriturile, gratificându-se într-o dată cu titlul de dobitoc, pe urmă dete fuga la geam, unde iar făcu niște mișcări ca și cum ar fi cântat pe un instrument cu clape, apoi își înșfăcă hainele și tremurând de nerăbdare le căută prin buzunar. Negăsind ce căuta nici aici, se aruncă iar asupra lăzii începând să bojbăjească înlăuntru prin întuneric, dete peste o carte mică și groasă și stăpânit de un singur gând, se repezi afară ca un turbat, oprindu-se din fugă lângă un felinar, care era cam la vr'o două sute de metri de la casa lui. Acolo el deschise dicționarul și ceti cuvântul *Napoleon* : „Fu învins la Waterloo în ziua de 18 Iunie, de către armatele coalizate, sub comanda ducelui de Wellington și . . .“

„A, ha ! bun !“ strigă Caranfil ușurat. „Ducele de Wellington !“ Urmă încă o vorbă românească, adresată exclusiv Englezului, de astădată de satisfacție însă. . . .

Și tremurând de frig, temându-se să nu-l vadă cineva desculț și în costumul acela, Caranfil fugi iute înapoi, se culcă liniștit, și adormi îndată.

D. D. PĂTRĂȘCANU.
(1872-1937.)

Puiul

Sandi, să ascuți de mamica.

Într-o primăvară o prepeliță aproape moartă de oboseală, — că venea de departe tocmai din Africa, — s'a lăsat din zbor într'un lan verde de grâu, la marginea unui lăstar. Dupăce s'a odihnit vre-o câteva zile, a început să adune bețișoare, foi uscate, pae și fire de fân și și-a făcut un cuib pe un moșoroi de pământ, mai sus, ca să nu i-l înece ploile ; e urmă șapte zile de-a rândul a ouat câte un ou, în tot, șapte ouă mici ca niște cofeturi, și a început să le clocească. Ai văzut cum stă găina pe ouă ? Așa sta și ea, doar că ea în loc să stea în coteț, sta afară în grâu ; și ploua, ploua, de

vârșea și ea nu se mișca, ca nu cumva să pătrundă o picătură de ploaie la ouă. După trei săptămâni i-au ieșit niște pui drăguți, nu goi ca puii de vrăbie, îmbrăcați cu puf galben ca puii de găină, dar mici, parcă erau șapte gogoși de mătăasă și au început să umble prin grâu după demăncare. Prepelița prindea câte o furnică, ori câte o lăcustă, le-o frimîta în bucățele mici și ei, pic! pic! pic! cu cioculețele lor, o mâncau numai decît. Și erau frumoși, cumînți și ascultători; se plimbau prinprejurul mamei lor și cînd îi striga: pitpalac! — repede veneau lângă ea. Odată prin Iunie, cînd au venit țărani să secere grăul, ăl mai mare dintre pui n'a alergat repede la chemarea mămă-sii, și cum nu știa să zboare, haț! l-a prins un flăcău sub căciulă. Ce frică a pățit, cînd s'a simțit strîns în palma flăcăului, numai el a știut; îi bătea inima ca ciasornicul meu din buzunar; dar a avut noroc de un țaran bătrîn, care s'a rugat pentru el:

— Lasă-l jos, mă Marine, că e păcat de el, moare. Nu-l vezi că deabia e cît luleaua.

Cînd s'a văzut scăpat, fuga speriat la prepeliță să-i spue ce-a pățit. Ea l-a luat, l-a mîngăiat și i-a spus:

— Vezi ce va să zică să nu mă ascuți? Cînd te-oi face mare, o să faci cum oi vrea tu, dar acum că ești mic, să nu ieși niciodată din vorba mea, că poți să pățești și mai rău.

Și așa trăiau acolo liniștiți și fericiți. Din seceratul grăului și din rădicarea snopilor se scuturaseră pe miriște o groază de boabe cu care se hrăneau, și măcar că nu era vre-o apă prin apropiere, nu sufereau de sete, că beau dimineața picături de rouă de pe firele de iarbă. Ziua, cînd era căldură mare, stau la umbră în lăstar: după amiază, cînd se potolia vipia, eșiau cu toții pe miriște; iar în nopțile răcoroase se adunau grămadă ca sub un cort, sub aripele ocrotitoare ale prepeliței. Încet, încet, puful de pe ei s'a schimbat în fulgi și în pene și cu ajutorul mamei lor, au început să zboare. Lecțiile de zbor se făceau dimineața spre răsăritul soarelui, cînd se îngâna ziua cu noaptea, și seara în amurg, căci ziua era primejdios din cauza hereților, care dădeau târcoale pe deasupra miriștei.

Mama lor îi așeza la rând și îi întreba : „Gata ?“ — „Da,“ răspundeau ei. „Una, două, trei !“ Și când zicea „trei,“ frrrrr ! zburau cu toții dela marginea lăstarului tocmai coló lângă cantonul de pe șosea și tot așa îndărăt. Și mama lor le spunea că-i învață să zboare pentru o călătorie lungă, pe care trebuia s'o facă în curând, când o trece vara. „Și o să zburăm pe sus de tot, zile și nopți, și o să vedem dedesubtul nostru orașe mari și râuri și marea.“

Într'o după-amiază pe la sfârșitul lui August, pe când puii se jucau frumos în miriște împrejurul prepeliței, aud o căruță venind și oprindu-se în drumeagul de pe marginea lăstarului. Au rădicat toți în sus capetele cu ochișorii ca niște mărgelile negre și ascultau.

— Nero ! înapoi ! — s'a auzit un glas strigând. Puii n'au priceput, dar mama lor, care înțelesese că e un vânător, a rămas încremenită. Scăparea lor era lăstarul, dar tocmai dintr'acolo venia vânătorul. După o clipă de socoteală, le-a poruncit să se pitulească jos, lipiți cu pământul, și cu nici un preț să nu se miște.

— Eu o să zbor ; voi să rămâneți nemișcați ; care zboară e pierdut. Ați înțeles ?

Puii au clipit din ochi c'au înțeles, și au rămas așteptând în tăcere.

Se auzia fâșiitul unui câne care alerga prin miriște și din când în când glasul omului : „Unde fugi ? Înapoi, Nero !“

Fâșiitul se apropie, — uite cânele : a rămas împietrit, cu o labă în sus, cu ochii, țintă în spre ei.

„Nu vă mișcați,“ — le șoptește prepelița și se strecoară binișor mai departe. Cânele pășește încet după ea. Se apropie grăbit și vânătorul. Uite-l : piciorul lui e acum așa de aproape de ei, încât văd cum i se urcă o furnică pe carâmbul cizmei. Vai ! cum le bate inima. După câteva clipe prepelița zboară ras cu pământul, la doi pași dela botul cânelui, care o urmărește ; vânătorul se depărtează strigând : „Înapoi ! înapoi !“ Nu poate trage de frică să nu-și impuște cânele ; dar prepelița se preface așa de bine că e

rănită încât cănele vrea cu orice preț s'o prindă ; iar când socotește ea că e în afară de bătaia puștii, zboară repede scăpată spre lăstar.

În vremea asta puiul ăl mai mare, în loc să stea nemișcat ca frații lui, după cum le poroncise mă-sa, zboară ; vânătorul îi aude pârâitul zborului, se întoarce și trage. Era cam departe. O singură alică l-a ajuns la aripă. N'a picat, a putut zbura până la lăstar ; dar acolo de mișcarea aripii, osul, la început numai plesnit, s'a crăpat de tot, și puiul a căzut cu o aripă moartă. Vânătorul cunoscând desimea lăstarului, și văzând că trăsesese într'un pui, nu s'a luat după dânsul, socotind că nu face truda de a-l căuta prin lăstar.

Ăilalți pui nu s'au mișcat din locul, unde-i lăsase prepelița.

Ascultau în tăcere. Din când în când se auzeau pocnete de pușcă și glasul vânătorului strigând : „apporte !“ Mai târziu căruța s'a depărtat înspre vânător de drumeagul lăstarului ; încet-încet pocnetele și strigătele s'au pierdut, s'au stâns, și în tăcerea sării care se lăsă nu se mai auzia decât cântecul greerilor ; iar când s'a înnoptat și răsărea luna despre Cornăței, au auzit deslușit glasul mamei lor chemându-i din capul miriștei : „Pitpalac ! Pitpalac !“

Repede au zburat spre ea, și au găsit-o. Ea i-a numărat ; lipsea unul.

— Unde e nenea ?

— Nu știm, — a zburat.

Atunci prepelița desperată a început să-l strige tare, mai tare, ascultând din toate părțile. Din lăstar i-a răspuns un glas stâns : „piu ! piu ! . . .“

Când l-a găsit, când i-a văzut aripa ruptă, a înțeles că era pierdut : dar și-a ascuns durerea, că să nu-l desnădăjduiască pe el. . . .

D'atunci au început zile triste pentru bietul pui. Abia se mișca cu aripa târîș după dânsul ; — se uita cu ochii plânși cum frații lui se învățau la zbor dimineața și seara ; iar noaptea, când ăilalți adormeau sub aripa mamei, el o întreba cu spaimă :

— Mamă, nu e așa că o să mă fac bine ? Nu e așa c'o să merg și eu să-mi arăți cetăți mari și râuri și marea ?

— Da, mamă, răspundea prepelița silindu-se să nu plângă. Și a trecut vara. Au venit țărani cu plugurile de au arat miriștea, prepelița s'a mutat cu puii într'un lan de porumb de alături; dar peste câtăva vreme au venit oamenii de au cules porumbul, au tăiat cocenii și au întors locul; atunci s'au mutat în niște pârlouge din marginea lăstarului.

În locul zilelor mari și frumoase au venit zile mici și posomorite, a început să cadă brumă și să se rărească frunza lăstarului. Pe înserate se vedeau rândunici întârziate zburând în rasul pământului, ori pâlcuri de alte păsări călătore, iar în tăcerea nopților friguroase se auziau strigătele cocorilor, mergând toate în aceeași parte, către miazăzi.

În inima bieteii prepelițe era o luptă sfâșietoare. Ar fi vrut să se rupă în două, — jumătate să plece cu copiii sănătoși care suferiau de frigul toamnei înaintate, iar jumătate să rămâie cu puiul schilod care se agăța de ea cu desperare. Suflarea dușmănoasă a Crivățului, pornită fără veste într'o zi, a hotărât-o. Decât să-i moară toți puii, mai bine numai unul, — și fără să se uite înapoi, ca să nu-i slăbească hotărîrea, a zburat cu puii zdraveni, pe când ăl rănit striga cu desnădejde:

— Nu mă lăsați! Nu mă lăsați!

A încercat să se târască după ei, dar n'a putut, și a rămas în loc urmându-i cu ochii până au pierit în zarea despre miazăzi.

Peste trei zile toată preajma era îmbrăcată în haina albă și rece a iernii. După o ninsoare cu viscol, urmă un senin ca sticla, aducând cu dânsul un ger aprig.

La marginea lăstarului un pui de prepeliță cu aripa ruptă stă zgribulit de frig. După durerile grozave de până adineaori, urmează acum o piroteală plăcută. Prin mintea lui fulgeră crâmpes de vedenii . . . miriște . . . un carâmb de cismă pe care se urcă o furnică . . . aripa caldă a mamei. Se clatină într'o parte și într'alta, și pică mort, cu degetele ghiarei împreunate ca pentru închinăciune.

IOAN AL. BRĂTESCU-VOINEȘTI.
(1868-1946?)

Neagra Șarului ¹

(Fragment)

A-doua-zi, mătușa Floarea iar găsi de cuviință să rădă de dracul dela izvor. Deși nu cobora devale, ea părea a ști mai multe decât mine.

— Oile lui Calistru, zicea ea, behăiesc pe Rarău,² și el umblă cu baltagul prin fundul văilor. Dragostea lui a fost de trei seri, poate nici trei, ș'a rămas cu inima friptă. A căzut³ nu știu de unde Iordăchel cu brâul roșu, l-a dat cu coarnele la o parte.⁴

— Ș'acuma Calistru se dă pe ici, s'arată pe dincolo, și se uită pe sub sprâncene. . . .

— La ce se uită, mătușă Floare? întrebai eu c'un răs cam jalnic.

— Oi, domnișorule, îmi răspunse ea; rău să nu-ți pară. . . . De-aici nu poate ieși lucru curat!

Nu știu dacă gazda mea a vrut numai să mă mângâie. Poate știa multe și mărunte lucruri,⁵ căci tainele văii nu-i erau necunoscute, deși ea sta cu nasu'n vatră la căsuța de pe coastă. Le știa. Curând le-am înțeles și eu, căci deseori dela cuiarul ieruncii am auzit un glas de hulubiță sălbatică. Știa de-bună samă și Calistru, pentru că de multe ori trupu-i uriaș, strâns în chimir larg ciobănesc, umbla încovăiat în preajma celor trei mesteceni.

Și'ntr'un rând, îmi aduc aminte că era într'o Miercuri, pe la toacă, — stam pe malul Negrei și așteptam să deie drumul din sus haitului. Asta era pentru mine una din cele mai frumoase priveliști ale muntelui. Apa curgea puțintel scăzută, în solzi fumurii, — când auzii dela deal strigătele prelungi ale plutașilor. Un șuiet ușor ca de vânt

¹ Name of a village and of a river in the mountains in the region of Vatra Dornei, on the Bistrița river.

² Mountain in southern Bucovina.

³ =came suddenly, appeared.

⁴ comparison, i.e. like does a bull with his horns.

⁵ multe și mărunte=many things in detail.

se apropie, crescú, și deodată, cu vuiet, se arătară nahlapii încordați ca niște grumazuri cu coamele în spulber. Veneau cu iuțeală fugind pe creții fumurii ai Negrei. Fruntea trecu ca'n goană de cai, și după ea haitul venea sunând plin. Trecu o plută ușoară ca'n furtună. Trecu a doua. La a treia, sângele îl simții cum mi se grămădește la piept în stânga. Venea pe puntea albă Catrina. Toporul plăieșului era înfipt într'un brad și ea își ținea cumpăna sprijinindu-se c'o mână de coada toporului. Flăcăul, Iordăchel a Roșului, încordat, cu mușchi ca de criță, cu ochii pe salturile clocotitoare ale Negrei, purta cârna. Veneau cu repeziunea năprasnicului pârau de munte, și femeia râdea, ca o văduvă slobodă și fericită ce se afla, stăpână pe zilele tinerețelor ei.

Dar omul cel cu'ntunerice sub frunte, care-și lăsase pe țancuri oile pentru o târzie și aspră dragoste, pâdea ca și mine. Din dosul unor butuci își arătă trupul mare, și ca o fiară se zvârli între cei doi, tocmai când pluta, adusă de unde cotite, ștergea malul. Am auzit un țipăt ascuțit, prelung; pluta dispăru brusc la cotitură; și peste freamătul nahlapilor căzu, fără să bag de samă, cu sunet mare, o furtună grabnică dinspre Călimani. Prin brazi șerpuiau șuiete și involburări, ploaia se învălui în vârtejuri; trecu — și ropotul ei suna departe pe codri, iar când ajunsei acasă, cu ochii plini de icoana unei clipe grozave, o sulită lungă de soare străpunse dela asfințit negura opcinilor.

Mătușa Floarea venea și ea din vale, depe Neagra. Parcă scoborîse și ea să vadă trecerea nahlapilor și a plutelor. Se opri lângă prispă. Se așeză, privind spre vale. Voiam să-i cer o lămurire; nu îndrăzneam. Ea-mi vorbi încet, fără s'o întreb:

— Domnișorule, la noi furtunile sunt vârtej și apele viroase. . . .

MIHAI SADOVEANU.

(1880-1961)

Miorița ¹

Pe un picior de plai,
Pe-o gură de rai,²

On a low hillside,
Where heaven spreads wide,

¹ Diminutive from *mioară* = young sheep.

² (beautiful) like the entry into paradise.

Iată vin în cale,
 Se cobor în vale,
 Trei turme de miei
 Cu trei ciobănei.
 Unu-i Moldovean,
 Unu-i Ungurean,¹
 Și unu-i Vrancean.²
 Iar cel Ungurean,
 Și cu cel Vrancean,
 Mări se vorbiră
 Ei se sfătuiră,
 Pe l'apus de soare
 Ca să mi-l omoare
 Pe cel Moldovean
 Că-i mai ortoman,³
 Ș'are oi multe,
 Măndre și cornute,
 Și cai învățați,
 Și câni mai bărbați. . . .
 Dar cea mioriță
 Cu lână plăviță,
 De trei zile'ncoace
 Gura nu-i mai tace,
 Iarba nu-i mai place.
 — Mioriță laie,⁴
 Laie, bucălaie,⁵
 De trei zile'ncoace
 Gura nu-ți mai tace !
 Ori iarba nu-ți place,
 Ori ești bolnăvioară,
 Drăguță mioară ?
 — Drăguțule bace,⁶

O'er the pathway wending,
 To the plain descending,
 Three shepherds keep
 Three flocks of sheep.
 One Moldavian,
 One Hungarian,
 And one from Vrancea-land.
 Now the Hungarian,
 And the Vrancea-man,
 Were scheming the while
 And plotting with guile,
 At the fall of day
 Their kinsman to slay,
 Working great wrong
 For that he was strong,
 His folds were full,
 His lambs well for wool,
 Steeds swift for running,
 Hounds fierce and cunning....
 Now there was a sheep
 With fleece soft and deep,
 Three days ere this
 Had mourned his miseries,
 Grass all amiss.
 " Dear little black sheep,
 Black-nosed, clad deep,
 Three days ere this
 Mourn'st thy miseries
 How ! Grows thy grass amiss,
 Or wherefore dost pine,
 Darling lamb of mine ?"
 " O shepherd dear,

¹ The people often call the Rumanians of Transylvania *Ungurean*=from Hungaryland, not *Ungur*=Hungarian.

² From the region of *Vrancea* in the district of Putna.

³ wealthy, rich in sheep.

⁴ lău (*m.*), laie (*f.*)=grey.

⁵ bucălău (*m.*), bucălaie (*f.*)=with black mouth.

⁶ Vocative from *baci*=first (chief) shepherd.

Dă-ți oile' ncoace,
 La negru zăvoi,
 Că-i iarba de noi.
 Și umbră de voi.
 Stăpâne, stăpâne,
 Îți chiamă ș'un câne,
 Cel mai bărbătesc
 Și cel mai frățesc,
 Că l'apus de soare
 Vreau să mi te-omoare
 Baciul Ungurean
 Și cu cel Vrâncean !
 — Oiță bârsană,¹
 De ești nădrăvană²
 Și de-o fi să mor
 În câmp de mohor,
 Să spui lui Vrâncean
 Și lui Ungurean
 Ca să mă îngroape
 Aicia pe-aproape,
 În strunga de oi
 Să fiu tot cu voi,
 În dosul stânii
 Să-mi aud câinii.
 Astea să le spui,
 Iar la cap să-mi pui
 Flueraș de fag,
 Mult zice cu drag !
 Flueraș de os,
 Mult zice duios !
 Flueraș de soc,
 Mult zice cu foc !³
 Vântul când va bate
 Prin ele-a răsbate
 Ș-oile s'or strânge

Draw thy lambs near,
 Seek the forest deep,
 Where is grass for thy sheep
 And shade for thy sleep.
 Also, master dear,
 Call thy dog near,
 Thy fiercest hound
 Thou hast faithful found,
 For at fall of day
 Purpose thee to slay
 The Hungarian
 And the Vrancea-man ! ”
 “ Little lamb, dear heart,
 If thou hast this art,
 If life I must yield
 In the millet-field,
 Speak to the Vrancean
 And the Hungarian
 To bury me here
 Where I may be near,
 In the fold, to sleep
 Ever with my sheep,
 By my hut of logs
 Still to hear my dogs.
 Tell them what I say,
 And close by me lay
 My little pipe of beech,
 Silver of speech !
 My little pipe of bone,
 With melting moan !
 My pipe of elder-tree,
 Fiery and free !
 Then the rising breeze
 Shall play on these
 And shall draw my-sheep

¹ From the Bârsa-land in Transylvania.

² with supernatural powers, uncanny.

³ which plays with much passion (fire).

Pe mine m'or plânge
 Cu lacrimi ¹ de sânge !
 Iar tu de omor
 Să nu le spui lor.
 Să le spui curat
 Că m'am însurat
 C'o mândră crăiasă,
 A lumii mireasă ;
 Că la nunta mea
 A căzut o stea ;
 Soarele și luna
 Mi-au ținut cununa,
 Brazi și pâlinași
 I-am avut nuntași,
 Preoți, munții mari,
 Pasări lăutari,
 Păsărele mii,
 Și stele făclii !
 Iar dacă-i zări,
 Dacă-i întâlni,
 Măicuță bătrână,
 Cu brăul de lână,
 Din ochi lăcrămând,²
 Pe câmp alergând,
 De toți întrebând,
 Și la toți zicând :
 — Cine-a cunoscut
 Cine mi-a văzut,
 Mândru ciobănel,
 Tras printr'un inel ?
 Fețișoara lui,
 Spuma laptelui ;
 Mustăcioara lui,
 Spicul grâului ;
 Perișorul lui,
 Pana corbului ;
 Ochișorii lui

¹ =lacrimi.

Their master to weep
 With heart's blood deep !
 But of this murdering
 Tell my lambs nothing ;
 Only shall thou say
 I am gone away
 With a princess-bride,
 Spouse of all earth wide ;
 Her when I wed
 Fell a star dead ;
 Sun and moon shone down
 For my bridal crown,
 Firs and maple trees
 Were my witnesses,
 My priests the high hills,
 My music, birds' trills,
 Birds all in flight,
 And the stars for light !
 But shouldst thou see,
 As well may be,
 My old mother dear,
 Girt with white wool, here
 Weeping woefully,
 Wand'ring o'er the lea,
 With anxious plea,
 Demanding of ye :
 ' Who here has known
 Has seen mine own,
 A shepherd trim,
 As a willow slim ?
 His skin to sight,
 Like milk-foam white ;
 His moustaches, fair
 As the wheaten ear ;
 His curly hair,
 Like raven rare ;
 His eyes deep glow

² =lăcrimând.

Mura câmpului. . . .	Like the coal-black sloe. . . .
Tu, mioara mea,	Thou, sweet lamb, shall take
Să te'nduri de ea.	Pity, for her sake.
Și-i spune curat	Only shall thou say
Că m'am însurat	I am gone away
Cu-o fată de crai,	With a princess-bride,
Pe-o gură de rai.	Where heaven spreads wide.
Iar la cea măicuță,	But let her not hear,
Să nu-i spui, draguță,	My old mother dear,
Că la nunta mea	That when we wed
A căzut o stea ;	A star fell, dead ;
C'am avut nuntași	That my witnesses
Brazi și pălținași ;	Were the maple trees ;
Preoți munții mari,	My priests, the high hills,
Păsări, lăutari,	My music, birds' trills,
Păsărele mii ;	Birds all in flight ;
Și stele făclii.	And the stars light.

V. ALECSANDRI (1821-90),
Poesii populare ale Românilor,
 București, 1866.

Translated by
 N. W. Newcombe.

Cucul

Frunză verde de pelin,
 Ce¹-mi ești, cucule, hain,
 De câți vara'n jumătate
 Ș'apoi sberi în altă parte ?

Cuculeț, pasere sură, .
 Mușca-ți-aș limba din gură
 Cântecul să nu-ți mai zici
 Nici să mai colinzi pe-aici.

Vara vii, vara te duci
 Când is dragostele² dulci
 Cântă-mi mie înc'odată
 Că mi-e mintea tulburată.

¹ = why.

² Plural for singular.

Cântă'n dreapta ¹ mea cu foc
 Să am parte de noroc.
 Cântă'n fața mea cu drag
 Că ți-oi da frunze de fag
 Să nu mai fii tot pribeag.

V. ALECSANDRI, *Poesii populare ale
 Românilor*, București, 1866.

Cântec

Frunză verde măr uscat,
 Astă noapte m'am visat ²
 Că mândrul m'a sărutat.
 M'am trezit ș'am pipăit
 Și nimica n'am găsit :
 Numai dorul inimei
 Scris pe fața perinei
 Cu mătasa genelor
 Și cu roua ochilor.

O. DENSUSIANU, *Flori alese din cânte-
 cele poporului*, București, 1920.

Malul Siretelui

Aburii ușori ai nopții ca fantasme se ridică
 Și, plutind de-asupra luncii, printre ramuri se despică ;
 Râul luciu se'ncovoiaie subț copaci, ca un balaur
 Ce, în raza dimineții, mișcă solzii lui de aur.

Eu mă duc în faptul zilei, ³ mă așez pe malu-i ⁴ verde
 Și privesc cum curge apa și la cotituri se pierde,
 Cum se schimbă'n vălurele pe prundișul lunecos,
 Cum adoarme la bulboace, săpând malul nisipos ;

¹ The right side is considered the lucky one.

² =m'am văzut pe mine în vis.

³ =at break of day.

⁴ =pe malul lui, on his bank.

Când o salcie pletoasă lin pe baltă se coboară,
Când o mreană saltă'n aer dup'o viespe sprinteioară,
Când sălbatecile rațe se abat din sborul lor,
Bătând apa'ntunecată de un nour trecător.

Și gândirea mea furată se tot duce'ncet la vale
Cu cel râu care'n veci curge fără a se opri din cale.
Lunca'n juru-mi ¹ clocotește. O șopârlă de smarald
Cată țintă ² lung la mine, părăsind nisipul cald.

VASILE ALECSANDRI (1821-1890).

Trecut-au anii

(Sonet)

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
Și nici odată n'or să vie iară,
Căci nu mă'ncântă azi cum mă mișcară
Povești și doine, ghicitori, eresuri,

Ce fruntea-mi de copil o'nseninară,
Abia'nțelese, pline de'nțeleșuri;
Cu-a tale umbre azi în van mă'mpresuri,
O ceas al tainei, asfințit de sară.

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o suflet, ca din nou să tremuri?
Cu mâna mea în van pe liră lunec:

Pierdut e totu'n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește'n urma mea . . . mă'ntunec!

MIHAI EMINESCU (1850-1889).

¹ = în jurul meu, round me.

² a căută țintă la cineva, to stare at somebody.

Somnoroase păsărele

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună.
Se ascund în rămurele —
Noapte bună !

Doar izvoarele suspină
Pe când codrul negru tace ;
Dorm și florile'n grădină —
Dormi în pace !

Trece lebeda pe ape
Între trestii să se culce —
Fie-ți îngerii aproape.
Somnul dulce !

Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună,
Totu-i vis și armonie —
Noapte bună !

MIHAI EMINESCU (1850-1889).

Noapte de vară

Zările, de farmec pline,
Strălucesc în luminiș ;
Sboară mierlele'n tufiș
Și din codri noaptea vine,
Pe furiș.

Care cu poveri de muncă
Vin încet și scârțiind ;
Turmele s'aud mugind,
Și flăcăii vin pe luncă
Hăulind.

Cu cofița, pe'ndelete,
Vin neveste dela râu ;
Și cu poala prinsă'n brâu
Vin cântând în stoluri fete
Dela râu.

Dela gârlă'n pâlcuri dese
Sgomotoși copiii vin :
Satul e de vuet plin ;
Fumul alb alene ese
Din cămin.

Dar din ce în ce s'alină
Toate sgomotele'n sat,
Muncitorii s'au culcat
Liniștea-i acum deplină
Și-a'noptat.

Focul e'nvelit pe vatră
Iar opaițele-au murit,
Și prin satul adormit
Doar'vr'un câne'n somn mai latră
Răgușit.

Iat'o ! Plină, despre munte,
Ese luna din brădet
Și se'naltă'ncet-încet,
Gânditoare ca o frunte
De poet.

Ca un glas domol de clopot
Sună codrii mari de brad ;
Ritmice valurile cad,
Cum se sbate'n dulce ropot
Apa'n vad.

Dintr'un timp și vântul tace ;
Satul doarme ca'n mormânt —
Totu-i plin de duhul sfânt :
Liniște'n văzduh și pace
Pe pământ.

Numai dorul mai colindă,
Dorul tânăr și pribeag,
Tainic se'ntâlnește'n prag
Dor cu dor să se cuprindă
Drag cu drag.

GHEORGHE COȘBUC (1875-1918).

Cântec sfânt

Corinei.

Cântecul ce ades ți-l cânt
Când te-adorm în fapt de seară,
Puiule, e-un cântec sfânt,
Vechi și simplu dela țară.

Mama mi-l cânta și ea
Și la viersul ei cel dulce
Puiul ei se potolea
Și-o lăsa frumos să-l culce.

Azi te-adorm cu dânsul eu,
Eri-el m'adormia pe mine,
Și-adormi pe tatăl meu
Când era copil ca tine. . . .

Mâne, când voi fi pământ,
Nu-l uita nici tu, — și zi-le,
Zi-le doina, cântec sfânt,
La copiii tăi, copile !

ST. O. IOSIF (1875-1913).

Romanța celor trei corăbii

Porniră cele trei corăbii . . .
Spre care țarm le-o duce vântul ? . . .
Ce porturi tainice,
Ascunse cercetătoarelor priviri,
Le vor vedea sosind mânate de dorul tristei pribegiri ? . . .
Ce valuri nemiloase,
Măine
Le vor deschide'n drum mormântul ? . . .

Porniră cele trei corăbii, purtând în pânțele lor
Grămezi de aur,
Chihlimbare,
Smaralde verzi
Și-opale blonde ;
Iar sus pe bord,
Tristețea-acelor romanțe veșnic vagabonde,
Cântate,
Azi în drum spre Poluri
Iar mâne'n drum spre Equator ! . . .

Porniră cele trei corăbii . . .
Și-abia se mai zăresc —
Se'ngroapă
În golul zărilor pătate de violetul înserării ;
Iar albul pânzelor întinse,
În cenușiul depărtării
Zidește trei mauzoleuri în care dorm cei duși pe apă.

Porniră cele trei corăbii . . .
Și'n urma lor rămase portul
Mai trist ca muntele Golgotei însângerat de-un asfințit ;
Și'n urma lor pe cheiul umed,
Un singur albatros rănit
Mai stă la pază
Ca Maria
Venită să vegheze mortul ! . . .

ION MINULESCU (1881-1944),
Romanțe pentru mai târziu, 1922.

Lacrimi

(Copilă)

Copilă, copilă
 Mi-e a mahnire ¹ și milă.
 Grivei ² plânge și el.
 Lacrimile noastre sunt la fel.
 I s'a urît și lui cu lacrimile mute.
 Un gând i-a spus : așteaptă.
 Alt gând îi spune : du-te.

Îi este dor, ca nouă,
 De făgăduiele-amândouă.
 Îl cotopește ceața ca pe fiecare.
 Seceră, poate, și'n el semnul de'ntrebare.

Flămânde sunteți de altă pîne,
 Lacrimi de om și lacrimi de câine.

Ce e Grivei ?
 Ce-i, moșule ? Ce vrei ?

Glasul, ca o bătaie de armă,
 Ți s'a 'ncetinat și ți se destramă
 Și latră'nnăbușit la noapte
 Sfaturi, și șoapte.

A stat cu mine'n băătătură o viață,
 El într'o ceață, eu într'altă ceață.

Copilă,
 Mi-e a mahnire și milă.

Tovarăși, prieteni, vecini,
 Dar singurateci, dar streini.

Un ȕstrov fără luntre, fiecare,
 Ostrȕave 'n bălți, în depărtare,
 Zărite'n ochii tăi, în ochii ei . . .

Îmbătrânim, Grivei.

TUDOR ARGHEZI (1880-1961)

¹ For this construction, see 6. 4 c and 8. 2, note.

² Name of a dog.

Gorunul

În limpezi depărtări aud din pieptul unui turn ¹
 Cum bate, ca o inimă, un clopot —
 Și'n svonuri ² dulci
 Îmi pare
 Că stropi de liniște îmi curg prin vine, nu de sânge . . .

Gorunele din margine de codru,
 De ce mă'nvinge
 Cu aripi moi atâta pace
 Când zac în umbra ta
 Și mă desmierzi cu frunza-ți jucăușă ? ³ . . .

„ . . . O, cine știe ? — Poate că
 Din trunchiul tău îmi vor ciopli
 Nu peste mult sicriul, —
 Și liniștea
 Ce voi gusta-o între scândurile lui,

O simt pe semne ⁴ de acum ⁵ :
 O simt, cum frunza ta mi-o picură în suflet —
 Și mut
 Ascult cum crește'n trupul tău sicriul,
 Sicriul meu,
 Cu fiecare clipă care trece,
 Gorunile din margine de codru. . . .

LUCIAN BLAGA, (1895-1961)
Poemele luminii, 1919.

¹ steeple, bell-gable.
⁴ probably.

² sounds.
⁵ yet, now.

³ playing, moving.

VOCABULARY

NOTE 1

a) Verbs and adverbs not included in this vocabulary are to be found in chapters 6. 8 ; 7. 1—7. 5 of the book.

b) Interjections and greetings are included in this vocabulary only if they appear in the reading texts. Otherwise they are to be found in chapters 9. 1—9. 4 of the Grammar.

c) The words of Part III (Word Formation) are not comprised in this vocabulary if they do not occur elsewhere in the book.

NOTE 2

The forms of the verb recorded in this vocabulary are: infinitive, first person sing. present, and past participle. The conjugation of the verb is marked with the Roman figures I, II, III, IV.

The forms of the noun and of the adjective are: the singular and the plural without the article.

All other morphological forms can be found with the help of these forms.

NOTE 3

a) For the convenience of the student the stressed syllable has been marked with an acute accent. In diminutives (nouns and adjectives) the accent is shifted from the stem to the derivative suffix (see 1. 5. b, c). In the forms of the declension the accent remains on the same syllable.

b) In the conjugation the accent is shifted on to the last syllable in the following verbal forms (see 1. 5. b):

- i) 1st and 2nd pl. pres., I, II and IV conj.;
- ii) gerund;
- iii) adj.-part. in -tor (-toáre);
- iv) past participle;
- v) imperfect;
- vi) preterite sing. I, II and IV conj.; in plur. the accent is on the last but one syllable.

A

a, al, ále, ái, *poss. art.* (see 14. 2);
al de (see 14. 2, note 2).

abáte (a), abát, abătút, *v. tr. III*,
to divert, to turn away from;
a se —, to turn off, to go
round.

absorbí (a), absórb, -ít, *v. tr. IV*,
to absorb, to soak in.

abundént, -ă, *adj.*, abundant.

ábur, *n. m., -i, pl.*, steam; vapour;
damp.

aburcă (a), abúrc, -át, *v. tr. I*, to
push upwards, to help climb a
tree; a se —, to climb; cf. urcă.

ac, *n. mix., -e, pl.*, needle.

acăsă, *adv.*, at home.

acceler-á (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to
accelerate, to hasten; to urge.

- accelerá-t**, *adj. m.*, -tă, *f.*, -ți, *m. pl.*, -te, *f. pl.*, accelerated; *n. mix.*, fast train.
accént, *n. mix.*, -e, *pl.*, accent, stress, emphasis.
accept-á (a), **accépt**, -át, *v. tr. I*, to accept.
accés, *n. mix.*, -e, *pl.*, access; fits.
acéla, **acél**, *m.*, **acéea**, **aceá**, *f.*, *dem. pron.*, that (see 5. 6. a); **de acéea**, *conj.*, therefore.
acélaș(i), **acéeaș(i)** (**acéiaș**), *dem. pron.*, the same (see 5. 6. d).
acéstalt, **aceástáaltă**, *dem. pron.*, the other (see 5. 6. c).
acést, **aceásta**, *dem. pron.*, this (see 5. 6. a).
acólo, *adv.*, there.
acoperí (a), **acópăr**, **acoperít**, *v. tr. IV*, to cover.
acórd, *n. mix.*, -uri, *pl.*, accord, agreement.
acordá (a), **acórd** (-éz), -át, *v. tr. I*, to accord, to allow, to grant; to tune.
ácr-u, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, sour.
act, *n. mix.*, -e, *pl.*, act, deed, action; document.
acúm (**acú**), *adv.*, now.
acúș, *adv.*, immediately.
acuz-á (a), **acúz**, -át, *v. tr. I*, to accuse.
adânc, -ă, *adj.*, -i, *pl.*, deep.
adăogá (**adăugá**) (**a**), **adăog**, **adăogát**, *v. tr. I*, to add, to adjoin.
adăpost-i (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to shelter, to harbour.
adésea (**adése**), *adv.*, often, frequently.
adéseori, *adv.*, often, frequently.
adevăr, *n. mix.*, -uri, *pl.*, truth, verity; **într'adevăr**, *adv.*, indeed, truly, really.
adevărá-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, true, genuine.
adiér-e, *n. f.*, -i, *pl.*, breeze.
- adineoárea** (**adineáori**, **adinioárá**), *adv.*, just before.
adins (see **într'adins**).
admirábil, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, wonderful, admirable.
admonest-ăre, *n. f.*, -ări, *pl.*, admonition, exhortation.
adormí (a), **adórm**, -it, *v. intr. IV*, to fall asleep.
adrés-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, address.
adres-á (a), -éz, -át, *v. tr., intr.*, to address.
adúce (a), **adú-c**, -s, *v. tr. III*, to bring, to fetch; **a-și aduce aminte de ceva**, to remember something; **a aduce aminte cuiva ceva**, to remind somebody something (see 6. 4. b; 6. 7).
adună (a), *v. tr. I*, **adún**, -át, to gather, to collect; **a se —**, to assemble.
adun-ăre, *n. f.*, -ări, *pl.*, addition; meeting, assembly.
adús, *n. mix.*, -uri, *pl.*, bringing, carrying.
ăer, *n. m.*, air; **a-și da ăere**, *pl.*, to give himself airs.
aerían, -ă, *adj.*, aerial, airy.
aerisi-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, aerated.
afăcer-e, *n. f.*, -i, *pl.*, business.
afără, *adv.*, out of doors, outside; **afără de**, *prep.*, beside, excepting.
afirmá (a), **afirm**, -át, *v. tr. I*, to affirm, to assert.
aflá (a), **áflu**, **aflát**, *v. tr. I*, to find, to discover.
África, *n. f.*, Africa.
agăță (a), **agăț**, -át, *v. tr. I*, to hang up; **a se — de**, to cling to.
agitá (a), **agit**, -át, *v. tr. I*, to agitate, to stir; **agitát**, -ă, *adj.*, in agitation.
agoni-e, *n. f.*, -i, *pl.*, agony.

- agonis-i (a), -ésc, -ít, *v. tr.* IV, to earn, to gain.
- agricol, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, agricultural.
- ai, see aveá (a).
- áia, *dem. pron.*, that (see 5. 6. a).
- aici (aícia), *adv.*, here.
- aiúrea, *adv.*, elsewhere, somewhere else.
- ajunge (a), ajung, ajúns, *v. tr.*, *intr.* III, to reach, to come at; to suffice, to be sufficient.
- ajut-á (a), ajút, -át, *v. tr.* I, to help.
- aju-tór, *n. mix.*, -toáre, *pl.*, help, aid, support.
- al, see a; al de, see 14. 2, note 2.
- ál, ála, *dem. pron.*, that (see 5. 6. a).
- álalt, álaltă, *dem. pron.*, that other (see 5. 6. c).
- alături, alături, *adv.*, next, by, beside.
- alb, -ă, *adj.* -i, -e, *pl.*, white.
- albastr-u, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, blue.
- albatrós, *n. m.*, albatróși, *pl.*, albatross.
- albín-ă, *n. f.*, -i (-e), *pl.*, bee.
- alcătui (a), -ésc, -ít, *v. tr.* IV, to form, to compose, to arrange.
- aléne, *adv.*, lazily.
- alerg-á (a), alérg, -át, *v. intr.* I, to run.
- Alexándru, *prop. n.*, Alexander.
- aliá-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, allied; *n.*, ally.
- alice, *n. f.* (alici, *n. m.*), -le, *pl.*, small shot, slug.
- aliná (a), alín, -át, *v. tr.* I, to soothe, to calm; a se —, to get calm.
- Álpi, *prop. n. m. pl.*, Alps.
- ált, -ă, *indef. pron.*, al-ți, -te, *pl.*, another, other, next (see 5. 9).
- áltădată, *adv.*, another time.
- álteineva, *indef. pron.*, somebody else (see 5. 9).
- ált-ul, -a, *indef. pron.*, álții, áltele, *pl.*, another (see 5. 9).
- aluát, *n. mix.*, -uri, *pl.*, dough, paste.
- aluminíu, *n. m.*, aluminium.
- alún, *n. m.*, -i, *pl.*, hazel-tree.
- alún-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, hazel-nut.
- alunecá (a), alunec, -át, *v. intr.* I, to slip, to glide out, to slide.
- amână (a), amân, -át, *v. tr.* I, to postpone, to delay, to adjourn.
- amân-dói, *m.*, -dóuă, *f. adj.*, *num.*, both.
- amănúnt, *n. mix.*, -e, *pl.*, detail, particular.
- amar, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, bitter.
- amárnic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, bitter.
- ambigén, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.* *Gram. gender:* belonging to masculine in sing. and to feminine in plur.
- ám-b-ii, *m.*, -ele, *f.*, *adj.*, *num.*, both.
- amenință (a), ameninț, -át, *v. tr.* I, to menace, to threaten.
- América, *prop. n. f.*, America.
- amestecá (a), améstec, -át, *v. tr.* I, to mix, to mingle, to blend; a se —, to meddle with, to interfere, to intervene.
- amiázăzi, amiáză, amiázi (la), *adv.*, at noon; amiáz, *n. mix.*, -uri, *pl.*, noon.
- amic, *n. m.*, -i, *pl.*, friend.
- amínte, see adúce.
- amintir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, recollection, memory, reminiscence.
- amúrg, *n. mix.*, -uri, *pl.*, twilight, dusk.
- amuț-í (a), -ésc, -ít, *v. intr.* IV, to become dumb.
- an, *n. m.*, -i, *pl.*, year; la anul, *adv.*, next year.
- andoásele, see de-andoásele.
- Ánglia, *prop. n. f.*, England.
- animál, *n. mix.*, -e, *pl.*, animal.

- aniná (a), anin, -át, *v. tr. I*, to hang on, to hook; to bind.
- antic, -ă (ántic), *adj.*, ancient, antique.
- anticár, *n. m.*, -i, *pl.*, antiquarian bookseller, antique dealer.
- antichit-áte, *n. f.*, -ăți, *pl.*, antiquity.
- anúme, *adv.*, namely; purposely.
- anumít, -ă, *adj.*, anumi-ți, -te, *pl.*, *indef. pron.*, certain (see 5. 9).
- anunță (a), anunț, -át, *v. tr. I*, to announce, to inform.
- aórt-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, aorta.
- áp-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, water.
- apără (a), apă, -át, *v. tr. I*, to defend; a se —, *v. refl.*, to defend oneself.
- apăreá (a), (apăre), apă, apărút, *v. intr. II (III)*, to appear.
- apendicit-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, appendicitis.
- aperitiv, *n. mix.*, -e, *pl.*, aperitive.
- aplecá (a), apléc, -át, *v. tr. I*, to incline, to bend, to bow.
- aplicá (a), aplic, -át, *v. intr. I*, to apply, to lay on.
- apogé-u, *n. mix.*, -e, *pl.*, acme, apogee.
- apói, *adv.*, then, afterwards.
- apóstol, *n. m.*, -i, *pl.*, apostle.
- apostrof, *n. mix.*, apostroafe, *pl.*, apostrophe.
- apporte! (French imperative used as a hunting term), bring!
- áprig, -ă, *adj.*, brisk, quick; sharp; vehement.
- Aprílie, April, *n. m.*, April.
- aprinde (a), aprind, apríns, *v. tr. III*, to set fire to, to kindle; a se —, *intr.*, to catch fire.
- aproápe, *adv.*, near, by, close, nearly.
- apropi-á (a), -éz (aprópiu), -át, *v. tr. I*, to approach, to bring near; a se —, to come near.
- apropiér-e, *n. f.*, -i, *pl.*, nearness, neighbourhood.
- apucá (a), apúc, -át, *v. tr. I*, to seize, to catch, to grasp, to snatch, to take.
- apúne (a), apú-n, -s, *v. intr. III*, to set (the sun), to go down (the sun).
- apús, *n. m.*, -uri, *pl.*, sunset, west.
- apuseán, -ă, *adj.*, western, occidental.
- ará (a), ar, -át, *v. tr. I*, to plough.
- Arád, *prop. n. m.*, town.
- arám-ă, *n. f.*, copper; arám-uri, *pl.*, copper objects.
- arátá (a), arát, -át, *v. tr. I*, to show, to point out; a se —, to appear, to show oneself.
- árbor-e, *n. m.*, -i, *pl.*, tree.
- arc, *n. mix.*, -uri, *pl.*, bow; arch; arc.
- arcatúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, vault, vaulted ceiling.
- árde (a), ard, ars, *v. tr., intr. III*, to burn; îmi arde de ceva, I care for, I am interested in something.
- Ardeál, *prop. n. m.*, Transylvania; ardeleán, -ă, *adj.*, Transylvanian.
- áre, see aveá (a).
- aréte, see heréte.
- argát, *n. m.*, argáți, *pl.*, servant.
- arge-á, *n. f.*, -le, *pl.*, hut dug in the earth for the loom, where peasant women do their weaving, because the atmosphere is not too dry.
- Árgeș, *prop. n. m.*, river, locality.
- argin-t, *n. m.*, silver; -ți, *pl.*, silver coins; argintát, -ă, *adj.*, silver-grey.
- arhitectúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, architecture.
- árip-ă (arípă), *n. f.*, -i, *pl.*, wing.
- aritmétic, -ă, *adj.*, arithmetical.
- árm-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, weapon; rifle.

armăsăr, *n. m.*, -i, *pl.*, stálion.

armăt-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, army.

Armean, *n. m.*, Arméni, *pl.*,

Armeancă, *n. f.*, Arménee, *pl.*,

Armenian; armen-esc, -ească,

adj., Armenian; armeán, -ă,

adj., Armenian.

armoni-e, *n. f.*, -i, *pl.*, harmony.

armoni-ós, oasă, *adj.*, harmoni-
ous.

arom-i (a), -esc, -it, *v. intr.* IV,
to be sleepy, to slumber.

ársiț-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, heat, glow,
warmth.

árt-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, art.

articol, *n. mix.*, -e, *pl.*, article,
paragraph.

artist, *n. m.*, artiști, *pl.*, artist.

artístic, -ă, *adj.*, artistic.

aruncă (a), arunc, -át, *v. tr.* I, to
throw, to cast; a se —, *intr.*,
to rush.

așá, *adv.*, so, thus; in such a
manner.

asált, *n. mix.*, -uri, *pl.*, assault.

ascultá (a), ascult, -át, *v. tr.* I, to
listen; to obey (see 6. 7).

ascultă-tór, -toáre, *adj.*, obedient.

ascúnselea, see de-ascúnselea.

ascunzăt-oáre, *n. f.*, -óri, *pl.*,
hiding place.

ascuți-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*,
sharp.

aseáră, *adv.*, last night.

asemăná (a), aseámán, asemánát,
v. tr. I, to compare, to liken;

a se —, to resemble, to be like.

asemán-áre, *n. f.*, -ári, *pl.*, com-
parison, resemblance, likeness.

asémenea, *adj.*, *adv.*, such, like;
too, also.

așezá (a), *v. tr.* I; așéz, -át, to
set, to put, to place, to situate;

a se —, *intr.*, to sit.

așez-áre, *n. f.*, -ári, *pl.*, settle-
ment; position.

asfințit, *n. mix.*, -uri, *pl.*, sunset.

L

asimil-á (a), -éz, -át, *v. tr.* I, to
assimilate; asimil-áre, *n. f.*,
-ári, *pl.*, assimilation.

asociáti-e (asociátiún-e), *n. f.*, -i,

pl., association, society, union.

aspirațiún-e, *n. f.*, -i, *pl.*, aspira-
tion.

áspr-u, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, severe,
shaggy, rough; ragged.

ăst, ástă, ásta, *pron.*, this (see
5. 6. a).

ástă dátă, *adv.*, this time.

astămpăr-áre, *n. f.*, -ári, *pl.*,
repose, relay.

ástăzi, ázi, *adv.*, to-day.

așteptá (a), aștept, -át, *v. tr.*, *intr.*
I, to wait, to expect.

așterne (a), aștern, -út, *v. tr.* III,
to strew, to scatter, to spread.

așternút, *n. mix.*, -uri, *pl.*, bed-
ding, bed-clothes.

ástfel, *adv.*, thus, so, this way.

astup-á (a), astúp, -át, *v. tr.* I, to
fill, to stuff, to stop.

asúpra, *prep.*, against, upon; re-
lating to.

asvârlí (a), asvârl, -ít, *v. tr.* IV, to
throw, to cast; a se —, to
jump.

atacá (a), atac, -át, *v. tr.* I, to
attack.

atáre, *adj.*, *dem. pron.*, such (see
5. 6. e).

atát (atáta), *adv.*, so much; *adj.*,
see 5. 9; *conj.*, see 8. 4. i.

aténți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, attention.

atíngé (a), atíng, atíns, *v. tr.* III,
to touch; to reach; to list.

ațint-í (a), -esc, -ít, *v. tr.* IV, to
fix, to aim; to stare at.

atrăcți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, attraction,
attractiveness.

atráge (a), atrag, atras, *v. tr.* III,
to attract, to allure.

atúnci, atúncea, *adv.*, then.

au, see aveá (a); au=sau, or
(see 8. 4. g).

auditiv, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*,
auditive.
August (Augúst), *n. m.*, August.
aur, *n. m.*, gold.
Austria, *n. f.*, Austria; austri-ác,
-ácă, *adj.*, -éci, -éce, *pl.*, Aus-
trian.
autór, *n. m.*, -i, *pl.*, author.
autorit-áte, *n. f.*, -ăți, *pl.*, auth-
ority, power.
auzi (a), *v. IV*, aúđ, auzít, *v. tr. IV*,
to hear.
avans-á (a), -éz, -át, *v. intr. I*, to
advance, to progress; to pay
in advance.
avánt, *n. mix.*, -uri, *pl.*, elevation,
soar; flight.
aveá (a), am, avút, *v. aux.*, *tr. II*,
to have.
Ável, *prop. n.*, Abel.
avér-e, *n. f.*, -i, *pl.*, fortune,
property, wealth.
ázi, *adv.*, to-day.
azúr, *n. mix.*, -uri, *pl.*, azure.
azvárli, see asvárli (a).

B

ba, *neg.*, no, not at all (see
7. 6).
báb-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, old woman.
Bacău, *prop. n. m.* (town).
báci, *n. m.*, báci, *pl.*, chief shep-
herd.
bacil, *n. m.*, -i, *pl.*, bacillus.
báde, *n. m.*, with article : bádea,
term of friendly respect, used
when addressing an alderman,
an elder brother.
bădít-ă, *n. m. dim.*, -i, *pl.*, from
bade.
băgá (a), bag, băgát, *v. tr. I*, to
put in, to introduce, to thrust;
a — de seamă, to pay atten-
tion.
bagáj, *n. mix.*, -e, *pl.*, luggage.
băiat, *n. m.*, băiéfi, *pl.*, boy.
băie, *n. f.*; băi, *pl.*, bath; bath-
ing-tub; bathe.
băietándr-u, *n. m.*, -i, *pl.*, youth,
boy.
bălări-e, *n. f.*, -i, *pl.*, weed; heath.
baláur, *n. m.*, -i, *pl.*, dragon.
Balcic, *prop. n. m.* (locality).
báltă, *n. f.*, bălți, *pl.*, pool, marsh,
swamp.
baltág, *n. mix.*, -e, *pl.*, hatchet,
axe for fighting, stick with
hatchet.
ban, *n. m.*, coin; -i, *pl.*, money.
bâncă, *n. f.*, bănci, *pl.*, bank;
bench (seat).
bând, *gerund*, see bea.
bântu-i (a), -ésc, -ít, *v. intr. IV*,
to damage, to infest.
bănuí (a), -ésc, -t, *v. tr. IV*, to
suspect, to mistrust.
Bărăgán, *prop. n.*, the plain on
the lower Danube south of
Brăila.
bará-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*,
crossed (cheque).
bărbă, *n. f.*, bărbi, *pl.*, beard.
bărbá-t, *n. m.*, -ți, *pl.*, man,
husband.
bărbăt-ésc, -ească, *adj.*, -éști, *pl.*,
manly (of a), man.
bărbí-e, *n. f.*, -i, *pl.*, chin.
bărcă, *n. f.*, bărci, *pl.*, boat.
bărlóg, *n. mix.*, bărlóguri (băr-
loáge), *pl.*, den (of a bear).
Bârsa, *prop. n. f.*, region in
Southern Transylvania; Bâr-
sán, *n.*, *adj.*, from the Bârsa-
region.
Basarábia, *prop. n. f.* (province).
basmá, *n. f.*, -ua, *art.*, -le, *pl.*,
kerchief.
băț, *n. m.*, béțe, *pl.*, stick.
bătaie, *n. f.*, bătai, *pl.*, fight,
beating; shooting (of a rifle);
range.
bătătúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, court,
courtyard.

- báte** (a), **bat**, **bătút**, *v. tr. III*, to beat; **a-și bate joc**, to make fun (see 6. 4. b, 6. 7).
batist-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, handkerchief.
bătlân, *n. m.*, **-i**, *pl.*, heron.
bătrân, **-ă**, *adj.*, *n.*, **-i**, **-e**, *pl.*, old man, old woman.
bătrân-esc, **-ească**, *adj.*, **-ești**, *pl.*, old.
bătrânețe, *n. f. pl.*, old age.
băutur-ă, *n. f.*, **-i**, *pl.*, drink.
beá (a), **-u**, **băút**, *v. tr. II*, to drink (see 6. 3. c).
behăi (a), **-esc**, **-it**, *v. intr. IV*, to bleat, to baa.
beleá, *n. f.*, **beléle**, *pl.*, misfortune, calamity; inconvenience, embarrassment.
belșug, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, abundance, riches.
bére, *n. f.* (**beri**, *pl.*), beer.
berechét, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, abundance, plenty; *adv.* abundantly.
beregát-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, throat, jugular.
bernevéci, *n. m. pl.*, woollen trousers of coarse homespun cloth worn by peasants.
bețiș-ór, *n. mix.*, **-oáre**, *pl.*, twig, stick.
bézn-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.* (pitch) darkness.
Bicáz, *prop. n. m.* (river, defile).
biét, **biátă**, *adj.*, **biéți**, **biéte**, *pl.*, poor.
bilét, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, ticket, billet.
bíne, *adv.*, *n. m.*, well; good; see **deabínelea**, *adv.*; **binișór**, *adv.*, pretty well.
binecuvânt-á (a), **-éz**, **-át**, *v. tr. I*, to bless.
binecuvânt-áre, *n. f.*, **-ári**, *pl.*, blessing, benediction.
binefăcăt-ór, **-oáre**, *adj.*, **-óri**, **-oáre**, *pl.*, beneficent.
biróu, *n. mix.*, **-ri**, *pl.*, office, desk.
biru-i (a), **-iesc**, **-it**, *v. tr., intr. IV*, to defeat, to win the victory.
biseric-ă, *n. f.*, **-i**, *pl.*, church.
biserie-esc, **-ească**, *adj.*, **éști**, *pl.*, ecclesiastical, of the church.
Bizánț, *prop. n. m.*, Byzantium;
bizantin, **-ă**, *adj.*, **-ni**, **-e**, *pl.*, Byzantine.
blajín, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, mild, meek.
blănă, *n. f.*, **blánuri**, *pl.*, fur, fur coat; **bláni**, *pl.*, planks.
blanchét, *n. mix.*, **-e**, *pl.* (telegraphic), telegram form.
blân-d, **-ă**, *adj.*, **-zi**, **-de**, *pl.*, tame, gentle, mild; **blândét-ă**, *n. f.*, **-e**, *pl.*, meekness, kindness, mildness.
blăstămá (a) (**blestemá**), **blás-tăm**, **-át**, *v. tr. I*, to curse.
blon-d, **-dă**, *adj.*, **-zi**, **-de**, *pl.*, fair, light.
boáb-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, berry.
bo-álă, *n. f.*, **-li** (**-ále**), *pl.*, illness.
bogá-t, **-tă**, *adj.*, *n.*, **-ți**, **-te**, *pl.*, rich, wealthy.
bogăți-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, riches, wealth; abundance.
Bogdán, *prop. n.* (name).
boiér, *n. m.*, **-i**, *pl.*, nobleman, boyar.
bojbái (a), **-esc**, **-t**, *v. intr. IV*, to grope, to feel.
bolésn-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, disease, pestilence.
bolnáv, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, ill, sick; **bolnáv-iór**, **-ioárá**, *adj. dim.*, ill.
bolován, *n. m.*, **-i**, *pl.*, boulder.
bóltă, *n. f.*, **bolți**, **bolte**, *pl.*, vault, dome.
boltí-t, **tă**, *adj.*, **-ți**, **-te**, *pl.*, vaulted, arched, curved.
borangíc, see **burangíc**.

Borcea, Bórca, *prop. n. f.* (locality).
bord, *n. mix.*, -uri, *pl.*, deck (of a ship); flap (of a hat).
bór-tă, *n. f.*, -ți, *pl.*, hole.
bot, *n. mix.*, -uri, *pl.*, snout, muzzle; mouth; point.
bó-u, *n. m.*, -i, *pl.*, ox.
boulét, *n. m.*, -i, *pl.*, bullock.
bra-d, *n. m.*, -zi, *pl.*, fir-tree, silver-fir, Norway spruce (*abies pectinata*); **brad** (roșu), pine, fir (*pinus*).
brădet, *n. mix.* (-e, *pl.*), thicket of fir-trees.
Brăila, *prop. n. f.* (town).
brânci, *n. f. pl.*, push; **pe** —, on all fours.
brânză, *n. f.*, cheese; **brânzături**, *pl.*, kinds of cheese.
Brașov, *prop. n. m.* (town).
braț, *n. mix.*, -e, *pl.*, arm.
bră-u, *n. mix.*, -ie, -ne, *pl.*, belt; girdle; waistband.
brăzd-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, furrow.
bre, *interj.*, see 9. 2.
Brén(n)er-ul, *prop. n. m.*, the Brenner.
Britânia, *prop. n. f.*, Britain.
broască, *n. f.*, **broăște**, *pl.*, frog; lock.
brum-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, hoar frost, rime.
brusc, -ă, *adj.*, **bruști**, **bruște**, *pl.*, harsh, rough.
bucălăt, -ă (confused with **bucă-lău**, -lăie), *adj.*, chubby, chub-faced (of children).
bucă-lău, -lăie, *adj.*, -lăi, -lăie, *pl.*, with black mouth (of sheep).
bucătă, *n. f.*, **bucăți**, *pl.*, piece, lump; **bucate**, *pl.*, dish, food.
bucăț-ică, *n. f.*, -ele, *pl.*, little bit.
Bucégi, *prop. n. m.* (mountains).
buchér, *n.*, *adj.*, -i, -e, *pl.*, pedant, ignorant.
Bucovina, *prop. n. f.* (province).

București, *m. pl.*, Bucharest.
bucuri-e, *n. f.*, -i, *pl.*, joy.
bucur-ós, -oasă, *adj.*, -óși, -oăse, *pl.*, glad, cheerful.
buimăc-eală, *n. f.*, -éli, *pl.*, giddiness, stupefaction.
bulboac-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, whirlpool.
búlgăre (búlgăr), *n. m.*, -i, *pl.*, clod.
bumbăc, *n. m.*, cotton.
bun, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, good.
bună-ate, *n. f.*, -ăți, *pl.*, goodness.
bunic, *n. m.*, -i, *pl.*, grandfather.
bunic-ă, *n. f.*, -i (bunele), *pl.*, grandmother.
burangic, *n. mix.*, -uri, *pl.*, flock-silk, floss-silk.
burui-ănă, *n. f.*, -éni, *pl.*, weed.
búșile (de á), *adv.*, on all fours.
búti-e, *n. f.*, -i, *pl.*, barrel, tun.
butúc, *n. m.*, -i, *pl.*, log, block, stump.
buturúg-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, log.
búz-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, lip.
buzunár, *n. mix.*, -e, *pl.*, pocket.

C

ca, *adv.*, like, as.
că, *conj.*, that.
cabinét, *n. mix.*, -e, *pl.*, cabinet.
căci, *conj.*, because.
căciul-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, fur cap.
cădeá (a), *cad*, **căzút**, *v. intr. II*, to fall; **a se** —, to be suitable, to become (see 6. 4. c).
cafe-á, *n. f.*, **caféle**, *pl.*, coffee.
cáin-e (câne), *n. m.*, -i, *pl.*, dog.
cai-s, *n. m.*, -și, *pl.*, apricot-tree.
cais-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, apricot.
ca-l, *n. m.*, -i, *pl.*, horse.
călăre, *adj.*, **călări**, *pl.*, on horse-back.
călător, *n. m.*, -i, *pl.*, traveller;
călă-tór, -toăre, *adj.*, -tóri, -toăre, *pl.*, wandering.

călător-i (a), -*esc*, -*it*, *v. intr.* IV, to travel, to journey.
călători-e, *n. f.*, -*i*, *pl.*, journey.
călă-u, *n. m.*, -*i*, *pl.*, headsman, executioner.
călăuz-ă, *n. m.*, *f.*, -*e*, *pl.*, guide.
călăuz-i, (a), -*esc*, -*it*, to guide, to lead.
călcă (a), *calc*, *călcăt*, *v. tr., intr.*, to tread, to walk upon, to step.
calcul, *n. mix.*, -*e*, *pl.*, calculation.
cal-d, -*dă*, *adj.*, -*zi*, -*de*, *pl.*, warm (see 6. 4. c); **căldur-ă**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, heat, warmth.
căldur-ós, -*oasă*, *adj.*, -*óși*, -*oăse*, *pl.*, warm.
cale, *n. f.*, *căi*, *pl.*, way; journey; avenue; a *găsi cu cale*, to think fit, to approve of.
Călimani, *prop. n. m. pl.* (mountain group).
Calistru, *prop. n. m.* (name).
călușel, *n. m.*, *călușei*, *pl.*, little horse.
cam, *adv.*, nearly, about; a little.
cămășă, *n. f.*, *căméși* (*cămăși*), *pl.*, shirt.
cămer-ă, *n. f.*, -*e*, *pl.*, room, chamber.
cămeș-oi, *n. m.*, *oăie*, *pl.*, large shirt; woman's embroidered chemise.
cămin, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, hearth; home, house; hostel.
câmp, *n. mix.*, *m.*, -*uri* (-*i*), *pl.*, field.
câmpi-e, *n. f.*, -*i*, *pl.*, field, plain.
când, *adv.*, when; *pe când*, while; *conj.*, see 8. 4. i.
cândvă, *adv.*, at any time.
cânep-ă, *n. f.*, hemp; -*i* (-*e*), *pl.*, hemp-fields.
cânt, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, canto (part of a poem).

cântă (a), *cânt*, -*ât*, *v. tr., intr.* I, to sing, to play.
cântăr-i (a), -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to weigh, to balance.
cântec, *n. mix.*, -*e*, *pl.*, song.
cant-ón, *n. mix.*, -*oăne*, *pl.*, canton, district; house of a roadman or of a railwayman built near the road or near the railway line.
cap, *n. mix.*, -*ete*, *pl.*, head; **capi**, *pl.*, leaders; **capuri**, *pl.*, promontories, end (see 2. 9. a).
căpăt, *n. mix.*, *căpete*, *pl.*, end; term.
căpătă (a), *căpăt*, *căpătăt*, *v. tr.* I, to receive, to obtain.
căpeténi-e, *n. f.*, -*i*, *pl.*, head; chief, commander; *de căpetenie*, principal.
capital-ă, *n. f.*, -*e*, *pl.*, capital.
capitol, *n. mix.*, -*e*, *pl.*, chapter.
capr-ă, *n. f.*, -*e*, *pl.*, goat; **capră sălbatecă**, wild goat, chamois.
căprioar-ă, *n. f.*, -*e*, *pl.*, roe (animal).
căpșún-ă, *n. f.*, -*i* (-*e*), *pl.*, garden strawberry.
căptuș-i (a), -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to catch; to line; to lay on.
car, *n. mix.*, -*e*, *pl.*, cart.
cărăbăn-i (a), -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to carry, to pack; a *se* —, to pack off.
carabín-ă, *n. f.*, -*e*, *pl.*, carabine.
caracteristic, -*ă*, *adj.*, -*i*, -*e*, *pl.*, characteristic.
Caraimán, *prop. n. m.* (mountain).
carámb, *n. m.*, -*i*, *pl.*, leg of a boot.
Caranfil, *prop. n.* (surname).
căr-ăre, *n. f.*, -*ări*, *pl.*, footway, path.
cărbún-e, *n. m.*, -*i*, *pl.*, coal.
cârd, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, herd, flock; crowd.

- căre**, *pron.*, who, which, what (see 5. 7, 5. 8).
carevă, *indef. pron.*, someone (see 5. 9).
cărjă (**cărje**), *n. f.*, -i, *pl.*, stick, crutch.
cărm-ă, *n. f.*, -i (-e), *pl.*, rudder; guidance, management.
cărne, *n. f.*, meat; **cărnuri**, *pl.*, kinds of meat.
Carpăți, *n. m. pl.*, Carpathians.
carpatin, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, Carpathian.
Carst, *prop. n. m.*, Dinaric Alps; Karst.
cărte, *n. f.*, **cărți**, *pl.*, book; **cărte poștală**, postcard.
cărt-icică, *n. f.*, -icéle, *pl.*, little book.
cărtiț-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, mole.
cărturar, *n. m.*, -i, *pl.*, scholar, learned man.
căruț-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, cart, car.
căruțas, *n. m.*, -i, *pl.*, carter, carman.
cas-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, house; **cassă** (**casă**), pay-office; safe.
casător-i (o), -esc, -it, *v. tr. IV*, to marry, to wed; **a se** —, to marry, to get married.
cașicând, *conj.*, as if.
casier, *n. m.*, -i, *pl.*, cashier.
casier-i-e, *n. f.*, -i, *pl.*, pay-office, cash-desk.
casn-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, toil; torture.
castân, *n. m.*, -i, *pl.*, chestnut-tree; **castân-ă**, *n. f.*, -e, *pl.*, chestnut.
castani-u, -e, *adj.*, -i, *pl.*, brown.
căstig, *n. mix.*, -uri, *pl.*, gain, profit.
căstiga (a), **căstig**, -ăt, *v. tr. I*, to win, to gain, to earn.
cât, *adv.*, how much (see 5. 7. b); **cât pe ce**, *adv.*, nearly; *conj.*, see 8. 4. i.
cătă (a), see **căută** (a).
- câte**, *adv.*, **câte trei**, in threes; **căteși trei**, all three together.
catedral-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, cathedral.
căteși cinci, *num.*, all five.
cați=**cauți**, see **căuta** (a).
cățivă, **cătevă**, *indef. pron. pl.*, a few (see 5. 9).
catolicism, *n. mix.* (-e, *pl.*), catholicism.
către, *prep.*, towards, to, against.
Catrina, *prop. n. f.*, Catherine.
cătvă, **cătăvă**, *adj.*, *indef. pron.*, some (see 5. 9).
căuș, *n. mix.*, -e, *pl.*, wooden scoop (measure).
căută (a), **căut**, **căutăt**, *v. tr., intr. I*, to look, to look for, to care for, to look after, to seek.
căuz-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, cause; **din cauza**, because.
cazac, *n. m.*, -i, *pl.*, Cossack; **căzăcé-l**, *n. m.*, -i, *pl.*, little Cossack.
Cazâne, *prop. n. f. pl.* (rocks).
ce, *pron.*, what (see 5. 7; 5. 8); **din ce în ce**, *adv.*, more and more; **cât pe ce**, *adv.*, nearly; **de ce**, why; *corr. conj.*, see 8. 4. i.
Ceahlău, *prop. n. m.* (mountain).
ceară, *n. f.*, **căruri**, *pl.*, wax.
ceartă, *n. f.*, **cérturi**, *pl.*, quarrel, dispute.
ceas, *n. mix.*, -uri, *pl.*, hour; watch; **ceasórníc**, *n. mix.*, **ceasoárnice**, *pl.*, watch, clock.
ceafă, *n. f.*, **céfe** (**céfi**, **céfuri**), *pl.*, mist, fog.
cec, *n. mix.*, -uri, *pl.*, cheque.
Cehoslovăcia, *n. f.*, Czechoslovakia.
cel, *m.*, **cea**, *f. pron.*, that (see 5. 6. b; 5. 8).
célălalt, **cellalt**, **célalt**, *dem. pron. m.*, the other (see 5. 6. c).
centrál, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, central.

- céntr-u**, *n. mix.*, -e, *pl.*, centre, middle.
cenúş-e (-ă), *n. f.*, -i, *pl.*, ashes.
cenuşi-u, -e, *adj.*, -i, *pl.*, ashen-grey.
cer(i), *n. mix.*, -uri, *pl.*, sky, heaven; **cer-ésc**, -ească, *adj.*, -eşti, *pl.*, heavenly.
cerb, *n. m.*, -i, *pl.*, stag, hart.
cerc, *n. mix.*, -uri, *pl.*, circle.
cercă (a), see **încercă** (a).
cercet-ă (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to inquire, to ask, to interrogate, to question.
cercetător, -toăre, *adj.*, *n.*, -tóri, -toăre, *pl.*, searcher, investigator.
cerdac, *n. mix.*, -uri (-e), *pl.*, balcony.
cereál-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, cereal.
cerér-e, *n. f.*, -i, *pl.*, demand, request; solicitation.
Cérna, *prop. n. f.* (river).
Cernăuţi, *prop. n. m. pl.* (town).
cerneală, *n. f.*, cernéluri, *pl.*, ink.
cerş-i (a), -ésc, -it, *v. tr. IV*, to beg, to ask for alms.
certă (a), **cert**, -át, *v. tr. I*, to scold; to rebuke, to reprimand; **a se** —, to quarrel.
ceştialt, **ceastălaltă**, *dem. pron.*, this other (see 5. 6. c).
cet-áte, *n. f.*, -ăţi, *pl.*, city; fortress, stronghold.
Cetatea Albă, *prop. n. f.* (town), Akerman.
ceti (citi) (a), **cet-ésc**, -it, *v. tr. IV*, to read.
cetitór, *adj.*, *n. m.*, -i, *pl.*, reader.
cetitoăre, *adj.*, *n. f.*, cetitoăre, *pl.*, reader.
cevă, *indef. pron.*, something (see 5. 9).
chêbe (ghébă), *n. f.*, chéburi, *pl.*, long cloak of homespun woollen cloth worn by peasants.
chefuí (a), -ésc, -it, *v. tr., intr. IV*, **chefălui** (a), -ésc, -it, *v. tr., intr. IV*, to feast, to revel.
chéi, *n. mix.*, -uri, *pl.*, quay, wharf.
chéie, *n. f.*, **chéi**, *pl.*, key.
chélner, *n. m.*, -i, *pl.*, waiter; **chelneriţă**, *n. f.*, -e, *pl.*, waitress.
cheltuí (a), -ésc, -it, *v. tr. IV*, to spend; **cheltui-tór**, -toăre, *adj.*, *n.*, lavish, prodigal.
chemá (chiemá) (a), **ch(i)em**, **ch(i)emát**, *v. tr. I*, to call.
chemáre, *n. f.*, chemári, *pl.*, call, appeal, summons.
chestiún-e (chésti-e), *n. f.*, -i, *pl.*, question, problem.
chiág, *n. mix.*, -uri, *pl.*, rennet.
chiár, *adv.*, even.
chibrít, *n. mix.*, -uri, *pl.*, match.
chihlimbár, *n. mix.*, -e, *pl.*, amber.
chilográm, *n. mix.*, -e, *pl.*, kilogram.
chilométr-u, *n. m.*, -i, *pl.*, kilometre.
chimír, *n. mix.*, -e, *pl.*, girdle, leather belt for keeping money in.
chin, *n. mix.*, -uri, *pl.*, torture, pain.
chinuí (a), -ésc, -it, *v. tr. IV*, to torture, to torment; **a se** —, to torture oneself.
chior, **chioară**, *adj.*, **chiori**, **chioăre**, *pl.*, blind.
chiorîş, *adv.*, acquaint.
chip, *n. mix.*, -uri, *pl.*, image, figure, form, model, manner.
chitânt-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, receipt, discharge, acquittance.
chit-í (a), -ésc, -it, *v. tr., intr. IV*, to ponder, to reflect; to hit upon; **a se** —, to ponder.
chiuă (*dial.*), see **piuă**.
Christós, **Hristós**, Christ.

- ci**, *conj.*, but, yes.
cianură, *n. f.*, cyanide.
ciasórníc, see **ceas**.
cinci, *num.*, five.
cîncilea (al), *m.*, **cîncia** (a), *f.*, the fifth.
cincim-e, *n. f.*, -i, *pl.*, fifth (part).
cine, *pron.*, who (see 5. 7, 5. 8).
cinevá, *indef. pron.*, somebody (see 5. 9).
cingăt-oáre, *n. f.*, -óri, *pl.*, belt, girdle.
cinst-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to honour, to respect.
cinstít, -ă, *adj.*, **cinsti-ți**, -te, *pl.*, honest, honourable, fair.
cioară, *n. m.*, **cióri**, *pl.*, crow.
cioăreci, *n. m. pl.*, woollen peasant trousers.
cioát-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, log, stump.
ciobán, *n. m.*, -i, *pl.*, shepherd.
ciobănél, *n. m.*, -i, *pl.*, little shepherd.
ciobăn-ésc, -ească, *adj.*, -ești, *pl.*, pastoral, shepherd's.
cioc, *n. mix.*, -uri, *pl.*, beak, bill, nib.
ciocârli-e, *n. f.*, -i, *pl.*, lark.
cioculét, *n. mix.*, -e, *pl.*, little beak.
ciopl-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to cut, to sculpture, to hew.
ciórb-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, sour soup.
ciorchin-ă, *n. f.*, -i (-e), *pl.*, bunch, cluster.
cir-eadă, *n. f.*, -ezi, *pl.*, herd.
cireășă, *n. f.*, **cirêșe**, *pl.*, cherry.
cirêș, *n. m.*, -i, *pl.*, cherry-tree.
cităre, *n. f.*, **citări**, *pl.*, quotation; summons.
ciúďă, *n. f.*, anger, vexation;
ciúďat, -ă, *adj.*, **ciúďați**, -te, *pl.*, strange.
ciúm-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, plague.
cízm-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, boot.
clăď-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to construct, to build.
clăďir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, building.
clăp-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, key (mus.); valve.
clar, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, clear, distinct; evident; bright.
clás-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, class, rank, schoolroom.
clătina (a), **clătín**, **clătínăt**, *v. tr. I*, to shake; to agitate; **a se —**, to stagger, to totter.
cléște, *n. f. pl.*, pincers.
clién-t, *n. m.*, -ți, *pl.*, customer, client.
clíp-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, instant, moment.
clip-í (a), -ésc, -ít, *v. intr. IV*, to twinkle, to wink.
clóc-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to incubate, to brood.
clócot-í (a), -ésc, -ít, *v. intr. IV*, to boil, to bubble; **clócoti-tór**, -toáre, *adj.*, -tóri, -tóare, *pl.*, boiling.
clópot, *n. mix.*, -e, *pl.*, bell.
Cluj, *prop. n. m.* (town).
coáce (a), **coc**, **copt**, *v. tr. III*, to bake; **a se —**, to ripen, to grow ripe.
coadă, *n. f.*, **cózi** (coáde), *pl.*, tail; handle.
coalíți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, coalition.
coaliz-á (a), -éz, -át, to league;
coalizát, -ă, *adj.*, **coalizá-ți**, -te, *pl.*, co-allied.
coám-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, mane.
coás-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, scythe.
coáse (a), **cos**, **cusút**, *v. tr. III*, to sew.
coást-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, rib; coast; hill-slope.
coborí (a), see **scoborí** (a).
coceán, *n. m.*, **cocéni**, *pl.*, stump, stalk.
cocoán-ă (cucoánă), *n. f.*, -e, *pl.*, lady, mistress.
cocór (cucór), *n. m.*, -i, *pl.*, crane; **cucoără**, *n. f.*, -e, *pl.*, crane.

- cocôș, *n. m.*, -i, *pl.*, cock.
 cocôș de munte, *n. m.*, -i, *pl.*, mountain-cock, wood-grouse, woodcock (*Tetrao urogallus*).
 cocșé-l, *n. m.*, -i, *pl.*, cockerel.
 cocostârc, *n. m.*, -i, *pl.*, stork.
 côdr-u, *n. m.*, -i, *pl.*, forest.
 cõf-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, wooden jug (pitcher) for fetching water;
 cõfiț-ă, *n. f. dim.*, -e, *pl.* small wooden jug.
 cofeturi, *f. pl.*, sugar-plums.
 cogemite (cogeamite), *adv.*, big, high and mighty, enormous.
 cojóc, *n. mix.*, cojoáce, *pl.*, fur coat, sheep-pelt.
 colabor-á (a), -éz, -át, *v. intr. I*, to collaborate.
 colib-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, hut, shed.
 colili-e, *n. f.*, -i, *pl.*, feather-grass (*Stipa pennata*), spike, spike-nard (*Nardus strictus*).
 colind-á (a), -éz, -át, *v. intr. I*, to sing carols (at Christmas going from house to house), to stroll about.
 coló, *adv.* = acólo.
 coloné-l, *n. m.*, -i, *pl.*, colonel.
 colț, *n. mix.*, -uri, *pl.*, corner.
 colțur-ós, -oasă, *adj.*, -óși, -oáse, *pl.*, angular.
 comand-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, command, order.
 comandá (a), comand, -át, *v. tr.*, *intr. I*, to command, to order.
 comandán-t, *n. m.*, -ți, *pl.*, commander, commandant.
 comite (a), comít, comis, *v. tr. III*, to commit, to intrust.
 com-oară, *n. f.*, -óri, *pl.*, treasure.
 compáct, -ă, *adj.*, compácți, -te, *pl.*, compact, dense.
 compáni-e, *n. f.*, -i, *pl.*, company, society.
 compar-á (a), compár, -át, *v. tr. I*, to compare.
 compartimént, *n. mix.*, -e, *pl.*, compartment.
 común-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, common, borough, parish.
 comunit-áte, *n. f.*, -ăți, *pl.*, community.
 conác, *n. mix.*, -e, *pl.*, manor-house; inn.
 concért, *n. mix.*, -e, *pl.*, concert.
 concis, -ă, *adj.*, concí-și, -se, *pl.*, concise.
 concuren-t, *n. m.*, -ți, *pl.*, rival, competitor.
 condamnă (a), *v. tr. I*, condámn, -át, to condemn, to sentence, to doom.
 condéi, *n. mix.*, -e, *pl.*, pen, quill.
 Condreni, *prop. n. m. pl.* (locality).
 condúce (a), condúc, condús, *v. tr. III*, to lead, to guide; to drive (a mechanical vehicle).
 conductór, *n. m.*, -i, *pl.*, conductor.
 conferinț-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, lecture, conference.
 conservá (a), consérv (-éz), -át, *v. tr. I*, to conserve, to preserve; conserváre, *n. f.*, conservation.
 Constantin, *prop. n.*, Constantin.
 consultá (a), consúlt (-éz), -át, *v. tr. I*, to consult.
 consultáți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, consult, consultation.
 cont, *n. mix.*, -uri, *pl.*, account, calculation.
 contábil, *n. m.*, -i, *pl.*, accountant.
 contemporán, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, contemporary.
 continuá (a), continuéz (continui), continuát, *v. tr. I*, to continue, to go on.
 contrást, *n. mix.*, -e, *pl.*, contrast.
 contribuí (a), -ésc, -it, *v. intr. IV*, to contribute.

- convingă-tór, -toáre, *adj.*, -tóri, -toáre, *pl.*, convincing.**
convinge (a), convin-g, -s, *v. tr.*
 III, to convince, to persuade.
convínger-e, *n. f.*, -i, *pl.*, conviction.
convorbír-e, *n. f.*, -i, *pl.*, conversation; — telefónica (telephone) call.
convúlsi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, convulsion.
copác (copáci), *n. m.*, -i, *pl.*, tree (not fruit bearing).
Copenhága, *prop. n. f.*, Copenhagen.
cópi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, copy, transcript.
copí-l, *n. m.*, -i, *pl.*, child; copilári-e, *n. f.*, -i, *pl.*, childhood; copil-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, girl.
copt, coáptă, *adj.*, cópți, coápte, *pl.*, ripe; baked (see coace (a)).
corábie, *n. f.*, corábii, *pl.*, ship, boat, vessel.
corb, *n. m.*, -i, *pl.*, raven.
corespunzăt-ór, -oáre, *adj.*, -óri, -oáre, *pl.*, corresponding, suitable.
coridór, *n. mix.*, coridoáre, *pl.*, corridor, gallery.
corn, *n. mix.*, coárne, *pl.*, horn; cornuri, *pl.*, roll of bread; coárnele plúgului, plough handle.
Cornăţél, *prop. n. m.* (place).
cornút, -ă, *adj.*, horned.
corp, *n. mix.*, -uri, *pl.*, body.
cort, *n. mix.*, -uri, *pl.*, tent.
cost-á (a), -éz, -át, *v. intr.*, to cost.
Costáche <Constantín, *prop. n.* (name).
costís-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, slope; declivity.
costít-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, cutlet, chop.
costúm, *n. mix.*, -e, *pl.*, costume, dress.
cot, *n. mix.*, coáte, *pl.*, elbow.
cotét, *n. mix.*, -e, *pl.*, poultry-house; pigsty.
cot-í (a), -ésc, -ít, *v. intr.* IV, to wheel aside, to turn up.
cotig-í (a), -ésc, -ít, *v. intr.* IV, to wring, to shift and turn, to run in zigzag.
cotitúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, bend, bending; turning-point.
Cotnári, *prop. n.* (locality).
cotrop-í (a), -ésc, -ít, *v. tr.* IV, to invade.
covérg-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, harbour, sheltering roof.
cov-ór, *n. mix.*, -oáre, *pl.*, carpet.
crac, *n. m.* (cracă, *n. f.*), -i, *pl.*, branch, arm; leg, thigh.
Crăciún, *n. m.* (-uri, *pl.*), Christmas.
crái, *n. m.*, crái, *pl.* (archaic), king.
crăi-ăsă, *n. f.*, -ése, *pl.*, queen.
Craióva, *prop. n. f.* (town).
crâmpéi, *n. mix.*, -e, *pl.*, fragment, piece.
crăpá (a) (crepá), crăp, -át, *v. tr.*, *intr.*, to split; to burst; to crack; to chink.
creângă, *n. f.*, créngi, *pl.*, branch, bough.
credin-cíos, -cioásă, *adj.*, faithful, loyal.
credinţ-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, faith, loyalty.
crédit, *n. mix.*, -e, *pl.*, credit, trust.
crei-ón, *n. mix.*, -oáne, *pl.*, pencil.
crepá (a), see crăpá (a).
crescăt-ór, -oáre, *n.*, *adj.*, -óri, -oáre, *pl.*, breeder.
creşte (a), cresc, crescút, *v. tr.*, *intr.* III, to grow, to increase, to rise.
créstet, *n. mix.*, -e, *pl.*, summit, top; vertex.

- creştin, *n. m.*, -i, *pl.*, Christian.
 creţ, creţă, *adj.*, curled; creţ, *n. m.*, -i, *pl.* (-uri, *pl. f.*), curl.
 crim-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, crime.
 Criméa, *prop. n. f.*, Crimea.
 crin, *n. m.*, -i, *pl.*, lily.
 Crişul Répede, *prop. n. m.* (river).
 crişă, *n. f.*, steal.
 criv-ăţ, *n. mix.*, -eşte, *pl.*, north wind, Boreas.
 cronologic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, chronological.
 crúc-e, *n. f.*, -i, *pl.*, cross.
 cruciş, *adv.*, crosswise.
 crud, -ă, *adj.*, crúzi, crúde, *pl.*, raw, unripe; crude; cruel.
 cu, *prep.*, with.
 cuadrúpl-u, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, fourfold.
 cuc, *n. m.*, -i, *pl.*, cuckoo.
 cucer-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to conquer, to subdue; cucerir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, conquest.
 cucór, see cocór.
 cucóş, see cocóş.
 cuculét, *n. m. dim.*, -i, *pl.*, little cuckoo.
 cúget, *n. mix.*, -e, *pl.*, thought.
 cúi, *n. mix.*, -e, *pl.*, nail.
 cúib, *n. mix.*, -uri, *pl.*, nest.
 cuib-ă (a), -éz, -át, *v. intr. I*, to nest.
 cuibár, *n. mix.*, -e, *pl.*, nest; nest-egg.
 culcă (a), culc, -át, to put to bed; to lay down; a se —, to go to bed.
 culc-ăre, *n. f.*, -ări, *pl.*, going to bed; lying down.
 culegător, *n. m.*, -i, *pl.*, compositor (printer).
 cúlm-e, *n. f.*, -i, *pl.*, summit, peak.
 culoáre, *n. f.*, culóri, *pl.*, colour.
 cultivá (a), cultiv (-éz), -át, *v. tr. I*, to cultivate.
 cultúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, culture.
 culturál, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, cultural.
 cum, *adv.*, how, as; cum că, *conj.*, that; *corr. conj.*, see 8. 4. i.
 cum-ătră, *n. f.*, -étre, *pl.*, god-mother (in relation to the child's parents).
 cumátr-u, *n. m.*, -i (cumétrí), *pl.*, godfather (in relation to the child's parents).
 cumínte, *adj.*, cumínţi, *pl.*, intelligent, clever; wise, reasonable.
 cumná-t, *n. m.*, -ţi, *pl.*, brother-in-law; cumnát-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, sister-in-law.
 cúmpănă, *n. f.*, cúmpene, *pl.*, scale; balance, equilibrium.
 cumpără (a), *v. tr. I*, cúmpăr, -át, to buy.
 cumpătát, -ă, *adj.*, -ţi, -te, *pl.*, moderate, temperate.
 cumplit, -tă, *adj.*, -ţi, -te, *pl.*, terrible, heavy.
 cumvá, *adv.*, somehow.
 cunoáşte (a), cunósc, -út, *v. tr. III*, to know.
 cunoscú-t, -tă, *adj.*, *n.*, -ţi, -te, *pl.*, known; *n.*, acquaintance.
 cunoştinţ-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, knowledge, acquaintance.
 cunún-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, wreath.
 cupól-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, vault, arch, cupola.
 cuprinde (a), cuprind, cuprins, *v. tr. III*, to comprise, to contain; to take; to embrace.
 cuprinzát-ór, -oáre, *adj.*, -óri, -oáre, *pl.*, comprising; succinct.
 cup-tór, *n. mix.*, -toáre, *pl.*, oven; furnace.
 curánd (în), *adv.*, soon, immediately.

cură-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, clean, clear, pure, neat; cură-țel, cură-țică, *dim. adj.*, -ței, -țele, *pl.*, clean, neat.
 cūrc-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, turkey-hen.
 curoân, *n. f.*, -i, *pl.*, turkey-cock.
 cūrēnt, *n. mix.*, -e, *pl.*, current, stream; draught; *adj.*, running, usual.
 cūrge (a), curg, curs, *v. intr.* III, to flow, to run; to leak.
 curi-ós, -oásă, *adj.*, -óși, -oăse, *pl.*, curious, inquisitive.
 curmeziș (în), *adv.*, across; de-a-curmezișul drumului, across the road.
 curs, *n. mix.*, -uri, *pl.*, course; flow; rate.
 cūr-te, *n. f.*, -ți, *pl.*, courtyard, court; palace.
 cūșm-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, fur cap.
 cusút, see coase.
 cutăre, *adj.*, *indef. pron.*, so-and-so (see 5. 9).
 cuti-e, *n. f.*, -i, *pl.*, box, case.
 cuțit, *n. m.*, -e, knife.
 cutreeră (a), cutréer, -át, *v. tr.* I, to travel over, to wander through.
 cutremurá (a), cutrémur, -át, *v. tr.* I, to shake, to quake, to tremble; a se —, to shiver, to tremble.
 cuvânt, *n. mix.*, cuvinte, *pl.*, word.
 cuveni (a se), se cuvîne, s'a cuvenít, *v. intr.* IV, to be decent, to be due, to become (see 6. 4. c).
 cuveni-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, due.
 cuviinci-ós, -oásă, *adj.*, -óși, -oăse, *pl.*, decent, suitable, becoming.
 cuviinț-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, decency, becomingness; buna —, good manners.

D

da, *adv.*, yes.
 da=dar, but, however.
 da (a), -u, -t, *v. tr.* I, to give.
 d-a (d'a), de va=dacă va.
 Dac, *n. m.*, -i, *pl.*, Dacian.
 dacă, *conj.*, if (see 8. 4. i).
 Dăcia, *prop. n. f.*, Dacia.
 dăinui (a), -esc, -t, *v. intr.* IV, to last.
 dăjdi-e, *n. f.*, dăjdii, *pl.*, tax, impost.
 d'ân (*dial.*)=din.
 dâns-ul, -a, *pers. pron.*, see 5. 1. a.
 dar, *n. mix.*, -uri, *pl.*, gift.
 dar, *conj.*, *adv.*, but, however.
 dăr-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, trace, track; wake (of a ship); line.
 dăru-i (a), -esc, -it, *v. tr.* IV, to make a present, to give.
 dăscăl (Mold. dăscal), *n. m.*, -i, *pl.*, church singer; teacher.
 dát-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, date.
 dat-ă (a), -éz, -át, *v. tr.*, *intr.* I, to date.
 dator-ă (a), -éz, -át, *v. tr.* I, to owe.
 datori-e, *n. f.*, -i, *pl.*, duty, obligation, debt.
 de, *prep.*, of, from, about; *conj.*, if.
 deabiă, see abia.
 deabínelea (dealbínelea), *adv.*, quite.
 de-a-dréptul, *adv.*, straightaway, directly, outright.
 deál, *n. mix.*, -uri, *pl.*, hill, hillock.
 de ál de, see 14. 2, note 2.
 Deálu (Mănăstírea), *prop. n. m.* (locality).
 Deálu Măre, *prop. n. m.* (locality).
 de-a-lúngul, *prep.*, along.
 de-andoásele, *adv.*, back to front, contrariwise.
 deasúpra, *prep.*, over, above.

decât, *adv.*, than, as.

decé, *adv.*, why, wherefore.

Decémvrie, **Decémbrie**, *n. m.*,
December.

déci, *conj.*, then, consequently.

decorativ, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*,
ornamental, decorative.

dedesúbtul, *prep.*, beneath,
under; **dedesúbt**, *adv.*

dedúce (a), **dedúc**, **dedús**, *v. tr.*,
intr. III, to deduct, to infer, to
deduce, to conclude.

déget, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, finger.

degrábă, *adv.*, soon.

déla, *prep.*, from.

delică-t, **-tă**, *adj.*, **-ți**, **-te**, *pl.*,
delicate, dainty, nice.

délt-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, delta.

demâncăre, *n. f.* = **mâncăre**, *n. f.*,
mâncări, food, eating.

demnitate, *n. f.*, **demnități**, *pl.*,
dignity.

demúlt, *adv.*, long time ago.

deoarecé, *conj.*, as, because, for.

deodată, *adv.*, suddenly.

deopotrivă, *adv.*, equally, simi-
larly.

deosebír-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, difference,
distinction.

depárt-á (a), **-éz**, **-át**, *v. tr. I*,
to remove; **a se** —, to go
away.

depárt-ăre, *n. f.*, **-ări**, *pl.*, remote-
ness, distance, removal.

depărte, *adv.*, far.

deplin, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, en-
tire.

depozítár, *n. m.*, **-i**, *pl.*; **depozi-
tár-ă**, *n. f.*, **-e**, *pl.*, depository;
trustee; keeper.

deprinde (a), **deprind**, **deprins**,
v. intr. III, to learn, to accus-
tom; **a se** —, to get used.

depúne (a), **depú-n**, **-s**, *v. tr. III*,
to depose, to deposit.

depúner-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, deposi-
tion, deposit.

des, **deasă**, *adj.*, **dési**, **dése**, *pl.*,
dense, solid, compact, close.

desăvârși-t, **-tă**, *adj.*, **-ți**, **-te**, *pl.*,
complete, perfect.

desbiná (a), **desbin**, **-át**, *v. tr. I*,
to disunite.

deschizătúr-ă, *n. f.*, **-i**, *pl.*, open-
ing.

descleșt-á (a), **-éz**, **-át**, *v. tr. I*,
to loosen.

descoperi (a), **descópăr**, **desco-
perít**, *v. tr. IV*, to uncover, to
reveal, to discover.

descúlt, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, bare-
foot.

descurajăre, *n. f.*, **-ări**, *pl.*, de-
spondency, despair.

desemn-á (**desená**) (a), **-éz**, **-át**,
v. tr. I, to draw, to sketch; to
design.

déseori, *adv.*, see **adéseori**.

deșért, **deșártă**, *adj.*, **deșérți**,
deșerte, *pl.*, empty, vacant;
desert, waste; **în** —, in vain.

desfătá (a), **desfát** (**desfátész**), **-át**,
v. tr. I, to amuse, to delight;
a se —, to amuse oneself.

desfát-ăre, *n. f.*, **-ări**, *pl.*, delight.

deși, *conj.*, although, though (see
8. 4. i).

desíme, *n. f.*, **-i**, *pl.*, thicket,
thickness, density.

desiș, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, thicket.

deslănțui (a), **-ésc**, **-t**, *v. tr. IV*,
to unchain.

desluș-i (a), **-ésc**, **-it**, *v. tr. IV*, to
clear, to explain, to unravel, to
see dimly; **desluși-t**, **-tă**, *adj.*
-ți, **-te**, *pl.*, clear.

desmierdá (a), **desmiérd**, **-át**, *v. tr.*
I, to caress.

desnădăjdui (a), **-ésc**, **-it**, *v. tr.*,
intr. IV, to despair, to de-
spond.

desnădăjd-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, despair.

desnaționalis-ăre, *n. f.*, **-ări**, *pl.*,
denationalisation.

- despărți (a), despărț (despărțesc), despărțit, *v. tr.* IV, to separate, to disunite; despărțit-ór, -oáre, *adj.*, -óri, -oáre, *pl.*, separating.
- desperá (a), despér (-éz), -át, *v. intr.* I, to despair; desperá-t, -tă, *adj.*, -ți, -e, *pl.*, hopeless, desperate; desper-áre, *n. f.*, -ári, *pl.*, despair.
- despicá (a), despíc, -át, *v. tr.* I, to cleave, to split.
- déspre, *prep.*, about, for.
- desprétui-tór, -toáre, *adj.*, -tóri, -toáre, *pl.*, scornful, contemptuous.
- destăinuí (a), -ésc, -t, *v. tr.* IV, to divulge, to reveal.
- deștept, deșteaptă, *adj.*, deștepti, deștepte, *pl.*, intelligent.
- deșteptá (a), deștept, -át, *v. tr.* I, to awake.
- destrăm-á (a), destrám, -át, *v. tr.* I, to ravel out, to unweave.
- destúl, -ă, *adj.*, destúii, destúle, *pl.*, sufficient, enough.
- desvoltá (a), desvólt, -át, *v. tr.* I, to develop, to unfold; desvolt-áre, *n. f.*, ári, *pl.*, development, evolution.
- devále, *adv.*, downward(s).
- deveni (a), devín, devenít, *v. intr.* IV, to become, to grow.
- deviz-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, device, motto; money.
- diafán, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, transparent.
- diávol, *n. m.*, -i, *pl.*, devil.
- dicționár, *n. mix.*, -e, *pl.*, dictionary.
- diferi-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, different, various.
- diháni-e, *n. f.*, dihánii, *pl.*, creature, monster.
- dimin-eață, *n. f.*, -éți, *pl.*, morning.
- din, *prep.*, from, out, of.
- dinadins, *adv.*, purposely; cu tot dinadinsul, *adv.*, quite purposely.
- dinaíntea, *prep.*, before.
- dincolo de, *prep.*, beyond, over.
- dinioárea, *adv.*, see adineoárea.
- dinspre, *prep.*, from the direction of.
- dín-te, *n. m.*, -ți, *pl.*, tooth.
- díntre, *prep.*, between, from, among (see 8. 3, note 1).
- díntr'o = dín o; díntr'odátă, *adv.*, suddenly, all at once.
- díntru, *prep.*, from, out, of (see 8. 3, note 1).
- diréc-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, direct.
- directór, *n. m.*, -i, *pl.*, director, manager.
- discrê-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, discreet.
- diseárá, *adv.*, to-night (the coming evening).
- dișelá (a), dișél, -át, *v. tr.* I, to break a horse's back, to cripple.
- dispăreá (a) (dispáre), dispár, dispărút, *v. intr.* II (III), to disappear.
- distánt-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, distance.
- distínc-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, distinct.
- doámn-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, mistress, lady.
- doárá (doár), *adv.*, certainly, of course; într'o doárá, *adv.*, at a venture, taking a risk, on the off-chance; fără doár și poáte, *adv.*, without doubt, without fail (see 12. 3, note).
- dobând-í (a), -ésc, -ít, *v. tr.* IV, to acquire, to purchase.
- dobi-tóc, *n. mix.*, -toáce, *pl.*, cattle, animal; fool.
- Dobrógea, *prop. n. f.*, Dobrudzha; dobrogeán, -eánă, *adj.*, -éni, -éne, *pl.*, of, from Dobrudzha.

- Dobromír**, *prop. n. m.* (name).
dóctor, *n. m.*, -i, *pl.*, doctor.
document, *n. mix.*, -e, *pl.*, document.
dói, *m.*, **două**, *f. num.*, two.
dóilea (al), *m.*, **doua** (a), *f.*, the second.
doim-e, *n. f.*, -i, *pl.*, duality.
dóin-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, a lyric folk-song, folk-poem.
dolár, *n. m.*, -i, *pl.*, dollar.
dolín-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, vale, valley.
doméstic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, domestic.
dominán-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, prevailing.
domir-i (a se) (dumiri), *mă*.
domirésc, -it, *v. intr. IV*, to comprehend clearly, to become fully aware of; **nedomirít**, -ă, *adj.*, doubtful, hesitating.
domn, *n. m.*, -i, *pl.*, master, gentleman, mister.
domn-ésc, -ească, *adj.*, -ești, *pl.*, of the gentleman, lordly.
domn-i (a), -ésc, -it, *v. intr. IV*, to rule.
domnia ta, **dumneată**, **domnia voastră**, **dumneavoastră**, you (see 5. 4).
domni-e, *n. f.*, -i, ruling, domination.
domnişór, *n. m.*, -i, *pl.*, young gentleman; master.
domnitór, *n. m.*, -i, *pl.*, ruler, prince.
dom-ól, -oală, *adj.*, -ói, -oále, *pl.*, soft, slow.
dóniţ-ă, *n. f.*, -i (-e), *pl.*, bucket.
dor, *n. mix.*, -uri, *pl.*, ardent desire, longing (see 6. 4. c).
dor-i (a), -ésc, -it, *v. tr. IV*, to wish, to desire.
dormi (a), **dorm**, -it, *v. intr. IV*, to sleep.
dormi-tór, *n. mix.*, -toáre, *pl.*, bedroom.
- Dórna**, *prop. n.* (locality, river).
dos, *n. mix.*, -uri, *pl.*, back; **în dósul căsei**, at the back of the house.
dóua (a), see **dóilea**.
două, see **dói**.
doved-i (a), -ésc, -it, *v. tr. IV*, to prove, to demonstrate; to overcome.
drac, *n. m.*, -i, *pl.*, devil.
drag, -ă, *adj.*, -i (-e), *pl.*, dear, beloved.
Drăgăşani, *prop. n. m. pl.* (locality).
drăgoste, *n. f.* (**drăgoste**, *pl.*), love.
drăgút, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, quaint, sweet.
dram, *n. mix.*, -uri (-e), *pl.*, the smallest weight measure, gram.
drept, *n. mix.*, -uri, *pl.*, right, law.
drept, **dreaptă**, *adj.*, **drépti**, -te, *pl.*, straight, direct, right; **de-a-dréptul**, *adv.*, straightaway.
dreptáte, *n. f.*, **dreptáři**, *pl.*, justice, right.
drójd-i-e, *n. f.*, -i, *pl.*, yeast, lees, dregs.
drópi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, bustard.
drópiói, *n. m.*, **dropiói**, *pl.*, he-bustard.
drug, *n. m.*, -i, *pl.*, wooden or iron bar.
drum, *n. mix.*, -uri, *pl.*, road, journey.
drumeág, *n. mix.*, -uri (**drumége**), *pl.*, way, path, lane.
drumét, *n. m.*, -i, *pl.*, traveller.
d-sa, see 5. 4.
d-ta, see 5. 4.
dubl-ă (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to double.
dúbl-u, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, double, twofold.
dúc-e, *n. m.*, -i, *pl.*, duke.
dúce (a), **duc**, **dus**, *v. tr. III*, to carry, to lead; **a se** —, to go away.

duh, *n. mix. (archaic)*, -uri, *pl.*, spirit, soul; wit.
dui-ós, -oasă, *adj.*, -ósi, -oáse, *pl.*, sad, tender, sorrowful.
dúlc-e, *adj.*, -i, *pl.*, sweet.
dulceată, *n. f.*, **dulcéțuri** (**dulcéți**), *pl.*, preserve, sweetness, jam.
dumeată, **dumeavoastră**, you (see 5. 4).
duminecă, *n. f.*, Sunday.
Duminica-Mare, *n. f.*, Whit-Sunday.
dumiri (a), see **domiri** (a).
dumitale = **domniei tale**.
Dumnezeu, *n. m.*, God; **dumneze-esc**, -iască, *adj.*, -ești, *pl.*, of God, divine.
Dunărea, *n. f.*, the Danube; **dunăr-ean**, -eană, *adj.*, -eni, -ene, *pl.*, of the Danube.
dung-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, stripe; brim, border; line.
după, *prep.*, after; **după cum**, *adv.*, as, so.
dură (a), -éz, -át, *v. intr. I*, to last, to dure, to continue.
dureă (a) (**dor**), **durút**, *v. intr. II*, to feel pain (see 6. 4. d).
durér-e, *n. f.*, -i, *pl.*, pain, sorrow, ache.
dușmán, *n. m.*, -i, *pl.*, enemy, foe.
dușmăn-ós, -oasă, *adj.*, hostile.

E

e, 3rd *sing. pres.*, is.
ea, *pron.*, she (see 5. 1. a).
echipamént, *n. mix.*, -e, *pl.*, equipment.
edíți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, edition.
eféct, *n. mix.*, -e, *pl.*, effect, consequence; performance.
éften, see **ieften**.
Egipt, *prop. n. m.*, Egypt.
ei, *pers. pron.*, they; to her (see 5. 1. a); **ei!** *interj.*, eh!
el, *pers. pron.*, he (see 5. 1. a).

éle, *pers. pron. f.*, they (see 5. 1. a).
elegán-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, elegant, smart; fashionable.
elemént, *n. mix.*, -e, *pl.*, element.
elév, *n. m.*, -i, *pl.*, schoolboy, disciple.
elév-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, schoolgirl.
eliber-ă (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to deliver, to free.
Elvéția, *prop. n. f.*, Switzerland; **elveți-ân**, -ână, *adj.*, -eni, -ene, *pl.*, Swiss.
energí-e, *n. f.*, -i, *pl.*, energy.
Englé-z, *n. m.*, -ji (-zi), *pl.*, Englishman; **englez**, -ă, *adj.*, -ji(-zi), -ze, *pl.*, English; **englez-esc**, -ească, *adj.*, -ești, *pl.*, English.
Englitéra, *prop. n. f.*, England.
episcop, *n. m.*, -i, *pl.*, bishop;
episcopál, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, episcopal.
époc-ă, *n. f.*, -i (-e), *pl.*, epoch, period, era.
épur-e, *n. m.*, -i, *pl.*, hare; **epur-esc**, -ească, *adj.*, -ești, *pl.*, (of) hare.
equátor (**ecvátor**), *n. m.*, equator.
ér-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, era.
erá (el, ea), *impf. 3rd. sing.*, was being, used to be (he, she).
erés, *n. mix.*, -uri, *pl.*, superstition, myth.
eréte, see **heréte**.
eró-u, *n. m.*, -i, *pl.*, hero.
erudit, -ă, *adj.*, *n.*, learned man, scholar.
erúncă, see **ierúncă**.
escúrsie, see **excúrsie**.
esențial, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, essential.
eși (a), see **ieși** (a).
est, *n. m.*, East.
éste (el, ea), 3rd *sing. pres.* is (he, she).
etáj, *n. mix.*, -e, *pl.*, floor.

etérn, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, eternal.
eterogén, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, see ambigen.
etimológic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, etymological.
éu, *pers. pron.*, I.
eufoní-e, *n. f.*, -i, *pl.*, euphony.
Európa, *prop. n. f.*, Europe; europe-án, -ánă, *adj.*, -ni, -ne, *pl.*, European.
ev, *n. mix.*, -uri, *pl.*, age; evul-mediú, Middle Ages.
evad-á (a), -éz, -át, *v. intr. I.*, to escape.
evenimént, *n. mix.*, -e, *pl.*, event, incident.
evocá (a), evóc, -át, *v. tr. I.*, to evoke, to call forth.
exámen, *n. mix.*, -e, *pl.*, examination, test.
exclamáti-e, *n. f.*, -i, *pl.*, exclamation.
exclusív, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, exclusive.
excúrsi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, excursion.
executá (a), execut, -át, *v. tr. I.*, to execute, to perform.
exémpl-u, *n. mix.*, -e, *pl.*, example.
existá (a), exist, -át, *v. intr. I.*, to exist, to be.
expedi-á (a), -éz, -át, *v. tr. I.*, to send off, to forward.
explicá (a), explic, -át, *v. tr. I.*, to explain, to interpret.
expresiún-e, *n. f.*, -i, *pl.*, expression, expressiveness.
exprimá (a), exprím, -át, *v. tr. I.*, to express.
expúne (a), expún, expús, *v. tr. III.*, to expose, to display; a se —, to risk, to venture.
exteri-ór, -oáră, *adj.*, -óri, -oáre, *pl.*, exterior, external; *n. mix.*, -óruri, *pl.*, exterior, outside.
extérn, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, external, exterior.

F

fă, *imp.*, see face (a).
făbrić-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, fabric, factory.
face (a), fac, făcút, *v. tr. III.*, to make, to do; se face zíua, it dawns, it grows (morning), twilight (see 6. 4. e).
făcl-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, torch.
făcli-e, *n. f.*, -i, *pl.*, torch, candle.
fag, *n. m.*, -i, *pl.*, beech-tree.
făgădui (a), -ésc, -t, *v. tr. IV.*, to promise.
făgădui-ălă, *n. f.*, -éli, *pl.*, promise.
Făgărăş, *prop. n. m.* (mountain, town); făgărăş-án, -ánă, *adj.*, -éni, -éne, *pl.*
făin-ă, *n. f.*, -uri, -i (-e), *pl.*, flour.
fálnic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, proud, haughty.
famili-e, *n. f.*, -i, *pl.*, family.
fân, *n. mix.*, -uri, *pl.*, hay.
fânăţ, *n. mix.*, fânéte, *pl.*, hay-field.
fântân-ă, *n. f.*, -i (-e), *pl.*, well, fountain, spring.
fantásm-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, phantasm, phantom.
fapt, *n. mix.*, -e, *pl.*, act; matter; în fapt de seară, when it gets dark.
făpt-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, deed, act, action.
făptui (a), -ésc, -t, *v. tr. IV.*, to commit, to effect, to do.
fără, *prep.*, without.
fărmăiţă (a), see firimiţă (a).
farmaci-e, *n. f.*, -i, *pl.*, pharmacy, apothecary, chemist.
fărmec, *n. mix.*, -e, *pl.*, charm, spell, enchantment.
fasán, *n. m.*, -i, *pl.*, pheasant.
făşuit (făşâit), *n. mix.*, -uri, *pl.*, rustle.

- Făt Frumós**, *prop. n.*, Prince Charming of Rumanian fairy tales.
- fătă**, *n. f.*, *fête*, *pl.*, girl, lass.
- fătă**, *n. f.*, *fête*, *pl.*, face; **fătă de perină**, pillow-case.
- faşad-ă**, *n. f.*, *-e*, *pl.*, frontage, façade.
- făţiş**, *adv.*, openly.
- Februárie**, **Február**, *n. m.*, February.
- feciór**, *n. m.*, *-i*, *pl.*, son, lad.
- ferí-e**, *n. f.*, *-i*, *pl.*, fairyland scene; **feríc**, *-ă*, *adj.*, *-i*, *-e*, *pl.*, fairylike.
- fel**, *n. mix.*, *-uri*, *pl.*, kind, sort; **de fel**, *adv.*, not at all; **fel de fel**, *adv.*, all kind of, various.
- felinár**, *n. mix.*, *-e*, *pl.*, lantern.
- feméi-e**, *n. f.*, *-a*, *art.*, **feméi**, *pl.*, woman.
- ferchezui** (a), *-ésc*, *-it*, *v. tr. IV*, to dress up.
- fer-eastră**, *n. f.*, *-estre*, *pl.*, window.
- fer-i** (a), *-ésc*, *-it*, *v. intr. IV*, to avoid; **a se** —, *v. intr. refl.* (see 6. 7).
- fericir-e**, *n. f.*, *-i*, *pl.*, happiness, prosperity.
- ferici-t**, *-tă*, *adj.*, *-ţi*, *-te*, *pl.*, happy.
- fermecă** (a), **férmec**, *-át*, *v. tr. I*, to charm, to enchant; **fermecăt-ór**, *-oáre*, *adj.*, *-óri*, *-oáre*, *pl.*, enchanting, charming; *n.*, magician, sorcerer.
- feróce**, *adj.*, **feróci**, **feróce**, *pl.*, fierce, wild.
- feţişoár-ă**, *n. f. dim.*, *-e*, *pl.*, little face.
- fetiţ-ă**, *n. f.*, *-e*, *pl.*, girl.
- fi** (a), **sunt** (sânt), **fost**, *aux. v.*, to be (see 6. 1).
- fiár-ă**, *n. f.*, *-e*, *pl.*, beast.
- fică-t**, *n. m.*, *-ţi*, *pl.*, liver.
- fie**, *imp.*, let it be; *conj.* (see 8. 4. i).
- fiecare**, *indef. pron.*, everyone, each (see 5. 9).
- fiecé**, *indef. pron.*, everything (see 5. 9).
- fieciné**, *indef. pron.*, everyone.
- fier**, *n. m.*, iron.
- fierbe** (a), **fierb**, **fierť**, *v. tr., intr. III*, to boil.
- fierbin-te**, *adj.*, *-ţi*, *pl.*, hot.
- fiére**, *n. f.*, *-i*, *pl.*, gall, bile.
- fie-si** (see p. 248) = **fiicei sale**.
- figúr-ă**, *n. f.*, *-i*, *pl.*, figure, form, shape; image.
- fiic-ă** (fică), *n. f.*, *-e*, *pl.*, daughter.
- fiind**, *gerund*, being.
- fiindcă**, *conj.*, because.
- fiinţ-ă**, *n. f.*, *-e*, *pl.*, being, existence.
- filosofi-e**, *n. f.*, *-i*, *pl.*, philosophy.
- fini** (a), **fin-ésc**, *-it*, *v. tr. IV*, to finish.
- fiór-ós**, *-oásă*, *adj.*, *-óşi*, *-oáse*, *pl.*, frightful.
- fir**, *n. mix.*, *-e*, *pl.*, thread; morsel.
- fír-e**, *n. f.*, *-i*, *pl.*, nature, temper, disposition.
- fír-ésc**, *-éască*, *adj.*, *-éşti*, *pl.*, natural.
- fírimiş-ă** (a) (**fărâmişă**), *-éz*, *-át*, *v. tr. I*, to crumb, to crumble.
- fi-u**, *n. m.*, *-i*, *pl.*, son.
- fixá** (a), *-éz*, *-át*, *v. tr. I*, to fix; to stare at.
- flăcără**, *n. f.*, **flăcări**, *pl.*, flame.
- flăcă-u**, *n. m.*, *-i*, *pl.*, lad.
- flămân-d**, *-dă*, *adj.*, *-zi*, *-de*, *pl.*, hungry.
- flaming**, *n. m.*, *-i*, *pl.*, flamingo.
- flegmátic**, *-ă*, *adj.*, *-i*, *-e*, *pl.*, phlegmatic.
- floáre**, *n. f.*, **flóri**, *pl.*, flower.
- Floárea**, *prop. n. f.* (name).
- floric-ică**, *n. f.*, *-éle*, *pl.*, little flower.

- fluerăş**, *n. mix.*, -e, *pl.*, shepherd's flute, pipe.
flúvi-u, *n. mix.*, -i, *pl.*, river.
foáie, *n. f.*, **fói**, *pl.*, leaf.
foáme, *n. f.*, hunger (see 6. 4. c).
foámete, *n. f.*, famine.
foárte, *adv.*, very.
foc, *n. mix.*, -uri, *pl.*, fire.
Focşani, *prop. n. pl.* (town).
fol-ós, *n. mix.*, -oáse, *pl.*, utility; usefulness; profit.
folosi-tór, -toáre, *adj.*, -tóri, toáre, *pl.*, useful, profitable.
fonologí-e, *n. f.*, phonology.
forfot-i (a), -ésc, -it, *v. intr.* IV, to boil; to crawl (with), to crowd.
fórmă, *n. f.*, -e, *pl.*, form.
form-á (a), -éz, -át, *v. intr.*, *tr.* I, to form, to model.
formúl-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, formula, formule.
fort-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, force, power.
fortificá (a), fortific, -át, *v. tr.* I, to fortify.
fóşnet, *n. mix.*, -e, *pl.*, rustle, noise.
fost, see **fi** (a).
fotografíc, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, photographic.
frágă, *n. f.*, -e (-i), *pl.*, wild strawberry.
frágezím-e, *n. f.*, -i, *pl.*, tenderness, delicacy.
fragment, *n. mix.*, -e, *pl.*, fragment.
francá (a), franchéz, francát, *v. tr.* I, to pay the postage.
francéz, -ă, *adj.*, -i (-ji), -e, *pl.*, French.
fránghí-e, *n. f.* (fránghie), -i, *pl.*, rope, cord.
Fránţa, *prop. n. f.*, France.
Fránţuz, *prop. n. m.*, see **francez**.
fránţuz-ésc, -ească, *adj.*, -eşti, *pl.*, French.
frásin, *n. m.*, -i, *pl.*, ash-tree.
frá-te, *n. m.*, -ţi, *pl.*, brother;
frăt-ésc, -ească, *adj.*, -eşti, *pl.*, brotherly.
freámăt, *n. mix.*, frémete, *pl.*, rustling noise.
frecúş, *n. mix.*, -uri, *pl.*, chafing, rubbing.
fréscó (al), *adj.*, fresco (in).
fríc-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, fear, fright (see 6. 4. c).
frig, *n. mix.*, cold, frost; fríguri, *pl.*, fever (see 6. 4. c).
frige (a), fríg, fript, *v. tr.* III, to burn, to roast, to fry; a se —, to burn oneself.
frigur-ós, -oásă, *adj.*, -óşi, -oáse, *pl.*, chilly, cold.
fript, see **frige** (a).
friptúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, roast, roast-meat.
fruct, *n. mix.*, -e, *pl.*, fruit, fruitage; product.
frum-ós, *adj. m.*, -oásă, *f.*, -óşi, -oáse, *pl.*, beautiful, nice, pretty.
frumuş-él, -ică, *adj.*, -éi, -éle, *pl.*, pretty, nice.
frumusét-ă (-e), *n. f.*, -i, *pl.*, beauty.
fruntăş, -e, *adj.*, *n.*, -i, -e, *pl.*, leading man, notable; lance-corporal.
frún-te, *n. f.*, -ţi, *pl.*, forehead; front, forepart.
frúnz-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, leaf.
fudúl, -ă, *adj.*, fudúi, fudúle, *pl.*, proud.
fúg-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, flight.
fu-gí (a), fug, -git, *v. intr.* IV, to run away, to flee.
fulg, *n. m.*, -i, *pl.*, down; flock; flake.
fulgerá (a), fúlger, -át, *v. tr.*, *intr.* I, there is lightning; to fulminate.
fum, *n. mix.*, smoke; -uri, *pl.*, snobbery.

fumuri-u, -e, adj., -i, pl., smoke-grey.
fund, n. mix., -uri, pl., bottom, ground.
fundamental, -ă, adj., -i, -e, pl., fundamental, basic.
furá (a), fur, -át, v. tr. I, to steal.
fúrc-ă, n. f., -i, pl., pitchfork; distaff.
fúri-e (furie), n. f., -i, pl., fury, rage; **furi-ós, -oasă, adj., -óși, -oase, pl.**, furious, raging.
furiș (pe), adv., furtively, stealthily.
furiș-á (a se), mă —, -éz, -át, v. intr. I, to steal in, to sneak, to creep.
furnic-ă, n. f., -i, pl., ant.
furnis-á (a), -éz, -át, v. tr. I, to supply, to deliver.
furtún-ă, n. f., -i, pl., storm, gale.

G

găin-ă, n. f., -i, pl., hen.
Galáți, prop. n. m. pl. (town).
gálben, -ă, adj., -i, -e, pl., yellow.
găl-cătă, n. f., -éți, pl., bucket, pail.
gălúscă, n. f., gălúști, pl., dumping; stuffed cabbage.
gând, n. mix., -uri, pl., thought.
gând-i (a), v. tr., intr. IV, -ésc, -ít, to think; gândir-e, n. f., -i, pl., thinking; **gândit-ór, -oare, adj., -óri, -oare, pl.**, pensive, thoughtful.
gără, n. f., gări, pl., station.
gârbov-i (a se), mă —, -ésc, -ít, v. intr. IV, to stoop, to grow round-shouldered.
gard, n. mix., -uri, pl., fence, hedge, inclosure.
gărl-ă, n. f., -e, pl., river, brook.
gâscă, n. f., găște, găști, pl., goose.
găs-i (a), -ésc, -ít, v. tr. IV, to

find, to obtain; **a se —**, to be found, to meet, to find oneself.
gât, n. mix., -uri, pl., neck.
gáta, adj., adv., ready.
gât-i (a), -ésc, -ít, v. tr. IV, to make ready; to adorn; to cook; **a se —**, to dress oneself up.
găur-i (a), -ésc, -ít, v. tr. IV, to make a hole, to bore, to pierce.
gaz, n. mix., -e, pl., gas; **gaz metan**, methane gas.
gázd-ă, n. f., m., -e, pl., landlady, landlord; hostess.
geám, n. mix., -uri, pl., pane, window-pane.
geână, n. f., gêne, pl., eyelash.
general, -ă, adj., -i, -e, pl., general, universal.
general, n. m., -i, pl., general.
genunchér, n. mix., -e, pl., coat reaching to the knees.
genúnci, n. m., genúnci, pl. (genunche, pl. f.), knee.
Georgián, n. m., Georgiáni, pl., Georgian; **georgi-án, -ână, adj., -éni, -éne, pl.**, Georgian.
ger, n. mix., -uri, pl., cold, frost.
gesticul-á (a), -éz, -át, v. intr. I, to gesticulate.
gheată, n. f., ghéte, pl., shoe.
Gheórghe, Géorge, prop. n., George.
ghiár-ă, n. f., -e, pl., claw, clutch.
ghiață, n. f., ghiéțuri (ghiețe), ice.
ghic-i (a), -ésc, -ít, v. tr. IV, to guess, to divine.
ghici-toare, n. f., -tóri, pl., riddle, puzzle; wise woman, fortune-teller.
ghileméte, ghileméle, n. f. pl., inverted commas.
ghintui-t, -tă, adj., -ți, -te, pl., rifled.
ghiocé-l, n. m., -i, pl., snowdrop.
ghișé-u, n. mix., -ie, pl., counter.
gig, see vig.

- gîner-e, *n. m.*, -i, *pl.*, son-in-law.
 giránt, *n. m.*, giránți, *pl.*, endorser, guarantor.
 glas, *n. mix.*, -uri, *pl.*, voice.
 gloáb-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, jade; tit; punishment.
 glonț, *n. mix.*, gloănțe, *pl.*, bullet.
 glori-ós, -oásă, *adj.*, -oși, -oase, *pl.*, glorious.
 glúm-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, joke (see șagă).
 goán-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, flight, speed; pursuit; coursing.
 gogós-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, cocoon.
 gol, goălă, *adj.*, goi, goále, *pl.*, naked; empty; bare; gol, *n. mix.*, -uri, *pl.*, emptiness, vacuum.
 golăș, -ă (-e), *adj.*, -i, -e, *pl.*, naked, unfeathered, bald.
 golf, *n. mix.*, -uri, *pl.*, gulf.
 Golgota, *prop. n. f.*, Golgotha.
 gon-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to chase, to expel, to thrust out.
 gorún, *n. m.*, -i, *pl.*, rowan-tree, oak.
 grábă, *n. f.*, haste, hurry, speed.
 grábí-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, hasty, in a hurry.
 grábnic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, urgent, speedy.
 grad, *n. mix.*, -e, *pl.*, degree.
 grădin-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, garden.
 gram, *n. mix.*, -e, *pl.*, gram.
 grămădă, *n. f.*, grămézi, *pl.*, heap, pile, amassment; grămăd-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to heap, to collect; a se —, to throng.
 grămăgioár-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, little heap.
 grânăr, *n. mix.*, -e, *pl.*, granary.
 grâne, *n. f. pl.*, cereal, grain (see grâu).
 grătár, *n. mix.*, -e, *pl.*, grille, roaster.
 gratificá (a), gratífic, -át, *v. tr. I*, to confer, to bestow.
 grá-u, *n. mix.*, wheat, -ie, *pl.*, wheatfields; -ne, *pl.*, cereals.
 grăúnte, *n. mix.*, grăunțe, *pl.*, grain.
 grav, -ă, *adj.*, grave, serious, weighty.
 gravit-áte, *n. f.*, -ăți, *pl.*, gravity.
 gravúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, engraving.
 grecésc, grecească, *adj.*, Greek.
 Grécia, *prop. n. f.*, Greece.
 gréer, *n. m.*, -i, *pl.*, cricket.
 gre-ói, -oáie, *adj.*, -ói, -oáie, *pl.*, awkward, heavy, unwieldy.
 greșálă, *n. f.*, greșéli (arch. greșále), *pl.*, fault, error; trespass.
 greș-í (a), -ésc, -ít, *v. intr., tr. IV*, to err, to commit a fault, to mistake.
 gré-u, -a, *adj.*, -i, -le, *pl.*; cu greu, hardly.
 greutáte, *n. f.*, greutăți, *pl.*, weight, difficulty.
 grij-e (-ă), *n. f.*, -i, *pl.*, task, worry.
 Grivéi, *prop. n. m.* (name of a dog).
 groápă, *n. f.*, grópi, *pl.*, ditch, grave, trench.
 groáză, *n. f.*, terror, horror, fright; (great multitude).
 groáznic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, dreadful, terrific.
 gros, groasă, *adj.*, gróși, groáse, *pl.*, thick, corpulent.
 grozáv, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, terrible.
 grumáz, *n. mix.*, -uri, *pl.* (also grumáji), nape, neck.
 gun-ói, *n. mix.*, -oáie, *pl.*, dung-hill; filth, dirt.
 gúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, mouth.
 gustá (a), gust, -át, *v. tr., intr. I*, to taste, to eat.

H

ha! *interj.*, ah!
 hac, *n. m.*, a da de —, to get the better of, to find remedy for.
 hái! háide! háidem! *interj.*, come! up! (see 9. 2.)
 hain, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, faithless; hateful; odious.
 hain-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, coat, clothes, dress.
 hait, *n. mix.*, -uri, *pl.*, sluice, flood-gates.
 hamál, *n. m.*, -i, *pl.*, porter.
 han, *n. mix.*, -uri, *pl.*, inn.
 hargát, see argát.
 hârsí (a se), mă hârsése, hârsít, *v. intr.* IV, to be stingy;
 hârsít, -ă, *adj.*, avaricious, stingy, niggardly.
 hârtí-e, *n. f.*, -i, *pl.*, paper.
 hat, *n. mix.*, -uri, border separating two fields.
 haț! *interj.*, from the verb
 inhăță (a), inhăț, -át, *v. tr.* I, to seize, to catch up.
 hăul-í (a), -esc, -ít, *v. intr.* IV, to yell, to yodel.
 heréte (aréte, eréte), *n. m.*, heréți, *pl.*, hawk (*Astur, Falco palumbarius*).
 heruvím (cheruvím), *n. m.*, -i, *pl.*, cherub.
 hiát, *n. mix.*, -e, *pl.*, hiatus.
 hid-ós, -oásă, *adj.*, -óși, -oáse, *pl.*, hideous, horrible.
 hodorong-í (a), -esc, -ít, *v. intr.* IV, to rattle, to rumble.
 hóhot, *n. mix.*, -e, *pl.*, de răs, loud laughter; — de plâns, loud lament.
 holb-á (a), -éz, -át, *v. tr.* I, to open wide the eyes, to stare;
 a se —, to stare, to gaze.
 hór-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, a dance.
 hotár, *n. mix.*, -e, *pl.*, frontier.
 hotăr-í (a), -ăse -ít, *v. tr.* IV, to

decide; to determine; to sentence; a se —, to decide; to determine; to resolve.
 hotărír-e, *n. f.*, -i, *pl.*, decision, resolution, verdict.
 hotél, *n. mix.*, -uri, *pl.*, hotel.
 Hotín, *prop. n. m.* (town).
 hrănă, *n. f.*, hrăni, *pl.*, food.
 hrăn-í (a), -esc, -ít, *v. tr.* IV, to feed, to nourish; a se —, *intr.*, to live upon.
 hulúb, *n. m.*, -i, *pl.*, pigeon, dove;
 hulubiț-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, she-pigeon, she-dove.
 Humór (Mănăstirea), *prop. n. m.* (locality).
 Humulește-án, *prop. n. m.*, -éni, *pl.*, inhabitant of Humulești (village).
 Hurmuzáche, *prop. n.* (surname).

I

i, -i, *pers. pron.*, to him, to her, them (see 5. 1. a); *aux. v.*, is (see 6. 1. a).
 I=ei! *interj.* (see p. 247).
 ia! *interj.*, take, let.
 iacă, see iată.
 iad, *n. mix.*, -uri, *pl.*, hell, inferno.
 Ianuárie, *n. m.*, January.
 iáp-ă, *n. f.*, iépe, *pl.*, mare.
 iar (iără, iărăș), *adv.*, again; *conj.*, and, but, whereas.
 iarb-ă, *n. f.*, iérburi, *pl.*, plants;
 iérbi, *pl.*, grass fields.
 iarmar-óc, *n. mix.*, -oáce, *pl.*, fair, market.
 iárnă, *n. f.*, iérni, *pl.*, winter.
 Iási, *n. m. pl.*, Jassy.
 iată! *interj.*, behold! that is! here is!
 iáu, see luá (a).
 iafirt, *n. mix.*, -uri, *pl.*, yogurt.
 icoán-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, icon, image.
 ie-d, *n. m.*, -zi, *pl.*, kid, young goat.

- ieftén**, -ă, *adj.*, cheap.
iepure, see **épure**.
iéri, *adv.*, yesterday.
iérta (a), **iért**, -át, *v. tr. I*, to forgive.
iért-äre, *n. f.*, -ări, *pl.*, pardon, forgiveness.
ierúnc-ă (irúncă, erúncă), *n. f.*, -i, *pl.*, hazel-hen, heath-cock, heath-pout (*Tetrao bonasia*).
Ieána, *prop. n.*, Helen.
ilustrăți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, illustration.
imăgin-e, *n. f.*, -i, *pl.*, image; picture.
imediă-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, immediate.
imén-s, -să, *adj.*, -și, -se, *pl.*, immense.
imit-ă (a), -éz (imit), -át, *v. tr. I*, to imitate.
impéri-u, *n. mix.*, -i, *pl.*, empire.
importán-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, important.
imprési-e, *n. f.*, -i, *pl.*, impression.
in, *n. mix.*, -uri, *pl.*, flax.
inamic, inimic, *n. m.*, -i, *pl.*, enemy.
independén-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, independent.
indiscre-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, indiscreet.
inél, *n. mix.*, -e, *pl.*, ring.
infernál, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, infernal, hellish.
influent-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, influence.
informăți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, information, inquiry.
ingeni-ós, -oasă, *adj.*, -óși, -oăse, *pl.*, ingenious.
ínim-ă, *n. f.*, -i (-e), *pl.*, heart.
innavigábil, inavigábil, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, unnavigable.
inovat-ór, -oăre, *adj.*, -óri, -oăre, *pl.*, innovative.
insistá (a), **insist**, -át, *v. intr. I*, to insist.
instinct, *n. mix.*, -e, *pl.*, instinct.
instruí (a), -ésc, -t, *v. tr. IV*, to instruct.
instrument, *n. mix.*, -e, *pl.*, instrument, tool.
insul-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, island.
inteligén-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, intelligent.
intenți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, intention, design, purpose.
interés, *n. mix.*, -e, *pl.*, interest, concern.
interi-ór, -oără, *adj.*, -óri, -oăre, *pl.*, interior, inside; inner, inward.
internist, *n. m.*, **interniști**, *pl.*, specialist for internal diseases.
intrá (a), **intr-u**, -át, *v. intr. I*, to enter, to go in.
intráre, *n. f.*, -ări, *pl.*, entrance; entering; admission.
introdúce (a), **introdúc**, **introdús**, *v. tr. III*, to introduce.
introdúcer-e, *n. f.*, -i, *pl.*, introduction.
invási-e (invázie), *n. f.*, -i, *pl.*, invasion.
invitá (a), **invít**, -át, *v. tr. I*, to invite.
Ión, **Ioán**, *prop. n.*, John.
Iordáchél, *dim.* from **Iordáche**, *prop. n. m.* (name).
Iordán, *prop. n.*, Jordan.
Iorgován, *prop. n. m.* (name).
iortomán, see **ortomán**.
Irác, *prop. n. m.*, Iraq.
ireproșábil, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, blameless, irreproachable.
Irlánda, *prop. n. f.*, Ireland.
irúncă, see **ierúncă**.
isbán-dă, *n. f.*, -zi, *pl.*, success, victory.
isbí (a), see **izbi** (a).
isbucn-í (izbucní) (a), -ésc, -ít, *v. intr. IV*, to break out, to break loose, to burst into.

iscusi-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, skilful, subtle.
 isprăv-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to end, to finish.
 istlalt, (istalalt), *dem. pron.*, this other (see 5. 6. c).
 istoric, *n. m.*, -i, *pl.*, historian.
 istori-e, *n. f.*, -i, *pl.*, history.
 istoris-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to relate, to tell, to recount.
 istov-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to exhaust.
 Istria, *prop. n. f.*, Istria; istri-ân, -ână, *adj.*, -eni, -ene, *pl.*, Istrian.
 isvór, see izvór.
 Italia, *prop. n. f.*, Italy; Italian, *prop. n. m.*, Italiéni, *pl.*, Italian.
 ițari, *n. m. pl.*, white peasant woollen breeches.
 iub-i (a), esc, -it, *v. tr. IV*, to love.
 iubi-tór, -toare, *adj.*, -tóri, -toare, *pl.*, loving.
 Iúlie, *n. m.*, July.
 Iúnie, *n. m.*, June.
 iú-te, *adj.*, -ți, *pl.*, quick.
 iuț-eală, *n. f.*, -éli, *pl.*, quickness, swiftness, celerity.
 ivi (a se), mă iv-esc, -it, *v. intr. IV*, to appear, to rise; ivir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, appearance.
 iveală, *n. f.*, iveli, *pl.*, appearance.
 izbândă, see isbândă.
 izb-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to hit, to strike; izbi-tor, -toare, *adj.*, -tóri, -toare, *pl.*, striking.
 izvór, *n. mix.*, izvoare, *pl.*, source, well, spring.

Î

îi, *pers. pron.*, to him, to her; them (see 5. 1. a).
 îl, *pers. pron.*, him (see 5. 1. a).
 îmbătă (a), îmbăt, -ât, *v. tr. I*, to make tipsy, to intoxicate; a se —, to get drunk; îmbătă-

tór, -toare, *adj.*, -tóri, -toare, *pl.*, intoxicating.
 îmbătrân-i (a), -esc, -it, *v. intr. IV*, to grow old.
 îmbracă (a), îmbrac, îmbrăcăt, *v. tr. I*, to dress; a se —, to dress oneself.
 îmbrăcămin-te, *n. f.*, -ți, *pl.*, clothing, dress, clothes.
 îmbrățiș-a (a), -éz, -ât, *v. tr. I*, to embrace, to hug; to comprise.
 imbucá (a) (imbucá), îmbúc, -ât, *v. tr.*, *intr. I*, to mouth, to swallow.
 îmbuib-á (a se), mă îmbuibéz, -ât, *v. intr. I*, to gorge oneself.
 îmi, *pers. pron.*, to me (see 5. 1. a).
 împacă (a), împac, împăcăt, *v. tr. I*, to reconcile.
 împac-are, *n. f.*, -ări, *pl.*, reconciliation, reconciliationment.
 împânz-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to cover; to cloak.
 împără-t, *n. m.*, -ți, *pl.*, emperor.
 împără-t-easă, *n. f.*, -ése, *pl.*, empress.
 împără-t-esc, -ească, *adj.*, -ești, *pl.*, imperial.
 împără-ți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, empire.
 împărți (a), împart (împărțesc), împărțit, *v. tr. IV*, to divide, to distribute, to share.
 împărțir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, division.
 împărți-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, divided.
 împătri-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, fourfold.
 împiedecá (a), împiédéc, -át, *v. tr. I*, to hinder, to impede; to fetter (a horse); a se —, to stumble.
 împingé (a), împing, împins, *v. tr. III*, to push, to shove, to thrust.
 împlin-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to accomplish, to fulfil; to execute; a se —, to come to an end.

- împodob-i** (a), -*ésc*, -*ît*, *v. tr. IV*, to adorn, to decorate.
împotriva, *prep.*, against.
împrăști-ă (a), **împrăștiu**, -*ât*, *v. tr. II*, to disperse, to scatter, to spread.
împreajma, **în preajma**, *prep.*, against, towards.
împrejmui (a), -*ésc*, -*ît*, *v. tr. IV*, to enclose; to surround.
împrejúr, *adv.*, round, around; **împrejúrul casei**, round the house.
împrejur-ăre, *n. f.*, -*ări*, circumstance.
împrejurim-e, *n. f.*, -*i*, *pl.*, environs, surroundings.
împresurá (a), **împresur** (**împresor**), -*ât*, *v. tr. I*, to surround, to invest (a fortification).
împreună (a), **împreun** (-*éz*), -*ât*, *v. tr. I*, to join, to unite.
împreună, *adv.*, together.
împroscá (a), **împrosc**, -*ât*, *v. tr. I*, to sprinkle.
împrumút, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, loan, borrowing.
împrumutá (o), **împrumút**, -*ât*, *v. tr. I*, to lend, to borrow, to loan.
împuşcă (a), **împuşc**, -*ât*, *v. tr. I*, to shoot; **împuşc-ăre**, *n. f.*, -*ări*, *pl.*, shooting.
împuşcătúr-ă, *n. f.*, -*i*, *pl.*, shooting, discharge.
în, *prep.*, in.
înăbuşi (a) (**innăbuşi**), **înăbuş** (-*ésc*), -*ît*, *v. tr. IV*, to stifle, to smother, to suffocate.
înadins, *adv.*, purposely, intentionally.
înaint-ă (a), -*éz*, -*ât*, *v. intr. I*, to advance, to proceed.
înainte (-a), *adv.*, *prep.*, before, in front of, forward, ahead; **înainte de**, *conj.*, before.
- înăl-t**, -*tă*, *adj.*, -*ţi*, -*te*, *pl.*, high, tall.
înălţá (a), **înălţ**, -*ât*, *v. tr. I*, to raise, to erect; to lift; **a se** —, to mount, to ascend; to rise up.
înălţim-e, *n. f.*, -*i*, *pl.*, height.
înapoi, *adv.*, back.
înarm-ă (a), -*éz*, -*ât*, *v. tr. I*, to arm.
încă, *adv.*, still, yet, again.
încălc-i (a), -*ésc*, -*ît*, *v. tr. IV*, to entangle; **a se** —, to get entangled.
încălecá (a), **încălec**, **încălecát**, *v. tr. I*, to mount on horseback, to bestride, to ride.
încălţá (a), **încălţ**, **încălţát**, *v. tr. I*, to put on shoes; **a se** —, to put on one's shoes.
încălz-i (a), -*ésc*, -*ît*, *v. tr.*, to warm, to heat.
încântá (a), **încânt**, -*ât*, *v. tr. I*, to charm, to enchant, to ravish.
încânt-ăre, *n. f.*, -*ări*, *pl.*, enchantment, delight, ravishing.
încăpeá (a) (**încápe**), **încáp**, **încápút**, *v. intr. II (III)*, to hold, to comprise, to take in.
încărcá (a), **încárc**, **încărcát**, *v. tr. I*, to charge, to load, to burden.
încârij-i (a se), -*ésc*, -*ît*, *v. intr. IV*, to crook oneself, to get hooked.
încât, *conj.*, that, so that.
începút, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, beginning.
încercá (a), **încérc**, -*ât*, *v. tr. I*, to try, to attempt.
încercui (a), -*ésc*, -*ît*, *v. tr. IV*, to encircle, to surround.
încét, **înceátă**, *adj.*, slow, soft, low; **încetinél**, *adv. dim.*, slowly; **încetişór**, *adv. dim.*, slowly.

- încet-ă** (a), **-éz**, **-át**, *v. intr.*, to cease, to stop, to discontinue.
înceten-i (**încetin-ă**) (a), **-ésc** (**-éz**), **-it** (**-át**), *v. tr.* IV (I), to slow down.
încheiér-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, conclusion, end.
încheiă (a), **închêi**, **-át**, *v. tr.* I, to close, to end, to finish; **a se** —, to button.
închiegă (a), **închiég**, **-át**, *v. tr.* I, to curdle; **a se** —, *intr.*, to curdle.
închină (a), **închin**, **-át**, *v. tr.* I, to dedicate, to consecrate; to toast; **a se** —, *intr.*, to incline, to salute, to make the sign of the cross.
închinăciun-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, worship; prayer; salutation.
închipui (a-și), **-ésc**, **-t**, *v. tr.* IV, to imagine.
închis-oăre, *n. f.*, **-óri**, *pl.*, prison.
încinci-t, **-tă**, *adj.*, **-ți**, **-te**, *pl.*, fivefold.
încoăce, *adv.*, here, hither, this way (also temporal: since).
încolăc-i (a), **-ésc**, **-it**, *v. tr.* IV, to wind, to twist, to roll up; **a se** —, *intr.*, *refl.*, to twist.
încólo, *adv.*, thither, that way, there.
încord-ă (a), **-éz**, **-át**, *v. tr.* I, to stretch, to strain; **a se** —, *intr.*, *refl.*, to stretch oneself.
încorpor-ă (a), **-éz**, **-át**, *v. tr.* I, to embody, to incorporate.
încotró, *adv.*, *conj.*, whither.
încovoia (a), **încovói**, **-át**, *v. tr.* I, to bend, to curve.
încréder-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, confidence, trust.
încremen-i (a), **-ésc**, **-it**, *v. intr.* IV, to be stupefied, to be petrified, to be turned into stone.
încuia (a), **încúi**, **-át**, *v. tr.* I, to lock up.
încunjură (a) (**înconjură**), **încun-**
- jór** (**încúnjur**), **-át**, *v. tr.* I, to surround, to enclose, to invest, to go round, to avoid.
încurcă (a), **încúrc**, **-át**, *v. tr.* I, to entangle, to embroil; **a se** —, to get entangled.
îndărăt, *adv.*, back, behind.
îndărătnic, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, stubborn, obstinate.
îndată, *adv.*, soon, immediately; **îndatăce**, *conj.*, as soon as.
îndeléte (pe), *adv.*, slowly, tranquilly.
îndelungă-t, **-tă**, *adj.*, **-ți**, **-te**, *pl.*, long, protracted; **îndelúg**, *adv.*, long time.
îndemnă (a), **îndémn**, **-át**, *v. tr.* I, to instigate, to incite.
îndepart-ă (a), **-éz**, **-át**, *v. tr.* I, to remove, to drive away.
îndoi (a), **-ésc**, **-t**, *v. tr.* IV, to double; to fold; to bend; **a se** —, to doubt; to bend.
îndoi-t, **-tă**, *adj.*, **-ți**, **-te**, *pl.*, two-fold.
îndrăzn-i (a), **-ésc**, **-it**, *v. tr.*, *intr.*, to dare, to venture; **îndrăzn-eală**, *n. f.*, **-éli**, *pl.*, boldness, audacity.
îndreptă (a), **îndrépt** (**-éz**), **-át**, *v. tr.* I, to direct; to straighten; to correct.
îndreptă-ți (a), **-ésc**, **-it**, *v. tr.* IV, to entitle, to authorize.
îndrugă (a), **îndrúg**, **-át**, *v. tr.*, *intr.*, to speak indistinctly.
îndură (a se), **mă îndúr**, **îndurăt**, *v. intr.* I, to commiserate, to pity.
înebun-i (a), **-ésc**, **-it**, *v. tr.*, *intr.* IV, to get mad.
îneacă (a), **înéc**, **-át**, *v. tr.* I, to drown; **a se** —, *v. intr.*, to drown oneself; to be choked, to suffocate.
înfățiș-ăre, *n. f.*, **-ări**, *pl.*, appearance, presentation.

- înfierbântă (a), înfierbânt (-éz), -át, *v. tr. I*, to heat; to excite.
- înfige (a), înfig, înfipt, *v. tr. III*, to thrust, to stick.
- înfloră-tór, -toáre, *adj.*, -tóri, -toáre, *pl.*, frightful, horrible.
- inflăcăr-á (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to inflame, to kindle.
- înflor-i, -ésc, -it, *v. intr. IV*, to flourish, to blossom; înflorir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, flourishing; înflorít-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, in flower; with flowers embroidered.
- înfrânge (a), înfrâng, înfrânt, *v. tr. III*, to defeat, to overcome.
- înfrăț-i (a se), -ésc, -it, *v. refl. IV*, to fraternize, to join together like brothers.
- înfrățir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, brotherhood, fraternization.
- înfricoș-á (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to frighten; înfricoșă-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, frightful.
- înfrunt, *n. m.* (înfruntăre, *n. f.*), insult, outrage.
- înfruntă (a), înfrânt, -át, *v. tr. I*, to affront, to defy.
- înfuri-á (a), -éz, -át, *v. tr. II*, to make furious; a se —, to become furious.
- îngân-á (a), -éz, -át, to stammer, to murmur; a se —, to mock; to meet.
- înger, *n. m.*, -i, *pl.*, angel.
- îngheț-á (a), (înghiețá) îngheț, -át, *v. tr., intr. I*, to freeze, to congeal.
- înghiț-i (a), -ésc (înghit), -it, *v. tr. IV*, to swallow, to devour.
- îngrij-i, -ésc, -it, *v. tr. IV*, to attend, to take care of; îngrijít-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, careful, clean; troubled, anxious (=îngrijorat).
- îngrijir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, care, keep-
- ing; uneasiness (=îngrijorare).
- îngropá (a), îngrop, -át, *v. tr. I*, to bury, to inter.
- îngroz-i (a se), -ésc, -it, *v. intr. IV*, to be terrified, to be horrified.
- îngú-st, -ă, *adj.*, -ști, -ste, *pl.*, narrow, close, strait.
- înjunghi-á (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to stab, to poinard.
- înălăútru, *adv.*, inside, inward.
- înmagazin-á (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to store.
- înmân-á, -éz, -át, *v. tr. I*, to hand over, to deliver.
- înmiit, -ă, *adj.*, num., thousand-fold.
- înmulț-i (a), -ésc, -it, *v. tr. IV*, to multiply; a se —, *intr., refl.*
- înmulțir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, multiplication.
- înmulți-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, multiplied.
- innăbușít, see înăbuși.
- innált, see înált.
- înnapoi, see înapoi.
- înnecát, see înecá.
- înopt-á (înnoptá) (a), -éz, -át, *v. intr. I*, to get dark, to stay overnight; a se —, *v. intr.*, to grow dark (see 6. 4. e).
- înopti-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, eightfold.
- înraurir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, influence.
- însă, *conj.*, but, however.
- însânger-á (a), -éz, -át, *v. tr., intr.*, to bleed.
- însemnă (a), însemn (-éz), -át, *v. tr., intr. I*, to mark; to note, to mean, to signify; însemnă-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, important, considerable.
- însenin-á (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to make serene; a se —, to clear up.

- înşepţi-t, -tă**, *adj., num., -ţi, -te*, *pl.*, sevenfold.
- înserá (a)**, **-éz, -át**, *v. intr. I*, to become evening; **a se —**, to become evening; **înserează**, night falls (see 6. 4. e); **pe înserate**, *adv.*, towards evening.
- inser-are**, *n. f., -ări, pl.*, nightfall.
- inseráte (pe)**, *adv.*, in the dusk (see 19. 8. d).
- înşesi-t, -tă**, *adj., num., -ţi, -te*, *pl.*, sixfold.
- înşfăcă (a)**, **înşfăc, înşfăcăt**, *v. tr. I*, to grasp.
- însoţi (a)**, **-esc, -it**, *v. tr. IV*, to accompany; to unite.
- înspre**, *prep.*, to, towards.
- însufl-á (a)**, **-u, -át**, *v. tr. I*, to inspire, to suggest.
- însumi, însămi**, *pers. pron.*, myself (see 5. 2).
- insurá (a)**, **însór, însurát**, *v. tr. I*, to marry; **a se —**, *v. intr., refl.*, to get married (about a male).
- insur-i (a)**, **-esc, -it**, *v. intr. IV*, to become grey.
- însutit, -ă**, *adj., num.*, hundred-fold.
- întâi, -a**, *num., adj.*, first; **întâiul întâia**, *with art.*, the first; **întâii, întâiele**, *pl.*; **întâi**, *adv.*, first.
- întâln-i (a)**, **-esc, -it**, *v. tr. IV*, to meet.
- întâlnir-e**, *n. f., -i, pl.*, meeting, rencounter, appointment.
- întâmpl-á (a se)**, **-u, -át**, *v. intr. I*, to happen, to chance.
- întâmpl-are**, *n. f., -ări, pl.*, adventure, happening, case.
- întârzi-á (a)**, **-éz (întârziu), -át**, *v. intr. II*, to be too late; *v. tr.*, to delay.
- înţelege (a)**, **înţele-g, -s**, *v. tr. III*, to understand.
- înţelepciún-e**, *n. f., -i, pl.*, wisdom.
- înţel-épt, -eáptă**, *adj., -épti, -epte*, *pl.*, wise.
- înţelés**, *n. mix., -uri, pl.*, meaning, sense, signification.
- întemeiér-e**, *n. f., -i, pl.*, foundation.
- înţepen-i (a)**, **-esc, -it**, *v. tr., intr. IV*, to fix; to stiffen, to get stiff.
- întín-de (a)**, **întín-d, -s**, *v. tr. III*, to stretch, to extend; **a se —**, *intr.*, to stretch.
- întinder-e**, *n. f., -i, pl.*, extension.
- întiner-i (a)**, **-esc, -it**, *v. tr., intr. IV*, to make young again; to grow young again.
- întoárce (a)**, **întór-c, -s**, *v. tr. III*, to turn; **a se —**, to return, to come back; **a întoárce ceasul**, to wind up the watch.
- întócmăi**, *adv.*, exactly (the same).
- într'adîns**, *adv.*, purposely, truly, really.
- într'ânsa = întru (d)ânsa**, in it (see 8. 3, note 1).
- între**, *prep.*, between (see 8. 3, note 1).
- întrebá (a)**, **întreb, -át**, *v. tr. I*, to ask, to demand.
- întreb-are**, *n. f., -ări, pl.*, question.
- între-g, -agă**, *adj., -gi, -ge, pl.*, whole.
- întrei-t, -tă**, *adj., num., -ţi, -te*, *pl.*, threefold, treble, triple.
- întreoláltă**, *adv.*, each other, between them.
- întreprinder-e**, *n. f., -i, pl.*, enterprise, undertaking; attempt.
- întrerúper-e**, *n. f., -i, pl.*, interruption.
- întrist-á (a)**, **-éz, -át**, *v. tr. I*, to grieve, to afflict; **a se —**, to become sad.

întru, *prep.*, in (see 8. 3, note 1).
intrucât, *adv.*, *conj.*, as far as, inasmuch.
într'un, **într'o**=**în un**, **în o** (see 8. 3, note 1).
întunecă (a), **întunec**, **-ât**, *v. tr.*, to become dark, to make dark, to darken, to eclipse (see 6. 4. e).
întunérec, *n. mix.* (-*uri*, *pl.*), darkness.
înturnă (a), **întörn**, **înturnât**, *v. tr.* I, to turn; a *se* —, to turn away.
învăluî (a), **-ésc** (**învăluî**), **-it**, *v. tr.* IV, to wrap, to envelop; a *se* —, to increase, to swell.
învărtî (a), **învărt** (**învărtésc**), **-it**, *v. tr.* IV, to turn round, to revolve, to whirl; a *se* —, to turn, to go round, to toss.
învăţă (a), **învăţ**, **-ât**, *v. tr.*, *intr.* I, to teach, to learn; a *se* —, to get accustomed.
învăţă-t, **-tă**, *adj.*, *n.*, **-ţi**, **-te**, *pl.*, scholar; learned, trained.
învăţător, *n. m.*, **-i**, *pl.*, teacher (primary school).
învăţătoare, *n. f.*, **învăţătoare**, *pl.*, teacher (primary school).
învech-i (a se), **mă**, **-ésc**, **-it**, *v. intr.* IV, to become old.
învel-i (a), **-ésc**, **-it**, *v. tr.* IV, to envelop, to wrap up.
înverz-i (a), **-ésc**, **-it**, *v. intr.* IV, to grow green.
învi-ă (a), **-éz**, **-ât**, *v. tr.*, *intr.* I, to resuscitate; to raise from the dead.
învîgător, *n. m.*, **-i**, *pl.*, victor, conqueror; *adj.*, victorious.
învînge (a), **învîng**, **-s**, *v. tr.* III, to defeat, to conquer, to vanquish.
învinui (a), **-ésc**, **-t**, *v. tr.* IV, to accuse, to incriminate, to charge.

învolver-ăre, *n. f.*, **-ări**, *pl.*, whirlwind; tornado, vortex.
învărăb-i (a), **-ésc**, **-it**, *v. tr.* IV, to set at variance; a *se* —, to bear enmity.
înzeci-t, **-tă**, *adj.*, *num.*, **-ţi**, **-te**, *pl.*, tenfold.
îşi, *refl. pron.* (see 5. 3).
îţi, *pers. pron.*, to thou (see 5. 1. a).

J

jăle, *n. f.*, **jéli**, *pl.*, affliction, sadness, mourning.
jălnic, **-ă**, *adj.*, mournful.
jălt (**jilt**), *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, armchair, easy-chair.
Jăra, *prop. n. f.* (locality).
jefui (a), **-ésc**, **-t**, *v. tr.* IV, to plunder, to pillage, to rob.
jel-i (a), **-ésc**, **-it**, *v. tr.*, *intr.* IV, to mourn.
jeţ, see **jălt**.
jiletă-ă, *n. f.*, **-i**, *pl.*, vest, waistcoat.
jilt, see **jălt**.
jivin-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, creature, being, animal.
joc, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, play, game; dance; **în joc**, at stake; a-**şi bate joc de cineva**, to mock, to make mock of somebody.
joi, *n.*, Thursday.
jórdi-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, rod, switch, stick.
jos, **joasă**, *adj.*, **jóşi**, **joase**, *pl.*, low; **din jos de**, *prep.*, down; *adv.*, down; **pe jos**, *adv.*, on foot; low.
jucă (a), **joc**, **jucăt**, *v. intr.* I, to dance; a *se* —, to play.
jucăuş, **-ă** (**-e**), *adj.*, *n.*, **-i**, **-e**, *pl.*, dancing; dancer.
judecă (a), **júdec**, **-ât**, *v. tr.* I, to judge.

judec-ătă, *n. f.*, -ăți, *pl.*, judgment, lawsuit, process.
 județ, *n. mix.*, -e, *pl.*, district.
 Județul din urmă, Last Judgment.
 jug, *n. mix.*, -uri, *pl.*, yoke.
 jumătate, *n. f.*, jumătăți, *pl.*, half.
 júnghi, *n. mix.*, -uri, *pl.*, shooting pain; dagger, poinard.
 junghi-á (a), -éz, -át, *v. tr. II*, to stab.
 jupuí (o), -ésc (jupói), -ít, *v. tr. IV*, to flay, to skin.
 jurá (a), jur, -át, *v. intr. I*, to swear, to take an oath.
 júrul, see împrejur; in jurul casei, round the house; in jur, *adv.*, round.

K

Kogălniceánu, *prop. n.* (surname).

L

l, *pers. pron.*, him (see 5. 1. a).
 la, *prep.*, in, at, by, to.
 la (a), láu, láút, *v. tr. I*, to wash (the head) (see 6. 3. f).
 láb-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, paw; claw.
 lac, *n. mix.*, -uri, *pl.*, lake, pool.
 lăcăș, *n. mix.*, -e (-uri), *pl.*, see locaș.
 lăcomi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, greediness; covetousness.
 lăcrim-ă, *n. f.*, -i (-e), *pl.*, tear.
 lăcrim-á (lăcrămá) (a), -éz, -át, *v. intr. I*, to shed tears, to weep.
 lăcúst-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, locust, grasshopper.
 lădă, *n. f.*, lăzi, *pl.*, trunk, chest, box.
 láic, *n. m.*, -i, *pl.*, layman.
 lăicér (laicér), *n. mix.*, -e, *pl.*, narrow long carpet.
 láiță, see láviță.

lămur-í (a), -ésc, -it, *v. tr. IV*, to purify; to elucidate, to explain; a se —, to clear up, to understand; lămurir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, explanation.
 lan, *n. mix.*, -uri, *pl.* (large) field, plain.
 lánă, *n. f.*, lănéțe, *pl.* (washed) wools; lánuri, *pl.*, pieces of wool.
 lângă, *prep.*, beside, by, near, at, next to.
 lanț, *n. mix.*, -uri, chain.
 lápte, *n. m.*, milk.
 larg, -ă, *adj.*, -i, *pl.*, broad, wide, large.
 laringológ, *n. m.*, -i, *pl.*, ear and throat specialist.
 laș, *adj.*, *n. m.*, -ă (-e), *f.*, -i, *m. pl.*, -e, *f.*, coward.
 lăsá (a), las, lăsát, *v. tr. I*, to leave, to let, to allow; a se —, to relinquish, to cease.
 lăstár (vlăstár), *n. mix.*, -e, *pl.*, offshoot, young shoot; wood.
 la-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, broad, large, wide.
 latín, -ă, *adj.*, Latin.
 latitudin-e, *n. f.*, -i, *pl.*, latitude.
 lătrá (a), látru, lătrát, *v. intr. I*, to bark.
 látur-e, *n. f.*, lături (láturi), *pl.*, side; in lături, *adv.*, sideways, sidewise.
 láu, láie, *adj.*, lái, *pl. m.*, *f.*, grey, grizzly.
 láud-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, praise.
 láudá (a), láud, láudát, *v. tr. I*, to praise.
 lăutár, *n. m.*, -i, *pl.*, fiddler.
 láviț-ă (laiță), *n. f.*, -e, *pl.*, wooden bench.
 le, *pers. pron.*, to them (see 5. 1. a).
 leác, *n. mix.*, -uri, *pl.*, remedy, cure.
 leacă (o), a little.

- leăfă, *n. f.*, *léfuri*, *pl.*, salary.
 léhăd-ă (lébedă), *n. f.*, *-e*, *pl.*, swan.
 lécti-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, lesson.
 lectúr-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, reading, reading material.
 lecuí (a), *-ésc*, *-it*, *v. tr.* IV, to cure, to heal.
 legá (a), *leg*, *-át*, *v. tr.* I, to lie, to bind; a se —, to enter into alliance.
 legăná (a), *légăn*, *-át*, *v. tr.* I, to rock; swing.
 legătúr-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, connexion, junction.
 lége, *n. f.*, *-i*, *pl.*, law, religious faith.
 legénd-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, legend.
 legúm-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, vegetable.
 léle, *n. f.*, *léli*, *pl.*, term of friendly respect, used when addressing an older woman, an elder sister.
 lemn, *n. mix.*, *-e*, *pl.*, wood.
 léne, *n. f.*, laziness, sloth, idleness.
 léneş, *-ă* (*-e*), *adj.*, *-i*, *-e*, *pl.*, lazy, idle.
 leneví (a se), *mă lenevésc*, *lenevít*, *v. intr.* IV, to be lazy, to be idle (see 6. 4).
 len-t, *-tă*, *adj.*, *-ţi*, *-te*, *pl.*, slow, tardy.
 leopár-d, *n. m.*, *-zi*, *pl.*, leopard.
 leş-ésc, *-ească*, *adj.*, *-eşti*, *pl.* (*archaic*), Polish.
 lésne, *adv.*, easily.
 lé-u, *n. m.*, *-i*, *pl.*, lion; coin.
 lí, *pers. pron.*, to them (see 5. 1. a).
 líber, *-ă*, *adj.*, *-i*, *-e*, *pl.*, free; vacant, disengaged.
 liberál, *-ă*, *adj.*, *-i*, *-e*, *pl.*, liberal.
 libert-áte, *n. f.*, *-ăţi*, *pl.*, liberty, freedom.
 librári-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, bookshop.
 licărir-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, glimmer.
 lichí-d (lichíd), *-dă*, *adj.*, *-zi*, *-de*, *pl.*, liquid.
 limb-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, tongue, language.
 límit-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, limit, boundary.
 límpe-de, *adj.*, *-zi*, *pl.*, clear.
 lín, *-ă*, *adj.*, *-i*, *-e*, *pl.*, soft, slow, mild.
 língur-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, spoon;
 línguriţ-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, tea-spoon.
 linişt-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, tranquillity, quietness; peace; silence.
 linişti-t, *-tă*, *adj.*, *-ţi*, *-te*, *pl.*, quiet, tranquil.
 liniúţă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, dash.
 lip-í (a), *-ésc*, *-it*, *v. tr.* IV, to stick up; to gum, to glue.
 lípsă, *n. f.*, *lípsuri*, *lipse*, *pl.*, lack, need, want, deficiency.
 lípsí (a), *-ésc*, *-it*, *v. intr.* IV, to be absent, to want.
 lír-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, lyre.
 lír-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, *sterlină*, *adj.*, pound.
 líst-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, list, roll; *listă de mâncare*, menu, bill of fare.
 líter-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, letter, type, character.
 líterár, *-ă*, *adj.*, literary.
 líterá-t, *n. m.*, *-ţi*, *pl.*, man of letters.
 líteratúr-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, literature.
 lítr-u, *n. m.*, *-i*, *pl.*, litter.
 líturgí-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, liturgy.
 livádă, *n. f.*, *livézi*, *pl.*, meadow; fruit garden, orchard.
 loc, *n. mix.*, *-uri*, *pl.*, place, room; *de loc*, *adv.*, not at all.
 locaş (lăcaş), *n. mix.*, *-uri* (*-e*), *pl.*, dwelling, home, house, residence.
 locuinţ-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, habitation, lodging, residence.
 locuit-ór, *n. m.*, *-i*, *pl.*, inhabitant, resident.

logică, *n. f.*, logic.
 Lóndra, *n. f.*, London.
 lor, *pers. pron.*, to them (see 5. 1. a; *poss. pron.*, see 5. 5).
 lord, *n. m.*, *lorzi*, *pl.*, lord.
 lótr-u, *n. m.*, *-i*, *pl.*, thief.
 luá (a), iáu, luát, *v. tr. I*, to take (see 6. 3. c); (a se) lua dúpă cineva, to go after somebody, to pursue.
 luceáf-ăr, *n. m.*, *lucéferi*, *pl.*, morning star, day-star, Venus.
 luci-u, *-e*, *adj.*, *-i*, *pl.*, smooth, sleek.
 lúci-u, *n. mix.*, *-uri*, *pl.*, shine, glimmer, glitter.
 lucr-á (a), *-éz*, *-át*, *v. tr.*, *intr. I*, to work; *lucr-äre*, *n. f.*, *-ări*, *pl.*, work, action.
 lucrát-ór, *-oäre*, *n.*, *adj.*, *-óri*, *-oäre*, *pl.*, worker, workman; working.
 lucr-u, *n. mix.*, *-uri*, *pl.*, thing; work.
 Lúdvic, *prop. n. m.*, Louis.
 lúi, *pers. pron.*, to him (see 5. 1. a; *poss. pron.*, see 5. 5).
 lule-á, *n. f.*, *-le*, *pl.*, tobacco-pipe.
 lumán-äre, *n. f.*, *-ări*, *pl.*, candle; *lumănă-rică*, *n. f.*, *-rele*, *pl.*, small candle.
 lúm-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, world.
 lumín-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, light.
 lumin-á (a), *-éz*, *-át*, *v. tr. I*, to illuminate, to light; a se —, to begin to break, to dawn; to enlighten each other.
 luminis, *n. mix.*, *-uri*, *pl.*, clearing in a forest.
 lún-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, moon; month.
 lúnc-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, meadow, mead.
 lunecá (a), lúnec, *-át*, *v. intr. I*, to glide, to slide.
 lunec-ós, *-oásă*, *adj.*, *-óși*, *-oáse*, *pl.*, slippery.

lung, *adj. m.*, *-ă*, *f.*, *-i*, *pl.*, long; see *dealungul*, *adv.*
 lúni, *n.*, Monday.
 lúntre-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, boat.
 lup, *n. m.*, *-i*, *pl.*, wolf.
 lúpt-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, battle, struggle, combat, fight.
 luptá (a), lupt, *-át*, *v. intr. I*, to fight, to struggle, to combat.

M

mă, *pers. pron.*, me (see 5. 1. a).
 măcăr, *adv.*, at least; — *că*, *conj.*, although; — *să*, even if.
 Macedónia, *prop. n. f.*
 maéstru, *n. m.*, *maéstri*, *pl.*, maestro.
 măgăr, *n. m.*, *-i*, *pl.*, ass, donkey.
 măgur-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, mountain, hill; *Măgura*, *prop. n. f.* (mountain).
 mahnir-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, sadness, affliction, sorrow.
 mahnit, *adj. m.*, *-tă*, *f.*, *-ți*, *-te*, *pl.*, sad.
 măi, *adv.*, more; nearly.
 Mái, *n. m.*, May.
 măi! *interj.*, see 9. 2.
 măic-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, mother; nun; *măicúț-ă*, *n. f.*, *-e*, *f. dim.*, little mother.
 máine (máne), *adv.*, to-morrow.
 majes-tós, *-toásă*, *adj.*, *-tóși*, *-toáse*, *pl.*, majestic.
 mal, *n. mix.*, *-uri*, *pl.*, bank of the river, shore, coast.
 mām-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, mother.
 māmălig-ă, *n. f.*, *-i*, *pl.*, maize-flour, porridge.
 mamic-ă, *n. f. dim.*, *-e*, *pl.*, mummy.
 mân-ă, *n. f.*, *-i*, *mâini*, *pl.*, hand.
 mâná (a), mân, *-át*, *v. tr. I*, to drive; to incite.
 mănăstir-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, monastery, convent.

- Mănăstirea Neâmțului**, *prop. n. f.* (locality).
măncă, **măncănc**, **măncăt**, *v. tr. I*, to eat (see 6. 3. f; 6. 4. c).
măncăre, *n. f.*, **măncări** (**măncăruri**), food, meal, eating.
mandat, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, mandate, commission; **mandat poștal**, postal order.
mândri-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, pride, haughtiness.
mândru, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, proud; beautiful; *n.*, sweet-heart.
măne, see **măine**.
mângăia (**a**), **mângâi**, **-ât**, *v. tr. II*, to console, to comfort, to caress; **mângâier-e**, *n. f.*, **-i**, *pl.*, consolation, caress; **mângâie-tór**, **-toăre**, *adj.*, **-tóri**, **-toăre**, *pl.*, caressing, consoling.
mâni-ă (**a**), **-u**, **-ât**, *v. tr. II*, to irritate; **a se —**, *intr.*, to get angry.
manifest-ăre, *n. f.*, **-ări**, *pl.*, manifestation.
mâni-ós, **-oasă**, *adj.*, **-óși**, **-oăse**, *pl.*, angry, wrathful.
Mânjoală, *prop. n.* (surname).
manóper-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, manoeuvre, trick.
măn-ós, **-oasă**, *adj.*, **-óși**, **-oăse**, *pl.*, fertile, rich.
mântu-i (**a**), **-ésc**, **-ít**, *v. tr. IV*, to save, to redeem.
manuál, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, handbook, guide; **manuál**, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, manual.
manuscris, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, manuscript.
mân-z, *n. m.*, **-ji**, *pl.*, foal.
măr, *n. mix.*, **mére**, *pl.*, apple; **măr**, *n. m.*, **méri**, *pl.*, apple-trees.
măre, *n. f.*, **mări**, *pl.*, sea.
măr-e, *adj.*, **-i**, *pl.*, great, big.
măreț, **măreăță**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, magnificent, grandiose, sumptuous.
măriă, *n. f.*, **mărfuri**, *pl.*, goods, merchandise.
Marghioala, *prop. n. f.* (name).
mărg-ică (**mărge-ă**), *n. f.*, **-ele**, *pl.*, bead.
mărgin-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, border; rim; edge; margin.
mări! *interj.*, behold!
măr-i (**a**), **-ésc**, **-ít**, *v. tr. IV*, to increase, to magnify, to aggrandize; **mărir-e**, *n. f.*, **-i**, *pl.*, greatness; glory; enlargement.
măric-él, **-ică**, *adj.*, **-ei**, **-ele**, *pl.*, fairly big.
Măria Ta, *n. f.*, Your Highness Majesty.
Marin, *prop. n. m.* (name).
Marioara, *prop. n. f. dim.*, from **María**.
mărită (**a**), **mărit**, **-ât**, *v. tr. I*, to marry; **a se —**, *v. refl.*, to get married (about a female).
mărmor-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, marble.
mărți, *n.*, Tuesday.
Mărtie, **Mart**, *n. m.*, March.
mărțoag-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, jade, tit, old mare.
mărturis-i (**a**), **-ésc**, **-ít**, *v. tr. IV*, to confess, to witness.
mărún-t, **-tă**, *adj.*, **-ți**, **-te**, *pl.*, small, thin; **mărunte**, *f. pl.*, change (money).
masă, *n. f.*, **mése**, *pl.*, table.
masă, *n. f.*, **măse**, *pl.*, mass.
mă-sa=**măma sa**.
mă-si=**mămei săle**.
măse-ă, *n. f.*, **-le**, *pl.*, molar tooth.
mașinalicește, *adv.*, mechanically.
masiv, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, group of mountains; **masiv**, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, massive.
maslin-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, olive.
măsur-ă, *n. f.*, **-i**, *pl.*, measure.

- măsură (a), măsur, măsurat, *v. tr.* I, to measure.
 măt-ăsă, *n. f.*, -ăsuri, *pl.*, silk.
 materi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, matter; materials; materii prime, raw materials.
 mătuş-ă (mătuse), *n. f.*, -i, *pl.*, peasant woman; aunt.
 mauzolé-u (mausoléu), *n. mix.*, -e (-uri), *pl.*, mausoleum.
 Mediaş, *prop. n. m.* (locality).
 medicament, *n. mix.*, -e, *pl.*, medicine, medicament.
 médi-u, *n. mix.*, -i, *pl.*, medium; médi-u, -e, *adj.*, -i, *pl.*, medium; médi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, average, medium.
 megieş, -ă (-e), *adj.*, *n.*, -i, -e, *pl.*, neighbour.
 melc, *n. m.*, -i, *pl.*, snail.
 meréu, *adv.*, continually, always, steadily.
 merge (a), merg, mers, *v. intr.* III, to go.
 merinde, *n. f. pl.*, provisions (of food).
 mestec-ăn, *n. m.*, mesteceni, *pl.*, birch-tree.
 meşter, *n. m.*, -i, *pl.*, master, skilled worker.
 meşteşug, *n. mix.*, -uri, *pl.*, handicraft, trade.
 métr-u, *n. m.*, -i, *pl.*, meter.
 méu, *poss. pron.*, mine, my (see 5. 5).
 mi, *pers. pron.*, to me (see 5. 1. a).
 miáză-noapte, *n. f.*, north.
 miáză-zí, *n. f.*, south; ziua-miáză-măre, *adv.*, at noon.
 mic, -ă, *adj.*, -i, *pl.*, small.
 micşor-ă (a), -éz, -át, *v. tr.* I, to diminish, to decrease.
 micşun-ică (micşuneá), *n. f.*, -éle, *pl.*, violet; gillyflower.
 micuţ, -ă, *adj.*, *dim.* -i, -e, *pl.*, little, small, wee.
 mie, *pers. pron.*, to me (see 5. 1. a).
 mi-e, *num.*, *n. f.*, -i, *pl.*, thousand.
 mié-l, *n. m.*, -i, *pl.*, lamb.
 miércuri, *n.* Wednesday.
 miére, *n. f.*, honey; mier-ós, -oasă, *adj.*, -óşi, -oăse, *pl.*, sweet (like honey).
 miér-l-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, blackbird.
 mierós, see miére.
 miéz, *n. m.*, middle, midst; miézul de pâine, the soft inner bread; miézul nóptii, midnight; miézul zilei, midday.
 migdal, *n. m.*, -i, *pl.*, almond-tree; migdal-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, almond.
 Mihai, *prop. n.*, Michael.
 miim-e, *n. f.*, -i, *pl.*, thousandth.
 mijloc (mijlóc), *n. mix.*, middle, means; mijloace, *pl.*, means, way.
 mil-ă, *n. f.*, -e, pity; mile.
 Milcov, *prop. n. m.* (river).
 miliárd, *n. mix.*, -e, *pl.*, milliard, billion (thousand millions).
 milimétr-u, *n. m.*, -i, *pl.*, millimetre.
 mili-ón, *num.*, *n. mix.*, -oăne, *pl.*, million.
 milu-i (a), -iesc, -ít, *v. tr.* IV, to accord pity, to give alms.
 minarét, *n. mix.*, -e, *pl.*, minaret.
 mincin-ós (minciunós), -oasă, *adj.*, -óşi, -oăse, *pl.*, lying, false.
 minciun-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, lie.
 mine (pe), *pers. pron.*, me (see 5. 1. a).
 mineral, *n. mix.*, -e, *pl.*, mineral; mineral, -ă, *adj.*, -li, -le, *pl.*, mineral.
 ministru, *n. m.*, miniştri, *pl.*, minister.
 minór, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, minor; under age.
 minorit-áte, *n. f.*, -ăţi, *pl.*, minority.
 mín-te, *n. f.*, -ţi, *pl.*, mind, intelligence.

- mintean**, *n. mix.*, **minténe**, *pl.*, short sheepskin coat, with or without sleeves.
minún-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, miracle.
minút-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, minute.
mioară, *n. f.*, **mióri**, *pl.*, young sheep.
miorit-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, young sheep.
mirá (a se), **mă mir**, **-át**, *v. intr. I*, to wonder; **mir-ăre**, *n. f.*, **-ări**, *pl.*, astonishment, wonder.
mir-e, *n. m.*, **-i**, *pl.*, bridegroom.
mir-easă, *n. f.*, **-ése**, *pl.*, bride.
mir-eáz-m-ă (**mireásmă**), *n. f.*, **-ézme**, *pl.*, scent, smell.
mirișt-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, stubble field.
mirosí (a), **mirós**, **-it**, *v. tr., intr. IV*, to smell; **mirosi-tór**, **-toăre**, *adj.*, fragrant, odorous.
mişcă, (**a**) **mişc**, **-át**, *v. tr., intr. I*, to move.
mişc-ăre, *n. f.*, **-ări**, *pl.*, movement, motion; agitation.
misteri-ós, **-oasă**, *adj.*, **-óși**, **-oăse**, *pl.*, mysterious.
mistréț, *n. m.*, **-i**, *pl.*, boar.
mitit-él, **-ică**, *adj.*, **-ei**, **-éle**, *pl.*, little, tiny, small.
mitropoli-t, *n. m.*, **-ți**, *pl.*, metropolitan.
mlăștin-ă, *n. f.*, **-i (-e)**, *pl.*, marsh, bog, fen, morass, pool.
moăle, *adj.*, **mói**, *pl.*, soft.
moară, *n. f.*, **móri**, *pl.*, mill.
moăr-te, *n. f.* (**-ți**, *pl.*), death.
mód-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, fashion.
modél, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, model, pattern.
modern, **-ă**, *adj.*, modern; fashionable.
moh-ór, *n. mix.*, **-oăre**, *pl.*, wild millet.
mólcum, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, silent, quiet.
Moldóva, *prop. n. f.*, Moldavia;
Moldovean, *n. m.*, **-că**, *n. f.*, Moldavian; **moldoven-esc**, **-ească**, *adj.*, **-ești**, *pl.*, Moldavian.
molíd, *n. m.*, **molizi**, *pl.*, see **molift**.
molift (molíd), *n. m.*, **-ți**, *pl.*, pine-tree (*picea excelsa*).
moment, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, moment, instant.
mondial, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, worldly.
monéd-ă, *n. f.*, **-e (monézi)**, *pl.*, money, coin.
mormânt, *n. mix.*, **mormíute**, tomb.
mort, **moártă**, *adj.*, **mórți**, **moărte**, *pl.*, dead.
mortăciún-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, carcass; dead body.
moș, *n. m.*, **-i**, *pl.*, old man; grandfather; uncle.
Moséla, *prop. n. f.*, Moselle.
moși-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, estate, landed property.
moșn-eág, *n. m.*, **-égi**, *pl.*, old man.
mos-ór, *n. mix.*, **-oăre**, *pl.*, bobbin, spool.
moșorói (mușurói), *n. mix.*, **moșoroăie**, *pl.*, hill; — **de cărtițe**, mole-cast, mole-hill.
moșten-i, (**a**), **-esc**, **-it**, *v. tr. IV*, to heir, to inherit.
Mótrul, *prop. n.*, river tributary of Jiul in Oltenia.
movíl-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, hillock, mound.
Moviléști, *prop. n. m. pl.*, family Movila, Moldavian dynasty.
mreănă, *n. f.*, **mréne**, *pl.*, barbel fish (*Barbus fluviatilis*).
múget, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, roar, bellowing.
mug-í (a), **-esc**, **-it**, *v. intr. IV*, to low, to bellow, to roar.

muiér-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, woman, wife; female.
mul-t, -tă, *adj.*, **-ți, -te**, *pl.*, much, many; **cu atât mai mult**, so much the more.
mulțămi (a), see **mulțumi** (a).
mulțămît-ă (**mulțumită**), *n. f.*, **-e**, *pl.*, thanks, gratitude.
mulțim-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, crowd; multitude.
mulțumi (a), **-esc, -it**, *v. intr. IV*, to thank, to reward; **mulțumit, -ă**, *adj.*, **-ți, -te**, *pl.*, satisfied, content.
mumă, see **mămă**.
munc-ă, *n. f.*, **-i**, *pl.*, work, labour, toil.
munc-i (a), **-esc, -it**, *v. intr., tr.*, to toil.
munci-tór, -toáre, *adj.*, *n.*, **-tóri, -toáre**, *pl.*, laborious; worker.
mún-te, *n. m.*, **-ți**, *pl.*, mountain.
Munténia, *n. f.*, Walachia.
Múnții Apuséni, *prop. n. m. pl.*, Western Alps (in Transylvania).
múr-ă, *n. f.*, **-e** (**-i**), *pl.*, blackberry.
murál, -ă, *adj.*, **-i, -e**, *pl.*, mural, wall.
Múreș, *prop. n. m.* (river).
muri (a), **-mor, murít**, *v. intr. IV*, to die.
murit-ór, -oáre, *adj.*, **-óri, -oáre**, *pl.*, mortal.
múscă, *n. f.*, **múște**, *pl.*, fly.
mușcătúr-ă, *n. f.*, **-i**, *pl.*, bite, biting.
mustăță, *n. f.*, **mustăți**, *pl.*, moustache.
mustăcioár-ă, *n. f. dim.*, **-e**, *pl.*, little moustache.
muștr-ă (a), **-éz, -át**, *v. tr. I*, to scold, to rebuke, to reprimand.
mușurói, see **moșorói**.

mu-t, -tă, *adj.*, **-ți, -te**, *pl.*, dumb, mute.
muzé-u, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, museum.

N

na! *interj.*, take! here is for you!
năcăji (a), see **necăji** (a).
nădějd-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, hope.
nădúh (**nădúf**), *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, sultriness.
nahláp, *n. m.*, **-i**, *pl.*, wave.
nált, -ă, *adj.*, see **înált**.
n'am=nu am.
năpástă, *n. f.*, **năpăști**, *pl.*, accusation (of an innocent), crimination.
năprásnic, -ă, *adj.*, **-i, -e**, *pl.*, terrible; sudden; monstrous.
năráv, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, bad habit.
nas, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, nose.
naș, *n. m.*, **-i**, *pl.*, sponsor (at wedding and christening).
nășdráván, -ă, *adj.*, **-i, -e**, *pl.*, uncanny, with magic powers.
náșe (**nășă**), *n. f.*, **náșe**, *pl.*, lady sponsor (at wedding and christening).
náște (a), **nasc, născút**, *v. tr. III*, to bear, to bring forth; **a se —**, to be born.
nășter-e, *n. f.*, **-i**, *pl.*, birth.
năștur-e, *n. m.*, **-i**, *pl.*, button.
național, -ă, *adj.*, **-i, -e**, *pl.*, national.
năúc, -ă, *adj.*, **-i, -e**, *pl.*, stupid.
năválă, *n. f.*, **năvăli**, *pl.*, assault, attack; incursion; aggression.
ne, *pers. pron.*, us (see 5. 1. a).
Neácsul, *prop. n. m.* (surname).
Neágra, *prop. n. f.*, tributary of Dorna river.
neám, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, nation; generation; race; kinsman.
Neámț, *prop. n. m.*, **Némți**, *pl.*, German.

- neapărat**, *adv.*, indispensably, absolutely, unconditionally.
- neastămpără-t**, *-tă, adj., -ți, -te, pl.*, restless, turbulent, unruly.
- neașteptă-t**, *-tă, adj., -ți, -te, pl.*, unexpected; **pe neașteptate**, *adv.*, unexpectedly.
- neatâr-n-are**, *n. f., -ări, pl.*, independence.
- nebún**, *-ă, adj., n., -i, -e, pl.*, mad; lunatic.
- nebună-tec** (*-tic*), *-ă, adj., -i, -e, pl.*, foolish.
- nebuni-e**, *n. f., -i, pl.*, madness, folly, insanity.
- necăj-i** (*năcăji*) (*a*), *-esc, -it, v. tr. IV*, to anger, to grieve, to vex; **a se —**, *intr.*, to be vexed.
- necáz**, *n. m., -uri, pl.*, misery, need; trouble; sufferance.
- necesár**, *-ă, adj., -i, -e, pl.*, necessary.
- neclintí-t**, *-tă, adj., -ți, -te, pl.*, unshaken, fix.
- necreză-tór**, *-toáre, adj., -tóri, -toáre, pl.*, unbelieving.
- nedrept-áte**, *n. f., -ăți, pl.*, injustice.
- nedumirít**, see **domiri** (*a*).
- nefavorábil**, *-ă, adj., -i, -e, pl.*, unfavourable.
- neghín-ă**, *n. f., -e, pl.*, darnel.
- negur-ă**, *n. f., -i, pl.*, mist, fog.
- negustór**, *n. m., -i, pl.*, merchant; purchaser.
- negustori-e**, *n. f., -i, pl.*, trading, commerce.
- neguțătór**, *n. m., -i, pl.*, merchant; purchaser.
- negreșít**, *adv.*, certainly.
- négr-u**, *neágră, adj., -i, -e, pl.*, black.
- nelegiui-t**, *-tă, adj., -ți, -te, pl.*, outrageous; impious, wicked.
- némai** = **nu mai**, no more.
- nemárgini-t**, *-tă, adj., -ți, -te, pl.*, unlimited.
- nemérnic**, *-ă, adj., n., -i, -e, pl.*, worthless, wretched; base, mean.
- nemijloci-t**, *-ă, adj., -ți, -te, pl.*, immediate, direct.
- nemil-ós**, *-oásă, adj., -óși, -oáse, pl.*, merciless.
- nemișcă-t**, *-tă, adj., -ți, -te, pl.*, unmoved; motionless.
- nénea**, *n. m.*, the elder brother; the uncle.
- nenorocír-e**, *n. f., -i, pl.*, unhappiness, misfortune, disaster.
- nenoroci-t**, *-tă, adj., -ți, -te, pl.*, unhappy, unfortunate.
- neobicinui-t**, *-tă, adj., -ți, -te, pl.*, unaccustomed.
- neóm**, *n. m.*, inhuman creature.
- nepăsă-tór**, *-toáre, adj., -tóri, -toáre, pl.*, careless, unconcerned.
- neputinț-ă**, *n. f., -e, pl.*, inability, powerlessness; **cu —**, impossible.
- nerăbd-are**, *n. f., -ări, pl.*, impatience.
- nerăsufláte** (*pe*), see **răsufia** (*a*).
- neseri-ós**, *-oásă, adj., -óși, -oáse, pl.*, not serious.
- nesimțít**, see **simți** (*a*).
- nestatórnic**, *-ă, adj., -i, -e, pl.*, instable, unstable.
- nețărmuri-t**, *-tă, adj., -ți, -te, pl.*, endless, unlimited.
- néted**, *-ă, adj., nétezi, nétede, pl.*, smooth, neat.
- netez-í**, (*a*) *-esc, -it, v. tr. IV*, to smooth, to polish.
- neturbur-are**, *n. f., -ări, pl.*, calm, tranquillity.
- neuit-are**, *n. f., -ări, pl.*, remembrance.
- neútr-u**, *-ă, adj., -i, -e, pl.*, neuter, neutral.
- nevastă**, *n. f., neveste, pl.*, young woman, spouse, wife.

- nevinová-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, innocent, guiltless.
- nevói-e, *n. f.*, -a, *art.*, nevói, *pl.*, need, necessity, misery.
- nicăiri, *adv.*, nowhere.
- nici, *conj.*, neither; nici de cum, *adv.*, not at all; nici . . . nici, neither . . . nor; nici chiár, not even.
- niciodată (nici odată), *adv.*, never.
- niciúnul, *indef. pron.*, no one (see 5. 9).
- Niculăe, Nicolái, *prop. n.*, Nicholas.
- Nil, *prop. n. m.*, Nile.
- níme, nímeni, *indef. pron.*, nobody (see 5. 9).
- nimer-i, -esc, -ít, *v. tr. IV*, to strike, to hit, to locate, to find.
- nimic (-ă, -a), *indef. pron.*, nothing (see 5. 9).
- ninge (a), ning, nins, *v. intr. III*, to fall snow.
- nins-oăre, *n. f.*, -óri, *pl.*, snowing, snowfall.
- niscái, niscáiva, *indef. pron.*, some, something (see 5. 9).
- niscarevâ, *indef. pron.*, someone (see 5. 9).
- nisíp, *n. mix.*, -uri, *pl.*, sand.
- nisip-ós, -oasă, *adj.*, -óși, -oăse, *pl.*, sandy.
- níste, *indef. pron.*, some (see 5. 9).
- Nistrul, *prop. n. m.*, Dniester.
- noapte, *n. f.*, nópti, *pl.*, night.
- noáten, *n. m.*, -i, *pl.*, one-year-old sheep; yearling.
- nóbil, -ă, *adj.*, *n.*, -i, -e, *pl.*, noble, great; nobleman.
- nod, *n. mix.*, -uri, *pl.*, knot.
- Noémvrie, Noémbrie, *n. m.*, November.
- nói, *pers. pron.*, we (see 5. 1. a).
- nor (nóur), *n. m.*, -i, *pl.*, cloud.
- nóră, *n. f.*, nuróri, *pl.*, daughter-in-law.
- Nord, *n. m.*, North.
- Nord-Vest, *n. m.*, North-West.
- normál, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, normal.
- noróc, *n. mix.*, noroáce, *pl.*, luck, good fortune, chance; noroc-ós, -oasă, *adj.*, -óși, -oăse, *pl.*, lucky, fortunate.
- noród, *n. mix.*, noroáde, *pl.*, people, nation.
- nor-ói, *n. mix.*, -oăie, *pl.*, mud, mire.
- nostru, noastră, *poss. pron.*, our (see 5. 5).
- nót-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, note; remark; mark.
- noțiún-e, *n. f.*, -i, *pl.*, idea, notion, conception.
- nóu, -ă, *adj.*, nói (nóue, nóuă), *pl.*, new.
- nóuă, *num.*, nine; *pers. pron.*, to us (see 5. 1. a).
- nóulea (al), nóua (a), *ord. num.*, the ninth.
- nóur, see nor.
- Novác, *prop. n. m.* (person).
- nu, *neg.*, no, not.
- nuánt-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, shade.
- nuc, *n. m.*, -i, *pl.*, walnut-tree; núc-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, walnut.
- nui-á, *n. f.*, -éle, *pl.*, rod, twig.
- númai, *adv.*, only, but (see 8. 4. i).
- núm-ăr, *n. mix.*, -ere, *pl.*, number; copy (of a newspaper).
- numără (a), număr, -át, *v. tr. I*, to count.
- núme, *n. mix.*, núme, *pl.*, name.
- numerár, *n. m.*, ready cash.
- num-í (a), *v. tr. IV*, -esc, -ít, to name, to call; a se numí, *intr.*, to be called.
- nún-tă, *n. f.*, -ți, *pl.*, wedding.
- nuntăș, *n. m.*, -i, *pl.*, wedding guest.

O

o, *pers. pron.*, her (see 5. 1. a).
 oácheș, -ă (-e), *adj.*, -i, -e, *pl.*, dark, brown.
 oáie, *n. f.*, ói, *pl.*, sheep.
 oară, *n. f. sg.*, in întâia oară, *num.*, the first time; see óri.
 oare? *conj.*, isn't? indeed? (see 8. 4. g).
 oarecáre, *indef. pron.*, someone, a certain (see 5. 9).
 oarecé, *indef. pron.*, something (see 5. 9).
 oáspe, *n. m.*, -ți, *pl.*, guest.
 oáz-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, oasis.
 obicéi, *n. mix.*, -uri, *pl.*, custom, use, rite.
 obiécet, *n. mix.*, -e, *pl.*, object, thing, article.
 oblăduir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, rule, reign.
 obligá (a), oblig, -át, *v. tr. I*, to oblige, to compel.
 obos-éală (obosălă), *n. f.*, -éli, *pl.*, fatigue, tiredness.
 obrá-z, *n. m.*, -ji, *pl.*, cheek.
 obráznic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, shameless, cheeky.
 óbști-e (óbște), *n. f.*, -i, *pl.*, community, commune.
 ocá, *n. f.*, -le, *pl.*, capacity and weight measure, 4-8 lb.
 oceán, *n. mix.*, -e, *pl.*, ocean.
 ochelári, *n. m. pl.*, spectacles, glasses.
 óchi (u), *n. m.*, óchi, *pl.*, eye.
 ochișór, *n. m.*, -i, *pl.*, little eye.
 ócn-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, salt-mine; forced labour in salt-mines.
 ocól, *n. mix.*, ocoále, *pl.*, enclosure; district; turning round.
 ocroti-tór, -toáre, *adj.*, *n.*, -tóri, -toáre, *pl.*, protecting, protector.
 Octómvrie, Octómbrie, *n. m.*, October.

ocup-á (a), ocúp, -át, *v. tr. I*, to occupy; to employ.
 odátă, *adv.*, *num.*, once, one time; once (upon a time); odátă ce, *adv.*, once, since.
 odíhn-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, rest.
 odíhn-i (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to rest; a se —, *v. intr.*, to rest, to repose.
 odinioáră, *adv.*, once, formerly.
 oficial, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, official.
 ofici-u, *n. mix.*, -i, *pl.*, office, function, service.
 ofilí (a se), ofil-ésc, -ít, *v. intr. IV*, to wither, to fade away.
 oghiál (ogheál) (*dial.*), *n. mix.*, -uri, *pl.*, quilt.
 oglín-dă, *n. f.*, -zi, *pl.*, mirror, looking-glass.
 oglind-i (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to reflect; a se —, to reflect one's image in a mirror.
 oglingioár-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, small mirror.
 ogór, *n. mix.*, ogoáre, *pl.*, (cultivated) field.
 ográdă, *n. f.*, ográzi, *pl.*, enclosure, courtyard.
 ói! *interj.* = ei (see 9. 2).
 olói, *n. mix. (dial.)*, -uri, *pl.* = uléi, (vegetable) oil.
 Olt, *prop. n. m.* (river).
 Olténia, *prop. n. f.* (province).
 om, *n. m.*, oámeni, *pl.*, man, human being.
 omen-ésc, -ească, *adj.*, -ești, *pl.*, human.
 omeni-e, *n. f.*, -i, *pl.*, decency, honour, honesty.
 omór, *n. mix.*, -uri, *pl.*, murder, homicide.
 omorí (a), omór, -ít, *v. tr. IV*, to kill, to murder.
 onoáre, *n. f.*, honour.
 onorár, *n. mix.*, -e, *pl.*, honorary; fee; salary.

opăiț, *n. mix.*, -e, primitive tallow lamp used by peasants.
 opál, *n. mix.*, -e, *pl.*, opal.
 ópcin-ă, *n. f.*, -e (-i), *pl.*, ridge of a mountain.
 óper-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, work; opera.
 operați-e, *n. f.*, -i, *pl.*, operation (surgical); operațiún-e, *n. f.*, -i, *pl.*, operation.
 opinc-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, peasant sandal.
 opr-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to stop; a se —, *v. intr.*
 opt, *num.*, eight.
 optimi-st, -stă, *adj.*, *n.*, -ști, -ste, *pl.*, optimistic; optimist.
 óptulea (al), *m.*, ópta (a), *f.*, the eighth.
 opú-s, -să, *adj.*, -și, -se, *pl.*, opposite; contrary.
 ór-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, hour.
 Orădea-Măre, *prop. n. f.* (town).
 orăș, *n. mix.*, -e, *pl.*, town.
 orb, oarbă, *adj.*, órbi, oárbe, *pl.*, blind.
 orbéște, *adv.*, blindly.
 oréz, *n. m.*, rice.
 organizáti-e, *n. f.*, -i, *pl.*, organization.
 óri, *n. f. pl.*, in de două ori, *num.*, twice; *conj.*, or (see 8. 4. a, i).
 oricând, *adv.*, any time.
 oricăre, orișicare, *indef. pron.*, whoever (see 5. 9).
 oricát, *indef. pron., adv.*, however much (see 5. 9).
 oricé, orișicé, *indef. pron.*, whatever (see 5. 9).
 oricine, orișicine, *indef. pron.*, whoever (see 5. 9).
 oricum, *conj.*, anyhow, however; *adv.*, in whatever manner.
 oriént, *n. mix.* (-uri, *pl.*), East, Orient.
 originál, -ă, *adj.*, original.
 origin-e, *n. f.*, -i, *pl.*, origin, source.

oriúnde, *adv., conj.*, wherever.
 orizónt, *n. mix.*, -uri, *pl.*, horizon.
 ortodó-x, -xă, *adj.*, -cși, -xe, *pl.*, orthodox.
 ortodoxism, *n. mix.*, -e, *pl.*, orthodoxy.
 ortomán (iortomán), -ă, *adj.*, *n.*, -i, -e, *pl.*, brave, valiant.
 os, *n. mix.*, oáse, *pl.*, bone.
 osánd-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, condemnation, punishment.
 osánd-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to condemn, to sentence.
 Óslea, *prop. n. f.* (mountain).
 ospát, *n. mix.*, ospéțe, *pl.*, feast, entertainment.
 ospát-ă (a), -éz, -át, *v. tr., intr. I*, to host, to entertain, to treat; to feast.
 osten-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to tire, to fatigue; a se —, *intr. refl.*, to get tired.
 oștir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, army, host.
 ostróv, *n. mix.*, ostroáve, *pl.*, isle (in a river).
 otráv-ă, *n. f.*, -uri, *pl.*, poison, venom.
 otráv-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to poison.
 óu, *n. mix.*, -ă (-e), egg.
 ouá (a), óu, ouát, *v. tr., intr. I*, to lay eggs; a se —, *intr.*

P

păcát, *n. mix.*, -e, *pl.*, sin.
 páce, *n. f.*, páci, *pl.*, peace.
 pachét, *n. mix.*, -e, *pl.*, parcel.
 paciént, *n. m.*, paciénți, *pl.*, patient.
 pădurár, *n. m.*, -i, *pl.*, wood-keeper, forester, forest-ranger, gamekeeper.
 pădúr-e, *n. f.*, -i, *pl.*, wood, forest.
 pădur-ós, -oasă, *adj.*, -óși, -oáse, *pl.*, woody, wooded.

- păgub-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, loss, harm.
 păgub-î (*a*), -esc, -ît, *v. tr.*, *intr.*, to lose.
 păhâr, *n. mix.*, -e, *pl.*, cup, goblet.
 păi, *n. mix.*, -e, *pl.*, straw; acoperit cu paie, thatched.
 păi=apoi.
 păin-e (*pâne*), *n. f.*, -i, *pl.*, bread, loaf.
 păişt-e, *n. f.*, -i, *pl.*, lawn, grass plot.
 palăncă, *n. f.*, palânci, *pl.*, a face
 palancă, to lay (flat), lodge (the corn).
 pălări-e, *n. f.*, -i, *pl.*, hat.
 palât, *n. mix.*, -e, *pl.*, palace.
 pălc, *n. mix.*, -uri, *pl.*, crowd, troupe, band.
 păl-î (*a*), -esc, -ît, *v. tr.*, *intr.* IV, to hit (*dial.*); to become pale.
 palmă, *n. f.*, palme (*pâmi*), *pl.*, palm, hand (measure).
 păltin, *n. m.*, -i, *pl.*, plane-tree.
 păltinâş, *n. m. dim.*, -i, *pl.*, maple-tree (*Acer pseudo-platanus*).
 pământ, *n. mix.*, -uri, *pl.*, earth, soil, land.
 pănă, *n. f.*, pâne, *pl.*, motor-defect, puncture.
 pănă, *n. f.*, pene, *pl.*, feather.
 pănă, *adv.*, pănă la, *prep.*, till, until, to; pănă ce, *adv.*, until.
 pând-ă, *n. f.* (-e, *pl.*), watch, wait, ambushade.
 pând-î (*a*), -esc, -ît, *v. tr.* IV, to watch, to be in wait for.
 pâne, see pâine.
 pângăr-î (*a*), -esc, -ît, *v. tr.* IV, to desecrate; to pollute; to soil.
 pantalonî, *n. m. pl.*, trousers.
 pântece, *n. mix.* (pântece, *pl.*), belly; abdomen.
 pânur-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, wool cloth produced by the peasants; fine wool prepared for spinning.
- pânză, *n. f.*, linen; pânzături, *pl.*, kinds of linen; pânze, *pl.*, sails.
 Păp-ă, *n. m.*, -i, *pl.*, Pope.
 păpură, *n. f.*, rush.
 păr, *n. m.*, pəri, *pl.*, hair; pear-tree.
 pară, *n. f.*, -ua, *art.*, -le, *pl.*, coin, money.
 pară, *n. f.*, pére, *pl.*, pear.
 parabol-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, parable; parabola.
 părâi (*a*), -esc, -t, *v. intr.* IV, to crackle, to crepitate.
 parantéz-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, bracket.
 părăs-î (*a*), -esc, -ît, *v. tr.* IV, to abandon, to leave.
 pârâu, pârâu, pârâu, *n. mix.*, pârâie, *pl.*, brook, stream.
 pârâuş, *n. mix.*, -e, *pl.*, small stream.
 parc, *n. mix.*, -uri, *pl.*, park.
 parcă, *conj.*, as if.
 parcă=parcă.
 pârălăb, *n. m.*, -i, *pl.*, prefect; governor; commander of a fortification.
 păreă (*a*), par, pârût, *v. intr.* II, to seem, to appear (see 6. 4. c).
 părăch-e (*perêche*), *n. f.*, -i, *pl.*, pair, couple.
 părăr-e, *n. f.*, -i, *pl.*, opinion.
 pără-te (*peré-te*), *n. m.*, -ţi, *pl.*, wall.
 părin-te, *n. m.*, -ţi, *pl.*, parent; priest.
 Paris, *prop. n. m.*, Paris (town).
 pârî-î (*a*), -esc, -ît, *v. tr.* IV, to singe, to sear; pârîlîr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, singeing.
 pârîlóg, *n. m.* (pârloágă, *n. f.*) (pârîlóguri, *pl.*), pârloáge, *pl.*, fallow ground, untilled ground.
 părte, *n. f.*, părţi, *pl.*, part, share, deal, portion.
 pârlic-ică, *n. f.*, -ele, *pl.*, small part.

- pas, *n. m.*, *păși*, *pl.*, step, pace; defile; *păsuri*, *pl.*, defiles.
- păsă (a), pas, *păsăt*, *v. intr.* I; *îmi păsă*, I care for, I am concerned.
- păsăre (păsere), *n. f.* *păsări* (*păsări*, *păseri*), *pl.*, bird.
- păsăr-ică, *n. f.*, *-ele*, *pl.*, little bird.
- păscăt-oăre, *n. f.*, *-óri*, *pl.*, pasture, pasturage.
- păș-i (a), *-ésc*, *-ít*, *v. intr.* IV, to pace, to go slowly.
- Păști, *n. f. pl.*, *Păște*, *n. m. sg.*, Easter.
- păstr-á (a), *-éz*, *-át*, *v. tr.* I, to preserve, to keep, to save.
- păstrav, *n. m.*, *-i*, *pl.*, trout.
- pat, *n. mix.*, *-uri*, *pl.*, bed.
- păt-á (a), *-éz*, *-át*, *v. tr.* I, to spot, to stain.
- pătă, *n. f.*, *pête*, *pl.*, stain, spot.
- păț-i (a), *-ésc*, *-ít*, *v. intr.* IV, to endure; to meet with; to experience.
- pătrăr, *n. mix.*, *-e*, *pl.*, quarter.
- patriarcál (patriarhál), *-ă*, *adj.*, *-i*, *-e*, *pl.*, patriarchal.
- pătri-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, fatherland, country.
- pătrim-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, fourth.
- patriotism, *n. mix.*, *-e*, *pl.*, patriotism.
- patrón, *n. m.*, *-i*, *pl.*, master, owner, defender, protector.
- pátru, *num.*, four.
- pátrulea (al), *m. pátra* (a), *f.*, the fourth.
- pătrunde (a), *pătrund*, *pătrúns*, *v. intr.* III, to penetrate, to pierce; to permeate; to enter into.
- păuz-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, pause; suspension.
- páză, *n. f.*, watching, ward, guard.
- păz-i (a), *-ésc*, *-ít*, *v. tr.* IV, to guard, to watch; *a se* —, *intr.*, to be on one's guard.
- pe, *prep.*, on, upon, over.
- peănă, *n. f.*, *péne*, *pl.*, feather (see *pánă*).
- peir-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, ruin, disaster.
- peisáj, *n. mix.*, *-e*, *pl.*, landscape.
- péla, *prep.*, at, about.
- pelicán, *n. m.*, *-i*, *pl.*, pelican.
- pelín, *n. m.*, wormwood, absinthium (*Artemisia absinthium*).
- pe'ndeléte, *adv.*, see *îndelete*.
- pens, *n. m.*, *pénși*, *pl.*, penny.
- péntru, *prep.*, for, on account of, for the sake of; to, towards.
- pentrucá, *conj.*, because, since.
- pentrucé, *adv.*, why, what for.
- pépen-e, *n. m.*, *-i*, *pl.*, melon; (*dial. Mold.*), cucumber.
- peréche, see *părăche*.
- peréte, see *părăte*.
- pergamént, *n. mix.*, *-e*, *pl.*, parchment.
- peri (a), see *pieri* (a).
- péri-e, *n. f.*, *-i*, *pl.*, brush.
- perișór, *n. m. dim.*, *-i*, *pl.* (little) hair.
- pérn-ă (pérină), *n. f.*, *-e*, *pl.*, pillow, cushion.
- persián, *-ă*, *adj.*, *persiáni*, *persiáne* (*persiáne*), *pl.*, Persian.
- personal, *-ă*, *adj.*, *-i*, *-e*, *pl.*, personal, in person; *n. m.*, staff; slow train.
- perspectiv-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, perspective, prospect, view, vista.
- pescár, *n. m.*, *-i*, *pl.*, fisher.
- péste, *prep.*, over, on, upon, above.
- pést-e, *n. m.*, *-i*, *pl.*, fish.
- péster-ă, *n. f.*, *-e*, *pl.*, grotto, burrow.
- pétec, *n. mix.*, *-e*, *pl.*, patch, bit, morsel.
- Pétrea, *prop. n.*, Peter.

- petrec-e** (a), **petrec**, -út, *v. intr.*, *tr.*, to pass; to amuse oneself; to accompany; **a se** —, to happen.
- petról**, *n. m.*, oil (mineral), paraffin oil.
- piată**, *n. f.*, **piéte**, *pl.*, market, public place.
- piatră**, *m. f.*, **piétre**, *pl.*, stone.
- pic!** *interj.*, drip!
- pică** (a), **pic**, -át, *v. intr. I*, to drop, to fall; to die (of cattle).
- picătúr-ă**, *n. f.*, -i, *pl.*, drop.
- piciór**, *n. mix.*, **picioáre**, *pl.*, foot.
- pictúr-ă**, *n. f.*, -i, *pl.*, picture, painting.
- picurá** (a), **picur**, -át, *v. tr., intr. I*, to drop, to trickle down; to drizzle.
- piele**, *n. f.*, **piei**, *pl.*, skin, hide; fur.
- piept**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, breast, chest, bosom.
- pieptănă** (a), **pieptăn**, -át, *v. tr. I*, to comb.
- piepten-e**, *n. m.*, -i, *pl.*, comb.
- piérde** (a), **piérd**, -út, *v. tr. III*, to lose.
- pierí** (a), **piér**, -ít, *v. intr. IV*, to perish; to die; to disappear.
- piés-ă**, *n. f.*, -e, *pl.*, piece, play.
- piet-áte**, *n. f.*, -ăți, *pl.*, piety.
- pietr-ós**, -oasă, *adj.*, -óși, -oáse; *pl.*, stony.
- pild-ă**, *n. f.*, -e, *pl.*, example; parabola.
- p'în** (*dial.*)=prin.
- pipăi** (a), -esc, -ít, *v. tr. IV*, to touch, to feel, to grope.
- Pirinei**, *prop. n. m. pl.*, Pyrenees.
- pirot-eală**, *n. f.*, -éli, *pl.*, doze, slumber.
- pisic-ă**, *n. f.*, -i, *pl.*, cat.
- pitic**, *n. m.*, -i, *pl.*, dwarf.
- pitpalác!** *interj.* (quail-call, cry of the quail).
- pitulá** (a se), **mă pituléz**, **pitulát**, *v. intr. I*, to hide, to conceal.
- pitul-í** (a se), **mă pitulésc**, -ít, *v. intr. IV*, to hide, to conceal oneself.
- piu-ă**, *n. m.*, -e, *pl.*, fulling-mill; mortar; cloth-mill.
- plac**, *n.*, pleasure, liking; **după búnul plac**, the own way.
- plăceá** (a), **plac**, **plácút**, *v. intr. II*, to please, to like (see 6. 4. c).
- plăcú-t**, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, agreeable, pleasant.
- plăcér-e**, *n. f.*, -i, *pl.*, pleasure, joy.
- plai**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, highland, plain mountain ridge, flat terrain for pasture in the mountains.
- plänge** (a), **plâng**, **plâns**, *v. tr., intr. III*, to cry, to weep; to lament; **a se** —, to complain.
- plătă**, *n. f.*, **plăți**, *pl.*, payment, pay.
- plăt-í** (a), -esc, -ít, *v. tr., intr. IV*, to pay.
- platou**, *n. mix.*, -ri, *pl.*, plateau.
- plăviț**, -ă, *adj.*, straw-coloured, fair, light-coloured.
- pleată**, *n. f.*, **pléte**, *pl.*, plait, hair.
- plecă** (a), **plec**, **plecát**, *v. tr., intr. I*, to go, to depart, to set out; to bow, to low, to bend; **a se** —, *intr. refl.*
- Pleș**, *prop. n. m.* (mountain).
- plesn-i** (a), -esc, -ít, *v. tr., intr. IV*, to burst, to crack, to split.
- plet-ós**, -oasă, *adj.*, -óși, -oáse, *pl.*, long-haired; **sálcie plet-oasă**, weeping willow.
- plimbá** (a), **plimb**, -át, *v. tr. I*, to take for a walk, to lead about; **a se** —, to walk about.
- plimbáre**, *n. f.*, **plimbări**, *pl.*, walk, promenade.
- plin**, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, full.

- plin-ăer, open-air.
 ploaie, *n. f.*, plói, *pl.*, rain.
 plop, *n. m.*, -i, *pl.*, poplar.
 plug, *n. mix.*, -uri, plough.
 plumb, *n. m.*, lead; plumbi, *pl.*, bullets.
 plus, *adv.*, plus.
 plút-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, raft; cork; poplar-tree (*populus alba v. pyramidalis*).
 plutăş, *n. m.*, -i, *pl.*, raftsmán.
 plut-í (a), -ésc, -ít, *v. intr. IV*, to float, to swim.
 poál-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, lap; flap of a coat; poálege múnţilor, foot of the mountain.
 poartă, *n. f.*, porţi, *pl.*, gate.
 poáte, *adv.*, perhaps.
 pocnet, *n. mix.*, -e, *pl.*, crack, clap.
 pod, *n. mix.*, -uri, *pl.*, bridge.
 podea-lă, *n. f.*, -ele, *pl.*, floor.
 podgóri-e, *n. f.*, -i, *pl.*, vineyard.
 podiş, *n. mix.*, -uri, *pl.*, plateau, highland.
 podoáb-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, ornament, decoration, attire.
 poesi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, poem, poetry.
 poé-t, *n. m.*, -ţi, *pl.*, poet.
 póft-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, desire.
 poft-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to wish for, to desire; to invite.
 poiánă, *n. f.*, poiéni (poiéne), *pl.*, clearing.
 pol, *n. mix.*, -uri, *pl.*, pole (North, etc.); póli, *pl.*, sovereign (coin).
 polár, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, polar.
 polimár-i (pălimár), *n. mix.*, -e, *pl.*, gallery, balcony.
 politică, *n. f.*, -i, *pl.*, politics, policy; politic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, political.
 póliţ-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, bill of exchange; shelf.
 Polónia, *n. f.*, Poland.
 pom, *n. m.*, -i, *pl.*, tree (fruit-bearing).
 pománă, *n. f.*, poméni, *pl.*, alms; charity.
 póp-ă, *n. m.*, -i, *pl.*, priest.
 po-pór, *n. mix.*, -poare, *pl.*, people, folk.
 popul-ă (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to populate, to people.
 popular, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, popular, of the people; cântec —, folk-story.
 populaţi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, population.
 popuş-ói, *n. mix.*, maize; -oáie, *pl.*, maize fields.
 porc, *n. m.*, -i, *pl.*, pig.
 porcán, *n. m.*, -i, *pl.*, pig, hog.
 poronci (a), see porunci (a).
 port, *n. mix.*, -uri, *pl.*, dress, wear; harbour, port.
 portrét, *n. mix.*, -e, *pl.*, portrait, picture.
 Portugália, *prop. n. f.*, Portugal.
 Portughez, *prop. n. m.*, -i, *pl.*, Portuguese.
 porumb, *n. m.*, maize, sweet-corn; porumb, *n. m.*, -i, *pl.*, pigeon, dove.
 porunc-í (a), -ésc, -ít, *v. intr. IV*, to order, to command.
 posibil, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, possible.
 posomorí-t, -tă, *adj.*, -ţi, -te, *pl.*, sulky, sullen.
 póst-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, post office.
 potcov-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to shoe (a horse).
 potol-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to calm, to appease, to quench.
 potrivă, *n. f.*, conformity, equality; de o —, equally.
 potriv-í (a), -ésc, -ít, to fit to, to adapt; to arrange, to equal; a se —, to fit, to be equal.
 potriví-t, -tă, *adj.*, -ţi, -te, *pl.*, suitable, equal.
 pováră, *n. f.*, povéri, *pl.*, load, burden.

- povățui** (a), -*esc*, -*t*, *v. tr., intr. IV*, to give advice, to counsel, to lead.
- pové-ste**, *n. f.*, -*ști*, *pl.*, tale, fairy tale, story.
- povest-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr. IV*, to tell, to narrate, to relate.
- poziți-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, position, situation.
- prád-ă**, *n. f.*, **prăzi**, *pl.*, prey; booty, plunder.
- prag**, *n. mix.*, -**uri**, *pl.*, threshold, door-sill.
- Práhova**, *prop. n.* (river).
- prăjin-ă**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, perch, pole; measure of approximately 6-7 m.
- prânz**, *n. mix.*, -**uri**, noon; lunch.
- prăpădění-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, disaster, extermination.
- prăpăd-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr. IV*, to lose; to ruin, to destroy; **a se** —, to perish.
- prăpăsti-ós**, -*oasă*, *adj.*, -*óși*, -*oáse*, *pl.*, steep, with precipices.
- prăvăli-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, shop, store.
- preă**, *adv.*, too; very.
- preáj-m-ă**, *n. f.*, (environs), see **in preájma, impreájma**.
- precúm**, *adv., conj.*, as, so as.
- predomin-ă** (a), **predomín(-éz)**, -*át*, *v. tr., intr. I*, to predominate, to prevail.
- predoslóvi-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.* (archaic), preface.
- prefáce** (a), **prefác**, **prefăcút**, *v. tr. III*, to transform, to remake; to alter; **a se** —, to feign, to disguise oneself; **prefácer-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, transformation, change, alteration.
- preferá** (a), **prefer**, -*át*, *v. tr. I*, to prefer.
- pregăt-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr. IV*, to prepare, to make ready.
- prelârg**, -*ă*, *adj., n.*, -*i*, *pl.*, wide, broad; wideness, extension.
- prelung-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr. IV*, to prolong, to protract; to lengthen; **prelúng**, -*ă*, *adj.*, -*i*, *pl.*, long, protracted.
- prémi-u**, *n. mix.*, -*i*, *pl.*, reward, recompense.
- préo-t** (preót), *n. m.*, -*ți*, *pl.*, priest.
- prépeliț-ă** (prepelită), *n. f.*, -*e*, *pl.*, quail (*Perdrix coturnix*).
- prepúne** (a), **prepún**, **prepús**, *v. tr. III*, to suspect, presuppose.
- présur-ă**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, yellow-hammer, bunting (*Emberiza citrinella*).
- preț**, *n. mix.*, -**uri**, *pl.*, price.
- pretá** (a se), **mă pret-éz**, -*át*, *v. intr. I*, to engage in.
- preți-ós**, -*oasă*, *adj.*, -*óși*, -*oáse*, *pl.*, precious, costly.
- pretutúndeni**, *adv.*, everywhere.
- prevesti-tór**, -*toáre*, *adj., n.*, -*tóri*, -*toáre*, *pl.*, foreteller.
- prezént**, -*ă*, *adj.*, -*ți*, -*te*, *pl.*, present.
- pribeág**, -*ă*, *adj.*, **pribég-i**, -*e*, *pl.*, homeless, refugee.
- pribegír-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, wondering.
- prícepe** (a), **prícép**, -*út*, *v. tr., intr. III*, to understand, to conceive; **a se** —, to be skilful in, to be aware of; **pricepú-t**, -*tă*, *adj.*, -*ți*, -*te*, *pl.*, skilled, intelligent.
- prícin-ă** (pricină), *n. f.*, -*i*, *pl.*, cause, reason; quarrel, dispute.
- priélnic**, -*ă*, *adj.*, -*i*, -*e*, *pl.*, favourable.
- priéten**, *n. m.*, -*i*, *pl.*, friend.
- priéten-ă**, *n. f.*, -*e*, *pl.*, lady friend.
- primár**, *n. m.*, -*i*, *pl.*, mayor, burgomaster; *adj.*, primary.

- primăv-ără**, *n. f.*, -eri, *pl.*, spring.
primėjdi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, danger.
prim-i (a), -esc, -it, *v. tr.* IV, to receive, to get, to obtain.
primitiv, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, primitive, native.
primul, *m.*, prima, *f.*, primii, primele, *pl.*, num., *adj.*, the first.
prin, *prep.*, through, across.
principal, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, principal, chief.
principăt, *n. mix.*, -e, *pl.*, principality.
prinde (a), prin-d, -s, *v. tr.* III, to catch.
prinprejūr, *adv.*, around; prin-prejūrul, *prep.*, round.
printre, *prep.*, among, between, amongst (see 8. 3, note 1).
printru, *prep.*, through, by (see 8. 3, note 1).
prip-i (a), -esc, -it, *v. tr.* IV, to hasten; a se —, to haste, to speed, to hurry.
prisós, *n. mix.*, -uri, *pl.*, surplus, abundance; de —, *adv.*, superfluous, in vain.
prisp-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, earthen bench round a peasant house.
privelişt-e, *n. f.*, -i, *pl.*, view, sight, vista.
priv-i (a), -esc, -it, *v. intr.* IV, to regard, to look, to view; mă privéşte, it is my business; nu mă privéşte, I don't care.
privir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, look, view.
privighet-oăre, *n. f.*, -óri, *pl.*, nightingale.
probăbil, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, probable.
problém-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, problem.
procedé-u, *n. mix.*, -ie, *pl.*, proceeding, procedure.
procént, *n. mix.*, -e, *pl.*, percentage, interest.
procés, *n. mix.*, -e, *pl.*, process, lawsuit, action.
proclamă (a), proclám, -át, *v. tr.* I, to proclaim.
Procón, *prop. n. m.* (hermitage).
procură (a), procúr, -át, *v. tr.* I, to procure, to provide.
prodúce (a), prodúc, prodús, *v. tr.* III, to produce, to yield.
profesor, *n. m.*, -i, *pl.*, professor.
profil, *n. mix.*, -uri, *pl.*, profile, side-face.
profil-ă (a), -éz, -át, *v. tr.* I, to profile.
progrés, *n. mix.*, -e, *pl.*, progress.
prohód, *n. mix.*, -uri, *pl.*, burial, funeral.
promite (a), promit, promís, *v. tr.* III, to promise.
promov-ă (a), -éz, -át, *v. tr.* I, to promote.
propietár, *n. m.*, -i, *pl.*, proprietor, landlord.
propórţi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, proportion.
propoziţi-e (propoziţiún-e), *n. f.*, -i, *pl.*, proposition; proposal; promise.
propri-u, -e, *adj.*, -i, *pl.*, proper; own.
pros-óp, *n. mix.*, -oápe, *pl.*, towel.
prost, proastă, *adj.*, próşti, pro-aste, *pl.*, stupid; common, ordinary; prostím-e, *n. f.*, -i, *pl.*, populace, mob, rabble; prostí-e, *n. f.*, -i, *pl.*, stupidity, nonsense.
proveni (a), provin, provenít, *v. intr.* IV, to proceed, to arise from, to originate from.
provinci-e, *n. f.*, -i, *pl.*, province.
prun, *n. m.*, -i, *pl.*, plum-tree; prún-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, plum.
prundiş, *n. mix.*, -uri, *pl.*, gravel.
Prut, *n. m.*, Pruth.
psihológic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, psychological.

puf, *n. mix.* (-uri, *pl.*), down.
puh-oi, *n. mix.*, -oăie, *pl.*, inundation, rushing and roaring waters.
pui(u), *n. m.*, **pui**, *pl.*, chicken; young animal.
puls, *n. mix.*, -uri, *pl.*, pulse.
punct, *n. mix.*, -e, *pl.*, point, dot, full stop.
pune (a), **pun**, **pus**, *v. tr.* III, to put, to lay, to place.
punte, *n. f.*, **punți**, *pl.*, bridge (small); deck (of a ship).
purcă-l, *n. m.*, -i, *pl.*, young pig, farrow.
purice, *n. m.*, -i, *pl.*, flea.
purit-ate, *n. f.*, -ăți, *pl.*, purity, clearness.
purtă (a), **port**, **purtăt**, *v. tr.* I, to wear, to carry; **a se purta**, to behave.
purt-are, *n. f.*, -ări, *pl.*, behaviour.
puș-că, *n. f.*, -ti, *pl.*, gun, rifle.
pușcăș, *n. m.*, -i, *pl.*, shooter, fusilier.
pustiū, *n. mix.*, -ri, *pl.*, desert, wilderness; **pusti-u**, -e, *adj.*, -i, *pl.*, desert; **pusti-e**, *n. f.*, -i, *pl.*, wilderness; **pustiet-ate**, *n. f.*, -ăți, *pl.*, wilderness.
puteă (a), **pot**, **putut**, *v. intr.*, to be able (may, can); **a se** —, to be possible.
puter-e, *n. f.*, -i, *pl.*, strength, power, force.
puțin, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, little, few; **puțințel**, **puțințică**, *adj. dim.*, *adv.*, a little.
putineî, *n. m.*, **putinică**, *n. f.*, **putinele**, *pl.*, small barrel.

R

răbdă (a), **răbd** (**rabd**), -ăt, *v. tr.*, *intr.*, to endure, to suffer, to bear.

răbdăr-e, *n. f.*, **răbdări**, *pl.*, patience, endurance, sufferance.
răc-i (a), -esc, -it, *v. tr.*, *intr.* IV, to cool, to chill; to catch a cold.
răcoare, *n. f.*, **răcóri**, *pl.*, freshness, coolness.
răcor-i (a), -esc, -it, *v. tr.* IV, to refresh, to cool; **a se** —, to get cold; to take fresh air.
răcor-ós, -oasă, *adj.*, refreshing, fresh; coolly.
rădăcin-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, root.
răde (a), **răd**, **răs**, *v. tr.* III, to laugh (see 6. 7).
rădică (a) (**ridică**, **rădică**), **rădic**, -ăt, *v. tr.* I, to lift; to elevate, to erect; to pick up; **rădic-are** (**rădicăre**), *n. f.*, -ări, *pl.*, lifting, raising.
răgaz, *n. mix.*, -uri, *pl.*, rest, respite, delay.
răguș-i (a), -esc, -it, *v. intr.* IV, to become hoarse; **răguș-i-t**, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, hoarse.
rái, *n. mix.* (-uri, *pl.*), paradise, heaven.
rămás, *n. mix.*, remaining; **a-și lua rămás bun**, to take leave, to wish farewell.
rámur-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, branch, twig, bough.
rámure-ă, *n. f.*, -le, *pl.*, little branch, twig, bough.
rând, *n. mix.*, -uri, *pl.*, row, line; succession; **un rând de haine**, a suit of clothes; **de-a rândul**, in succession.
rândun-ică (**rânduneá**), *n. f.*, -ele (-ici), *pl.*, swallow.
rân-i (a), -esc, -it, *v. tr.* IV, to wound; to injure.
răpaus-á (a) (**răposá**), -éz, -ăt, *v. intr.* I, to de cease, to die.
răpezi (a), see **repezi (a)**.

- răp-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to ravish, to plunder, to take away.
- rapórt**, *n. mix.*, report; **rapoárte**, *pl.*, reports; **rapórturi**, *pl.*, relations.
- răposát**, see **răpăusat**, late (deceased).
- Rarău**, *prop. n. m.* (mountain).
- răr-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to rarefy; **a se** —, to get rare.
- ras**, -*ă*, *adj.*, **răși**, **răse**, *pl.*, shaved; flat; in **rásul** (*prep.*) **pământului**, touching the earth (see 8. 3).
- răs**, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, laughing, laughter.
- ră-s**, *n. m.*, -*și*, *pl.*, lynx.
- răsări** (a), **răsár**, **răsárit**, *v. intr.* IV, to germinate, to shoot; to rise (the sun), to dawn.
- răsárit**, *n. m.*, -*uri*, *pl.*, sunrising, east.
- răsárit-eán**, -*eánă*, *adj.*, -*éni*, -*éne*, *pl.*, Eastern.
- răsbáte** (a), **răsbát**, **răsbátút**, *v. intr.*, *tr.* III, to penetrate; to traverse.
- răsbói** (**răzbóiu**), *n. mix.*, -*boaie*, *pl.*, war.
- răsbună** (a), **răsbún**, -*át*, *v. tr.*, to revenge; **a se** —, *intr.*, to take revenge for.
- răsfírá** (a), see **resfírá** (a).
- răsgáiá** (a), see **răzgáiá** (a).
- răsínțelége** (a), **răsínțelég**, **răsínțelés**, *v. tr.* III, to quite understand, to understand very well.
- răsl-ét**, -*eátă*, *adj.*, -*éți*, -*éte*, *pl.*, dispersed; asunder; scarce.
- rășn-í** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to grind in a handmill.
- rășniț-ă**, -*e*, *n. f.*, handmill.
- răsplát-i**, -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to recompense, to reward.
- răspúnde** (a), **răspún-d**, -*s*, *v. intr.* III, to answer, to reply.
- răspúnder-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, responsibility.
- răspúns**, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, answer, reply.
- răspúter-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.* (all) power, force, strength.
- răst-i** (a se), **mă răstesc**, -*it*, *v. intr.* IV, to speak roughly, to snub someone.
- răsturná** (a), **răstórn**, **răsturnát**, *v. tr.* I, to overthrow.
- răsuc-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to twist, to twine; **a se** —, to turn.
- răsufi-á** (a), -*u*, -*át*, *v. intr.* I, to breathe, to respire, to inhale; **răsufi-are**, *n. f.*, -*ări*, *pl.*, breath, respiration.
- răsuná** (a), **răsún**, -*át*, *v. intr.* I, to sound, to resound.
- rát-ă**, *n. f.*, -*e* (**réte**), *pl.*, duck.
- rătác-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. intr.* IV, to err; to go astray; to stroll.
- raționál**, -*ă*, *adj.*, -*i*, -*e*, *pl.*, rational, reasonable.
- ráu**, **reá**, *adj.*, **rái**, **réle**, *pl.*, bad, wicked.
- ráu**, *n. mix.*, -*ri*, *pl.*, river.
- răulét**, *n. mix.*, -*e*, *pl.*, brook, stream.
- răutáci-ós**, -*oásă*, *adj.*, -*óși*, -*oáse*, *pl.*, wicked, malicious.
- răut-áte**, *n. f.*, **ăți**, *pl.*, wickedness.
- ráz-ă**, *n. f.*, -*e*, *pl.*, beam, ray; radius.
- rázás** (**răzész**), *n. m.*, -*i*, *pl.* possessor of a freehold estate; yeoman; free peasant.
- răzbói** (u), see **răsbói**.
- răzbună** (a), see **răsbună** (a).
- răzgâi-á** (a), -*éz*, -*át*, *v. tr.* II, to spoil, wheedle.
- răzim-á** (**răzemá**, **rezemá**), **rázim**, -*át*, *v. tr.* I, to lean, to prop up, to support.
- răzlét**, see **răslét**.

- reacți-e**, *n. f.*, -i, *pl.*, reaction.
reamint-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to remind; **a-și** — ceva, to remember something.
rece, *adj.*, -i, *pl.*, cold, cool.
recet-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, prescription.
recipis-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, receipt.
recomandă (a), **recomând**, -ât, *v. tr. I*, to recommend; to register (a letter).
recomandăți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, recommendation, introduction.
reconstructiv, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, reconstructive.
reconstrui (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to reconstruct, to rebuild.
recrut-ă (a), -éz, -ât, *v. tr. I*, to recruit.
recunoaște (a), **recunosc**, **recunoscút**, *v. tr. III*, to recognize; to reconnoitre.
recunoscă-tór, -toăre, *adj.*, -tóri, -toăre, *pl.*, grateful, thankful.
redă (a), **redău**, **redăt**, *v. tr. I*, to render, to give back, to return; to represent.
reflect-ă (a), -éz, -ât, *v. tr., intr. I*, to reflect; to think; **a se** —, to reflect.
refugi-ă (a se), **mă** —, -éz, -ât, to take refuge.
refugiă-t, *n. m.*, -ți, *pl.*, refugee.
regál, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, royal, kinglike.
regát, *n. mix.*, -e, *pl.*, kingdom, realm.
rég-ă, *n. m.*, -i, *pl.*, king.
regént-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, regent-woman.
reg-esc, -ească, *adj.*, -ești, *pl.*, royal, kinglike, of the king.
regín-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, queen.
regiún-e, *n. f.*, -i, *pl.*, region.
regulá-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, regular.
remarcábil, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, remarkable.
- Renáster-e**, *n. f.* (-i, *pl.*), Renaissance.
rentábil, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, remunerative.
renumí-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, famous, renowned.
renunță (a), **renúnt**, -ât, *v. tr. I*, to renounce, to give up.
repe-de, *adj.*, -zi, *pl.*, fast, speedy, swift.
repetá (a), **repét**, -ât, *v. tr. I*, to repeat.
repezi (a), **repád**, **repezít**, *v. tr. IV*, to precipitate, to push, to hurry; **a se** —, to bounce, to rush into.
repeziciún-e, *n. f.*, -i, *pl.*, rapidity, celerity, speed.
resfirá (a), **resfir**, -ât, *v. tr. I*, to scatter, to spread, to disperse.
respect-ă (a), **respéct** -(éz), -ât, *v. tr. I*, to respect.
rest, *n. mix.*, -uri, *pl.*, rest, remains; scraps; remnant; change (money).
restaurant, *n. mix.*, -e, restaurant.
resté-u, *n. mix.*, -ie, *pl.*, stick, cane, cudgel.
retráge (a), **retrá-g**, -s, *v. tr. III*, to withdraw, to retire; **a se** —, *v. intr.*
revedér-e, *n. f.*, -i, *pl.*, seeing again, meeting after a separation.
reveni (a), **revín**, **revenít**, *v. intr. IV*, to come back, to resume.
rezăs, see **răzăs**.
rezemá (a), see **răzimá** (a).
rezerv-ă (a), -éz, -ât, *v. tr. I*, to reserve.
rezolvá (a) (**resolvá**), **rezólv**, -ât, *v. tr. I*, to solve, to resolve.
rítmic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, rhythmical.
roată, *n. f.*, **róți**, **roáte**, *pl.*, wheel.
rob, *n. m.*, -i, *pl.*, slave.

rob-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to enslave.
 rod, *n. mix.*, -uri (roade), *pl.*, fruit, product.
 rod-i (a), -esc, -it, *v. intr. IV*, to bear fruit.
 rodit-ór, -oáre, *adj.*, -óri, -oáre, *pl.*, fertile, fruitful.
 Ródna, *prop. n. f.* (locality).
 rogojín-ă, *n. f.*, -i'(-e), *pl.*, mat, rush-mat, straw-plat.
 Róma, *prop. n. f.*, Rome.
 Român, *prop. n. m.* (town).
 román, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, Roman.
 Román, *n. m.*, -i, *pl.*, Rumanian.
 román, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, Rumanian.
 román-esc, -ească, *adj.*, -ești, *pl.*, Rumanian.
 România, *n. f.*, Rumania.
 románic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, Romanic, Romance.
 románț-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, romance.
 rópot, *n. mix.*, -e, *pl.*, rattle; tramp; trotting (of horses).
 rost, *n. mix.*, -uri, *pl.*, sense, meaning; speech.
 róșu (roș), *adj. m.*, róșie (roșe), *f.*, róși (roșii), *pl.*, red.
 rotúnd, -ă, *adj.*, rotún-zi, -de, *pl.*, round.
 róuă, *n. f.*, dew.
 rubín, *n. mix.*, -e, *pl.*, ruby.
 rúd-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, kin, relation, relative.
 rugá (a), rog, rugát, *v. tr. I*, to ask; a se —, to say prayers (see 6. 4. a), to ask.
 rugámin-te, *n. f.*, -ți, *pl.*, demand, request.
 rugín-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, rust.
 ruín-ă, *n. f.*, -e (-i), *pl.*, ruin.
 rup-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, broken, torn; în rúptul cap-ului, at any price.
 rușin-ă, (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to

shame; a se —, to be ashamed, to shame (see 6. 4. c).
 rușin-e, *n. f.*, -i, *pl.*, shame; shyness; mi-i —, I am ashamed.
 rușin-ós, -oasă, *adj.*, shameful; shy.
 Ruxándra, *prop. n. f.* (name).

S

-s, see sunt.
 să, *conj.* (used to form the subjunctive mood).
 sac, *n. m.*, -i, *pl.*, sack, bag.
 săcă (secá), săc, -át, *v. tr., intr. I*, to dry up, to drain.
 sacrificá (a), sacrific, -át, *v. tr. I*, to sacrifice.
 săge-ată, *n. f.*, săgėti, *pl.*, arrow.
 sálă, *n. f.*, sáli, *pl.*, hall, room.
 sălbătáci-e, *n. f.*, -i, *pl.*, wildness, savageness, ferocity.
 sălbátec, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, wild.
 salcám, *n. m.*, -i, *pl.*, acacia.
 sálci-e, *n. f.*, sálcii, *pl.*, willow-tree.
 salt, *n. mix.*, -uri, *pl.*, leap, spring.
 săltá (a), salt, săltát, *v. tr., intr. I*, to spring, to jump.
 salutá (a), salut, -át, *v. tr. I*, to greet, to salute.
 salut-áre, *n. f.*, -ári, *pl.*, salutation, greeting, regard.
 salv-á (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to save; to deliver.
 sámă, see seámă.
 sãmăná (a), sãmăn, -át, *v. tr. I*, to sow.
 sãmănátor, *n. m.*, -i, *pl.*, sower.
 sãmánță, *n. f.*, sãmínțe (semínți), *pl.*, seed.
 sámbătă, *n. f.*, Saturday.
 sámbur-e, *n. m.*, -i, *pl.*, stone (of a fruit), kernel.
 sán, *n. mix.*, -uri, *pl.*, bosom.
 sánătáte, *n. f.*, health.

- sanatóri-u, *n. mix.*, -i, *pl.*, nursing home.
- sănă-tós, -toasă, *adj.*, -tôși, -toăse, *pl.*, healthy, sound, wholesome.
- sancuár, *n. mix.*, -e, *pl.*, sanctuary.
- Sândi, *prop. n. dim.*, Alexander.
- sânge, *n. m.*, blood.
- sânger-á (a), -éz, -át, *v. tr., intr.*, to let blood; to bleed; see *insângerá*.
- sânger-ós, -oasă, *adj.*, bloody.
- sâni-e, *n. f.*, sâni, *pl.*, sledge, sleigh.
- sânt, see *sunt*.
- sáp-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, hoe, mattock.
- sápá (a), *sap*, sápat, *v. tr. I*, to dig.
- săptămân-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, week.
- sără, see *seără*.
- sărác, -ă, *adj.*, *n.*, -i, -e, *pl.*, poor.
- săráci-e, *n. f.*, -i, *pl.*, poverty, misery, want.
- Sărb, *prop. n. m.*, -i, *pl.*, Serb; sərb-esc, -ească, *adj.*, ăști, *pl.*, Serbian; sərb, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*
- sărcin-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, burden, charge, weight.
- sărdác, *n. mix.*, -e, *pl.*, short peasant coat of coarse wool cloth reaching to the hips.
- săre, *n. f.*, salt; săruri, *pl.*, mineral salts.
- sări (a), *sar*, sărit, *v. intr. IV*, to jump.
- săritúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, leap, jump, skip, spring.
- sărman, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, poor.
- sărutá (a), sărút, -át, *v. tr. I*, to kiss, to hug.
- Sas, *prop. n. m.*, Saxon.
- sat, *n. mix.*, -e, *pl.*, village.
- satisfáci-e, *n. f.*, -i, *pl.*, satisfaction, gratification.
- sătú-l, -lă, *adj.*, -i, -le, *pl.*, satiated, full.
- sáu, *conj.*, or (see 8. 4. i).
- său, *n. m.*, tallow; său, *poss. pron.*, his (see 5. 5).
- saván-t, -tă, *adj.*, *n.*, -ți, -te, *pl.*, learned, erudite; student.
- sbáte (a se), *sbat*, sbătút, to strive, to sprawl, to flounder.
- sbor, see *zbor*.
- sbuciumá (a), sbúci-um, -át, *v. tr. I*, to trouble, to agitate; a se —, *v. intr., refl.*
- sbur-á (zburá) (a), sbór, -át, *v. intr. I*, to fly.
- scădeá (a) (scáde), *scad*, scăzút, *v. tr., intr. II (III)*, to lower, to reduce; to decrease; to subtract; to sink.
- scăden-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, due (to pay).
- scăder-e, *n. f.*, -i, *pl.*, subtraction.
- scăldá (a), *scald*, scăldát, *v. tr. I*, to bathe; a se —, to bathe.
- scăldát, *n. mix.*, bathing.
- scándál, *n. mix.*, -uri, *pl.*, scandal.
- scándur-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, board, plank.
- scăpá (a), *scap*, scăpát, *v. intr. I*, to escape; to get rid of; to let fall, to drop.
- scăp-ăre, *n. f.*, -ări, *pl.*, salvation.
- scără, *n. f.*, scări, *pl.*, ladder; staircase; scale.
- scărb-ós, -oasă, *adj.*, -óși, -oăse, *pl.*, disgusting, repugnant, nauseous.
- scărpíná (a), scărpín, scărpínát, *v. tr. I*, to scratch, to scrape.
- scărșní (a), see *scrășni* (a).
- scărțái (a), scărțái (-esc), -it, to creak.
- scati-u, *n. m.*, -i, *pl.*, siskin, greenfinch, aberdevine (*Frin-gilla spinus*).
- scáun, *n. mix.*, -e, *pl.*, chair.

- scăunel, *n. mix.*, -e, *pl.*, little chair, footstool.
- scén-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, scene, stage; scenery.
- schilód, -loádă, *adj.*, -lózi, -loáde, *pl.*, invalid, crippled, maimed.
- schimbá (a), schimb, -át, *v. tr. I.*, to change.
- schit, *n. mix.*, -uri, *pl.*, hermitage.
- scoár-ă, *n. f.*, -fe, *pl.* (scorț, *n. mix.*, -uri, *pl.*), carpet; bark; cover (of a book).
- scoáte (a), scot, scos, *v. tr. III.*, to take out, to draw, to remove.
- scoborí (a), scobór, -ít, *v. tr.*, *intr. IV.*, to descend, to bring down; to go down, to come down.
- scop, *n. mix.*, -uri, *pl.*, purpose, intention, aim.
- Scóția, *prop. n. f.*, Scotland.
- scrăsn-í (a), -ésc, -ít, *v. intr. IV.*, to grind, to gnash one's teeth.
- scri-e (a), -u, -s, *v. tr.*, *intr. III.*, to write (see 6. 3. f).
- scris, *n. mix.*, -uri, *pl.*, writing.
- scris-oáre, *n. f.*, -óri, *pl.*, letter, epistle.
- sculá (a), scol, sculát, *v. tr. I.*, to awake, to rouse; a se —, to rise, to awake, to get up, to stand up.
- scump, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, dear, expensive; avaricious.
- scúrge (a), scurg, scurs, *v. tr. III.*, to drain, to drop; a se —, to run out, to flow, to slip away.
- scur-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, short.
- scutură (a), scútur, -át, *v. tr. I.*, to shake; to toss; a se —, *v. intr.*, *refl.*
- sdráván, see zdráván.
- sdrob-í (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV.*, to crush, to crash, to mince.
- se, *refl. pron.*, himself, herself, themselves (see 5. 3).
- seámă (sámă), *n. f.*, attention; de bună seámă, *adv.*, surely, for certain; a luá seáma, to pay attention; a da seáma, to be responsible.
- seáră, *n. f.*, séri, *pl.*, evening.
- secá (a), see sácá (a).
- secár-ă (săcără), *n. f.*, rye; -i, *pl.*, rye-fields.
- secerá (a), sécer, -át, *v. tr. I.*, to reap, to harvest, to cut cereals; secerát, *n. mix.*, -uri, *pl.*, reaping, cutting of cereals.
- secerátór, *n. m.*, -i, *pl.*, reaper, harvester.
- sécer-e, *n. f.*, -i, *pl.*, sickle.
- sécol, *n. mix.*, -e, *pl.*, century.
- seculár, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, secular; worldly.
- secúr-e, *n. f.*, -i, *pl.*, axe, hatchet.
- a semăná (a sãmăná), seámán, semănát, *v. intr. I.*, to be alike; to sow (see sãmăna).
- semănátór, see sãmănátór.
- semn, *n. mix.*, -e, *pl.*, mark, sign; pe sémne, *adv.*, as it seems, apparently.
- semn-á (a), -éz, -át, *v. tr.*, *intr. I.*, to sign, to subscribe.
- senín, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, clear, serene.
- sentinel-ă, *n. m.*, -e, *pl.*, sentry.
- Septémvrie, Septémbrie, *n. m.*, September.
- serb-ăre, *n. f.*, -ări, *pl.*, feast, festivity.
- séri-e, *n. f.*, -i, *pl.*, series.
- seri-ós, -oásă, *adj.*, -óși, -oáse, *pl.*, serious.
- servici-u, *n. mix.*, -i, *pl.*, service; employment.
- servitór, *n. m.*, -i, *pl.*, man-servant.
- servitoáre, *n. f.*, servitoáre, *pl.*, maid, servant.
- séte, *n. f.*, thirst (see 6. 4. c).
- Sevástopol, *prop. n. m.* (town).

- sfânt**, -ă, *n.*, *adj.*, **sfîn-ți**, -te, *pl.*, saint; holy.
- sfârș-i** (a), -esc, -it, *v. tr.*, *intr.*, to end, to finish.
- sfârșit**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, end; in **sfârșit**, at last, on the whole.
- sfâșia** (a), **sfâși-u**, -ât, *v. tr.* I, to tear to pieces; **sfâșie-tór**, -toăre, *adj.*, -tóri, -toăre, *pl.*, heartbreaking.
- sfat**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, advice, counsel.
- sfătui** (a), -esc, -it, *v. tr.* IV, to counsel, to advise; **a se** —, to deliberate, to take advice.
- sfert**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, quarter.
- sfii** (a se), **mă sfîesc**, **sfîit**, *refl. v.* IV, to be timid, to be meek (see 6. 4); **sfială**, *n. f.*, **sfîeli**, *pl.*, timidity, shyness, diffidence.
- sfînt-i** (a), -esc, -it, *v. tr.* IV, to consecrate.
- sgâr-ci-t**, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, avaricious, covetous, stingy.
- sgómot** (zgómot), *n. mix.*, -e, *pl.*, noise; **sgomot-ós**, -oásă, *adj.*, -óși, -oăse, *pl.*, noisy.
- sgribul-i** (a se), see **zgribul-i** (a se).
- Sibiu**, *n. m.* (town).
- sicri-u**, *n. mix.*, -e, *pl.*, coffin.
- sie**, *refl. pron.*, see 5. 3.
- sieală**, see **sfii** (a se), **sfială**.
- sieși**, *refl. pron.*, see 5. 3.
- sigil-á** (a), -éz, -át, *v. tr.* I, to seal.
- sihăstr-u**, *n. m.*, -i, *pl.*, hermit, solitary.
- sil-i** (a), -esc, -it, *v. tr.* IV, to force, to compel; **a se** —, *v. refl.*, to force to, to endeavour.
- silit-ór**, -oăre, *adj.*, -óri, -oăre, *pl.*, diligent, industrious, assiduous.
- silogism**, *n. mix.*, -e, *pl.*, syllogism.
- símpl-u**, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, simple.
- simț**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, sense, instinct.
- simț-i** (a), -esc (simt), -it, *v. tr.*, *intr.* IV, to feel; **pe nesimțite**, *adv.*, insensibly.
- simțir-e**, *n. f.*, -i, *pl.*, sensibly, feeling.
- sincer**, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, sincere.
- sine**, *refl. pron.*, see 5. 3.
- singur**, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, alone, single.
- singurătec**, *adj.*, -ă, *f.*, -i, -e, *pl.*, lonely, solitary.
- sintăx-ă**, *n. f.*, -e, *pl.*, syntax.
- sinucide** (a se), **mă sinucid**, **sinucis**, *v. refl.* III, to commit suicide.
- Sirét**, *prop. n. m.* (river and town).
- slab**, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, weak, feeble, powerless; meagre, lean.
- slăb-i** (a), -esc, -it, *v. intr.* IV, to grow lean; to slacken; *tr.*, to let alone.
- Slătina**, *prop. n. f.* (locality).
- Slav**, *n. m.*, -i, *pl.*, Slav.
- slávă**, *n. f.*, **slăvi**, *pl.*, glory, magnificence; height.
- slăví-t**, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, glorious.
- slavón**, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, Slavonic.
- slóbo-d**, -dă, *adj.*, -zi, -de, *pl.*, free.
- sloboz-i** (a), -esc, -it, *v. tr.* IV, to deliver, to free.
- slúg-ă**, *n. m.*, *f.*, -i, *pl.*, servant.
- slújb-ă**, *n. f.*, -e, *pl.*, service; divine service, liturgy.
- smarăld**, *n. mix.*, -e, *pl.*, emerald.
- smoc**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, tuft, bunch, bundle.
- smochin**, *n. m.*, -i, *pl.*, fig-tree; **smochin-ă**, *n. f.*, -e, *pl.*, fig.
- smuci** (a), **smuc-esc**, -it, *v. tr.* IV, to wrest, to snatch; **a se** —, *v. refl.*, to tear oneself away.

- smúlge (a), *smulg, smuls, v. tr.*
III, to pluck up, to root up;
to wrest.
- snop, *n. m., -i, pl.,* sheaf.
- snoáv-ă, *n. f., -e, pl.,* anecdote.
- soácr-ă, *n. f., -e, pl.,* mother-in-law.
- soáre, *n. m., sóri, pl.,* sun.
- soárt-ă, *n. f.,* fate, destiny.
- sób-ă, *n. f., -e, pl.,* stove.
- soc, *n. m., -i, pl.,* elder-tree.
- sociál, -ă, *adj., -i, -e, pl.,* social.
- socot-i (a), -ésc, -ít, *v. tr., intr.,*
to count, to number, to calcul-
ate; to account, to reckon; to
judge; *socot-eală, n. f., -éli,*
pl., account; calculation, bill,
judgment.
- sócr-u, *n. m., -i, pl.,* father-in-
law.
- soldát, *n. m., soldáti, pl.,* soldier.
- solémn, -ă, *adj., -i, -e, pl.,*
solemn.
- sólz, *n. m., -i, pl.,* scale.
- Sómeş, *prop. n. m.* (river).
- somn, *n. m.,* sleep.
- somnor-ós, -oásă, *adj., -óşi,*
-oáse, pl., sleepy.
- somptu-ós, -oásă, *adj., -óşi,*
-oáse, pl., sumptuous, mag-
nificent, splendid.
- sóră, *n. f., suróri, pl.,* sister.
- sorb-i (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV,* to
sip, to sup; to suck in;
sorbír-e, n. f., -i, pl., sip.
- Sorént (o), *prop. n. m.,* Sorento.
- sosi (a), sos-ésc, -ít, *v. intr. IV,*
to arrive, to come to.
- soţ, *n. m., -i, pl.,* husband; com-
panion, comrade.
- soţi-e, *n. f., -i, pl.,* wife.
- spáim-ă, *n. f., -e, pl.,* fright,
terror.
- spál-ă, spál, -át, *v. tr. I,* to wash.
- Spánia, *prop. n. f.,* Spain; *Span-
iól, prop. n. m., -i, pl.,* Span-
iard.
- spasm, *n. mix., -e (-uri), pl.,*
spasm.
- spáte, *n. mix. (spáte, pl.),* back;
shoulder.
- spáţi-u, *n. mix., -i, pl.,* space,
room.
- speciál, -ă, *adj., -i, -e, pl.,*
special, particular.
- specialist, *n. m., specialíşti, pl.,*
specialist.
- sperá (a), sper, -át, *v. intr. I,* to
hope.
- spériá (spăriá) (a), spéri-u, -át,
v. tr. II, to frighten.
- spic, *n. mix., -e, pl.,* ear, spike.
- spin, *n. m., -i, pl.,* thorn,
prickle.
- spintecătúr-ă, *n. f., -i, pl.,* split,
slit, cut.
- spítál, *n. mix., -e, pl.,* hospital.
- spor-i (a), -ésc, -ít, *v. tr., intr. IV,*
to advance, to increase, to
have success, to be efficient.
- spórníc, -ă, *adj., -i, -e, pl.,* in-
creasing; productive.
- sport, *n. mix., -uri, pl.,* sport.
- sprânc-eănă, *n. f., -éne, pl.,*
eyebrow.
- spre, *prep.,* to, towards.
- sprijin-i (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV,* to
prop, to support, to help.
- sprinten, -ă, *adj., -i, -e, pl.,* brisk,
agile; *sprintei-ór, -oără, adj.*
dim., -óri, -oáre, pl., agile,
quick.
- spulberá (a), spúlber, -át, *v. tr. I,*
to scatter, to disperse; to
whirl; *spúlber, n. m.,* dust,
powder.
- spúm-ă, *n. f., -e, pl.,* foam, scum;
lather.
- spúne (a), spun, spus, *v. tr. III,*
to say, to tell.
- spurcă (a), spurc, -át, *v. tr. I,* to
soil, to desecrate, to profane.
- sta (a), -u, -t, *v. intr. I,* to stay
(see 6. 3. b).

- stabil-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to establish, to settle.
- stân-ă**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, sheepfold, sheep-cot.
- stânc-ă**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, rock.
- stânc-ós**, -*oasă*, *adj.*, -*óși*, -*oase*, *pl.*, rocky.
- stâng**, -*ă*, *adj.*, -*i*, *pl.*, left.
- stânge** (a), see **stinge** (a).
- stăpân**, *n. m.*, -*i*, *pl.*, master;
- stăpână**, *n. f.*, -*e*, *pl.*
- stăpân-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. tr.* IV, to dominate, to rule; to hold, to possess.
- stăpânir-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, domination; rule, government; possession.
- stăre**, *n. f.*, -*stări*, *pl.*, state, condition; **a fi în** —, to be able.
- stărost-e**, *n. m.*, -*i*, *pl.*, provost, foreman of a corporation, elder, senior.
- stăruinț-ă**, *n. f.*, -*e*, *pl.*, insistence, perseverance.
- stărv**, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, carcass, carrion.
- stat**, *n. mix.*, -*e*, *pl.*, state.
- stațiun-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, station;
- stațiune balneară**, spa.
- statúr-ă**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, stature.
- stăvil-ă**, *n. f.*, -*e*, *pl.*, dam, sluice; sluice-gate, dyke.
- ste-ă**, *n. f.*, -*le*, *pl.*, star.
- stej-ăr**, *n. m.*, -*éri*, *pl.*, oak-tree.
- step-ă**, *n. f.*, -*e*, *pl.*, steppe.
- sticl-ă**, *n. f.*, -*e*, *pl.*, glass.
- sticlé-te**, *n. m.*, -*ți*, *pl.*, thistle-finch (*Fringilla carduelis*).
- stil**, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, style.
- stimá-t**, -*tă*, *adj.*, -*ți*, -*te*, *pl.*, esteemed.
- stinge** (a), sting, stins, *v. tr.* III, to extinguish, to quench, to blow out (a candle); **a se** —, to die.
- stinger-e**, *n. f.*, -*i*, *pl.*, extinction, disappearance.
- stoárce** (a), storc, stors, *v. tr.* III, to squeeze, to press; to exploit.
- stol**, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, flight (of birds); cluster, crowd.
- stólnic**, *n. m.*, -*i*, *pl.*, chamberlain.
- stomác**, *n. mix.*, -*uri*, *pl.*, stomach.
- străbate** (a), străbát, străbătút, *v. tr.* III, to penetrate, to pass through; to travel over.
- strá-dă**, *n. f.*, străzi (stráde), *pl.*, street.
- strái**, *n. mix.*, -*e*, *pl.*, cloth, coat, dress.
- stráin**, -*ă*, *adj.*, *n.*, -*i*, -*e*, *pl.*, foreigner, alien.
- stráinătate**, *n. f.*, străinătăți, *pl.*, abroad, foreign country.
- străluc-i** (a), -*esc*, -*it*, *v. intr.* IV, to shine, to glare, to glitter, to brighten.
- străluci-t**, -*tă*, *adj.*, -*ți*, -*te*, *pl.*, resplendent, brilliant, lustrous.
- strălucit-ór**, -*oáre*, *adj.*, -*óri*, -*oáre*, *pl.*, shining, resplendent, glittering.
- strâmb**, -*ă*, *adj.*, -*i*, -*e*, *pl.*, crooked, curved.
- strămós**, *n. m.*, -*i*, *pl.*, great-grandfather; ancestor.
- strámt-oáre**, *n. f.*, -*óri*, *pl.*, narrowness, pass, defile, strait.
- strângă-tór**, -*toáre*, *adj.*, *n.*, -*tóri*, -*toáre*, *pl.*, sparing, saving.
- străpúnge** (a), străpúng, străpúns, *v. tr.* III, to pierce through.
- stráșnic**, -*ă*, *adj.*, -*i*, -*e*, *pl.*, terrible.
- strávéch-i**, -*e*, *adj.*, -*i*, *pl.*, very old, primeval.
- stréch-e** (stréchi-e), *n. f.*, -*ii* (-*i*), *pl.*, horse-fly.
- strecurá** (a), strecór, strecurát, *v. tr.* I, to filter, to strain; **a se** —, *v. intr.*, to slip.
- stréin**, see **stráin**.

- strică** (a), **stric**, -át, *v. tr. I*, to break, to spoil.
strict, -ă, *adj.*, severe, strict.
strigăt, *n. mix.*, -e, *pl.*, shout, cry, shriek.
strop, *n. m.*, -i, *pl.*, drop.
strugur-e, *n. m.*, -i, *pl.*, grapes.
strung-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, narrow passage in a sheepfold where sheep are milked.
studén-t, *n. m.*, -ți, *pl.*, student, undergraduate.
studént-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, girl-student.
stúdiu, *n. mix.*, **stúdi**, *pl.*, study.
sturz, *n. m.*, -i, *pl.*, thrush.
sub (**subt**, **supt**), *prep.*, under, beneath, below.
subiect, *n. mix.*, -e, *pl.*, subject.
subțir-e, *adj.*, -i, *pl.*, thin, fine.
succés, *n. mix.*, -e, *pl.*, success.
Suceáva, *prop. n. f.* (river and town).
Sucevița, *prop. n. f.* (locality).
Sud, *n. m.*, South.
Sud-Est, *n. m.*, South-East.
sud-oäre, *n. f.*, -óri, *pl.*, sweat, perspiration.
suferi (a), **súfâr**, **suferit**, *v. tr.*, *intr. IV*, to suffer, to endure, to tolerate; **suferinț-ă**, *n. f.*, -e, *pl.*, suffering, pain.
sufi-ă (a), **súflu**, -át, *v. intr. I*, to breathe, to blow.
sufi-äre, *n. f.*, **ári**, *pl.*, breath.
súflet, *n. mix.*, -e, *pl.*, soul.
sufragi-u, *n. m.*, -i, *pl.*, butler.
sugésți-e, *n. f.*, -i, *pl.*, suggestion.
suhát, *n. mix.*, -uri, *pl.*, pasture-ground for horses and cattle.
suí, (a), -súi, -t, *v. intr., tr. IV*, to climb; **a se** —, to climb.
sulemeni-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, rouged, painted, flaked.
súliț-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, lance, pike.
sumán, *n. mix.*, -e, *pl.*, peasant coat made of coarse woollen cloth; woollen cloth.
suná (a), **sun**, -át, *v. intr. I*, to sound; to ring (the bell), to toll.
súnet, *n. mix.*, -e, *pl.*, sound.
sunt, **sânt**, **is**, -s, *pres. 3rd pl.*, they are.
súp-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, soup.
supăr-ă (a), **súpâr**, -át, *v. tr. I*, to make angry, to vex, to irritate; to disturb; **a se** —, to get angry.
supăr-äre, *n. f.*, -ári, *pl.*, grief, affliction, trouble.
superi-ór, -oără, *adj.*, -óri, -oäre, *pl.*, superior, upper, better.
suprém, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, supreme.
sur, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, grey.
suráde (a), **surád**, **surás**, *v. intr. III*, to smile.
surprinzăt-ór, -oäre, *adj.*, -óri, -oäre, *pl.*, surprising.
surtúc, *n. mix.*, -e, *pl.*, coat.
surugi-u, *n. m.*, -i, *pl.*, stage-coach driver, postillion.
surzéni-e, *n. f.* (-i, *pl.*), deafness.
sus, *adv.*, above, upstairs; **in súsul ápei**, upstream.
suspensiún-e, *n. f.*, -i, *pl.*, suspension.
suspiná (a), **suspín**, -át, to sigh.
sút-ă, *num.*, *n. f.*, -e, *pl.*, hundred.
sútím-e, *n. f.*, -i, *pl.*, hundredth.
svâreol-i (a se), **mă** —, -esc, -it, *v. intr. IV*, to twist, to writhe.
svârlí (a), **svârl**, -it, *v. tr. IV*, to throw (see **asvârlí**).
svon, *n. mix.*, -uri, *pl.*, sound; rumour; talk.

§

- șacál**, *n. m.*, -i, *pl.*, jackal.
șágă, *n. f.*, **șégi**, *pl.*, joke, jest, pleasantry.

şale, *n. f. pl.*, small of the back.
 şanţ, *n. mix.*, -uri, *pl.*, ditch, moat, trench.
 şapte (şapte), *num.*, seven.
 şaptelea (al), *m. şaptea (a), f.*, the seventh.
 şarpe, *n. m.*, şerpi, *pl.*, snake, serpent.
 Şarul, *prop. n.* (mountain).
 Şarul (*m.*), Dórnei (*f.*), *prop. n.*, hamlet forming part of Vatra Dornei town.
 şase (şese), *num.*, six.
 şaselea (al), *m.*, şasa (*a*), *f.*, the sixth.
 şatră, *n. f.*, şetre, *pl.*, tent, gipsy-camp.
 şcoală, *n. f.*, şcoli, şcoale, *pl.*, school.
 şeă, *n. f.*, şeile, *pl.*, saddle.
 şedeă (*a*), şed, şezut, *v. intr. II*, to sit; a se —, *v. intr.*, to suit (see 6. 4. c).
 şapte, see şapte.
 şerpe, see şarpe.
 şerpui (*a*), -esc, -t, *v. intr. IV*, to wind (like a serpent).
 şes, *n. mix.*, -uri, plain, level, flat.
 şesim-e, *n. f.*, -i, *pl.*, sixth.
 şi, *conj.*, and (see 8. 4. i); *refl. pron.*, see 5. 3.
 şiling, *n. m.*, -i, *pl.*, shilling.
 şirét, şireată, *adj.*, şiréţi, şiréte, *pl.*, sly, cunning.
 şoapt-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, whispering, whisper.
 şoarec-e, *n. m.*, -i, *pl.*, mouse.
 şofer, *n. m.*, -i, driver.
 şoim, *n. m.*, -i, *pl.*, falcon.
 şopârl-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, lizard.
 şos-eă, *n. f.*, -ele, *pl.*, high-road, causeway.
 Ştefan, *prop. n.*, Stephen.
 şterge (*a*), şterg, şters, *v. tr. III*, to wipe; to rub; to efface.
 ştergár, *n. mix.*, -e, *pl.*, towel.

şti (-e) (*a*), ştiu, ştiut, *v. tr. IV*, to know (see 6. 3. f).
 ştir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, news, announcement.
 şuerá (*a*), şúer, -át, *v. intr. I*, to whistle, to hiss, to fizzle.
 şúet, *n. mix.*, -e, *pl.*, rustling noise.
 şumuióg, *n. mix.*, şumuioáge, *pl.*, straw-bundle.
 şupur-í (*a se*), mă şupurêsc, -it, *v. intr. IV*, to steal away, to sneak.

T

tabiét, *n. mix.*, -e (-uri), *pl.*, habit, practice, (concerning eating, drinking, sleeping).
 tablóu, *n. mix.*, -ri, *pl.*, picture, painting.
 tăceá (*a*), tac, tăcut, *v. intr. II*, to be silent.
 tăcer-e, *n. f.*, -i, *pl.*, silence.
 tact, *n. mix.*, -e, *pl.*, tact; measure, time.
 tăiá (*a*), tái, tăiat, *v. tr. I*, to cut (see 6. 3. f).
 táin-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, secret, mystery; táinic, -ă, *adj.*, secret.
 talént, *n. mix.*, -e, *pl.*, talent, faculty.
 tálhár, *n. m.*, -i, *pl.*, thief.
 tălmăc-í (*a*), -esc, -it, *v. tr. IV*, to translate, to explain.
 Tămădăi-án, *prop. n. m.*, -éni, *pl.*, inhabitants of Tămădăieni.
 tămăi-á (*a*), -éz, -át, *v. tr., intr. II*, to (burn) incense.
 támpl-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, temple of the head.
 tánăr, -ă, *n.*, *adj.*, tiner-i, -e, *pl.*, youth, young.
 tănjală, *n. f.*, tănjieli, *pl.*, plough-shaft, pole.
 tărâi (*a*), -esc, -it, see tărî (*a*).

- tărățe**, *n. f. pl.*, bran.
târcol, *n. mix.*, **târcoale**, *pl.*, round; **a da târcoale**, to go round, to approach stealthily.
târ-e, *adj.*, **-i**, *pl.*, strong; *adv.*, very.
târg, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, market, town.
Târgu-Frumós, *prop. n. m.* (town).
Târgoviște, *prop. n. f.* (town).
târî (a), **târâsc**, **târît**, *v. tr. IV*, to drag; **a se —**, *v. intr.*, to crawl.
târîș, *adv.*, crawling.
Târnáva (Târnava), *prop. n. f.* (river).
târzi-u, **-e**, *adj.*, **-i**, *pl.*, late; **târziu**, *adv.*
tă-tă, *n. m.*, **-ți**, *pl.*, father; **Tătăl**, *n. m.*, the Heavenly Father (see 2. 4. d).
tău, *m.*, **ta**, *f.*, *poss. pron.*, thine (see 5. 5).
tăur, *n. m.*, **-i**, *pl.*, bull.
tăx-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, fee, tax, rate, duty.
te, *pers. pron.*, thee, you (see 5. 1. a).
teacă, *n. f.*, **téci**, *pl.*, sheath; case.
teatr-u, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, theatre.
téi (u), *n. m.*, **téi**, *pl.*, lime-tree.
telefon, *n. mix.*, **telefoane**, *pl.*, telephone; **telefon-ă** (a), **-éz**, **-át**, *v. intr. I*, to telephone; **telefonic**, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, telephonic.
telegram-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, telegram; **telegrafi-ă** (a), **-éz**, **-át**, *v. intr. II*, to cable.
tème (a se), **mă tem**, **temút**, *v. intr. III*, to be afraid of, to fear (see 6. 4. a, 6. 7).
temperament, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, temper, nature.
temperatur-ă, *n. f.*, **-i**, *pl.*, temperature.
tenacitate, *n. f.*, tenacity.
teribil, **-ă**, *adj.*, **-i**, **-e**, *pl.*, terrible, dreadful.
teritóri-u, *n. mix.*, **-i**, *pl.*, territory.
térmen, *n. m.*, **-i**, *pl.*, term, expression.
tîf-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, gesture of contempt made with open fingers against somebody's face.
tigr-u, *n. m.*, **-i**, *pl.*, tiger.
tihnă (tîcnă), *n. f.*, tranquillity, comfort, rest.
timbr-u, *n. m.*, **-e**, *pl.*, stamp.
timp, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, time.
tine, *pers. pron. acc.*, thee (see 5. 1. a).
tineréțe, *n. f. pl.* (**tineréțea**, *art. n. f. sing.*), youth.
tirán, *n. m.*, **-i**, *pl.*, tyrant.
Tisa, *prop. n. f.*, Tisa, Theis.
titlu, *n. mix.*, **-uri**, *pl.*, title.
toác-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, a board hammered with wooden mallet sounded alone or together with the church bells at certain ceremonies of the Orthodox Church; **pe la toácă**, *adv.*, when the vesper-bell sounds.
toárce (a), **torc**, **tors**, *v. tr. III*, to spin.
tócmai, *adv.*, just, exactly; **tócmai din**, as far as from.
tolăn-í (a se), **mă tolănesc**, **tolănit**, *v. intr. IV*, to lie down at full length, to stretch.
tólb-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, quiver.
ton, *n. m.*, **-uri**, *pl.*, tune, note, voice.
tón-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, ton.
top-í (a), **-ésc**, **-ít**, *v. tr. IV*, to melt.
top-ór, *n. mix.*, **-oăre**, *pl.*, axe, hatchet.
tórb-ă, *n. f.*, **-e**, *pl.*, bag.
torént, *n. mix.*, **-e**, *pl.*, torrent, stream.

- tot, *m.*, toată, *f.*, *adj.*, *pron.*, entire, whole; every, each; **tótul**, everything; **tot**, *adv.* (see 5. 9).
- totdeauna**, *adv.*, always.
- totuș** (i), *conj.*, nevertheless, however (see 8. 4. c, i).
- tovărăș**, *n. m.*, -i, *pl.*, partner, associate, companion.
- tovărăși-e**, *n. f.*, -i, *pl.*, companionship, partnership, association.
- trăd-ă** (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to betray.
- tradițional**, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, traditional.
- trăgân-ă** (a), -éz, -át, *v. tr., intr. I*, to delay, to defer, to postpone.
- trăgător**, *n. m.*, -i, *pl.*, shooter; trigger.
- trage** (a), **trag**, **tras**, *v. tr. III*, to pull; to fire a gun, to shoot.
- trai** (a), -esc, -it, *v. intr. IV*, to live.
- Traian**, *prop. n.*, Trajan.
- tramvai**, *n. mix.*, -e, *pl.*, tramcar.
- trandafiri-u**, -e, *adj.*, -i, *pl.*, rosy.
- trândav**, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, lazy, idle, indolent.
- transformă** (a), **transform**, -át, *v. tr. I*, to transform.
- transilvănean**, -eănă, *adj.*, -éni, -éne, *pl.*, Transylvanian.
- Transilvania**, *prop. n. f.*, Transylvania.
- trânt-i** (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to throw down; to bang; a se —, *v. intr., refl.*, to throw oneself.
- trăsătură**, *n. f.*, -i, *pl.*, stroke, line; feature.
- trăsnet**, *n. mix.*, -e, *pl.*, thunder, bolt.
- trăsūră**, *n. f.*, -i, *pl.*, vehicle; **trăsūră de unire**, hyphen.
- treabă**, *n. f.*, **tréburi**, **trébi**, *pl.*, business; **de treabă**, decent, good.
- tre-áz**, *adj. m.*, -áză, *f.*, -ji, *m.*, -ze, *f. pl.*, awake; sober.
- trebui** (a), -esc, -it, *v. intr. IV*, to be obliged; **trebuie**, must (general form used for every person in the present tense, see 6. 4. c).
- trebușoară**, *n. f.*, -e, *pl.*, little business, work, affair.
- trecăt-ór**, -oáre, *adj.*, *n.*, -óri, -oáre, *pl.*, transient, temporary; passer-by; **trecăt-oáre**, *n. f.*, -óri, *pl.*, pass, defile.
- trece** (a), **trec**, -út, *v. intr. III*, to pass; **trécer-e**, *n. f.*, -i, *pl.*, passing, passage.
- trecút**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, past.
- trei**, *num.*, three.
- tréilea** (al), *m.*, **tréia** (a), *f.*, the third.
- treim-e**, *n. f.*, -i, *pl.*, trinity.
- tremurá** (a), **trémur**, -át, *v. intr. I*, to tremble, to shake.
- tren**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, train.
- trésti-e**, *n. f.*, -i, *pl.*, reed.
- trez-i** (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to awaken; a se —, to wake; to get sober.
- trib**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, tribe.
- trípl-u**, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, three-fold, treble.
- trist**, -ă, *adj.*, **triști**, **triste**, *pl.*, sad, triste.
- tristete**, *n. f.*, -i, *pl.*, sadness.
- tríumf**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, triumph.
- triúnghi**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, triangle.
- tropă-i** (a), -esc, -it, *v. intr. IV*, to trot, to make noise (going).
- trúd-ă**, *n. f.*, (-e *pl.*), work, trouble.
- trunchi**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, stem, trunk, stump, block.
- trup**, *n. mix.*, -uri, *pl.*, body.
- trúp-ă**, *n. f.*, troupe, company; -e, *pl.*, troops.
- tu**, *pers. pron.*, thou (see 5. 1).

tufiş, *n. mix.*, -uri, *pl.*, thicket.
 tulburá (turburá) (a), túlbur, -át, *v. tr. I*, to trouble; to agitate;
 a se —, to be disturbed.
 tulpin-ă, *n. f.*, -e (-i), *pl.*, trunk, stem, stalk.
 turb-ă (a), -éz, -át, *v. intr. I*, to be in a rage, to be mad.
 Turc, *n. m.*, -i, *pl.*, Turk; turcesc, -cească, *adj.*, -eşti, *pl.*, Turkish.
 turist, *n. m.*, turişti, *pl.*, tourist.
 túrm-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, flock, herd.
 turn, *n. mix.*, -uri, *pl.*, tower, steeple.
 turná (a), torn, turnát, *v. tr. I*, to pour.
 Túrnu-Severín, *prop. n.* (town).
 tuscínci, *num.*, all five.
 tuş-í (a), -ésc, -ít, *v. intr. IV*, cough.
 tuspátru, *num.*, all four.
 tussáse, *num.*, all six.
 tustré-i, *m.*, -le, *f.*, all three.

T

ţanc, *n. mix.*, -uri, *pl.*, agreed measure; aim; steep rock.
 ţânţár (ţinţár), *n. m.*, -i, *pl.*, mosquito, gnat.
 ţap, *n. m.*, -i, *pl.*, he-goat.
 ţápán (ţeápán), -ă, *adj.*, ţepeni, ţepene, *pl.*, stiff, rigid.
 ţără, *n. f.*, ţări, *pl.*, country.
 Țara Gálilor, *prop. n. f.*, Wales.
 Țara Românească, *n. f.*, Walachia.
 ţărăn, *n. m.*, -i, *pl.*, peasant;
 ţărănim-e, *n. f.*, -i, *pl.*, peasantry.
 ţárm, *n. mix.*, -uri, *pl.*, coast, shore, bank.
 ţeápán, see ţápán.
 ţeává, *n. f.*, ţévi, *pl.*, tube, pipe.
 ţel, *n. mix.*, -uri, *pl.*, aim, intention, design; aim-sight.

ţi, *pers. pron.*, to thou (see 5. 1. a).
 ție, *pers. pron.*, to thou (see 5. 1. a).
 ţigán, *n. m.*, -i, *pl.*, Gipsy.
 ţiind=ţinánd.
 țin-eá (a), țin, -út, *v. tr. II*, to hold.
 țint-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, tack, nail; mark, aim; target; *adv.*, straightly.
 ținţár, see ținţár.
 ținút, *n. mix.*, -uri, *pl.*, region, country, province.
 ţipá (a), ţip, -át, *v. intr. I*, to shriek, to squeal, to scream, to cry; ţipát, *n. mix.*, ţipete, *pl.*, cry, shriek.
 ţúic-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, plum-brandy.

U

ucenic, *n. m.*, -i, *pl.*, apprentice; disciple, apostle.
 ucide (a), ucid, ucis, *v. tr. III*, to kill, to murder.
 ucigă-l=să-l ucidă (see 6. 2. a, E).
 ucigáš, *n. m.*, -i, *pl.*, assassin, murderer.
 udá (a), ud, -át, *v. tr. I*, to water, to wet, to moisten; udătúr-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, watering, drink.
 uimír-e, *n. f.*, -i, *pl.*, astonishment.
 uitá (a), uit, -át, *v. tr. I*, to forget;
 a se — la ceva, to look at something.
 ulc-ică, *n. f.*, -éle, *pl.*, earthenware mug.
 ulm, *n. m.*, -i, *pl.*, elm.
 úmăr, *n. m.*, úmeri, *pl.* (úmere, *pl. f.*, Mold. and Trans.), shoulder.
 umbl-á (a), *v. I.*, úmbļu, -át, to walk.
 úmbr-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, shade, shadow.

- umed**, -ă, *adj.*, úmezi, úmede, *pl.*, damp, moist.
umez-eală, *n. f.*, -éli, *pl.*, moisture, humidity, dampness.
umfl, -ă (a), úmflu, -át, *v. tr. I*, to swell up; to inflate, to blow.
un, *m.*, o, *f.*, *indef. art.*, a, an;
únu (1), *un*, *m.*, úna, *o, f.*, *num.*, one (see 2. 1; 4. 1; 5. 9);
tot una, *adv.*, all the same, indifferently; **într'una**, *adv.*, continually.
unchiáš, *n. m.*, -i (unchiéși), *pl.*, old man; *dial.*, uncle.
únd-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, wave.
únde, *adv.*, where.
undevá, *adv.*, somewhere.
únge (a), *un-g*, -s, *v. tr. III*, to oil, to grease; to anoint.
unghiulár, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, angular, cornered.
Ungur-eán, *n. m.*, -éni, *pl.*, Transylvanian (which was under Hungarian rule).
un-i (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to unite, to join together; **a se —**, *v. intr.*, to unite.
únic (únic), -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, only, alone, unparalleled.
ún-ií, -ele, *indef. pron. pl.*, some (see 5. 9).
únim-e, *s. f.*, -i, *pl.*, one, unit (of the series: tens, hundreds, etc.).
unifórm, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, uniform; **unifórm-ă**, *n. f.*, -e, *pl.*, uniform.
unir-e, *n. f.*, -i, *pl.*, union.
universit-áte, *n. f.*, -áři, *pl.*, university.
ún'se (see p. 246) = unde se.
únu (1), see un.
ur-á (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to wish luck, to congratulate.
uráciúne, see uriciúne.
urcă (a se), *urc*, -át, *v. intr. I*, to climb, to mount; to rise.
uréch-e, *n. f.*, -i, *pl.*, ear.
urgí-e, *n. f.*, -i, *pl.*, fury, rage, wrath.
urí (a), **urásc**, **urít**, *v. tr. IV*, to hate; **urí-t**, -tă, *adj.*, -ři, -te, *pl.*, ugly; **mi se uráște cu ceva**, I am tired of something.
uriáš, -ă, *adj.*, *n.*, -i, -e, *pl.*, giant.
uricún-e (uráciúne), *n. f.*, -i, *pl.*, ugliness.
úrm-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, track, trace, vestige; **în urmă**, *adv.*, behind, late; **cel din urmă**, the last.
urm-á (a), -éz, -át, *v. tr.*, *intr. I*, to follow, to proceed, to continue.
urm-áre, *n. f.*, -ári, *pl.*, consequence, sequel; continuation.
urmăr-i (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to pursue, to chase; to prosecute.
următ-ór, -oáre, *adj.*, -óri, -oáre, *pl.*, following, next.
urn-i (a), -ésc, -ít, *v. tr. IV*, to move, to remove.
ur-s, *n. m.*, -ři, *pl.*, bear.
ursoáic-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, she-bear.
urz-eală, *n. f.*, -éli, *pl.*, foundation; creation, beginning; woof, weft.
uscá (a), **usúc**, **uscát**, *v. tr. I*, to dry; **a se —**, *v. intr.*, to dry, to get dry (see 6. 3. f).
uscăřiv, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, meagre, lean, lank.
úř-ă (úře), *n. f.*, -i, *pl.*, door.
uřór, **uřoáră**, *adj.*, -i, **uřoáre**, *pl.*, easy, light, not heavy.
usturói, *n. mix.* (usturoáie, *pl.*), garlic.
uřur-á (a), -éz, -át, *v. tr. I*, to ease, to lighten.
uřur-él, -ică, *adj.*, -éi, -éle, *pl.*, fairly light.
uřurínř-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, ease, facility, easiness.

V

- vă, *pers. pron. dat., acc., to you, you* (see 5. 1. a).
 vacă, *n. f., vaci, pl., cow.*
 vacanță, *n. f., -e, pl., vacancy; holidays.*
 vad, *n. mix., -uri, pl., ford.*
 văd-i (a), -ésc, -it, *v. tr. IV, to divulge, to denounce; a se —, to appear; văd-i-t, -tă, adj., -ți, -te, pl., manifest, evident.*
 vadră, *n. f., vedre, pl., bucket, old measure of about 14 litres.*
 văduv-ă, *n. f., -e, pl., widow.*
 vagabond, *n. f., -dă, adj., -zi, -de, pl., vagabond, vagrant.*
 vag-on, *n. mix., -oane, pl., wagon, railway carriage.*
 vâi! *interj., woe.*
 val, *n. mix., -uri, pl., wave; wall, rampart.*
 Valăhica (*archaic*), see Țara-Românească=Muntenia.
 vâlc-ea, *n. f., -ele, pl., valley.*
 vale, *n. f., vâi, pl., valley; la vale, down.*
 vâlnic, *n. mix., -e, pl., apronlike skirt of coloured woollen cloth.*
 val-oare, *n. f., -óri, pl., value, worth, price.*
 vâlurél, *n. mix. dim., -e, pl., small wave.*
 valút-ă, *n. f., -e, pl., money.*
 van (în), *adv., in vain.*
 vână, *n. f., vine, pl., vein; a ședea pe vine, to lie squat.*
 vân-ă (a), -éz, -át, *v. tr. I, to hunt.*
 vânát, *n. mix. (-uri, pl.), game, venison; hunting.*
 vânătór, *n. m., -i, pl., hunter.*
 vânăt-oare, *n. f., -óri, pl., hunting.*
 vânător-ésc, -ească, *adj., -ești, pl., hunting.*
 vânt, *n. mix., -uri, pl., wind.*
 vânz-ăre, *n. f., -ări, pl., sale.*
 vâr, *n. m., véri, pl., cousin.*
 vară, *n. f., véri, pl., summer; la vară, adv., next summer; vára, adv., in summer.*
 vară, *n. f., vére, pl., girl-cousin.*
 vărătec, -ă, *adj., -i, -e, pl., (of the) summer.*
 vâri (a), vâr, -it, *v. tr. IV, to put into, to press in; a se —, to go in, to enter forcibly.*
 vari-ă (a), -éz, -at, *v. tr. II, to vary, to alter.*
 variet-ăte, *n. f., -ăți, pl., variety.*
 vâri, *n. mix., -uri, pl., peak, point, top.*
 vârs-ă (a), vârs, -át, *v. tr. I, to shed, to spill.*
 vârst-ă, *n. f., -e, pl., age.*
 vârtėj, *n. mix., -uri (-e), pl., whirlwind; vortex.*
 vâr-tós, -toasă, *adj., -tôși, -toase, pl., hard; strong, stable.*
 vâruí (a), -ésc, -it, *v. tr. IV, to whitewash, to lime.*
 vas, *n. mix., -e, pl., vase, vessel.*
 Vasiliu, *prop. n. (surname).*
 Vaslúí, *prop. n. m. (river, locality).*
 vâtră, *n. f., vêtre, pl., hearth; open fire.*
 Vătra Moldoviței, *prop. n. f. (locality).*
 vâzdúh, *n. mix., -uri, pl., air, ether.*
 veác, *n. mix., -uri, pl., generation, life; century.*
 véchi (u), véche, *adj., véchi, pl., old (of things), ancient.*
 veci-e, *n. f., -i, pl., eternity; în véci, adv., eternally.*
 vecín, *n. m., -i, pl., neighbour.*
 vecin-ă, *n. f., -e, pl., neighbour (woman).*
 vedeá (a), vâd, vâzút, *v. tr., intr. II, to see; vedér-e, n. f., -i, pl., eyesight, sight, view.*

- vedéni-e, *n. f.*, -i, *pl.*, vision, apparition.
 vegetal-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, plant.
 vэгhe, *n. f.*, -i, *pl.*, watching, watch.
 vэгh-eă (a), -éz, -ăt, *v. tr., intr. II*, to wake, to watch.
 veni (a), *vin, venit, v. intr. IV*, to come.
 venin, *n. mix.*, -uri, *pl.*, poison.
 verde, *adj.*, vérzi, *pl.*, green.
 verde-ăță, *n. f.*, -țuri (-țe), *pl.*, verdure, green; greens.
 vers, *n. mix.*, -uri, *pl.*, verse.
 verzui, -e, *adj.*, greenish.
 vesel, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, merry, joyful.
 véșnic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, eternal.
 Vest, *n. m.*, West.
 veste, *n. f.*, véști, *pl.*, news.
 vest-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to announce, to inform.
 vézi, see vedea (a).
 vi, *pers. pron. dat.*, to you (see 5. 1. a).
 viață, *n. f.*, viéți (viéțe), *pl.*, life.
 vici-eăn, -eănă, *adj.*, -éni, -éne, *pl.*, cunning, sly.
 vicieni-i (a), -esc, -it, *v. tr. IV*, to deceive, to cheat.
 victori-e, *n. f.*, -i, *pl.*, victory;
 victori-ós, -oasă, *adj.*, -óși, -oáse, *pl.*, victorious.
 vi-e, *n. f.*, -i, *pl.*, vine, vineyard.
 Viéna, *n. f.*, Vienna.
 viérm-e, *n. m.*, -i, *pl.*, worm.
 viérs, see vers.
 viésp-e, *n. f.*, -i, *pl.*, wasp.
 viețui-toăre, *n. f.*, -tóri, *pl.*, being, living.
 vifor-ós, -oasă, *adj.*, stormy, tempestuous.
 vig (gíg), *n. mix.*, -uri, *pl.*, web, piece.
 vii-tór, -toăre, *adj.*, -tóri, -toăre, *pl.*, future, next; *n. m.*, future.
 vin, *n. mix.*, -uri, *pl.*, wine.
 véne, see veni (a).
 vineri, *n. f.*, Friday; Vineria Máre, Good Friday.
 vinová-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, guilty.
 violé-t, -tă, *adj.*, -ți, -te, *pl.*, violet (colour).
 vior-ică, *n. f.*, -éle, *pl.*, violet.
 vipi-e, *n. f.*, -i, *pl.* (Wal., Olt.), the most intensive part of an action, culmination point; extreme heat.
 virgulă, *n. f.*, -e, *pl.*, comma.
 vis-ă (a), -éz, -ăt, *v. tr. I*, to dream; a se —, to dream about oneself; vis, *n. mix.*, -uri, *pl.*, dream.
 vis-ăre, *n. f.*, -ări, *pl.*, dreaming.
 viscol, *n. mix.*, -e, *pl.*, snow-storm, tempest.
 visuni-e, *n. f.*, -i, *pl.*, see vizuină.
 vit-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, cattle.
 víť-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, root; vine.
 vit-eáz, -eáză, *adj.*, n., -éji, -éze, *pl.*, brave, valiant, hero.
 vitej-esc, -ească, *adj.*, -éști, *pl.*, heroic, valiant, brave.
 Vítus, Veit, *prop. n. m.*
 vi-u, -e, *adj.*, -i, *pl.*, alive.
 vizit-ă (vísită), *n. f.*, -e, *pl.*, visit, call.
 vizuin-ă, *n. f.*, -i, *pl.*, den.
 vlădic-ă, *n. m.*, -i, *pl.*, bishop.
 vlăstár, see lăstár.
 voce, *n. f.*, -i, *pl.*, voice.
 Vódă, see voevód.
 voevód, *n. m.*, voevózi, *pl.*, ruling Prince.
 vói, *pers. pron.*, you (see 5. 1. a).
 vói (a), voiésc (vói), voit, to will (see 6. 1; 6. 3. d), to wish.
 vóie, *n. f.*, permission, allowance; will; disposition.
 voinic, -ă, *adj.*, -i, -e, *pl.*, strong (physically), brave, valiant; buxom; voinic-esc, -ească, *adj.*, -éști, *pl.*, brave.

voinț-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, will.
voi-ós, -oasă, *adj.*, -óși, -oáse, *pl.*,
 gay, glad.
vórb-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, word.
vorb-í (a), -ésc, -ít, *v. intr.*, to
 speak, to talk; **a se** —, to
 agree upon, to concert.
Voronét, *prop. n. m.* (locality).
vóstru, *poss. pron.*, your (see
 5. 5).
vóuă, *pers. pron.*, to you (see
 5. 1. a).
Vovidénie, *prop. n. f.* (locality).
vrábie, *n. f.*, **vrábii**, *pl.*, sparrow.
vrájmăș, *n. m.*, -i, *pl.*, enemy, foe.
Vrânc-eán, *prop. n. m.*, -éni, *pl.*,
 inhabitant of the region of
 Vrancea in the district of
 Pútna.
vreă (a), **vreáu**, **vрут**, *v. tr.*, *intr.*
 II, to will, to be willing, to
 wish (see 6. 3. d).
vrem-e, *n. f.*, -i, -uri, *pl.*, time,
 weather; **de cu vreme**, *adv.*, in
 good time; **de vreme**, *adv.*,
 early; **de vreme ce**, *conj.*,
 since, because.
vreún, **vreó**, *indef. pron.*, some,
 someone (see 5. 9).
vroi (a), see **voí** (a).
vúiet, *n. mix.*, -e, *pl.*, noise.
vúlp-e, *n. f.*, -i, *pl.*, fox.
vúltur, *n. m.*, -i, *pl.*, eagle.

X

Xenópol, *prop. n.* (surname).

Z

zăbăvă, *n. f.*, **zăbăvi**, *pl.*, retarda-
 tion, enjoyment.
zâmb-í (a), -ésc, -ít, *v. intr.* IV,
 to smile.
zámnic (zámnic), *n. mix.*, -e, *pl.*,
 cellar.
zân-ă, *n. f.*, -e, *pl.*, fairy, fay.

záre, *n. f.*, **zári**, *pl.*, horizon.
zāv-ói, *n. mix.*, -oáie, *pl.*, thicket
 on the borders of a river; river
 forest formed generally of
 small trees and bushes.
zbor (sbor), *n. mix.*, -uri, *pl.*,
 flight, flying.
zbuciumá (a se), see **sbuciumá**
 (a se).
zdráv-ăn, -ănă, *adj.*, -eni, -ene,
pl., vigorous, strong, stout.
zéce, *num.*, **zéci**, *pl.*, ten.
zécelea (al), *m.*, **zécea** (a), *f.*, the
 tenth.
zecím-e, *n. f.*, -i, *pl.*, tenth.
zéstre, *n. f.*, dowry, dower;
zestriș-oără, *n. f.*, -oáre, *pl.*,
 small dowry.
zé-u, *n. m.*, -i, *pl.*, god.
zgribulí (zgriburí, sgribulí) (a se),
mă zgribul-ésc, -ít, *v. intr.* IV,
 to squat, to cower.
zi, *n. f.*, -le, *pl.*, day; **zíua**, the
 day.
ziár, *n. mix.*, -e, *pl.*, newspaper,
 journal, diary.
zíce (a), **zic**, **zis**, *v. intr.* III, to
 say, to tell.
zid, *n. mix.*, -uri, *pl.*, wall.
zidár, *n. m.*, -i, *pl.*, mason, brick-
 layer.
zid-í (a), -ésc, -ít, *v. tr.* IV, to
 build (with stone or brick).
zóri, *n. f. pl.* (*n. m. pl.*), dawn;
în zori, *adv.*, in the dawn; **în**
zori de zi, *adv.*, in the dawn.
zméură, *n. f.*, raspberry.
zugrăv-í (a), -ésc, -ít, *v. tr.* IV,
 to paint.
zup! *interj.*, down.
zvârr! *interj.*, from **zvârli** (a).
zvârcolí (a se), see **svârcolí** (a se).
zvârli (a), see **svârli** (a).
zvoní (a), **zvon-ésc**, -ít, *v. tr.* IV,
 to announce, to rumour; **a se**
 —, to rumour.
zvon, see **svon**.